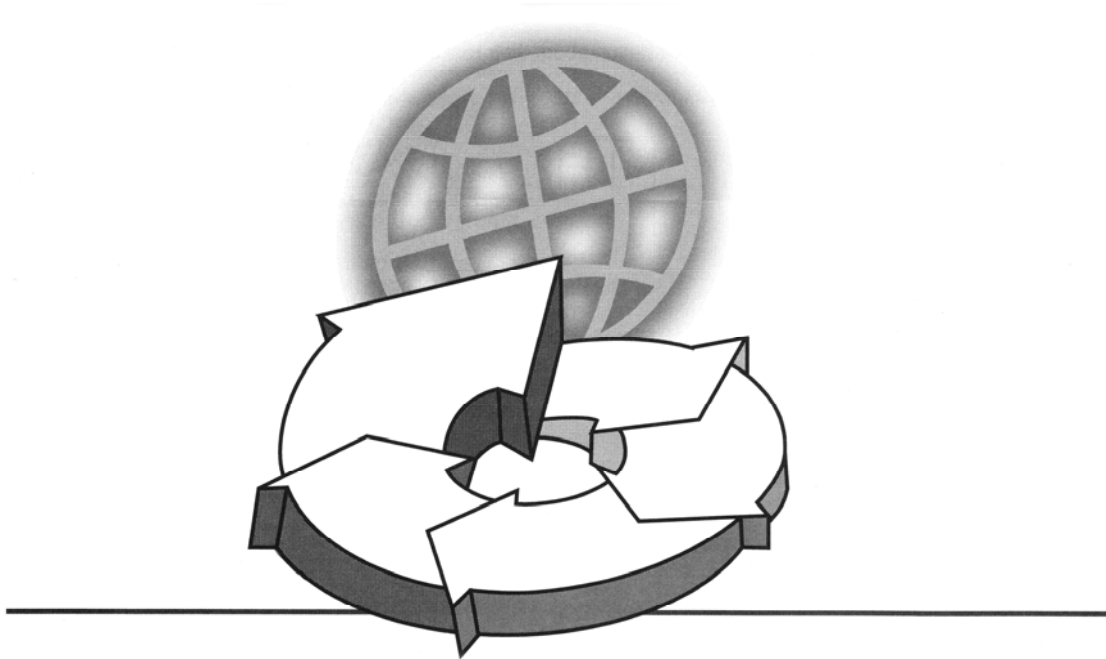

Omega tečaj:

Praktični trening za osnivače crkava

Peti priručnik

Napisali:
The Alliance for Saturation Church Planting
u suradnji s
Peter Deyneka Russian Ministries

**Omega tečaj:
Praktični trening za osnivače crkava
Peti priručnik**

Original printed version published by
The Bible League, P.O. Box 28000, Chicago, IL 60625 USA
E-mail: BibleLeague@xc.org
www.bibleleague.org

Copyright © 2000, 2006 United World Mission.
This material was originally copyrighted by *The Alliance for Saturation Church Planting* and was prepared by that partnership in cooperation with Peter Deyneka Russian Ministries, Project 250.

You are **permitted and encouraged to reproduce and distribute this material** in any format provided that:
(1) you credit the author, (2) you indicate if modifications are made, (3) you do not charge a fee beyond the cost of reproduction,
and (4) you do not make more than 1,000 copies.

If you would like to post this material to the Internet or if your intended use is other than outlined above, please contact
United World Mission, ATTN: Jay Weaver/Omega, 9401-B Southern Pines Blvd.
Charlotte, NC 28273-5596, or omega_course@alliancescp.org

Translations and adaptations for your context are also encouraged. Again, please contact omega_course@alliancescp.org so that we can encourage and inform others who may also be interested in your language or intended use.

For more information about their respective ministries, please contact:

www.AllianceSCP.org

(website / resources available but formal partnership now dissolved)
http://www.alliancescp.org/resources/interchanges/2005_aug.html

P.O. Box 496
Wheaton, IL , USA 60189
Tel: (630) 462-1739 Fax: (630) 690-2976
info@russian-ministries.org
www.russian-ministries.org

Originally printed in the United States of America

PRIZNANJA

Zahvaljujemo se i odajemo priznanje svima koji su pridonijeli u pripremi ovih priručnika. Sljedeće osobe toliko su doprinijele procesu pisanja i uređivanja ovih materijala. Gospode, osnuj svoju crkvu... u svim krajevima svijeta!

Jay Weaver, General Editor: *World Team*

Richard Beckham: *Greater Europe Mission*

David & Lisa Bromlow: *Christ For Russia*

Ron Brunson: *World Witness and United World Mission*

Don Crane: *Greater Europe Mission*

Bea Crane: *Greater Europe Mission*

Hunter Dockery: *World Harvest Mission*

Mike Elwood: *Greater Europe Mission*

Jeff Geske: *United World Mission*

Dave Henderson: *C B International / Project 250 of Peter Deyneka Russian Ministries*

Bob Mackey: *United World Mission*

Bob Martin: *United World Mission*

Paul Michaels: *Grace Brethren Intl. Mission*

Norie Roeder: *United World Mission*

Ki Sanders: *World Team*

Larry Sallee: *UFM International / Project 250 of Peter Deyneka Russian Ministries*

Eric Villanueva: *United World Mission*

David Westrum: *Interlink Ministries / Project 250 of Peter Deyneka Russian Ministries*

POSEBNA ZAHVALA NA ADMINISTRATIVNOJ I TEHNIČKOJ PODRŠCI

Edith Bond: *The Alliance Regional Resource*

David Gál: *The Alliance Regional Resource*

Nell Harden: *Retired English Professor*

PETI PRIRUČNIK

Sadržaj

PREDGOVOR	9
CIKLUS OSNIVANJA CRKAVA	11
PRAGОВI	13
PREGLED PROGRAMA	15

ODBC VIZIJA

LEKCIJA 13: Vizija i teleskopsko promatranje	23
Definiranje vizije i teleskopskog promatranja	23
Pogled s vizijom Božje žetve	24
Teleskopsko promatranje polja za Božju žetvu	24
Duhovna snaga i autoritet	26
LEKCIJA 14: Pokretanje na djelovanje - mobiliziranje	29
Što je mobiliziranje? Ono podrazumijeva:	29
Zašto je potrebno mobilizirati vjernike?	30
Biblijski primjeri mobilizatora	30
Odlike uspješnih mobilizatora	31
Primjeri mobilizacije	32
LEKCIJA 15: Slijedeći koraci	35
Ciklus osnivanja crkava	35
Uloga novoosnovane crkve: umnažanje - osnivanje ogranaka	36
Uloga prvobitnog osnivačkog tima: novi početak - osnivanje novih crkava	38
LEKCIJA 16: Obuka - sastavni dio pokreta osnivanja crkava	41
Obuka - sastavni dio pokreta	41
Temelj obuke osnivača crkava	43
Proces obuke osnivača crkava	44
Mentorstvo za osnivače crkava	44
LEKCIJA 17: Nacionalne inicijative u mobiliziranju vođa	47
Strategija DAWN	48
Nužni preduvjeti za ostvarivanje DAWN strategije	48
Dvanaest komponenti DAWN strategije	49

CRKVA

LEKCIJA 15: Crkvena stega	55
Biblijska načela crkvene stega	56
Ilustracije	57
LEKCIJA 16: Štovanje u lokalnoj crkvi	59
Funkcija bogoslužja	60
Kako odabrati prikladnu formu bogoslužja	62
Bogoslužje i osnivanje crkava	62
LEKCIJA 17: Kako voditi bogoslužje	65
Uloga vođe bogoslužja	65
Osobine vođe bogoslužja	66
Smjernice za vođenje bogoslužja	66
Uvježbavanje planiranja bogoslužja	68
LEKCIJA 18: Lokalna crkva i Kristovo tijelo u cjelini	71
Razlozi u prilog partnerstvu	71
Stupnjevi predanja u partnerstvu	73
Deset osobina dobrog partnerstva	74
LEKCIJA 19: Povijesni utjecaj crkve u _____	77
Začeci kršćanstva	77
Širenje kršćanstva	78
Trenutno stanje kršćanstva	78

DUHOVNI KARAKTER

LEKCIJA 14: Služba pomirenja	81
Prve misli o rješavanju sukoba	82
Rješavanje sukoba je pitanje vezano uz Evanđelje	82
Novozavjetno učenje o rješavanju sukoba	83
Ljubav prema drugima	84
Praktična pomoć za rješavanje sukoba	85
LEKCIJA 15: Moralni integritet osnivača crkava	87
Popularni trio: novac, seks i moć	88
Opća načela moralnog integriteta	90
Dobrobiti čuvanja moralnog integriteta	91
Moralni integritet može skupo koštati	91

MOLITVA

LEKCIJA 10: Pridobijanje molitvene potpore za pokret osnivanja crkava	95
Istraživanje	96
Širenje vizije - što Bog želi učiniti ovdje?	96
Naučite i osposobite ljude da se mole za osnivanje dovoljnog broja crkava	97
Pronađite molitvene vođe i povežite ih međusobno	97
LEKCIJA 11,12: Molitveno okupljanje	101
Zahvaljujemo Bogu za njegovu vjernost	101
Sjetite se Božjih proteklih blagoslova	102
Molite se za nastavak službe osnivanja crkava	102
Pjesmom i štovanjem proslavljajte Božju dobrotu	102

VODSTVO

LEKCIJA 11: Prepuštanje službe vođama.....	105
Osnivači crkava su dužni prepuštati službe drugima	105
Problemi vezani uz prepuštanje službe	107
Načela za prepuštanje službe	108
Ostanite u kontaktu s onima kojima ste prepustili službu	109
LEKCIJA 12: Vodstvo pokreta.....	111
Dodatak: Vođe pokreta	113

STANIČNE GRUPE

LEKCIJA 12: Stanične grupe koje ispunjavaju područje djelovanjem u lokalnim crkvama.....	117
Procjena	118
Planiranje i sprovođenje	119
LEKCIJA 13: Nadgledanje staničnih grupa.....	121
Nadgledanje staničnih grupa	122
Nadgledničke strukture za različite modele službi staničnih grupa	124
Praktična primjena u kontekstu vaše službe staničnih grupa	126
Dodatak: Stanične grupe: Konačni korak	129

PROPOVIJEDANJE

LEKCIJA 1: Biblijsko propovijedanje I	133
Induktivno proučavanje Biblije - čvrst temelj	134
Glavna misao propovijedi	134
Ustrojstvo propovijedi	135
Vrste propovijedi	138
LEKCIJA 2: Biblijsko propovijedanje II	141
Propovijedanje u Novom zavjetu	141
Usmjeriti propovijed prema slušateljstvu	143
Voditi slušateljstvo u otkrivanju	144
LEKCIJA 3: Biblijsko propovijedanje III	147
Duhovna pitanja	147
Pitanje emocija	149
Fizička pitanja	150

OBITELJ

LEKCIJA 3: Služenje obiteljima	155
Smjernice za vođenje radionice	156
Priča prva - Igor i Ljubica	156
Priča druga - Andrea i Franjo	157
Priča treća - Nikola i njegova obitelj	157
Priča četvrta - Ana i Miroslav	158
Priča peta - Renata i njezina obitelj	158

PREDGOVOR

SVRHA OVOG MATERIJALA

Osnivači crkava često se regrutiraju i šalju u svijet s malom ili nikakvom obukom za zadatak koji se nalazi pred njima. Vođe crkava koji su preplavljeni teškoćama u službi često nemaju jasnu viziju onoga što Bog želi postići kroz njih. I osnivači crkava i vođe crkava trebaju obuku i viziju, ali biblijske škole i seminari za mnoge nisu realna opcija.

Ovaj materijal dizajniran je kako bi pružio ne samo viziju za osnivača crkve i vođu crkve, već i biblijske osnove i praktična evangelizatorska znanja kako bi mogli vidjeti kako ta vizija postaje stvarnost. Ovo nije «edukacijski» program. Radije, on pruža potrebne biblijske i edukativne osnove, kao i praktična evangelizatorska znanja, koja su potrebna za osnivanje crkava. Iako je Omega tečaj dizajniran za središnju/istočnu Europu i bivši Sovjetski savez, ohrabрили su nas izvještaji da je već svrhovito upotrebljen i primijenjen i u drugim zemljama.

Ovaj tečaj dizajniran je kako bi postigao dva cilja:

1. Pružio potrebnu obuku za crkve koje treba osnovati.
2. Ohrabrio mobilizaciju prema pokretu osnivanja crkava u cijelom Kristovom tijelu.

Danas možemo vidjeti pokrete osnivanja crkava u mnogim zemljama diljem svijeta, uključujući Brazil, Rumunjsku, Filipine, Nigeriju i druge. Vjerujemo da je lokalna crkva Božji primarni instrument za svjetsku evangelizaciju, te da osnivanje crkava zasnovano na metodi množenja predstavlja najučinkovitiji način rada usmjeren prema izvršavanju Velikog naloga. Nove crkve trebaju biti osnovane s vizijom za umnožavanje i sposobnošću da osnuje druge crkve. Kad se ovo dogodi, nastaje potencijal za pokret crkava koji može preplaviti zemlju i promijeniti živote ljudi diljem te zemlje.

Pokret osnivanja crkava treba ljude koji su uključene u sve razine zadatka osnivanja crkve, od mladih vjernika koji u uzbuđeni novonađenom vjerom, do vođa denominacija. Osnivači crkava sami nikad ne mogu biti katalizator za pokret osnivanja crkava. Ovaj materijal je primjenjiv i ima isto toliko vrijednosti za sve razine crkvenih djelatnika i vođa crkava koji mogu direktno i indirektno podržati nastojanja osnivača crkava u njihovom nastojanju da ispune zadaću na koju ih je Bog pozvao.

PREGLED RASPOREDA

Ovaj priručnik je jedan od pet priručnik, od kojih svaki sadrži otprilike 26 jednosatnih lekcija. Kako bi postigli gore navedene ciljeve, raspored obuhvaća široku paletu tema potrebnih za zadatak osnivanja crkava. Uključuje ODBC viziju, evangelizaciju u staničnim grupama, učenje, crkvu, evangelizaciju, induktivno proučavanje Biblije, vodstvo, molitvu, duhovni karakter i više.

Tečaj je podijeljen u pet priručnika kako bi pružio stalno šireći pristup procesu učenja. Kako svaki sudionik završava priručnik, on ili ona provode određeno vrijeme prije uzimanja drugog priručnika kako bi stavili u praksu principe koje su naučili. Iz tog razloga, mnoge kasnije lekcije nadograđuju na principe i znanja stečene i uvježbane u ranijim lekcijama.

Drugim riječima, napravljen je raspored koji treba naučiti i paralelno koristiti u stvarnom osnivanju crkava. Kako sudionik aktivno radi prema osnivanju nove crkve, on ili ona trebat će određene vještine i znanje, i suočit će se s raznim problemima po putu. Vještine i znanje potrebni u početku osnivanja crkve pruženi su u prvom priručniku, dok su aktivnosti i principi koji su potrebni u kasnijoj fazi osnivanja crkve predstavljeni u kasnijim priručnicima. Svaki priručnik dizajniran je kako bi pružio vještine, odgovorio na pitanja i diskutirao potencijalne probleme vezane uz prikladnu fazu osnivanja crkve na kojoj sudionik trenutno aktivno radi. Iza ovog predgovora, pronaći ćete listu ključnih razvojnih aktivnosti ili «pragova» za koje se vježbenici obučavaju i koje bi trebali primijeniti između seminara obučavanja.

Lekcije su grupirane po temi, a svaki od pet priručnika uključuje lekcije iz nekih od tema. Neke od tema, kao što su «vizija» i «crkva» uključeni su u svih pet priručnika. Druge, kao što su «učeništvo» pojavljuju se kasnije u nastavnom planu, kad su sudionici u fazi službe u kojoj te teme postaju potrebne. Pregled nastavnog plana koji sadrži popis naslova lekcija za svaki od pet priručnika nalazi se nekoliko stranica dalje.

UPORABA MATERIJALA

Savjet sudioniku

Mnogo vremena, molitve i truda uloženo je u pripremu svih pet priručnika ovog nastavnog plana. Svaki priručnik dizajniran je za specifične evangelizacijske vještine i znanje koje je potrebno tijekom procesa osnivanja nove crkve. Iz toga razloga, savjetujemo vam da počnete s prvim priručnikom, a ne s nekim od kasnijih. Isto tako, svaka lekcija pažljivo je odabrana i obrađena kako bi bila korisna, primjenjiva i nezamjenjiva u zadatku osnivanja crkve. Za vas će biti korisno da ne preskačete lekcije.

Budite svjesni da se pravo učenje događa kad primijenite koncepte predstavljene u ovim lekcijama na vaš osobni život i službu. Većina lekcija uključuje plan djelovanja na kraju poglavlja. Ovi planovi djelovanja dizajnirani su kako bi vam pomogli primijeniti ideje iz lekcije i trebali biste ih ispuniti prije nego što počnete rad na idućem priručniku. Uzimanje mentora može vam biti od velike pomoći, da imate nekoga tko vas može ohrabriti i dati vam savjete dok vi ulažete sebe u procesu osnivanja crkve. Mentor također može ispuniti potrebu za odgovornošću za vrijeme primjene koncepata koje ste naučili u vašem životu i službi. Imati nekoga tko može stati uz vas nije samo učinkovita pedagogija, već su mnogi osnivači crkava svjedočili koliko im je to pomoglo u njihovom životu i službi. Iz tog razloga, snažno vas potičemo da kroz molitvu potražite neku vrstu mentora koji može poboljšati i ojačati vašu službu osnivanja crkve.

Savjeti za učitelja

Ovaj materijal može se koristiti u raznim okruženjima kao što su biblijska škola, sjemenište ili seminar koji se održava u crkvi. Ipak, ovaj materijal primarno nije edukativan. On je namijenjen za osposobljavanje. Edukacije se usredotočuje na znanje i informaciju. Namjera ovih materijala nije samo ulijevanje znanja, već motiviranje prema akciji u kojoj se koriste biblijski provjerene vještine službe. Ovaj priručnik je za one koji žele raditi.

Iako metoda koju izaberete za poučavanje lekcija iz svakog priručnika ovisi o vašem kontekstu, svaki priručnik može se proći u jednoj sedmicama. Osim ovog ideala, mnoge lokacije za obuku uspješno su upotrijebili druge rasporede koji su bolje odgovarali životnim rasporedima i postojećim službama. Ponekad su se odlučili za dva intenzivna vikenda ili redovite tjedne sastanke. Preporučamo da posebno istaknete planove djelovanja na kraju svake lekcije kako bi ih svi izvršili prije početka idućeg seminara. Četiri do šest mjeseci je razumno vrijeme koje možete očekivati između seminara. Prednost ovakve vrste obuke je kombiniranje principa naučenih za vrijeme seminara s praksom u stvarnom životu između seminara.

Za vrijeme seminara, nije potrebno poučavati svaku točku svake lekcije, budući da sudionici sami mogu pročitati materijal. Ponekad je dobra metoda dobiti učenike da čitaju lekcije i pričaju o tome kako se to odnosi na njihovo iskustvo. U drugim slučajevima, lekcija od nekoga tko je stručnjak u predmetu o kojem se govori može biti najbolji način da se predoče koncepti. No, NEMOJTE TROŠITI PREVIŠE VREMENA NA PRISTUP LEKCIJAMA. Budite kreativni dok isprobavate razne metode kojima želite predočiti principe i vještine koje se nalaze u lekcijama. Drugi učitelji pronašli su inačice kao što su grupe za raspravu, radionice i igranje uloga mogu biti zanimljive i od pomoći.

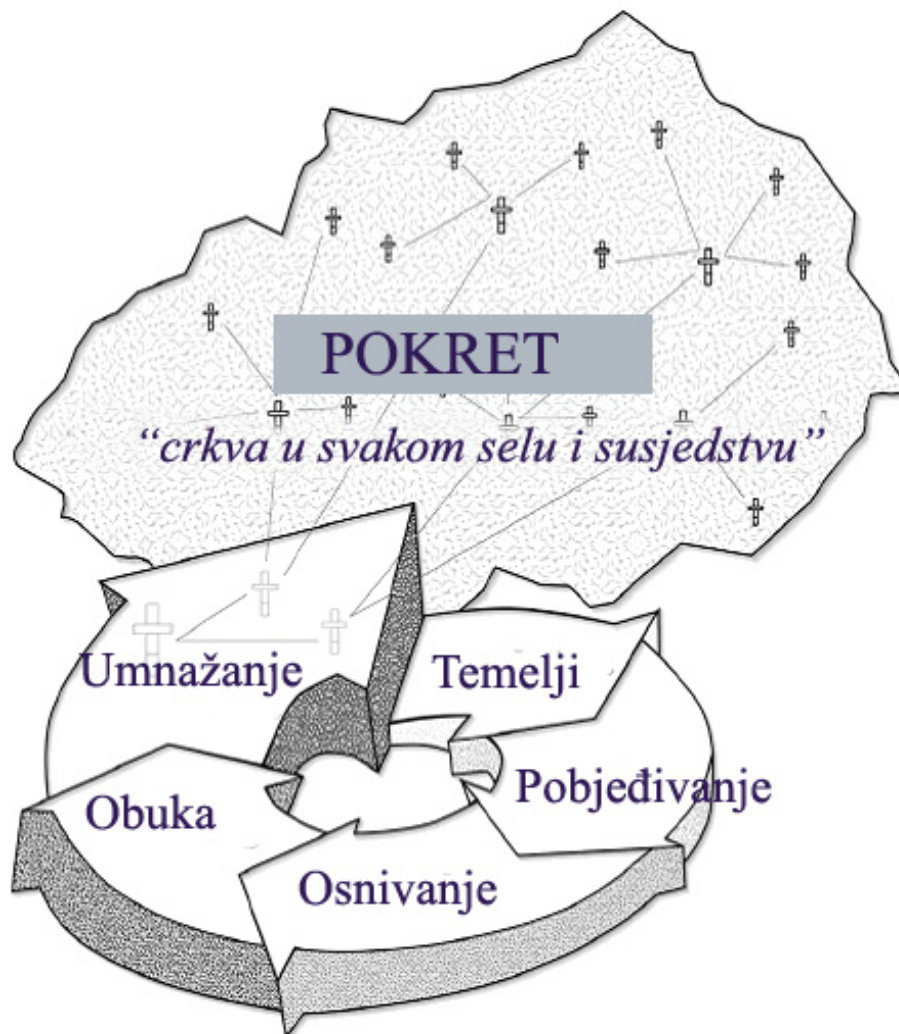
Dano vam je sveto povjerenje. Gospodin Crkava želi učiniti učenike od svih naroda, i potrebni su vođe. Imate ogroman potencijal pomoći opremiti mnoge koji mogu pomoći u pokretima osnivanja crkava i pomoći drugima u službama umnožavanja crkava.

Daljnja pomoć

Ne ustručavajte se kontaktirati nas ukoliko vam možemo biti od daljnje pomoći u širenju vizije osnivanja crkava umnožavanjem ili praktičnom opremanju osnivača crkava.

Jay Weaver, glavni urednik
Budimpešta, Mađarska, siječanj 2000.
omega_course@alliancescp.org

CIKLUS OSNIVANJA CRKAVA

Osnivanje crkava nije nasumično povezan niz događaja i aktivnosti, već proces s točno utvrđenim ciljem. Za taj je proces potrebno uskladiti aktivnosti, sjediniti razne sposobnosti, imati zajedničku filozofiju i sposobno vodstvo. Upravo je razvoj ovih važnih područja cilj obuke za osnivača crkava. "Ciklus osnivanja crkava" je dijagram procesa osnivanja crkava, koji s posebnog stajališta prikazuje povezanost ključnih načela i postupaka koji su dio toga procesa. Ovo je poput autokarte za one koji će osnivati crkve, koja omogućuje da vidite odakle ste krenuli i kamo idete.

PRAGOVI

Nastavnog plana za osnivanje crkava *Omega*

Pragovi su konkretne evangelizatorske aktivnosti koje su uključene u ovaj nastavni plan. Svaki prag može se shvatiti kao individualna stepenica unutar većeg procesa započinjanja novih zajednica. Pragovi pružaju konkretne točke akcije koje mogu pomoći praktikantu da praktično primijeni koncepte koje sadrži *Omega tečaj*. Oni su istovremeno oznake koje označavaju napredak, kao i smjernice koje pomažu u zadržavanju pravog smjera. Slijedi lista pragova i naglasaka u *Omega tečaju*.

PRVI PRIRUČNIK: Naglasak na ODBC Viziju, svrhu crkve, induktivno proučavanje Biblije i istraživanje

Specifične aktivnosti:

- Ispitivanje svrhe crkve u svjetlu Velikog naloga
- Razvijanje sveobuhvatne evangelizacije utemeljene na viziji «Z» razmišljanja
- Istraživanje «forme i funkcije» u ranoj crkvi i crkvi danas.
- Učenje i prakticiranje induktivnog proučavanja Biblije
- Pisanje i dijeljenje osobnog svjedočanstva
- Iniciranje grupa za podršku u molitvi za evangelizaciju i osnivanje crkava
- Kompletiranje sveobuhvatnog istraživačkog projekta za ciljno područje

DRUGI PRIRUČNIK: Naglasak na evangelizaciju i stanične grupe

Specifične aktivnosti:

- Dijeljenje spoznaja istraživačkog projekta s drugima u ciljnom području
- Pisanje izjave svrhe crkve
- Razvijanje filozofije službe osnivanja crkava
- Razvijanje osobne strategije evangelizacije, uključujući osobnu evangelizaciju
- Zapčinjanje staničnih grupa s naglaskom na evangelizaciji
- Korištenje induktivnog proučavanja Biblije osobno i u staničnim grupama

TREĆI PRIRUČNIK: Naglasak na učenje, duhovnu borbu, timove i timski rad

Specifične aktivnosti:

- Prepoznavanje i uvježbavanje potencijalnih vođa staničnih grupa
- Provođenje vremena u molitvi i postu
- Procjenjivanje svjetonazora osnivača crkve u usporedbi s biblijskim svjetonazorom
- Korištenje biblijskih istina kako bi se oduprijeli duhovnim napadima u životu i službi osnivača crkve
- Stvaranje individualnih planova za stvaranje učenika za osobe uključene u službu osnivanja crkava
- Izvođenje aktivnosti za razvoj i evaluaciju tima
- Analiziranje duhovnih darova osnivača crkve i tima za osnivanje crkve

ČETVRTI PRIRUČNIK: Naglasak na vodstvo i nadzorništvo

Specifične aktivnosti:

- Procjena snaga i slabosti stila vodstva osnivača crkve, s naglaskom na metode osobne interakcije s drugima
- Korištenje principa vođenja služenjem u životu i službi osnivača crkve
- Vođenje korištenja vremena u životu i službi osnivača crkve, postavljanje prioriteta, izrada rasporeda
- Procjena financijskog davanja osnivača crkve, kao i davanja same osnovane crkve
- Ponavljanje biblijskih uloga muža i žene i odgovornosti koje osnivači crkava imaju prema svojim obiteljima
- Vođenje postojećih staničnih grupa kroz proces umnožavanja
- Pripremanje strateškog plana za rad u cilju zasićenja službe osnivanja crkava

PETI PRIRUČNIK: Naglasak na umnožavanje, mobiliziranje drugih i promoviranje ODBC pokreta

Specifične aktivnosti:

- Iniciranje suradnje u evangelizaciji s drugim evangelizacijskim grupama u ciljnom području
- Planiranje i implementacija nadzorne strukture za stanične grupe koje će promovirati rast i umnažanje koje je u tijeku
- Učenje osoba kako moliti za zasićenje osnivanja crkava; mobiliziranje na molitvu na gradskoj, regionalnoj i nacionalnoj razini
- Razvijanje i implementacija plana za osnivača crkve da uvježba i bude mentor novim osnivačima crkava
- Osposobljavanje i otpuštanje novih vođa za službu osnivanja crkava
- Promoviranje vizije u novim crkvama za suradnju na misijskom polju ne samo u njihovom ciljnom području, nego i «do krajeva Zemlje»

PREGLED NASTAVNOG PLANA

PREGLED PRVOG PRIRUČNIKA

Primarno obrađuje TEMELJNE FAZE ciklusa osnivanja crkava

ODBC vizija (VI)	Crkva (CH)	Duhovni karakter (SC)	Molitva (PY)	Metode proučavanja Biblije (BS)	Evangelizacija (EV)
<p>Lekcija 1: «Z» razmišljanje</p> <p>Lekcija 2: Veliki nalog i osnivanje crkava</p> <p>Lekcija 3 (3A): Ciklus osnivanja crkava</p> <p>3A: modeli osnivanja crkava</p> <p>Lekcija 4 (4A, 4B): Principi istraživanja</p> <p>4A: Razumijevanje ciljnog područja</p> <p>4B: Uzorci upitnika</p>	<p>Lekcija 1: Biblijski temelji crkve</p> <p>Lekcija 2 (2A): Svrha crkve</p> <p>2A: <i>Veliki nalog – radni list</i></p> <p>Lekcija 3 (3A): Forma i funkcija</p> <p>3A: <i>Primjena forme i funkcije</i></p> <p>Lekcija 4: Definiranje lokalne crkve</p>	<p>Lekcija 1 (1A): Opravdanje po vjeri</p> <p>1A: Izmijenjene knjige</p> <p>Lekcija 2: Življenje prema Evanđelju</p> <p>Lekcija 3: Kršćanski rast</p> <p>Lekcija 4: Transformirajuća snaga Evanđelja</p> <p>Lekcija 5: Vođenje duhovnog dnevnika</p>	<p>Lekcija 1, 2: Veliki molitveni skup: Molitva za probuđenje</p> <p>Lekcija 3 (3A): Kako pokrenuti molitvu</p> <p>3A: <i>Molitvena trojka</i></p>	<p>Lekcija 1 (1A): Uvod u metodu induktivnog proučavanja Biblije</p> <p>1A: <i>Kako smo dobili Bibliju</i></p> <p>Lekcija 2 (2A): Opažanje Božje Riječi</p> <p>2A: Jezik Biblije</p> <p>Lekcija 3: Opažanje: radionica</p> <p>Lekcija 4 (4A): Tumačenje Božje Riječi</p> <p>4A: Biblijske tabele</p> <p>Lekcija 5: Tumačenje: radionica</p> <p>Lekcija 6: Tumačenje Božje Riječi</p> <p>Lekcija 7 (7A): Primjena: radionica</p> <p>7A Efez – induktivno biblijsko proučavanje</p>	<p>Lekcija 1: Uvod u Evangelizaciju</p> <p>Lekcija 2,3: Razvijanje vašeg osobnog svjedočanstva</p>
4	4	5	3	7	3

Brojevi u zagradama ( ) označavaju dodatke

ODBC vizija (VI)	Crkva (CH)	Duhovni karakter (SC)	Molitva (PY)	Vodstvo (LD)	Stanične grupe (CG)	Metode proučavanja Biblije (BS)	Evangelizacija (EV)
Lekcija 5: Biblijski temelj za osnivanje dovoljnog broja crkava Lekcija 6: Istraživanje: radionica Lekcija 7: Mobiliziranje resursa kroz istraživanje	Lekcija 5: Narav crkve Lekcija 6 (6A): Funkcije crkve kao tijela 6A: <i>Krštenje u Novom zavjetu</i> Lekcija 7: Definiranje svrhe postojanja crkve Lekcija 8 (8A): Filozofija službe osnivanja crkava 8A: <i>Kako osmisliti vlastitu filozofiju službe osnivanja crkava</i>	Lekcija 6: Živjeti kao sinovi, a ne siročad Lekcija 7 (7A): Naučimo biti sinovi 7A: <i>Siročići ili sinovi</i>	Lekcija 4: Okupljanje na molitvu: slavljenje i meditacija	Lekcija 1 (1A): Biblijska načela za vođe 1A: <i>Razmatranje vodstva</i> Lekcija 2 (2A): Osobine vođe 2A: <i>Vođa</i>	Lekcija 1: Funkcije i prednosti staničnih grupa Lekcija 2 (2A, 2B): Načela vođenja staničnih grupa 2A: <i>Aktivnosti za probijanje leda</i> 2B: <i>Primjeri aktivnosti</i> Lekcija 3 (3A) Osnivanje staničnih grupa 3A: <i>Radni list za planiranje</i> Lekcija 4 (4A) Evangeliziranje u staničnoj grupi 4A: O «Oikosu» Lekcija 5: Demonstracija stanične grupe Lekcija 6: Filozofija službe staničnih grupa	Lekcija 8 (8A): Kako se služiti inuktivnim metodama proučavanja Biblije 8A: <i>Proučavanje Barnabine biografije</i> Lekcija 9 (9A, 9B): Vođenje inuktivnog proučavanja Biblije 9A: <i>Induktivno proučavanje Mateja 20:17-28</i> 9B: <i>Induktivno proučavanje Luke 15:1-7</i> Lekcija 10,11 (10A): Vođenje inuktivnih proučavanja Biblije – radionica 10A: <i>Biblijski odjelci za inuktivno proučavanje</i>	Lekcija 4 (4A): Evangelizacija i osnivanje crkava 4A: <i>Ocjnivanje evangelizacijskih strategija</i> Lekcija 5 (5A, 5B): Prepreke za djelotvorno evangeliziranje 5A: <i>«Crkva u svim narodima»</i> 5B: <i>Odgovori na uobičajene primjedbe</i> Lekcija 6,7 (6A, 6B, 6C): Proces obraćenja 6A: <i>Kakvim ljudima želite navijestiti Evandjele</i> 6B: <i>Tri načela strateskog evangeliziranja</i> 6C: <i>Razmatranje Isusovog pristupa ljudima</i>
3	4	2	1	2	6	4	4

Brojevi u zagradama ( ) označavaju dodatke

PREGLED NASTAVNOG PLANA

PREGLED TREĆEG PRIRUČNIKA

Primarno obrađuje OSNIVAČKU FAZU ciklusa osnivanja crkava

ODBC vizija (VI)	Crkva (CH)	Duhovni karakter (SC)	Molitva (PY)	Vodstvo (LD)	Stanične grupe (CG)	Evangelizacija (EV)	Stvaranje učenika (DI)	Duhovno ratovanje (SW)
Lekcija 8: Prvo napredovanje	Lekcija 9, 10: Crkva i duhovni darovi	Lekcija 8, 9: Zakon i Evanđelje	Lekcija 5: Molitva i post	Lekcija 3: Sfere vodstva	Lekcija 7(7A): Dinamika rasprave u kućnoj grupi	Lekcija 8: Odnosi u evangelizaciji	Lekcija 1: Uvod u stvaranje učenika	Lekcija 1: Razumijevanje svjetonazora
Lekcija 9: Osnove pokreta za osnivanje crkava	Lekcija 11: Društvene dinamike crkve	Lekcija 10 (10A): Pokajanje kao način života 10A: <i>Grešnikovo mjesto</i>	Lekcija 6, 7: Uloga molitve: Molitva za širenje Evanđelja	Lekcija 4: Uvod u timski rad Lekcija 5 Razvoj tima	7A: <i>uzorak pitanja za raspravu</i> Lekcija 8: Briga za ljude u kućnoj grupi	Lekcija 2 (2A): Tvoja uloga u stvaranju učenika 2A: <i>Karakteristike kršćanske ljubavi</i>	Lekcija 2 (2A): Dinamike duhovnog ratovanja 2A: <i>Induktivno proučavanje Efežana 4:17-5:21</i>	Lekcija 2 (2A): Dinamike duhovnog ratovanja 2A: <i>Induktivno proučavanje Efežana 4:17-5:21</i>
					Lekcija 9: Treniranje vođa za nove kućne grupe		Lekcija 3 (3A): Budi upoznat sa svojim ciljem i ljudima 3A: <i>Vjera, nada, ljubav</i>	Lekcija 3 (3A, 3B): Duhovne borbe
							Lekcija 4 (4A): Pomaganje učenicima da duhovno rastu 4A: <i>Duhovni rast treba procjenu</i>	3A: <i>Biblijsko proučavanje</i> 3B: <i>slučajevi za proučavanje iz cijelog svijeta</i>
							Lekcija 5 (5A): Obrasci za stvaranje učenika 5A: <i>Plan za stvaranje učenika</i>	
2	3	3	3	3	3	1	5	3

Brojevi u zagradama ( ) označavaju dodatke

Primarno obrađuje OSNIVAČKU FAZU ciklusa osnivanja crkava

ODBC vizija (VI)	Crkva (CH)	Duhovni karakter (SC)	Molitva (PY)	Vodstvo (LD)	Stanične grupe (CG)	Stvaranje učenika (DI)	Upraviteljstvo (ST)	Obitelj (FA)
Lekcija 10 (10A, 10B): Strateške komponente pokreta osnivanja crkava 10A: <i>Vjera i poslušnost</i> <i>ansuprof nevjeri i strahu</i> 10B: <i>stvari koje potiču prirodni rast</i> Lekcija 11: Znaci pokreta Lekcija 12: Pastorska služba u pokretu	Lekcija 12: Dinamika novonastajuće crkve Lekcija 13: Odluke crkava koje rastu Lekcija 14: Crkvena uprava i položaji	Lekcija 11: Ljubav kao temelj službe Lekcija 12: Shvati Očevo srce Lekcija 13: Milost je za ponizne	Lekcija 8,9: Molitveno okupljanje: Biblijska molitva	Lekcija 6 (6A): Vođenje službenjem 6A: <i>Kontrolni popis za vođe</i> Lekcija 7: Dinamika vodstva Lekcija 8: Vidovi interakcije Lekcija 9: Potrebe vezane uz vodstvo Lekcija 10 (10A): Obučavanje novih vođa 10A: <i>Osobine novog vođe koje treba poticati</i>	Lekcija 10: Diskutiranje o pitanjima i problemima u staničnim grupama Lekcija 11: Umnažanje staničnih grupa	Lekcija 6: Stvaranje učenika - radionica	Lekcija 1: Uvod u upraviteljstvo Lekcija 2: Upravljanje novcem Lekcija 3: Raspologanje vremenom Lekcija 4: Proces strateškog planiranja Lekcija 5: Proces strateškog planiranja – radionica	Lekcija 1: Biblijske uloge u obitelji Lekcija 2: Roditeljstvo
3	3	3	2	5	2	1	5	2

Brojevi u zagradama ( ) označavaju dodatke

PREGLED NASTAVNOG PLANA

PREGLED PETOG PRIRUČNIKA

Primarno obrađuje FAZU UMNAŽANJA I KRETANJA ciklusa osnivanja crkava

ODBC vizija (VI)	Crkva (CH)	Duhovni karakter (SC)	Molitva (PY)	Vodstvo (LD)	Stanične grupe (CG)	Propovijedanje (PR)	Obitelj (FA)
Lekcija 13: Vizija i teleskopsko promatranje	Lekcija 15: Crkvena stega	Lekcija 15: Služba pomirenja	Lekcija 10: Pridobijanje molitvene potpore za pokret osnivanja crkava	Lekcija 11: Prepuštanje službe vođama	Lekcija 12: Stanične grupe koje ispunjavaju područje djelovanejm u lokalnim crkvama	Lekcija 1: Biblijsko propovijedanje I: Razumijevanje poruke	Lekcija 3: Služenje obiteljima
Lekcija 14: Mobiliziranje	Lekcija 16: Štovanje u lokalnoj crkvi	Lekcija 16: Moralni integritet osnivača crkava	Lekcija 11, 12: Molitveno okupljanje: Zahvaljivanje Bogu za njegovu vjernost	Lekcija 12: Vodstvo pokreta 12A: Vođe pokreta	Lekcija 13 (13A): Nadgledanje staničnih grupa 13A: konačni korak	Lekcija 2: Biblijsko propovijedanje II: Shvaćanje publike	
Lekcija 15: Sjedeći koraci	Lekcija 17: Kako voditi bogoslužje					Lekcija 3: Biblijsko propovijedanje III: Shvaćanje sebe	
Lekcija 16: Obuka – sastavni dio pokreta osnivanja crkava	Lekcija 18: Lokalna crkva i Kristovo tijelo u cjelini						
Lekcija 17: Nacionalne inicijative u mobiliziranju vođa	Lekcija 19: Povijesni utjecaj crkve u (Povijest crkve u kontekstu zemlje)						
5	5	2	3	2	2	3	1

Brojevi u zagradama ( ) označavaju dodatak

VIZIJA ODBC

Vizija i teleskopsko promatranje

PRONIJETI EVANĐELJE PO SVIJETU

☞ Svrha lekcije

Svrha je ove lekcije potaknuti mjesne crkve da se uključe u služenje na mjesnoj, regionalnoj, međukulturnoj i globalnoj razini.

☞ Glavne točke

- Kršćani moraju gledati na svijet uz viziju o Božjoj žetvi.
- Crkve se trebaju uključiti u službu na razini svoga mjesta, regije, na razini međukulturnih odnosa te na međunarodnoj razini.

☞ Željeni ishod

Po završetku ove lekcije svaki bi sudionik trebao:

- znati kako steći biblijsku viziju za promicanje Evanđelja, najprije u svome mjestu, a onda i do krajeva zemaljskih.
- poznavati načelo teleskopskog promatranja s ciljem pospješivanja napora crkve u evangelizaciji svijeta.
- sudjelovati u provođenju biblijske vizije, i to na mjesnoj, regionalnoj, međukulturnoj i globalnoj razini.

☞ Savjeti za učitelje

Dajte sudionicima vremena da razmisle o dalekozoru na slici 13.3 na kraju lekcije, i da ga ispune. Tako će lakše vidjeti gdje se nalazi njihova Judeja, Samarija i krajevi zemaljski. Možda će Gospodin uz pomoć ove lekcije potaći neke sudionike da se i sami uključe u rad u raznim kulturnim sredinama ili da se počnu moliti za slanje takvih djelatnika iz novonastalih crkava.

UVOD

Crkva mora vršiti Veliko poslanje i činiti svoj, a i sve druge narode, Kristovim učenicima. Ovu ćemo lekciju temeljiti na Djelima 1:8, gdje je crkva pozvana da bude Isusovim svjedokom u Jeruzalemu (na mjesnoj razini), Judeji (regionalno), Samariji (između različitih kultura), i do krajeva zemlje (nove sredine, jezici i mjesta).

I. DEFINIRANJE VIZIJE I TELESKOPSKOG PROMATRANJA

Da bi mjesna crkva mogla uspješno izvršavati Veliko poslanje, najprije joj treba **vizija**. Vizija je sposobnost da ne vidimo samo ono što jest, nego i ono što bi moglo biti. Duhovna vizija za pridobijanje svijeta za Isusa Krista jest sposobnost da u državama, regijama i narodima svijeta vidimo mjesto gdje će se Evanđelje širiti putem evangelizacije i osnivanja crkava.

Ukoliko se ne provede u stvarnost, vizija ostaje tek dobra zamisao.

Teleskopsko promatranje je metafora koja nam opisuje različite načine na koje crkva mora prodrijeti u svijet (zemljopisno i kulturološki) kako bi mogla ispuniti Veliko poslanje. Kada se crkva pruža i isteže prema svijetu, ona sličići dalekozoru koji se izvlači i uvlači, čineći na taj način da predmeti izgledaju udaljenije ili pak bliže. Da bi na bilo koji način prodrla u svijet, mjesna crkva mora poduzeti konkretne korake u požrtvornosti i predanju kako bi Evanđelje moglo napredovati. Dužnost mjesnih crkava je da navješćuju Evanđelje u svojoj sredini, državi te na drugim kontinentima.

Kada se crkva pruža prema svijetu, ona sličići dalekozoru... čineći na taj način da bi predmeti izgledali udaljenije ili pak bliže.

II. POGLED S VIZIJOM BOŽJE ŽETVE

Isus traži da crkva ima viziju za Božju žetvu ljudskih duša. Isus se metaforom žetve služi i u Mateju 9:38, gdje zapovijeda učenicima da se mole za dovoljan broj žetelaca u polju. Na dan Pedesetnice, Izraelci su proslavljali žetvu pšenice. Dolaskom Svetog Duha vizija žetve se izmijenila jer je rođena crkva. I radije nego da se veseli žetvi pšenice, crkva je navješćivala Božju slavu pripadnicima raznih naroda na njihovim jezicima, te tako već prvog dana požnjela žetvu od tri tisuće duša! Ovi su se ljudi obratili Kristu, dajući žetvi novo značenje, i postali pripadnici crkve koja se upravo rodila.

Možemo li se možda poslužiti terminologijom osnivača crkava i reći da je na Pedesetnicu došlo do prvog osnivanja crkve u Novom zavjetu? Crkva koja se rodila na Pedesetnicu umnožila se milijune puta na svim naseljenim kontinentima na svijetu! Međutim, žetva ne može stati jer treba osnovati još mnogo milijuna crkava. Jim Montgomery u svojoj knjizi "DAWN 2000", piše da je za doseganje cijeloga svijeta potrebno osnovati još sedam milijuna crkava. Vizija koja je pred nama pretpostavlja propovijedanje Evanđelja, osnivanje crkava i dovođenje ljudi koji će postati sljedbenici Isusa Krista u crkve. Način na koji će crkva primiti viziju Božje žetve jest taj što će otvoriti svoje oči i pogledati na polja ovoga svijeta. Vizija je početak pustolovine u kojoj će crkva ispuniti Veliko poslanje.

... da bismo
pridobili cijeli svijet
za Isusa, treba
otvoriti još sedam
milijuna crkava.

III. TELESKOPSKO PROMATRANJE POLJA ZA BOŽJU ŽETVU

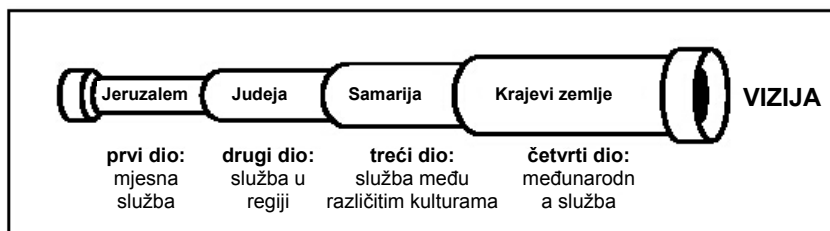
U Djelima 1:8 opisuje se rast crkve od Jeruzalema sve do krajeva zemlje, pružajući nam ujedno i pregled Djela apostolskih (vidjeti tabelu 13.1).

Tabela 13.1 - Djela 1:8

DJELA 1:8:	"U Jeruzalemu"	"Judeji"	"Samariji"	Do krajeva zemlje
Značenje	Mjesto življenja	Regija	Susjedna regija	Svijet
Pregled Djela apostolskih	Djela 1-8 (Dj. 5:28)	Djela 8-12 (Dj. 8:5)		Djela 13-28 (Rim. 15:19)
Biblijski primjer	"Solun" 1Sol. 1:6	"Makedonija" 1Sol. 1:7	"Ahaja" 1Sol. 1:7	"posvuda" 1Sol. 1:8

Kada se u davnoj prošlosti plovilo, sposobni su pomorci bili u mogućnosti vidjeti malo dalje pomoću dalekozora. Kada bi pomorac izvukao dalekozor, udaljena mjesta koja su mu golim okom bila jedva vidljiva, sada su bila bliža i jasnija. Prenesemo li ovu analogiju na ispunjenje Velikog poslanja, možemo zamisliti dalekozor s mogućnošću izvlačenja na četiri dužine (slika 13.2). Primijetite da se svaki pojedini dio dalekozora odnosi na Isusovu zapovijed danu učenicima u Djelima 1:8: "... pa ćete mi biti svjedoci u Jeruzalemu, u svoj Judeji, u Samariji i sve do kraja zemlje."

Slika 13.2 – Prodiranje u svijet s Evanđeljem (teleskopsko promatranje)

A. Prvi dio: Mjesna služba

Izvučemo li prvi dio dalekozora, vidimo mjesnu službu crkve. Učenici, koji su čuli ovu zapovijed, izvršili su je tako što su ispunili Jeruzalem učenjem o Isusu, dakle na mjesnoj razini (Djela 5:28).

Vaša prva zadaća u programu obuke bila je prepoznati "ciljno područje" gdje ćete nastojati osnovati crkvu (prvi priručnik, Vizija - Dodatak 4A "Razumijevanje ciljnog poručja"). U okviru službe osnivanja crkava usredotočili ste se na određeno selo, grad ili kvart grada na ciljnom području. Kada uspostavite crkvu, ona će moći služiti ljudima koji žive na tome području. To je za mjesnu crkvu "Jeruzalem".

Način na koji ćete se probijati u vaš Jeruzalem bit će uvjetovan njegovom prirodom. Jako je malo homogenih gradova. Njihovi su stanovnici uglavnom različitih dobi, stupnjeva obrazovanja, kulturnog nasljeđa, narodnosti, govore različitim jezicima, itd. Jedna usamljena crkva će se teško uspjeti usredotočiti na cjelokupni spektar potreba koje je okružuju. Osim toga, mnogi su gradovi toliki da ljudi zbog velikih udaljenosti neće moći dolaziti u crkvu. Naša je zadaća učiniti mjesne crkve dostupne svima. Rijetko se događa da je naša zadaća ispunjena otvaranjem jedne jedine crkve u čitavom gradu. Najbolja metoda za ispunjenje ove zadaće je umnažanje crkve, koja će onda moći pridobijati ljude.

Rijetko se događa da je naša zadaća završena ako smo u gradu otvorili samo jednu jedinu crkvu.

Naša zadaća je jasna: trebamo pridobijati izgubljene. Izgubljeni nisu dužni doći k nama. Uz Božju će pomoć rastuća mjesna crkva početi moliti za izgubljene u svome gradu, kojima nema tko svjedočiti, te će im sami početi svjedočiti.

B. Drugi dio: Služba u regiji

Izvučemo li dalekozor još malo, crkva neće vidjeti samo svoju bližu okolicu, već i šire područje. Ovo je načelo sukladno s načelom svjedočenja iznijetog u Djelima 1:8. Ovakav vid evangelizacije pokreće Kristovo tijelo na otvaranje nove crkve na bližem području, gdje su kulturna i jezična obilježja ista kao i ona članova mjesne crkve. To će dovesti do otvaranja crkve koja je "kći" – ili ogranak – matične crkve. Svaka bi crkva od svojih početaka morala misliti na to da je dužna umnažati se. U svijetu prirode sve što je živo prije ili kasnije doživi vrhunac, pa i umire, a plodovi ili potomci nastavljaju svoj život. Slično načelo vrijedi i za službu crkve. U neku ruku možemo reći da pravi "plod" crkve nisu novi obraćenici, već nova crkva. Crkva će najdjelotvornije utjecati na područje u kojem se nalazi tako što će se umnažati i osnivati svoje ogranke.

U neku ruku pravi "plod" crkve nisu novi obraćenici, već nova crkva.

Primjer

U Brazilu je tijekom razdoblja od dvadeset godina jedna crkva ispunila veliko područje s 200 zajednica. Misionar kojeg su ove crkve poslale u Albaniju podučavao je mjesne osnivače crkava i rekao im je: "Naše crkve su u odnosu na druge rasle sporije, ali ipak su planirale što prije osnovati novu crkvu. U našim smo crkvama od početka svjesni da je naša zadaća osnivati nove crkve." Upravo će ovakvo razmišljanje i usmjerenje moći pokrenuti crkve da od samog početku budu orijentirane na službu u zajednici i šire.

Crkva koja ima želju i vjeru za ispunjavanje vizije za teleskopsko promatranje putem osnivanja novih crkava, morat će poduzeti i neke korake. Osnivanje nove crkve će od članova postojeće matične crkve iziskivati veliko predanje i požrtvornost. Neki od nužnih koraka jesu obučavanje duhovnih djelatnika, prikupljanje novčanih sredstava, ustrajno moljenje za ispunjenje vizije teleskopskim promatranjem.

C. Treći dio: Služba među različitim kulturama

Izvlačenje trećeg dijela dalekozora može se usporediti sa svjedočenjem u Samariji. To se, dakle, odnosi na pronošanje Evanđelja među pripadnicima različitih kultura. Premda se, zemljopisno gledano, Samarjani nisu nalazili jako daleko od židovskih vjernika u Jeruzalemu i Judeji, ipak su pripadali drugoj kulturnoj i etničkoj skupini. Njihovi su se običaji i tradicija, kao i vjerski običaji, umnogome razlikovali od židovskih. Premda Židovi baš nisu voljeli Samarjane, Isus je imao ljubavi i prema jednima i prema drugima! Prvi su učenici, a osobito Filip, vršeći Veliko poslanje odnijeli Evanđelje u Samariju (Djela 8:4-25).

Crkva je dužna vršiti proboj u različite kulturne sredine. Možemo evangelizirati različite etničke skupine u našoj blizini, čak i unatoč postojanju eventualnih političkih i međunacionalnih tenzija. U takvim će slučajevima biti potrebno da se oni koje će crkva poslati nauče ispravno ponašati u tom kulturnom okružju, da nauče jezik sredine i prouče kulturna obilježja ljudi među kojima će osnovati crkvu. Ovaj će dodatni napor u većini slučajeva doprinijeti rastu i umnažanju nove crkve.

D. Četvrti dio: Međunarodna služba

Izvlačenje dalekozora do pune dužine odnosi se na krajeve zemlje spomenute u Djelima 1:8. Crkva se u svojoj službi treba pružiti ljudima koji su na velikoj zemljopisnoj udaljenosti od nje, i koji se svojom kulturom i jezikom od nje razlikuju. Najbolji primjer poslušnosti ovoj zapovijedi u prvoj crkvi vidimo u Djelima 13 i nadalje, gdje su Pavao i Barnaba (a za njima i ostali) primili poslanje da osnivaju crkve u različitim kulturološkim sredinama i raznim državama.

Kada se mjesna crkva moli, daje svoj novac i šalje misionare do krajeva zemlje, ona ispunjava cijeli proces teleskopskog promatranja. Ona tada služi na svim razinama —"u Jeruzalemu, u svojoj Judeji, u Samariji i do kraja zemlje."

Naša zadaća nije gotova dok se Evanđelje ne pronese po cijelom svijetu i dok svakome ne navijestimo poruku spasenja. Zabrinutost zbog izgubljenosti ljudi koje ne poznamo nije baš prirodna stvar. To je, međutim, Božja želja, a naša odgovornost. I kada novonastala grupa vjernika postane crkvom, ona ipak nije do kraja ispunila svoje djelo. Štoviše, tek je poduzela prvi korak na uzbuđljivom i ispunjenom putovanju s Gospodinom.

Važno je i sukladno s Biblijom moliti se za različite etničke skupine (Rim. 10:1; 1Tim. 2:1-2; Efe. 6:19); crkve se trebaju moliti da bi se Evanđelje počelo širiti među svim narodima (Mt. 28:18-20), kao i za žeteoce. Je li ovo vizija vjernika u vašoj crkvi? Molite li se kao crkva za razne narode?

Na temelju ovakve vizije za misiju moguće je i teleskopski promotriti gdje ima novčane pomoći za misijski rad. Crkva u Filipima je svojim novčanim sredstvima potpomogla Pavlove misijske napore, kao i nastojanje oko osnivanja crkava (Fil. 4:17-19). Na taj način crkva može steći uvid u financijsku pomoć misionarima koji djeluju negdje daleko, iako nisu iz iste zajednice.

PRIMJER

Luis Bush (koji je pokrenuo južnoamerički pokret za slanje misionara iz tamošnjih crkava), je zajedno s drugima proputovao cijelu Južnu Ameriku, navješćujući viziju da crkve trebaju svoje misijske napore dovesti pod okrilje pokreta COMIBAM (što je akronim za "Ibero American Cooperation in Missions", što znači "Sveamerička suradnja u misiji"). Čuo se poklič: "Latinska Amerika, ne više kao misijsko polje, već kao misijska sila!" U to su doba latinoameričke države proživljavale velike gospodarske probleme i mnogima nije bilo jasno kako slati misionare u druge zemlje kad i sami nemaju novca. Luis je naveo primjer Abrahama, čiji je tijelo bilo gotovo mrtvo, ali je njegova vjera živjela. Upravo je njegova vjera dovela do obećanja o sinu. Na taj je način usporedio bijedu i Abrahamovo tijelo, dodajući: "Mi u Južnoj Americi nemamo novca, ALI IMAMO VJERE!" Crkve su se počele masovno odazivati pozivu u misijski rad, pa je od COMIBAM-a, godine 1987., na tisuće misionara poslano iz tamošnjih crkava. Oni su imali vjere, a Bog je imao novac!

Divno je i radosno kada crkva pošalje misionare u svijet svojim sredstvima, dajući sve od sebe. Kada zajednica pošalje u misiju nekoga koga voli, bolje će se poistovjećivati s Božjom ljubavlju prema narodima i bolje će je moći razumjeti. Neće svaka crkva biti u mogućnosti sama izdržavati svog misionara. Pa ipak je moguće udružiti se s drugim mjesnim crkvama i slati misionare iz svojih zajednica. Kada zajednica pošalje misionare iz svojih redova, njezini članovi će u većoj mjeri suosjećati s radostima i nevoljama koje prate napredak Evanđelja među neobraćenima.

IV. DUHOVNA SNAGA I AUTORITET

Bilo da crkva želi osnovati novu zajednicu na određenom ciljnom području ili da osniva crkvu nakraj svijeta, ona to čini pod Kristovim autoritetom i u snazi Svetog Duha. Dajući Veliko poslanje svojim učenicima, Isus najprije kaže: "Dana mi je sva vlast, nebeska i zemaljska" (Mt. 28:18), na kraju ih bodreći ovim riječima: "Ja sam s vama u sve vrijeme do svršetka svijeta." (Mt. 28:19) A u sendviču između ovih obećanja nalazi se i ono što je zadaća učenika: činiti sve narode Kristovim učenicima.

Nedugo prije povratka u nebo, Isus svojim učenicima obećaje: "Ali, primit ćete snagu pošto Sveti Duh dođe na vas." (Djela 1:8) Kada prime snagu, učenici će biti Kristovi svjedoci do kraja zemlje. Bog svojoj djeci daje snagu i autoritet kako bi ih osposobio da učine sve narode njegovim učenicima do krajeva zemlje. U ostatku Djela apostolskih možemo vidjeti kako su se vjernici pokoravali Kristovom autoritetu, iako su ih zemaljske vlasti opominjale da to ne čine. Vjernici su odlučili da će radije poslušati Boga nego ljude. I dok su tako u snazi Svetog Duha činili, Božja se riječ širila po cijelom području.

Možemo smjelo svjedočiti svojim susjedima, a i dalje, svjesni da će nam Bog dati sve što je potrebno da bismo činili sve narode njegovim učenicima.

Budući da smo vjernici i mi imamo Kristov autoritet, jer Krist živi u nama. Posjedujemo i snagu Svetog Duha. Stoga možemo smjelo svjedočiti svojim susjedima, a i dalje, svjesni da će nam Bog dati sve što je potrebno da bismo činili sve narode njegovim učenicima.

ZAKLJUČAK

Vizija i teleskopsko promatranje predstavljaju odlike poslušne crkve. U nastojanjima da ispunimo veliku zadaću koju je Gospodin predao svojoj crkvi – širenje Evanđelja do krajeva zemlje – očima vizije gledamo prema budućnosti. Teleskopsko promatranje predstavlja sliku poslušne crkve, koja poslušno prodire u svijet. Slika je to mjesne crkve koja poduzima konkretne korake (moli se, daje i ide) u evangelizaciji, kako zemljopisno, tako i među različitim kulturama – kako bi se zemlja ispunila slavom Jahvinom (Is 11,9). Nije nužno da mjesna crkva u potpunosti pokrije svoju sredinu kako bi se mogla početi moliti i raditi na otvaranju novih crkava i slati misionare u druge krajeve svijeta. Sve se to treba odvijati u okviru života mjesne crkve. Osim toga, bitno je da sve novoosnovane crkve – po uzoru na matičnu crkvu – i same u nove crkve usade želju za širenje Evanđelja. Crkva može sa svog mjesta vršiti veliki utjecaj i doprinositi pokretu koji će težiti ispunjenju obećanja danoga u Djelima 1:8.

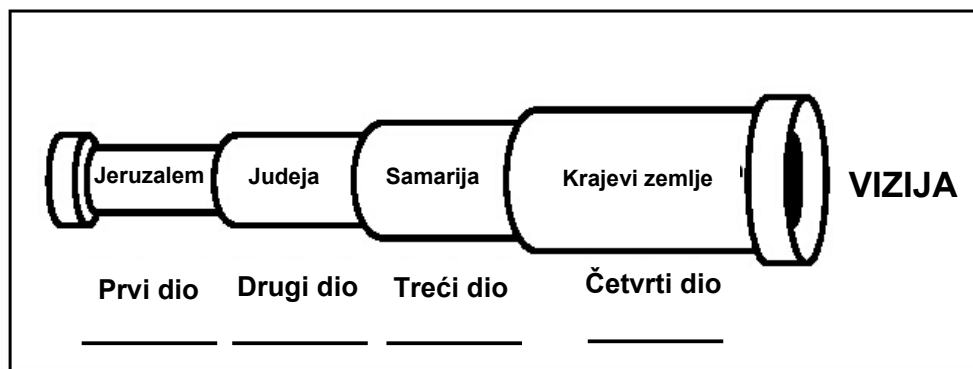
PITANJA ZA RAZMATRANJE, PONAVLJANJE I PRIMJENU

- Koje su prepreke pred vašom vizijom i kako ćete ih prevladati?
- Kako biste mogli u crkvama koje ćete osnovati promicati viziju i telescoping?
- Zašto jedna usamljena crkva nije dovoljna da bi se cijeli grad pridobio za Krista?
- Koliko je izvučen dalekozor vaše crkve?

PLAN DJELOVANJA

- Pomoću dalekozora na slici 13.2 počnite u svojim crkvama promicati viziju da treba ljudima navješćivati Evanđelje.
- Pogledajte na dalekozor na slici 13.3, koja je dolje. U svaki dio dalekozora upišite što u vašem slučaju znači Jeruzalem, što Judeja, što Samarija, a što krajevi zemlje. Na kojem je od ovih planova vaša crkva aktivna? Ako postoje područja koja nisu pokrivena ovim dalekozorom, kako biste mogli i njih promicati?

Slika 13.3 Teleskopsko promatranje mjesnih crkava

IZVORI

- Montgomery, Jim. DAWN 2000: 7 Million More Churches To Go. Pasadena, CA: William Carey Library, 1989.

Pokretanje na djelovanje – mobiliziranje

☞ Svrha lekcije

Svrha je ove lekcije razjasniti osnivačima crkava koja je strateška uloga mobiliziranja u pokret osnivanja crkava.

☞ Glavne točke

- Pokrenuti na djelovanje – ili "mobilizirati" – jednostavno znači učiniti ljude spremnima da sudjeluju na onaj način na koji će najbolje moći potpomoći zajednički cilj.
- Vjernike treba pokrenuti na djelovanje, kako bi se mogli boriti svom snagom.
- Učinkoviti mobilizatori odlikuju se vizijom, vjerom i bodrenjem, te utjecajem.

☞ Željeni ishod

Po završetku ove lekcije svaki bi sudionik bi trebao:

- shvaćati koliko je mobiliziranje bitno.
- znati koje su odlike učinkovitih mobilizatora.
- i sam pokretati pojedine vjernike i mjesne crkve na osnivanje crkava.

☞ Savjeti za učitelje

Ova lekcije može se iznijeti u vidu diskusije. Prodiskutirajte o tome što je zapravo mobiliziranje, potom razgovarajte o biblijskim primjerima vezanim uz njega, i na kraju razmislite kako biste mogli mobilizirati mjesne crkve. Pripremite priče, ideje i druge stvari vezane uz mobiliziranje koje ćete moći ispričati sudionicima tečaja.

UVOD

U ratnim vremenima nagon za preživljavanjem dominira svime što ljudi govore i čine. Bilo da se nalaze na samoj bojišnici, na prvoj crti, ili pak kod kuće, daleko od bitke, rat utječe na međuljudske odnose, na razmišljanje i na način na koji ljudi provode svoje vrijeme i koriste ono što imaju. U ratnim vremenima se MOBILIZIRA! "Mobilizirati" jednostavno znači učiniti ljude spremnima da sudjeluju na onaj način na koji će najbolje doprinijeti zajedničkom cilju.

To što crkva želi rasti može utjecati na vječnost mnogih milijuna ljudi. Mobilizatori – pokretači – vide što je širenje crkve zapravo; svjesni su da ono zapravo predstavlja duhovni rat. Oni s vojničkom gorljivošću pozivaju na mobilizaciju. U ovoj ćemo lekciji govoriti o značaju mobilizacije, kao i praktičnim aspektima mobilizacije koji mogu potaći crkve na djelotvornije ispunjenje Velikog poslanja.

I. ŠTO JE MOBILIZIRANJE? ONO PODRAZUMIJEVA:

A. Zajedničku viziju

Bez zajedničke vizije nema niti mobiliziranja. Zašto bi ljudi uopće trebali surađivati ako ne nastoje postići iste ciljeve? Na što će se ljudi mobilizirati ako nema vizije? Mobilizacija se okreće oko zajedničke vizije. Zajednička vizija može jedino doći od Boga — jer jedino vizija od Gospodina može ujediniti ljude u duhovnoj borbi. Kao što često govorimo, najučinkovitije ćemo potaći viziju za mobiliziranje tako što ćemo se u molitvi zapitati: "Što je Božja volja?"

B. Obuku

Zajednička vizija neće automatski dovesti do mobiliziranja. Ljude valja obučiti i osposobiti za ispunjenje vizije. Obuka je prirodni produžetak vizije. Koliko li je onih koji uopće ne svjedoče jer ih nikad nitko nije naučio kako da govore o svojoj vjeri? Ako nitko ne nauči ljude kako služiti Bogu, oni onda nisu niti mobilizirani. Do mobilizacije može doći jedino ako su ljudi opremljeni dovoljnim znanjem.

C. Sredstva

Koliko li je onih koji žele služiti Bogu kao misionari, ali nemaju novčanih sredstava za to? Koliko je tek onih koji bi rado posvjedočili svom susjedu ali nemaju to kako učiniti? Kada ljudi nemaju potrebna sredstva za ispunjenje Božjeg poziva, tada oni nisu mobilizirani. Potrebna sredstva se pojavljuju u različitim oblicima. Žena koja će osnivaču crkava pokloniti svoj bicikl da bi čovjek mogao putovati u onaj dio grada gdje se Evanđelje nije čulo – dala je od svojih sredstava. Ili, kada međunarodna misijska agencija omogućiti timu osnivača crkava da prikazuju film "Isus", dajući im uz to i projektor i platno - to je isto tako opremanje potrebnim sredstvima. Kakva su sredstva, po vašem mišljenju, potrebna za pokretanje i širenje pokreta osnivanja crkava? Odvojite trenutak i navedite ih nekoliko.

D. Strateško pozicioniranje

Mobilizirana vojska nije ona koja je primila zapovijedi (viziju) i koja je obučena i opremljena (potrebna sredstva). Mobilizirano je samo ono osoblje koje je na svome položaju, spremno za izvršenje zapovijedi. Mobilizirani ljudi rade na različitim mjestima i na različite načine, ali sve zbog ostvarenja istoga cilja. Ako sve crkve na danom području budu kopirale jedna drugu i sve svoje napore i sredstva usmjeravale na evangeliziranje određenih skupina u toj mjeri da jedna drugu istisnu, tada one baš i nisu mobilizirane na najbolji način. Istraživanja mogu pokazati gdje crkva ulaže, a gdje ne ulaže svoje napore, te se tako mogu otkriti koje su potrebe od najvećeg strateškog značaja.

II. ZAŠTO JE POTREBNO MOBILIZIRATI VJERNIKE?

Isus se molio da njegovi vjernici budu ujedinjeni (Ivan 17). On je zamislio crkvu kao tijelo (1 Kor. 12; Rim. 12). Bog cijelu crkvu poziva da propovijeda Evanđelje cijelome svijetu. Stoga, u želji da mobilizira vjernika, on svakoga od njih oprema potrebnim duhovnim darovima. Tada mobilizacija više nije samo dobar prijedlog, već postaje bit svega. Niti jedan dio Tijela se ne može sam boriti u duhovnome ratu. Crkva je najfunkcionalnija onda kada je svaki njezin dio mobiliziran i usmjeren prema ostvarivanju zajedničkoga cilja. Ako crkva nije na taj način mobilizirana, tada je slaba u borbi, njezini pripadnici ne ispunjavaju ulogu koju im je Bog namijenio.

Nijedan dio Tijela ne može se sam boriti u duhovnom ratu. Ako crkve nisu mobilizirane, tada su slabe u borbi.

Crkva je Božji agens za mobilizaciju. Ako se cijelo Kristovo tijelo svjesno mobilizira s ciljem da svjedoči o Kristu, tada će Bog ubrzati njezine napore u stvaranju učenika – kako u državi u kojoj žive, tako i vani! Nužno je da svaki dio tijela bude svjestan svoje uloge, kao i otkriti način na koji se svaki dar ispoljava. Uslijed svega toga će se svi pripadnici tijela ujediniti oko cilja i truditi se da ga postignu.

III. BIBLIJSKI PRIMJERI MOBILIZATORA

A. Nehemija

Nehemija je nakon izgnanstva pokrenuo židovski narod na obnovu jeruzalemskih zidina. Činio je to pružajući im viziju, osiguravajući potrebna sredstva i postavljajući ljude na strateška mjesta, gdje će biti u mogućnosti služiti se svojim darovima. Nehemija je do svoje vizije i cilja – obnove zidina oko Jeruzalema – došao nakon što je čuo informaciju (istraživao je), u kakvom se stanju Jeruzalem nalazi i kada se pomolio (Neh. 1:2-4).

Od kralja Artakserksa je pribavio potrebna sredstva (Neh. 2:7-9). Nehemija je bio pametan, pa je naložio ljudima da obnavljaju one dijelove zida blizu njihovih domova (Neh. 4:22-23).

Mobiliziranje jeruzalemskih Židova dovelo je do takvog stapanja njihovih snaga da su učinili više nego što bi učinili kao pojedinci. Zid je obnovljen za 52 dana, što je nevjerojatno brzo, i što je svim okolnim narodima ulilo strah u kosti (Neh. 6:15-16). Kada se Božji narod ujedini i usredotoči na strateško ostvarivanje Božjeg plana, Bog ih blagoslivlja na najdivnije moguće načine.

B. Barnaba

Barnaba se inače zvao Josip, no budući da se toliko uspješno služio svojim darom hrabrenja, apostoli su ga prozvali Barnaba, što znači "sin utjehe". Barnaba je bio široke ruke; novčano je potpomagao Božje djelo u Jeruzalemu (Dj. 4:36-37). Želio je da se Evanđelje proširi po cijelome svijetu. Služio je u antiohijskoj crkvi, a poslije je na Cipru i u Maloj Aziji osnivao crkve.

Njegov najveći doprinos širenju Evanđelja bilo je to što je mobilizirao apostola Pavla u službu. Nakon što se na putu za Damask obratio, Pavao se zaputio u Jeruzalem i pokušao se priključiti učenicima, koji su ga se pak plašili i nisu vjerovali da je doista postao učenik. Međutim, Barnaba je vjerovao da je Bog u svojoj moći promijenio Pavla. Stoga je stavio svoj ugled, a i sigurnost vjernika, na kocku i doveo Pavla pred apostole. Barnaba je objasnio kako se Gospodin objavio Pavlu i kako je Pavao u Damasku smjelo propovijedao (Dj. 9:26-31). Apostoli su prihvatili Pavla jer se Barnaba zauzeo za njega.

Nakon osnivanja antiohijske crkve, Barnaba je – prepoznavši veliku priliku i potrebu za Pavlovim darovima – otišao u Tarz i doveo Pavla u Antiohiju. Pavao je postao jedan od vođa tamošnje crkve, i upravo je tamo započeo sa svojom službom osnivanja crkava po Cipru i Maloj Aziji (Dj. 13:1-3). Barnaba je kroz sve to mobilizirao Pavla kako bi ovaj izvršio svoju ulogu u promicanju Kraljevstva. Zamislite što bi bilo da Barnaba nije bio mobilizator? Mnoge se crkve možda nikada ne bi osnovala, mnoge novozavjetne poslanice nikada se ne bi napisale. Poznajete li možda i vi nekog Pavla kojeg treba ohrabriti i mobilizirati?

C. Pavao

Jasno je da je apostol Pavao za jedan od najvećih ciljeva imao mobiliziranje crkve. Potakao je mnoge crkve u Makedoniji i Grčkoj da pomognu jeruzalemskoj crkvi onda kada joj je to bilo potrebno (Rim.15:25-27). U svojim je poslanicama Pavao često govorio o duhovnim darovima (Rim. 12; 1 Kor. 12; Efe. 4) i osviještavao crkve da vide svoj potencijal za izvršavanje Božje volje (1 Kor. 1:4-9; Rim. 15:14).

Pavao je još mnoge pokrenuo na postizanje cilja na koji ga je Bog pozvao. Obučavao je Timoteja i potakao da se smjelo služi svojim duhovnim darom, savjetujući ga da i sam mobilizira druge (2 Tim. 2:2). No Timotej nije ni u kom slučaju jedini kojega je Pavao mobilizirao. Možemo reći da je Pavlovo posljednje misijsko putovanje za cilj imalo obuku/učeništvo/mobilizaciju, a njegovo sedmero suputnika je učilo od njega (Dj. 20:4). U svojim poslanicama Pavao piše o Epafri, Demi, Arhipu, Titu, Febi i o mnogima drugima. U Rimljanima 16 Pavao pozdravlja 27 ljudi, od kojih je mnoge potakao ili pak osposobio na služenje – što je sve dokaz o velikoj mreži ljudi koje je Pavao tijekom svojih putovanja mobilizirao.

IV. ODLIKE USPJEŠNIH MOBILIZATORA

Mobilizacija ne dolazi sama po sebi. Za nju su potrebni ljudi sposobni mobilizirati druge. Takvi ljudi – naime, mobilizatori – stvaraju preduvjete da bi crkva mogla prirodnim putem prihvatiti viziju, moliti se za njezino ostvarenje, obučavati i aktivirati vođe i djelatnike koji će se dati na posao. Evo njihovih odlika:

A. Vizija

Mobilizatori imaju viziju koja se odnosi na cijeli svijet. Oni će pomoći onima kojima je teško vidjeti dalje od mjesnih vidljivih potreba, i potaći ih da vjeruju da su Božji naumi veći nego što si oni to mogu predstaviti. Pojedina područja nisu mobilizirana jednostavno zato što u mjesnim zajednicama nema vizije. U takvim situacijama objavljivanje Božje vizije predstavlja ili bojni poklič, ili poziv na djelovanje koje će dovesti do mobiliziranja.

B. Vjera i ohrabrenje

Mobilizatori su ljudi vjere. Vjera je kada gledamo dalje od stvarnosti trenutka prema onome što Bog može i želi učiniti. Ako vjera može pomicati planine, ne može li isto tako probuditi pripadnike Kristova tijela kako bi se priključili pokretu iz Djela 1:8 i počeli ostvarivati cilj iz Mateja 28:18-20? Vjera je ako vjerujemo Isusu kad kaže da će izgraditi svoju crkvu. Čovjek vjere je revan za crkvu. Vjera mobilizatora uvjetuje njegovo postupanje prema drugima. Mnogi mobilizatori, poput Barnabe - "sina utjehe", imaju dar ohrabivanja. Oni znaju vidjeti dalje od prepreka i obeshabrenja te gledati na pozitivnu stranu. Mobilizatori pomažu ostalim kršćanima da uvide koliko su posebni jer pripadaju Bogu; da ih je Bog obdario kako bi mogli služiti; i da po Božjoj milosti i u njegovoj snazi mogu učiniti nešto za ovaj svijet.

C. Utjecaj

Mobilizatori su oni ljudi koji utječu na druge, i koji svoj utjecaj koriste za napredovanje Božjih nauma. Ljudi ih slušaju i slijede, jer su to ljudi od kredibiliteta — u crkvi uživaju dobar ugled, njihovo srce je srce sluge i iskusni su u službi. Mnogi mobilizatori su usmjereni prema ljudima i imaju tu posebnu sposobnost da pamte imena, lica i sposobnosti ljudi s kojima se vide tek nakratko. Tada znaju povezati ljude sa sredstvima i prilikama za promicanje Božjeg Kraljevstva.

Mobilizatori su ljudi koji imaju utjecaja i koji svoj utjecaj koriste za napredovanje Božjih nauma.

V. PRIMJERI MOBILIZACIJE

Mjesna je crkva mobilizirana onda kada su njezini članovi zahvaćeni vizijom da svjedoče izgubljenima pa onda odluče nešto i učiniti. Mobiliziranje je usmjerenost k srcima ljudi - pomaže im vidjeti svijet s Božjeg stajališta. Do mobilizacije uglavnom dolazi među običnim ljudima, dakle članovima zajednice. Dolje smo naveli nekoliko jednostavnih prijedloga za mobiliziranje članova mjesne zajednice, koji će im pomoći da i sami steknu viziju za širenje Evanđelja po svijetu. Nisu to iscrpni prijedlozi, već su tu da vas potaknu na razmišljanje. Sigurno ćete i sami dobiti neke ideje.

A. Zajednička molitva

Jedan od najvažnijih koraka u pripremanju ljudi za propovijedanje Evanđelja u cijelome svijetu jest zajednička molitva. Zemljovid i rezultati istraživanja mogu ih potaknuti da se konkretno mole za neobraćene etničke skupine i područja u vašoj državi, ali i u cijelom svijetu. Što se ljudi budu više molili za izgubljene i doznali više o njima, to će imati veću želju da im i sami svjedoče. Kao što smo i u prijašnjim lekcijama spominjali, molitveni marševi i molitvena okupljanja mogu biti od neprocjenjive vrijednosti kada treba dati Božjem Duhu da dotiče ljude i na njihova srca položi teret za izgubljene.

Primjer

Svakog bi tjedna na molitvenom sastanku jedna osoba iznijela kraće izvješće o određenoj zemlji ili etničkoj skupini, a onda bi se grupa zajednički molila da Evanđelje dotakne srca i misli tih ljudi. Molili bi se i da među ove ljude dođu misionari i da se počnu osnivati crkve. Ta se ista grupica molila i da Bog pošalje iz njihove crkve tim osnivača crkava koji će raditi među etničkim skupinama gdje Evanđelje još nije prodrlo. Dok su se tako molili za različite narode koji još nisu čuli Evanđelje, Gospodin je na njihovo srce stavio poseban teret za Kozake, koji žive u Srednjoj Aziji. U roku od dvije godine, Troje je članova ove grupice otišlo među Kozake i baviti se misijskim radom. Tada se i zajednica kao cjelina posebno usredotočila na Kozake kao središte svojih evangelizacijskih napora, te je u Kazahstan počela slati privremene timove medicinaru, graditelja, odgajatelja, glazbenika i poslovnih ljudi. Na kraju je crkva poslala tim osnivača crkava u zapadni Kazahstan. Ona molitvena grupica se rasformirala, a sada se svakog mjeseca mnogo veća grupa okuplja na molitvu za kozački narod.

B. Programi za rad s djecom ili mladima, te nedjeljna škola

Ukoliko želimo da i naša djeca imaju želju evangelizirati svijet i da se uključe u djelo Božjeg Kraljevstva, moramo im pružati mogućnosti da to dožive dok su još mala. Djeca predstavljaju bitan element u mobiliziranju crkava za evangelizaciju svijeta. Često nas upravo djeca mogu povezati s neobraćenim obiteljima. Bog često koristi djecu koja su mu bila vjerna još kao mala na silne načine kada odrastu.

Glazba, gluma, posjećivanje misionara, igrokazi i služenje u susjedstvu mogu nam poslužiti da djecu naučimo više o svijetu, o Božjoj ljubavi prema izgubljenima i o njegovoj želji da ih pridobijemo za Krista. Mobilizatori i osnivači crkava bi trebali slati svoje učitelje nedjeljne škole i druge koji rade s djecom na konferencije i seminare na kojima će moći nabavljati materijale i učiti kako govoriti djeci o evangelizaciji svijeta. Često će biranje misionarske obitelji za koju ćemo se redovito moliti i prikupljanje novca za određenu svrhu pomoći djeci da se i sama priključe evangelizaciji svijeta, pružajući im istodobno mali uvid u život misionara.

Mlade ćete najbolje potaknuti na globalnu evangelizaciju tako što ćete im dati priliku da služe. Crkvene vođe mogu stvoriti odgovarajuće uvjete da bi mladi mogli služiti u sredini u kojoj su. Primjerice, mogu raditi u sirotištima, pomagati starijim osobama, invalidima, izbjeglicima ili pak na neki drugi način služiti društvu. Ovakve prilike mladima omogućuju da vide dalje od svojih potreba i briga, i da nauče suosjećati s drugima. Ovakvi bi timovi mogli pomagati timovima osnivača crkava glazbom, glumom i svjedočenjem izgubljenim mladima na području gdje kanite osnovati ogranak

svoje crkve. Sastanak na kojem će se omladina moliti za svoje škole i neobraćene prijatelje iz razreda je isto tako prilika da mladi vide kako ih Bog može upotrijebiti kao svoje ambasadore u školi koju pohađaju.

Primjer

Ovako se nešto dogodilo 1992. godine. Grupa mladih glumaca je iz Nizozemske došla u Mađarsku na kraće vrijeme, gdje je trebala pomoći jednoj baptističkoj crkvi u evangelizaciji. U timu se nalazilo dvoje studenata s reformatorskog učiteljskog fakulteta, koji su imali viziju da formiraju svoj glumački tim. Našli su još sedam pomoćnika i počeli izvoditi predstave po crkvama u okolici. Veći broj ljudi se obratio posredstvom njihove službe, te im se i priključio. U sljedeće tri godine kroz tim je prošlo dvadeset ljudi. Svi su oni danas aktivni članovi svojih mjesnih zajednica, a petero je od njih u punovremenoj službi.

C. Mobiliziranje odraslih

Moravska braća su 1722. godine, kada su se našli uslijed strašnih progona na rubu istrijebljenja, dobili slobodu da štiju Boga i rastu na imanju njemačkoga grofa Nikolausa Zinzendorfa. Na temelju dogovora u kojem je istaknut značaj jedinstva, molitve, nužnosti prihvaćanja te opraštanja među vjernicima, te važnosti evangelizacije, Božji ih je Duh 1727. godine potakao da pokrenu prvi misionarski pokret u novije vrijeme. Do početka XIX. stoljeća iz pokreta je na svaki kontinent poslano gotovo 1.000 misionara, koji su posvuda osnivali crkve. Upravo su oni svojim primjerom potaknuli Williama Careya da 1791. ponese Radosnu vijest na Daleki istok, čime je začet veliki misionarski pokret XIX. stoljeća. Ne zaboravite da mobilizirati znači okupiti i pripremiti ljude na sudjelovanje na način na koji će biti najkorisniji u postizanju zajedničkog cilja. Odraslima treba objasniti koliko je globalna evangelizacija važna (zajednički cilj), a na njima je da otkriju svoje mjesto u svemu tome.

Do mobiliziranja treba doći uslijed biblijskoga učenja o naravi i ulozi crkve, o Velikom poslanju i o ulozi pojedinog vjernika u globalnoj evangelizaciji. Uz sve to, ljudi mogu biti potaknuti na sudjelovanje u globalnoj evangelizaciji i osnivanju crkava kada se upoznaju s misionarskim biografijama i njihovim pričama o širenju Evanđelja. I konačno, kada ljudima pružite priliku da i sami rade na evangeliziranju i osnivanju crkava, možda će baš tada otkriti koja je njihova uloga u Božjoj žetvi.

Primjer

Jedna mjesna zajednica je pomagala kampućijskim izbjeglicama u pronalaženju domova, namještaja i posla. Kada su Kampućijanci poželjeli iskazati zahvalnost, crkva ih je pozvala na bogoslužje. Kampućijanci su došli, ali postojao je jedan problem. Budući da nisu znali jezik, samo su učtivo sjedili u crkvi, ništa ne shvaćajući. Da bi riješila problem, crkva je organizirala simultano prevođenje kako bi i Kampućijanci mogli razumjeti što se na službi događa. Isto tako su i propovjednici iz Vijetnama, Kine i Španjolske zatražili i dobili prijevod. Kada bi u crkvu došla gluha osoba, tada bi se prevodilo znakovnim jezikom.

Uslijed komunikacije s pripadnicima različitih kultura, vjernici su dobili želju da šire Evanđelje po svijetu. Do danas je ova crkva na razna misijska polja diljem svijeta poslala preko dvadeset obitelji, čija financijska sredstva u velikoj mjeri sama osigurava!

ZAKLJUČAK

Mobilizacija je duhovno djelo. Učinkoviti mobilizatori su ljudi koji imaju viziju, vjeru i utjecaj. Oni hrabre druge i pomažu im u otkrivanju potencijala koji su od Boga primili. Njihova je želja da Božja slava ispuni cijeli svijet. Oni ne rade ono što bi sami htjeli, već promiču Kristove ciljeve. Napori pokreta osnivanja crkava bit će neuspješni ukoliko mobilizacija ne bude učinkovita. Mobilizacija usmjerava pogled crkve i njezina sredstva prema cilju: globalnoj evangelizaciji, osnivanju crkava među narodima u državi te u drugim državama. Ako Kristovo tijelo nije mobilizirano, ono se neće boriti svom snagom.

PITANJA ZA RAZMATRANJE, PONAVLJANJE I PRIMJENU

- Zašto je mobiliziranje toliko važno?
- Služite li se svojim duhovnim darovima jednakim žarom kao i Barnaba?
- Poznajete li nekoga tko želi služiti Gospodinu i koga se može mobilizirati?
- Poznajete li nekoga tko bi mogao biti dobar mobilizator?
- Kako biste konkretno mogli doprinijeti mobiliziranju članova svoje crkve na evangelizaciju i osnivanje crkava?
- Koje odlike mobilizatora su najistaknutije u vama? Koja vam od njih najteže pada?
- Kako biste mogli mobilizirati svoju crkvu na širenje Evanđelja i na umnažanje putem osnivanja novih zajednica?

PLAN DJELOVANJA

- Služite Bogu tako što ćete početi koristiti svoje duhovne darove za širenje Evanđelja.
- Zamolite Gospodina da vam na srce stavi osobu koja mu želi služiti te se sprijateljite s njom i mobilizirajte je.
- Napišite koja biste tri koraka mogli poduzeti kako biste mobilizirali svoju crkvu na evangelizaciju i osnivanje crkava.

Sljedeći koraci

DALJNJE OSNIVANJE CRKAVA

☞ Svrha lekcije

Svrha je ove lekcije navesti osnivače crkava da razmisle o odlukama vezanim uz službu koja im predstoji, uz tim osnivača crkava te uz novoosnovanu crkvu.

☞ Glavne točke

- Kada se crkva jednom osnuje, njezine vođe moraju prilagoditi svoju ulogu u pokretu osnivanja crkava.
- Novonastale crkve moraju biti svjesne svoje uloge u pokretu osnivanja crkava.

☞ Željeni ishod

Po završetku ove lekcije svaki bi sudionik trebao:

- razumjeti što ga sve u daljnoj službi može čekati, kao i njegov tim i novu crkvu.
- zajedno s osnivačkim timom raditi na prelasku u sljedeću etapu službe.
- pomagati novoosnovanim crkvama da shvate da su i same dužne slati osnivače crkava koji će osnivati nove crkve.
- razmisliti o tome da počne osposobljavati druge za rad u okviru pokreta osnivanja crkava u svome gradu ili široj okolici.

☞ Savjeti za učitelje

Najbolje je da ova lekcija bude diskusija. Možete iz svoga iskustva ispričati kako ste predali svoju službu ljudima u novonastaloj crkvi. Neka vas sudionici ispituju i neka vam iznesu što ih sve vezano uz njihovu službu zabrinjava.

UVOD

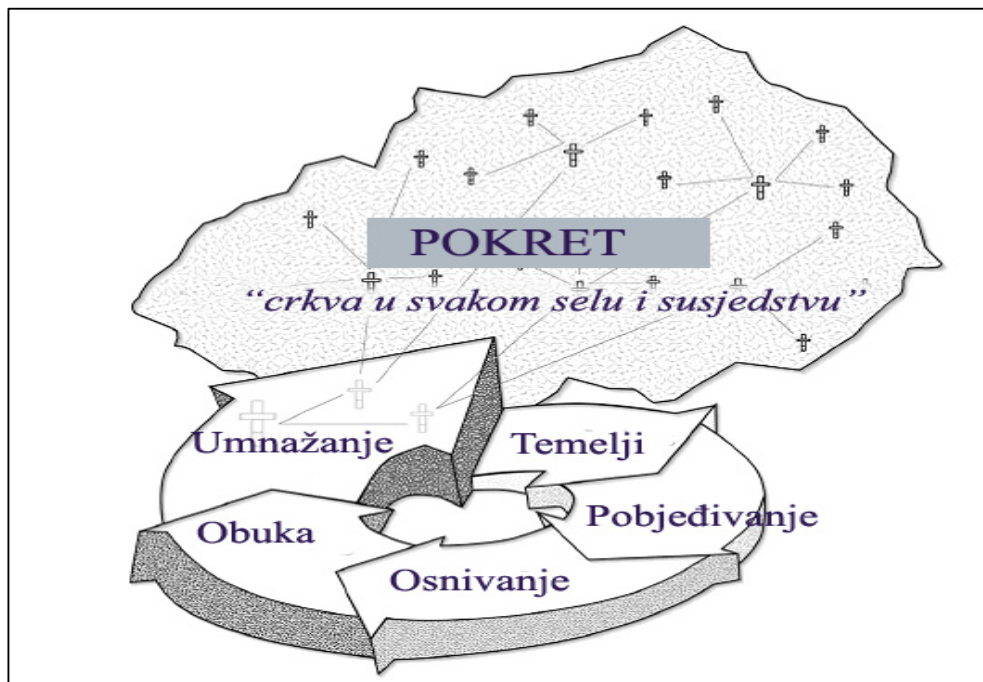
Stigli smo i do kraja obuke za osnivače crkava. Možda ste dosad već osnovali crkvu ili ćete to u skorije vrijeme učiniti. To bi značilo da je ostvaren jedan značajan cilj. Međutim, i on je tek jedan korak u cijelome procesu. Cilj Velikog poslanja nije osnovati jednu crkvu, već umnažati crkve po cijelom svijetu, gdje će svaka pojedina crkva stvarati učenike koji će u svemu biti poslušni Gospodinu.

U lekciji ćemo govoriti o ulozi novoosnovane crkve u pokretu osnivanja crkava, ali isto tako i o raznim mogućnostima vezanim uz službu o kojima osnivački tim mora razmisliti u kontekstu sljedećeg koraka u napredovanju službe pokreta osnivanja crkava u danome gradu ili na širem području.

I. CIKLUS OSNIVANJA CRKVA

Ciklus osnivanja crkava (slika 15.1) pokazuje nam progresivnu narav naše zadaće. Kada čovjek povjeruje u Krista, od njega se očekuje da počne dovoditi druge ljude Gospodinu. Od osnovane crkve se očekuje da će i sama osnivati crkve. Zadaća nije gotova dok svi ne čuju za Krista.

Slika 15.1 Ciklus osnivanja crkava

II. ULOGA NOVOOSNOVANE CRKVE: UMNAŽANJE - OSNIVANJE OGRANAKA

Crkva koja se približava svom prvotnom cilju, svome ustanovljenju, mora se suočiti s ozbiljnim odlukama. Prva od takvih odluka tiče se načina na koji će nova crkva evangelizirati i osnivati nove crkve. Nadamo se da će crkva koju ste osnovali uslijed vašeg rada biti "trudna" - to jest spremna osnivati nove crkve. Kako nam Božje nakane budu postajale jasnije, naša bi vizija trebala biti da se pokret osnivanja crkava proširi geografski, kao i na čitave narode.

Uloga novoosnovane crkve je ispunjavanje Velikog poslanja u njezinoj sredini, u bližoj okolici, kao i u ostatku svijeta (vidjeti ODBC vizija Lekcija 13, "Vizija i teleskop"). Za to je potrebno da vodstvo nove crkve pripremi svoju zajednicu za osnivanje crkava te da podigne i pošalje osnivače crkava i misionare iz svojih redova, surađujući s drugim mjesnim crkvama na ispunjavanju zadaće koju im je Bog povjerio – na evangeliziranju izgubljenih.

A. Održati viziju

Vizija koja je nadahnula novoosnovanu crkvu mogla bi, ako se ljudi uljuljkaju, umrijeti čim se crkva osnuje. Međutim, ako se pita: "Što Bog želi učiniti u ovome narodu i na ovom području?" bude ponavljalo, mogla bi se probuditi želja za osnivanjem novih crkava. Znamo da Bog želi da svi čuju Evanđelje. Crkve koje su svjesne svog poziva imaju želju za osnivanjem crkve na širem području, u raznim državama i među različitim etničkim skupinama.

Kada pogledate dalje od mjesne zajednice, tada vidite nešto veće. Pavlova vizija za doseganje Azije bila je zemljopisnog karaktera (Djela 19:10). Vi isto tako možete imati viziju za doseganje naroda ili etničke skupine. U Galaćanima 2:7-8 čitamo da je Petar radio među Židovima, a Pavao među poganima. U Rimljanima 11:13 Pavao smjelo ističe da je bio apostol pogana. Kamo vas Bog poziva? Koje etničke skupine u vašem kraju tek trebaju čuti Evanđelje?

Crkveno vodstvo je dužno neprestano ljude podsjećati na svrhu postojanja njihove crkve, kao i na ulogu i odgovornost njihove crkve u ispunjavanju Velikog poslanja. Kako vodstvo bude osposobljavalo vjernike za djelo službe, oni će rasti na duhovnom i praktičnom planu, postajući sve sposobniji za službu i stječući viziju. Iz toga će nastati razne službe evangelizacije nevjernika.

Evanđelje će, dugoročno gledano, imati veći utjecaj ako cijelo tijelo sudjeluje u tim naporima. Neki ljudi su u stanju brže prihvaćati vizije nego drugi. Stoga je na njima da potiču druge na napredovanje. Oni sporiji će, pak, doprinijeti stabilnosti pokreta. Što budu bolje shvaćali koliko je velika uloga osnivanja crkava u kontekstu ispunjenja Velikog poslanja, ovi će "detaljni mislioci" učiniti sve da bi svaki korak bio ozbiljan i razuman. Da bi crkva mogla širiti Evanđelje tamo gdje se ono još nije čulo, potrebne su joj oba tipa ljudi koji će surađivati.

Zajedno sa svojom zajednicom razmislite o ulozi vaše crkve u svijetu. Odredite gdje su vaš Jeruzalem, vaša Judeja i Samarija, kao i krajevi zemlje (vidi ODBC vizija Lekcija 13, "Vizija i teleskop"). Potičite vjernike u svojoj crkvi da doznaju više o raznim zemljama svijeta, zatim o potrebi za evangeliziranjem i osnivanjem crkava te o radu misionara. Ako u zajednici imate i nedjeljnu školu, predložite učiteljima da u svoj raspored uvedu i lekcije o svijetu i misionarskom životu.

B. Šaljite timove osnivača crkava

Model prema kojem osnivate crkve uvjetovati će kako ćete pripremati radnike, ulagati novac, angažirati izvanjsku pomoć, itd. U dodatku 3A o viziji ODBC, "Modeli osnivanja crkava" u prvom priručniku je u kraćim crtama iznijeto više prijedloga kako vaša zajednica može osnivati nove crkve.

Ako ste radili prema modelu staničnih grupa, tada će vam biti vrlo jednostavno osnovati novu crkvu. Stanične grupe koje se krenu umnažati moći će poslati novu, snažnu skupinu koja će pod svojim vodstvom moći postati crkva i dopirati do ljudi na drugome području. U nekim crkvama se broj aktivnih staničnih grupa održava na oko 15, a kada god se osnuje 5 novih grupa, vodstvo ih (zajedno s područnim vođom) šalje da budu nova crkva. Evo savjeta koji vam mogu pomoći kod bilo kojega modela:

1. *Imajte oči otvorene da biste pronašli one koje Bog poziva da osnivaju crkve i molite se za njih.*

Molitva je jedno od najjačih oružja pomoću kojih će Bog u svome narodu pobuditi viziju za službom među nevjernicima. Novonastala se crkva treba moliti za evangelizaciju svijeta, osobito za to da bi Bog podigao zaposlenike za žetvu – za osnivanje crkava.

Crkva je najvažniji instrument kojim se Bog služi da bi ispunio svijet Evanđeljem, a osnivanje crkava je zadaća crkve kao cjeline. Stoga možemo očekivati od Boga da i iz naše zajednice podigne one koji će osnivati crkve, baš kao što je to činio u prvoj crkvi (Djela 13:1-3). Potražite u svojim redovima ljude koji osjećaju da ih Bog poziva da osnivaju crkve. Apostol Pavao je često govorio o svome pozivu (Rim. 1:1; 1 Kor. 1:1; 2 Kor. 1:1; Gal.1:1;15:16). Svijest o Božjem pozivu će pomoći čovjeku da nastavi služiti čak i kad za to više nema objektivnih razloga ili kad mu jednostavno dođe da odustane.

Ovaj Božji poziv podrazumijeva:

- sve veću viziju za službu,
- kušanje karaktera, vizije i službe,
- potvrdu od strane mjesne crkve, starješina, tima i drugih osnivača crkava,
- snagu Svetog Duha za ostvarenje poziva (1 Tim. 4:15; Efe. 3:7; Kol. 1:28-29).

Povrh svih ovih odlika, tražite u ljudima spremnost na požrtvornost zbog Evanđelja. Osnivanje crkava odvija se na prvoj crti bojišnice za Božje Kraljevstvo. Mnogi apostoli su bili ubijeni zbog svoje vjere. Osnivači crkava su ljudi koji će podnositi žrtve. To ne mora nužno značiti da će umrijeti mučeničkom smrću, pretrpjeti brodolom ili završiti u zatvoru, ali moglo bi značiti da će biti neshvaćeni, da će se morati odreći vlastitog komfora, itd. Apostol Pavao je pisao o tome da je spreman odreći se svojih prava samo da bi druge pridobio za Isusa (1 Kor. 9).

2. *Odlučite kamo ćete poslati svoj tim osnivača crkava.*

Molite se i tražite da vas Gospodin usmjerava kamo trebate poslati svoje osnivače crkava i osnivačke timove. Istražite ciljno područje i doznajte više o ljudima koji tamo žive. (vidjeti četvrtu lekciju o viziji ODBC u prvom priručniku: "Principi istraživanja".) Na temelju rezultata istraživanja odredite kako treba pripremiti članove osnivačkog tima, kako mobilizirati zajednicu na molitvu, za što prikupljati novčana sredstva i kakvu evangelizacijsku strategiju i strategiju osnivanja crkava primijeniti.

3. *U svrhu osnivanja crkava mobilizirajte sve što je crkvi na raspolaganju.*

Služba osnivanja crkava donosi najviše ploda onda kada je cijela crkva uključena u ostvarivanje tog cilja. Možete mobilizirati ljude koji žele biti u osnivačkom timu, zatim novčana sredstva za njih, materijale, prijevozna sredstva potrebna za službu te privremene pomoćnike. Gledajte da u projekt osnivanja nove crkve uključite što više ljudi možete, pa makar i na samo kraće periode. Članovi zajednice mogu služiti osnivačkom timu molitvenim marševima, glazbom, evangelizacijskim aktivnostima i služenjem društvu. Ne samo da će timu tako biti lakše nositi teret službe, već će i među članovima matične crkve rasti vizija za osnivanje crkava i pridobivanje izgubljenih.

4. *Obučavajte članove osnivačkog tima, budite uz njih i savjetujte ih.*

Odredite za što trebate pripremiti članove tima za osnivanje crkava. Treba li ih naučiti kako se osnivaju crkve ili kako se vladati među pripadnicima drukčije kulture – ili im treba profesionalna obuka? Sve se to uglavnom može naučiti i u neformalnom kontekstu, ali možda će im trebati i malo formalne obuke; već ovisno o potrebama ljudi sa ciljnog područja. Važno je da netko od vođa crkve s darom pastora redovito posjećuje tim koji dođe na misijsko polje. Tako će crkva i osnivački tim ostati odgovorni jedni drugima. Osim toga, tim će imati gdje potražiti duhovnu i praktičnu pomoć za prevladavanje međusobnih problema i raznih pitanja do kojih će doći tijekom zajedničkoga rada i suradnje. Još je važno da uz, pastorsku brigu, osnivački tim dobije i jednoga ili više mentora koji će im pomagati u različitim stadijima procesa osnivanja crkve.

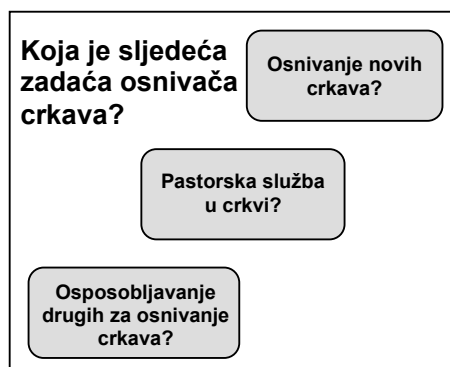
III. ULOGA PRVOBITNOG OSNIVAČKOG TIMA: NOVI POČETAK - OSNIVANJE NOVIH CRKAVA

Treba li osnivač crkava nastaviti djelovati kao "apostolski" ili "pionirski" osnivač crkava i ići osnivati još novih crkava, ili bi trebao ostati u ovoj crkvi koju je osnovao i biti njezin pastor? Odgovor će djelomice ovisiti o tome kako je osnivač nadaren. Je li pozvan za pastora ili pak za apostolskog/pionirskog osnivača crkava? Pastorska služba uglavnom predstavlja brigu za rad i vjernike jedne mjesne zajednice. S druge strane, apostolski/pionirski osnivači crkava su evangelisti s prve crte, koji idu s jednog mjesta na drugo i tijekom svoga života osnivaju veći broj crkava. Odluka o daljnoj službi isto tako ovisi i o tome na što osnivač vjeruje da ga Bog poziva – a to se utvrđuje putem molitve.

Razmotrite ove dvije mogućnosti:

A. Osnivački tim ide dalje

Osnivač – ili osnivači – crkava predaju svoje vodstvo drugima i vraćaju se matičnoj crkvi ili idu osnovati crkvu na nekom drugom mjestu. Osnivači crkava s darom apostola ići će osnivati nove crkve. Ako je to Božja volja, treba ih u tome podržati. Pionirski osnivači crkava, kao kakvi duhovni roditelji, nose odgovornost za duhovne živote članova novoosnovane crkve te stoga moraju ozbiljno shvatiti svoj odlazak. Osnovati crkvu a onda je prerano ostaviti isto je kao napustiti malo dijete. Apostol Pavao je bio u kontaktu sa crkvama koje je osnovao – pisao im je i savjetovao kada je trebalo. Isto tako je u samom startu postavio starješine da ih vode, kako bi se netko mogao stalno brinuti za njih. Ovo mora biti jedan od elemenata koji će se uzeti u obzir pri odlučivanju o sljedećem koraku u službi tima.

Ovdje se postavlja značajno pitanje: "Kome predati vodstvo nad crkvom?" Osnivači crkava trebaju pripremiti vjernike za one koji će ih voditi u budućnosti. Možda će se vođe podići iz same zajednice. Dobro je u vodstvo novonastale crkve uposliti one koji su od njezinog samog nastanka sudjelovali u životu crkve. Ili, ako pastor ili vođa bude netko izvan crkve, to mora biti osoba nadarena za pastora te imati istu onu viziju i vjeru koju ste usadili u crkvu.

Ljudi teško i sporo poklanjaju svoju lojalnost. Vođe i članovi crkve moraju biti povezani. Zato je dobro smisliti način da se vodstvo polagano zbliži s članovima; bolje nego početi naglo uvoditi promjene, jer to će biti kao da ste ih bacili u ledenu vodu.

B. Tim za osnivanje crkava ostaje obavljati pastorsku dužnost u novonastaloj zajednici

Osnivač - ili osnivači - crkava ostaje u novonastaloj crkvi i postaje njezin pastor.

Glavno pitanje koje se postavlja jest ima li ovaj osnivač crkava pastorskoga dara? Ako vođa pionirskog tipa ostane u crkvi kao pastor, a nije nadaren za pastora, tada članovi crkve možda neće biti u mogućnosti hraniti se i izgraditi onako kako bi trebali.

Bilo kako bilo, kada se odredi tko će biti pastir, osnivač može ostati u crkvi kako bi organizirao, obučavao i vodio nove timove osnivača crkava, koji će onda izaći iz okvira crkve. Ako je novi vođa isto tako sposoban kao pastor, tada se pred njim pružaju velike prilike za širenje Evanđelja putem daljnjeg osnivanja crkava. Ovakav pastor neće samo biti samo pastor svoje crkve, već će učiti i druge da budu osnivači crkava, oformljujući tako službu osnivanja crkava u novoj crkvi.

C. Osnivački tim postaje tim pomagača

Osnivači crkava osposobljuju druge za osnivanje drugih crkava na tome području.

Osposobljavanje je kada ukazujemo ljudima na njihovu ulogu u ispunjavanju mjesta, gradova i država crkvama, pokazujući im da to mogu učiniti kada im Bog pokaže kako. Osposobljavanje predstavlja nužnu strategiju za širenje Evanđelja po cijeloj regiji. To podrazumijeva širenje vizije za osnivanje crkava, te obučavanje, opremanje i mobiliziranje onih koji imaju istu viziju. Tim za osposobljavanje je zapravo grupa ljudi koji se zajednički trude pružiti ljudima viziju onoga što Bog želi učiniti preko njih, a onda im pomoći u ostvarenju vizije.

Osposobljavanje je kada ukazujemo ljudima na njihovu ulogu u ispunjavanju mjesta, gradova i država crkvama, pokazujući im da to mogu učiniti kada im Bog pokaže kako.
---

1. Promicanje vizije

Uloga tima za osposobljavanje jest stalno promicanje vizije o tome "Što Bog želi učiniti u ovoj regiji, u ovome gradu, državi ili etničkoj skupini?" Promicanje vizije (ili širenje vizije) podrazumijeva propovijedanje i poučavanje o ulozi crkve, o ulozi vodstva crkve, te o naravi Velikog poslanja. Crkve se, kao i vjernike stalno treba podsjećati koji su Božji prioriteti, te na njegovu želju i čežnju da izmiri izgubljene sa sobom. Kada se ljudi odazovu na ovu viziju, tim za osposobljavanje treba im pomoći da je slijede.

2. Počnite s organiziranim molitvenim naporima

U molitvi se naši naponi združuju s Božjim naporima. Kada ljudi počnu prihvaćati viziju za ispunjavanje svoje države, regije i grada crkvama, tada ih tim pomagača može pozvati da se mole za ostvarenje vizije. To će možda biti dvije – tri osobe iz crkve; ljudi iz različitih crkava koji dijele istu viziju ili pak cijele crkve koje će se ujediniti u molitvi. Cilj je oformiti krug ljudi koji će se moliti za osnivanje crkava i da taj krug bude u stalnom porastu.

3. Obučavanje i mentorsko vođenje ljudi koji će voditi službu osnivanja crkava

Jedan od najboljih načina za poticanje službe osnivanja crkava u drugim zajednicama jest da od svoje novonastale crkve naćinite središte za obuku na razini regije. Vodstvo crkve će na taj način imati priliku utjecati na druge i pridobijati ih za pokret osnivanja crkava. (Vidjeti 16. lekciju o viziji ODBC: "Obuka – sastavni dio pokreta osnivanja crkava".) Obučene osnivaće crkava će u službu poslati upravo njihove denominacije.

4. Razvijajte partnerstva u osnivanju crkava

Često se događa da mjesne crkve smatraju da nemaju dovoljno sredstava kako bi samostalno mogle obučavati i uzdržavati osnivaće crkava. Međutim, i dalje su odgovorne i dužne imati udjela u ispunjavanju Velikog poslanja. Pomagački tim može pomoći crkvama u sklapanju partnerstava i u zajedničkom uzdržavanju te slanju misionara i osnivaća crkava da rade među određenom skupinom ili na određenom području. Tako će i manje crkve biti u mogućnosti u većoj mjeri sudjelovati u ispunjenju Velikog poslanja, nego što bi to mogle učiniti samostalno.

ZAKLJUČAK

Tijekom svoga ustanovljavanja, novoosnovana zajednica mora znati koja je njezina uloga u pokretu osnivanja crkava. Trebala bi imati želju za umnažanjem putem obuke i slanja osnivaća crkava, a sve u molitvi za evangeliziranje svijeta. Osnivački tim mora odlučiti koja je njegova uloga u budućnosti te na koji će način prepustiti vodstvo crkve. Kada odlučuje o sljedećim koracima u službi, osnivački tim treba uzeti u obzir i čimbenike kao što su rast i umnažanje nove crkve, te uključenost tima u rad crkve.

Osposobljavanje je ključno u poticanju pokreta osnivanja crkava. Pomagački tim predstavlja skupinu ljudi koji zajedničkim naporima upućuju ljude da vide što Bog, pomoću njih, želi učiniti, te onima koji imaju istu viziju pomoći da se uključe u njezino ispunjenje. Njegova je uloga širiti viziju, pronalaziti potrebna sredstva, obučavati i na svaki način poticati vjernike da se uključe u pokret osnivanja crkava. Da bi pokreti osnivanja crkava zaživjeli na razini šireg područja ili pak cijele države, osposobljavanje je nužno.

PITANJA ZA RAZMATRANJE, PONAVLJANJE I PRIMJENU

- Koja bi vaša sljedeća uloga u osnivanju crkava trebala biti?
- Ima li crkva koju osnivate viziju za osnivanje svog ogranka? Ukoliko nema, što ćete učiniti kako biste prenijeli ovu viziju na crkvu?
- Kako se osnivač crkava apostolskog/pionirskog tipa i pastor razlikuju po pitanju poziva i darova?
- Koje ćete žrtve morati podnijeti da biste doveli do umnažanja crkava?
- Kako ćete osposobiti druge, bilo da su u pitanju članovi vaše matične ili pak novonastale crkve, da budu osnivači crkava?

PLAN DJELOVANJA

- Zajedno sa svojim osnivačkim timom i mentorom molite se i razmišljajte o svom sljedećem koraku u službi.
- Prepoznajte u svojoj novoosnovanoj crkvi jednoga ili dvojicu od potencijalnih osnivača crkava. Porazgovarajte o njihovoj viziji te o tome kako ćete ih savjetovati i pripremati za osnivanje crkava u okviru osnivačkog tima.

Obuka – sastavni dio pokreta osnivanja crkava

PRENOŠENJE ZNANJA

☞ Svrha lekcije

Svrha je ove lekcije pružiti sudionicima tečaja praktične ideje i savjete kako da nastave obučavati druge osnivače crkava, potpomažući tako pokret osnivanja crkava.

☞ Glavne točke

- Obuka – sastavni dio pokreta osnivanja crkava
- Proces obuke osnivača crkava
- Druge vrste obuke

☞ Željeni ishod

Po završetku ove lekcije, sudionici bi trebali:

- znati kako početi obučavati osnivače crkava.
- poznavati načelo obuke sa ciljem uključivanja u pokret.
- sudjelovati u širenju vizije, obučavanju i umnažanju pokreta osnivanja crkava.

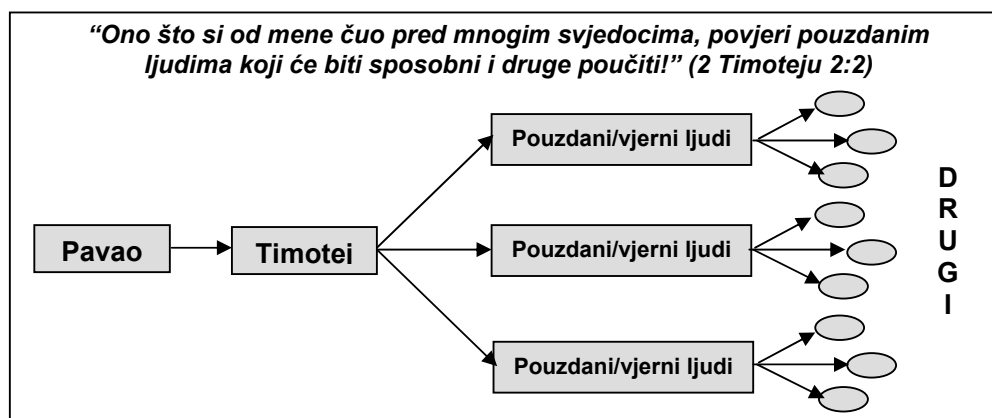
☞ Savjeti za učitelje

Navedite primjer gdje je u ovoj zemlji ili u nekoj sličnoj situaciji napravljeno ovo ili neko drugo mjesto za obuku osnivača crkava. Istaknite različite aktivnosti iz ove lekcije (molitva, širenje vizije, razgovor s vođama, itd.), navodeći koju su ulogu imale u uspostavljanju mjesta iz primjera. Zamolite Boga da vam pomogne vjerovati da se ovaj program obuke može sam umnažati.

I. OBUKA – SASTAVNI DIO POKRETA

Da bi došlo do osnivanja dovoljnog broja crkava, potrebno je posvuda osnivati crkve! A netko ih mora otvoriti, stoga je za to potreban dovoljan broj osnivača crkava. Prema 2 Timoteju 2:2, Pavlove riječi nisu bile namijenjene samo Timoteju; on ih je, naime, trebao prenositi drugima. Timotej je imao dužnost da pronađe i pouči vjerne ljude, koji su opet bili dužni naći i poučiti druge vjerne ljude. Pavao, Timotej, vjerni ljudi, drugi... četiri generacije poučavanja! (Vidi sliku 16.1.) Na taj način dolazi do umnožavanja.

Slika 16.1 Obuka – sastavni dio pokreta

To znači da nije dovoljno samo obučiti sve vjernike, već ih i naučiti da svaki od njih može početi obučavati druge. Do ove obuke uglavnom dolazi u kontekstu prijateljstva, a ne u okviru formalne institucije.

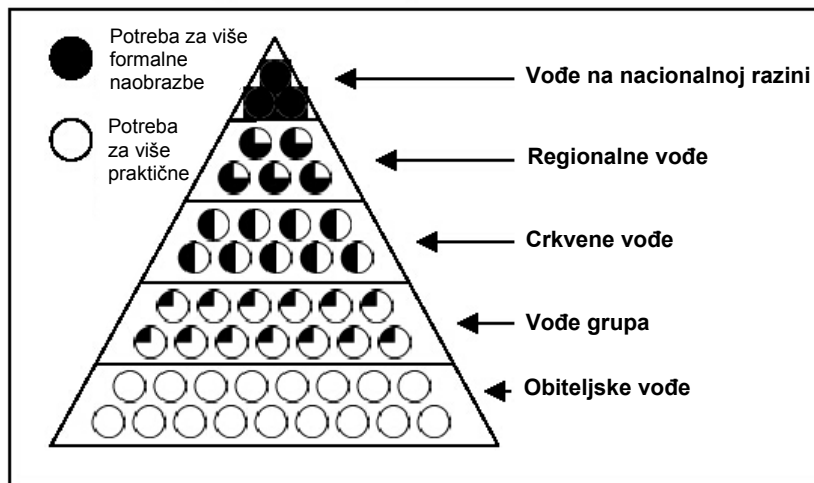
Isto tako, želimo li da se pokret osnivanja crkava razvije i prenese u sljedeće naraštaje, osnivači crkava moraju neprestano obučavati druge. Baš kao što su apostoli bili vođe i učitelji drugima, tako će i neki od osnivača crkava morati obučavati druge; osposobljavati i savjetovati osnivače crkava.

Kako ćete znati trebate li obučavati osnivače crkava?

- Je li Bog, pomoću vas, doticao druge?
- Jeste li zainteresirani za jednu ili više tema obuke?
- Želite li da i drugi nauče ono što ste vi naučili tijekom obuke?
- Jeste li potpuno uvjereni da Bog želi osnivanje novih crkava?
- Jeste li se spremni okušati u tome, s Bogom uz vas?

Iako je uloga teološke naobrazbe vrlo bitna u životu crkve, teološka naobrazba ipak nije za svakoga. Međutim, proces u kojem iskusniji vjernik obučava manje iskusnoga vjernika jest za svakoga. Količina potrebne formalne naobrazbe raste sa svakim sljedećim stupnjem vodstva, što čak može ovisiti i o brojčanom smanjivanju vodstva. Ovu povezanost možemo vidjeti na slici 16.2. Crkvi treba puno obiteljskih vođa, kojima ipak treba jako malo formalne ili teološke naobrazbe. Potrebna im je korisna, praktična obuka koja će im odmah moći koristiti u kontekstu obiteljskih odnosa. Uloga obiteljskog vođe je neformalna, ali je ipak vrlo stvarna. Ovakav je utjecaj vrlo jak, čak i kada dolazi od mladih (1 Tim. 4:12). S druge strane, pak, vođe crkve na razini države trebaju biti dobro obrazovani na području teologije, službe, administracije, financija, itd. Na sreću, takvih je vođa potrebno manje, tako da crkva ne mora biti preopterećena njihovim obrazovanjem.

Slika 16.2 Obučavanje budućih crkvenih vođa

Što je viša razina vodstva, to je teže pružiti obuku. U mnogim dijelovima svijeta crkva jednostavno nije u mogućnosti obučavati vođe posebno na regionalnoj, a posebno na razini države pa vođe moraju ići u inozemstvo na školovanje. U svakom slučaju je bitno barem biti svjestan potrebe za ovakvim vođama, kako bi se u slučaju potrebe nešto moglo i učiniti.

Svaki osnivač crkava je isto tako i trener, koji mora neprestano osposobljavajući druge za učenje i služenje u kontekstu njihove mnogostruke uloge, od evangelizacije do vođenja lokalne crkve. Da bi se potencijal umnažanja crkava mogao unaprijediti, bitno je prepoznavati a potom i obučavati druge da osnivaju nove crkve. I drugi trebaju doznati ono što vi saznajete ovdje, neovisno o samoj formi procesa obuke.

II. TEMELJ OBUKE OSNIVAČA CRKAVA

Obuka osnivača crkava ne događa se preko noći. Potrebno je puno truda i molitve kako bi se mjesne crkve potaklo da pošalju ljude na obuku, pripreme potrebne materijale, te da kasnije obučavaju i vode svoje nove osnivače crkava. Dolje je navedeno nekoliko stvari koje su temeljne za nastavak obuke osnivača crkava, te prenošenje naučenoga na druge, a sve u sklopu pokreta osnivanja crkava.

A. Motiviranje na molitvu

Pokret osnivanja crkava jest Božje djelo. Kada molimo, pokazujemo Bogu da očekujemo njegovo djelovanje i da čekamo da on učini nevjernike prijemčivima, a vjernike spremnima na sudjelovanje u obavljanju ove zadaće. Prikupite svu moguću molitvenu podršku u svojoj zemlji, kao i izvan nje. Molite se – i potičite druge da to čine – za zaposlenike, za uvjete žetve, te za skupine koje će se obratiti Kristu, prema zapovijedi u Mateju 9:38; 1 Timoteju 2:1-5 i Rimljanima 10:1.

B. Potičite viziju

Pružite ljudima viziju o Božjoj volji za njihovu zemlju, šire područje, grad ili mjesto. Pomozite im prigrliti viziju da svatko treba čuti i vidjeti Evanđelje u svjedočanstvu žive crkve u njihovoj sredini na kulturološki relevantan način. Pomozite im da osnivaju crkve koje će se umnažati, rasti i ispuniti cijelu zemlju – u Božje vrijeme i kada on pruži potrebne preduvjete, slobodu i zaposlenike za žetvu.

Viziju možete širiti na razne načine: pojedinačno, posredstvom mreža utjecaja i poznanstava; u malim grupama – ili pak velikim, već kako vam Bog omogućiti.

C. Sastajte se s vođama i pastorima

Posjećujte vođe i pastore, jer upravo oni imaju autoritet i utjecaj za sponzorstvo i poticanje ljudi na uključivanje u osnivanje crkava. Osim toga, oni će najbolje znati koji su članovi crkve/organizacije potencijalni osnivači crkava.

Kada razgovarate s pastorima i vođama, hrabro im recite: "Mi osposobljujemo ljude za osnivanje crkava", a potom ih upitajte: "Ima li među vama netko tko bi želio osnivati crkve?" Porazgovarajte o tome koliko im obučavanje osnivača crkava može koristiti, kao i o tome kako bi se mogli uključiti u širenje crkve na drugim kontinentima!

D. Pišite i širite literaturu

Pišite literaturu u kojoj ćete se baviti temama vezanim u pokrete osnivanja crkava i obuku osnivača crkava. Literatura pruža legitimnost vašim naporima i širi njihov utjecaj izvan vaše nazočnosti. Osim toga, ona ubrzava umnažanje vođa. Tome će početi služiti priručnici za osnivače crkava, koje ste dobili na ovome tečaju. U tu svrhu će vam služiti i drugi mediji, kao što su kružna pisma, časopisi, radio, e-mail, i video-zapisi. Kvaliteta vaše literature i drugih medija koje ćete koristiti ne mora biti apsolutno vrhunska, ali ipak treba biti u rangu kvalitete postojećih medija i literature u vašoj zemlji.

E. Nađite vođe

Nađite vođe istomišljenike, koji će prihvatiti viziju za osnivanje dovoljnog broja crkava. To će mahom biti vođe s mladalačkom vizijom, neopterećeni mnogim obvezama, u usponu što se tiče njihovih sposobnosti i uloge.

F. Ostvarite mrežu suradnje s drugim programima obuke

Da bi pokret osnivanja crkava mogao dalje napredovati, uz obuku osnivača crkava trebaju mu i drugi vidovi obuke. Pouke o temama kao što su osnivanje dovoljnog broja crkava, molitveni pokreti, evangelizacija, obučavanje i slanje misionara iz lokalne zajednice, duhovni rat, služba s mladima, svjedočenje djeci, itd., su vrlo bitne za rast i razvoj pokreta osnivanja crkava u državi. Jedna od vaših uloga bi na ovome tečaju mogla biti dovođenje sudionika tečaja u kontakt sa stvarima koje su im potrebne za uspjeh njihove službe osnivanja crkava.

Bitni su razni vidovi obuke.

G. Očekujte rezultate

Obučavanje osnivača crkava trebalo bi dovesti do osnivanja crkava. Bitno je od samoga početka ne očekivati ništa manje nego da osnivači budu uvjereni da će Gospodin graditi svoju crkvu preko njih. Neka bude sasvim jasno da osnivanje novih staničnih grupa i crkava predstavlja bit organiziranja obuke osnivača crkava. Kada postoji očekivanje nastajanja novih crkava i staničnih grupa, oni koji se u djelo uključe naći će u njemu svoju ulogu kao molitveni ratnici, organizatori, financijski pomagači, bodritelji, pomoćnici, i osnivači crkava. Sve je to nužno u pokretu osnivanja crkava, a obuka je tu da ljude usmjeri na njihovu ulogu, u kojoj će raditi na osnivanju novih crkava.

III. PROCES OBUKE OSNIVAČA CRKAVA

A. Započnite s obukom

Možete obučavati vođe crkava tako što ćete se odazvati na poziv, ili pak tako što ćete organizirati poučavanje tima. Ako vas pozovu na obuku za osnivače crkava, najbolje je pustiti da domaćin odredi pristup, protokole i logistiku. Ako ste vi domaćin, tada možete eksperimentirati s raznim formama. Bitno je, međutim, da vi odlučite što će se na obuci obrađivati i da odredite tko će biti instruktori.

Neka vas rezultati prvog kruga obuke ne obeshrabre. Treba vremena da bi se našli najpogodniji instruktori i okruženje za obuku. Učite se na svojim pogreškama i budite uporni u obučavanju. Moglo bi se dogoditi da vas Bog iznenadi rezultatima ove "teške" obuke.

B. Otkrivajte nove instruktore

Tijekom obuke možete među sudionicima otkrivati potencijalne instruktore. Uključite ih u obuku što prije. Novi instruktori trebaju razumjeti materiju s obuke, kao i biti u stanju poučiti druge svakom aspektu korištenoga materijala.

C. Decentralizirajte mjesta za obuku

Osmislite zemljopisnu strategiju za obuku. Pronađite u danoj zemlji ili na danome području strateška mjesta, gdje ima odziva za obuku osnivača crkava. Oni koji se na tim mjestima nalaze mogu održavati obuku za osnivanje crkava. Da biste to postigli, trebate tijekom obuke naći vođe koje su aktivne u osnivanju crkava i koji žele mobilizirati i druge sa svoga područja. Pomozite im da na svome području mogu održavati tečajeve obuke i potičite ih da pronalaze mjesne vođe koje će osposobljavati. Na taj način će se broj obučanih umnožiti, što će unaprijediti nastanak pokreta.

D. Prepuštajte vodstvo drugima

Pomažite drugima da počnu voditi i nadgledati pokret obuke osnivača crkava. Nastavite tražiti ljude s vizijom za ispunjavanje zemlje crkvama i pružite im priliku da vode obuku za osnivače crkava. Nastojte se osloboditi svoje uloge vođe i postupno, ali sigurno je prepustiti drugima. Budite mentor, koji će im pomagati u vođenju i rastu u viziji i sposobnosti da viziju primijene kod obučavanja novih osnivača crkava. Potičite ih da isto tako budu mentori drugima koje će obučavati, što će doprinijeti porastu pokreta.

E. Razvijte strukturu financiranja

Razvijte strukturu za financiranje vašega djela. Kako pokret bude rastao, bit će vam potrebne financije za proizvodnju materijala, za putne troškove, pa i za plaću onima koji će raditi u službi. Za zadovoljavanje financijskih potreba vašeg djela treba primijeniti zdravu mješavinu davanja na mjesnoj razini i davanja izvana. Stoga trebate svjesno inzistirati da i mještani odvajaju svoj novac. Vrlo je bitno prikupljati sredstva, kako mjesno, tako i u državi. Pokreti osnivanja crkava diljem svijeta uzdržavaju se davanjima mjesnih crkava. To se odnosi na učenje o upraviteljstvu (vidjeti lekcije o upraviteljstvu iz četvrtog priručnika).

IV. MENTORSTVO ZA OSNIVAČE CRKAVA

Ne služe samo teološke škole za obučavanje osnivača crkava. Mentorstvo predstavlja dragocjen i nužan dodatak naobrazbi. Ono je, u biti, svrhovit odnos gdje osoba s više životnog iskustva vodi i usmjerava drugu osobu u uspješnijem ostvarivanju njezinih ciljeva. Mentor je, dakle, osoba koja utječe na rast i razvoj druge osobe u svrhu ostvarivanja određenoga cilja. Učenik – dakle, osoba kojoj mentor pomaže – se vodi tako da ispuni svoj potencijal, do maksimuma iskoristi svoje darove, talente i sposobnosti, i da da sve od sebe. Kršćanski mentor će nastojati pomoći svome učeniku da ispuni svoj bogomdani potencijal i ispuni Božju volju u svome životu, a sve za Božju slavu!

Ne služe samo teološke škole za obučavanje osnivača crkava.

Mentorsko služenje osnivačima crkava mora biti strateški ustrojeno. Izvještaji od onih koji obučavaju osnivače crkava pokazuju nam da se više crkava osniva tamo gdje postoji mentorstvo. S druge strane, tamo gdje nema mentorstva, uglavnom neće biti ni puno crkava.

Cilj mentorstva jest osnaživanje. Osnaživanje predstavlja dijeljenje bogomdanih resursa u pravo vrijeme, što dovodi do napredovanja ili razvoja u životu i djelovanju učenika. Evo zašto je dobro imati mentora:

- zato što se promiče nepatvoreni rast i promjena (2 Timoteju 1:7-8).
- zato što se pruža primjer na koji se može ugledati (1 Petrova 2:21).

- zato što se ciljevi mogu brže ostvariti (Rimljanima 16:1-2).
- zato što je to dobro za sazrijevanje (Hebrejima 13:7).
- zato što ćete tako moći koristiti drugima (2 Timoteju 2:2).

Proces mentorstva treba biti povezan s praktičnom obukom za osnivanje crkava, a njegova svrha treba biti jasno definirana od samog početka. Obje se strane moraju složiti oko toga, a njihovi sastanci se trebaju sastojati iz: ponavljanja, ponovnog usredotočenja i osiguranja sredstava. Mentori se neprestano trebaju razvijati u sposobnosti da slušaju, da postavljaju pitanja, bilježe i daju mudre savjete.

Postoje razne vrste obuka za mentore. Raspitajte se o tome kod ljudi koji su vam donijeli ove materijale za praktičnu obuku za osnivanje crkava. Dugoročno gledano, najvažniji rezultat mentorstva jest pobožan život i razvoj kršćanskog karaktera, a kratkoročno gledano, to je osnivanje mjesnih crkava! Stoga je moguće određeni model obuke prenijeti i na budućnost.

ZAKLJUČAK

Jedna od najvažnijih stvari koje ćete na kraju ove obuke učiniti jest prenijeti naučeno na druge. Ne ustručavajte se širiti dalje obuku na čijem ste kraju i obavezno prepoznajte druge potencijalne osnivače crkava kojima će vaša gorljivost i iskustvo koristiti, te se zauzmite za njih. Kao što je Pavao tražio od Timoteja da prenese drugima ono što je naučio, tako ste sada i vi pozvani da ono čemu vas je Bog naučio prenesete drugima.

PITANJA ZA RAZMATRANJE, PONAVLJANJE I PRIMJENU

- Kako će inzistiranje na formalnoj naobrazbi omesti rast i umnažanje crkava?
- Zašto je obuka toliko bitan dio posla osnivača crkava?
- Zašto obuka za osnivače crkava ne smije biti centralizirana?
- Zašto mentorstvo predstavlja djelotvoran dio obuke za osnivače crkava?

PLAN DJELOVANJA

- Razmislite o okolnostima u kojima osnivate svoju crkvu. Koga biste uzeli za obuku osnivača crkava?
- Kako ćete početi širiti viziju po svome ciljnome području, u široj regiji, gradu ili pak državi?
- Molite se i izaberite mjesto gdje će se obuka održavati. Porazgovarajte s tamošnjim vođama crkava i smislite plan kako biste mogli započeti s obukom. S obukom započnite prema planu.

Nacionalne inicijative u mobiliziranju vođa

STRATEGIJA DAWN

☞ Svrha lekcije

Svrha je ove lekcije da informira osnivače crkava o procesu mobiliziranja denominacijskih vođa i vođa grupa s ciljem ostvarivanja sustavnog plana osnivanja dovoljnog broja crkava u državi.

☞ Glavne točke

- Upoznavanje sa strategijom DAWN.
- Nužno je ispuniti određene preduvjete kako bi strategija DAWN bila uspješna.
- Strategija DAWN se sastoji iz 12 komponenti.

☞ Željeni ishod

Po završetku ove lekcije svaki bi sudionik trebao:

- znati kako i sam pokrenuti nacionalnu inicijativu za osnivanje dovoljnog broja crkava.
- poznavati nužne preduvjete i komponente strategije poučavanja cijele države (eng. Discipling A Whole Nation - DAWN).
- sudjelovati u nacionalnoj inicijativi za ispunjavanje cijele države crkvama.

☞ Savjeti za učitelje

Ako je DAWN 2000 preveden na vaš jezik, omogućite sudionicima tečaja da ga kupe. Imajte na umu da je Božje tempiranje sastavni element pokreta osnivanja crkava. Ako, međutim, vaše još nije spremno za DAWN, u ovoj ćete lekciji ipak naći informacije kojih svaki polaznik ovog tečaja mora biti svjestan, i stvari kojima treba težiti. Bilo bi dobro služiti se zemljopisnom kartom, kao i demografskom kartom. To bi trebalo potaći sudionike na razgovor o tome kako učiniti stanovnike svoje zemlje Kristovim učenicima.

UVOD

Na početku tečaja smo govorili o razmišljanju s krajnjim ciljem na umu. Spomenuli smo koliko je bitno upitati se: "Što Bog želi učiniti u mom kraju, gradu, ovoj etničkoj skupini - ili cijeloj državi?" iz Biblije znamo da će se jednoga dana zemlja ispuniti spoznajom Jahvinom (Iza.11:9), i da Bog želi da se svi spase i upoznaju istinu (1Tim. 2:3-4, 2 Pet. 3:9). Isto tako, u Bibliji doznajemo i da je Bog odredio crkvu da ga na zemlji zastupa do njegovog povratka i da bude primarni instrument za izgradnju njegova kraljevstva. Zato Bog želi da se čitave regije, gradovi, etničke skupine i države ispunjavaju veselim i živim crkvama, koje će navješćivati njegovu slavu svojoj okolici.

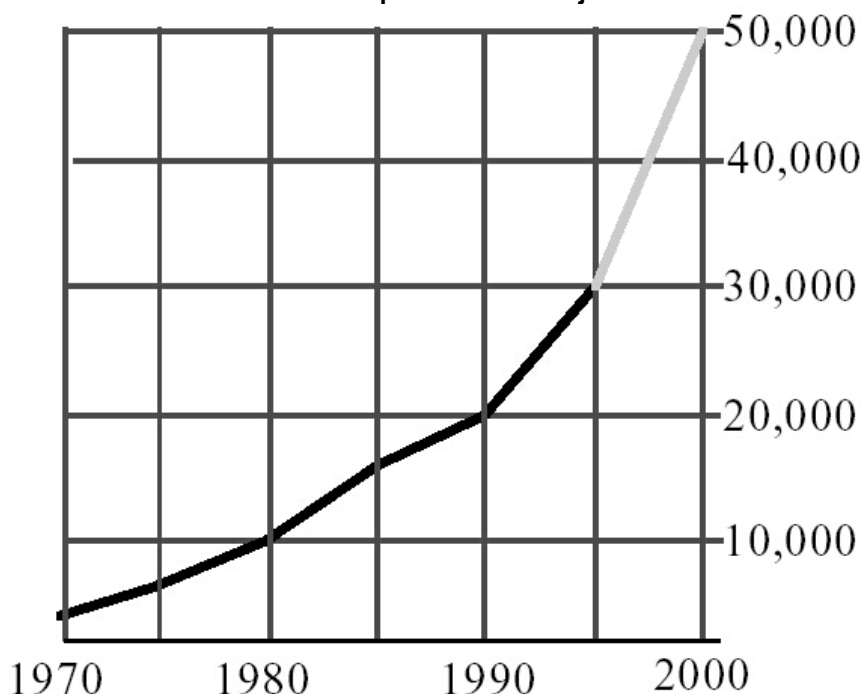
Na početku tečaja smo od vas tražili da definirate svoj krajnji cilj — područje na koje vas Bog poziva u službu. Sada bismo željeli da još malo razmislite o tome i o ovim pitanjima:

- Što Bog želi učiniti u mojoj zemlji?
- Što znači da će se moja zemlja ispuniti spoznajom Jahvinom?
- Kako će svaki muškarac, žena i dijete u mojoj zemlji dobiti priliku da se spasi i spozna istinu?
- Kako mogu doprinijeti prodiranju Evanđelja u svaki segment svake sredine u mojoj zemlji?

I. STRATEGIJA DAWN

Ova se lekcija temelji na knjizi Jima Montgomeryja, pod naslovom: *DAWN 2000: 7 Million Churches To Go* ("DAWN 2000: Još sedam milijuna crkava"). U knjizi se govori o jednostavnoj strategiji ili planu da se svako zemljopisno područje ispuni crkvama. Tamo nalazimo praktične korake za ostvarivanje onoga što Montgomery naziva, "poučavanje cijele države" (engl. "Discipling a Whole Nation" ili kraće: "DAWN" – prim.prev.) Ova strategija pomaže grupama crkava i denominacija da kombinacijom međudenominacijskog sudjelovanja i suradnje jačaju svoje pokrete osnivanja crkava, jer će vođe povjeravati jedan drugome svoje ciljeve i rezultate, međusobno se pomažući u ostvarivanju cilja širenja Evanđelja u državi. Svaka će skupina zadržati vlastiti identitet, ali će istovremeno zajedno s drugima raditi za Božje Kraljevstvo ispunjavajući svoju zemlju crkvama!

Slika 17.1. Rast crkve na Filipinima u razdoblju od 1970. do 2000.

Na primjer, početkom sedamdesetih godina XX. stoljeća filipinske denominacijske vođe su zajednički odlučili da žele do 2000. godine osnovati 50.000 crkava. Kao što vidimo na grafikonu, stopa rasta je bila stabilna, ali ne i dramatična – barem ne isprva. Međutim, rast je doveo do toga da se dio "polja za žetvu" priključio samim "žeteocima", tako da se zbog povećanog broja zaposlenika i više sredstava moglo i više učiniti. Svoj su cilj postigli 1998. godine, tako da imamo razloga biti uvjereni da je tako i danas, kada ovo čitate!

Otkako je rođena na Filipinima, strategija DAWN se uspješno primjenjivala u više zemalja, među kojima su i Gvatemala, El Salvador, Gana, Zimbabve i Indija. U svakom se od tih slučajeva broj crkava počeo dramatično povećavati. Inicijative DAWN se počinju pojavljivati i u onim europskim zemljama koje se uglavnom smatraju tvrdim tlom za Evanđelje. No unatoč tome, DAWN strategija je pomogla vođama u Norveškoj, Engleskoj, Danskoj i Belgiji da pojačaju svoje osnivačke napore.

II. NUŽNI PREDUVJETI ZA OSTVARIVANJE DAWN STRATEGIJE

Strategija DAWN je upravo zato toliko korisna, jer postojećim pokretima koji već šire Evanđelje pomaže da na konkretan način svoju viziju pretoče u stvarnost. Ona služi usmjeravanju postojeće duhovne aktivnosti. I zato u zemlji moraju biti ispunjeni određeni preduvjeti Božjeg djelovanja kako bi DAWN strategija imala uspjeha. To su ovi preduvjeti:

DAWN strategija pomaže postojećim pokretima koji već šire Evanđelje da na konkretan način svoju viziju pretoče u stvarnost.

A. Evangelizacija i osnivanje crkava

Evangelizacija i osnivanje crkava su stvari koje se već moraju događati. To je znak da Božji Duh djeluje i dovodi ljude k sebi, i poziva svoj narod da mu služi. Uglavnom su takvi manji pokreti međusobno izolirani. Ako ih u sklopu DAWN strategije ujedinito, dolazi do stapanja, te se potencijal ovih manjih napora može upregnuti za pridobijanje naroda za Krista. Ako ovih manjih pokreta nema, tada je pridobijanje zemlje za Krista, poput pokušaja da pomaknemo planinu pomoću lopate.

B. Jedinstvo Kristovog dijela

Kristovo tijelo mora biti dovoljno ujedinjeno da bi se vođe mogle sastajati i hrabriti u ostvarivanju ciljeva, umjesto da jedni drugima ruše ono što su sagradili (John 17:21).

C. Otvoreno polje za žetvu

DAWN strategija najbolje funkcionira kada je polje spremno za žetvu, kada su ljudi spremni prihvatiti Evanđelje. Ona je tu da potpomogne ubrzano umnažanje crkava, kako bi se polje dozrelo za žetvu moglo požnjati i ne istrunuti.

Duhovne pokrete u nekoj zemlji možemo usporediti s razigranim konjima u polju. Strategija DAWN predstavlja sedla i žvale, koje će usmjeriti konje da slušaju naredbe jahača. Jahači su u stanju iskoristiti svu snagu i energiju svojih konja, te se tako kretati istim smjerom. Kršćanske vođe mogu upregnuti duhovne pokrete Kristovog tijela u svojoj zemlji i usmjeriti ih da šire Evanđelje putem osnivanja dovoljnog broja crkava.

III. DVANAEST KOMPONENTI DAWN STRATEGIJE

Krist gradi svoju crkvu pomoću predanosti, molitava i snage svoga naroda. Da bi upregnuli potencijal crkve sedlom i žvalama DAWN, vođe denominacija i crkvenih grupa će morati slijediti ovih 12 komponenti, kako bi mogli odrediti svoje ciljeve u osnivanju crkava, te ih ostvarivati. Svaka će denominacija sama odrediti svoje ciljeve i strategije za osnivanje crkava, koje će predstavljati jedan dio cilja koji će u duhu jedinstva dijeliti s ostalim denominacijama; a to je ispunjavanje cijele države živim crkvama.

A. Aktivno širite viziju o širenju Evanđelja

Vjernici se neprestano moraju podsjećati na to što Bog želi učiniti za svoj narod i za ovaj svijet. Širenje vizije je kada drugima prenosimo viziju za ispunjavanje sela, mjesta i gradova — pa i cijelih država — zajednicama vjernika punih žara za Krista. Ljudi koji šire viziju jesu oni koje je Bog nadario da to čine na svim razinama crkvenog vodstva — počev od mjesnih crkava, pa do čitavih denominacija.

Međutim, širenje vizije treba biti usmjereno na "laičku" razinu — na mjesne crkve i skupine mjesnih crkava. Vizija koja se proširi na sve ove razine prenijet će se i na vođe denominacija. Ako sanjate o velikim stvarima i imate velike vizije, tada ćete biti uporni u njihovu ostvarivanju. Jedan denominacijski vođa je imao žarku želju da se njegova cijela provincija ispuni crkvama. Rezultat toga je bio osnivanje više stotina crkava i poučavanje više tisuća obraćenika. S druge strane, neki drugi denominacijski vođa je rekao: "Mi smo već postali najbrojnija denominacija. Uopće više ne moramo rasti." Rezultat toga bio je vrlo spor rast. Osim toga, ova denominacija više nije najbrojnija.

B. Napravite dobru bazu podataka i služite se njome

DAWN strategija između ostalog obuhvaća i istraživanje polja za žetvu, te zaposlenika na raznim područjima, u gradovima, kvartovima i etničkim skupinama. Širenju Evanđelja ne doprinose oni koji samo imaju sjajnu viziju, već i koji shvaćaju što znači njezino ostvarivanje. Oni vide da put ispunjenja njihovih snova ne vodi kroz sentimentalne i emotivne fantazije, već kroz konkretno spoznavanje situacije.

Oni koji istražuju polje svojeg djelovanja vidjet će tko je sve potencijalno spreman prihvatiti Evanđelje, te kako do njih doći. Oni analiziraju raspoloživa sredstva, razmatrajući koliko ih imaju i koliko brzo rastu, koje su njihove djelotvorne i nedjelotvorne metode, i tako dalje. Bave se analiziranjem drugih crkava i denominacija koje se šire, ne bi li našli kakvu dobru ideju koju će upotrijebiti u svome programu. Istraživanje je od ključnog značaja za širenje Evanđelja.

Adekvatnim istraživanjem za DAWN strategiju obuhvaćen je:

- broj denominacija u nekoj zemlji,
- broj crkava unutar svake od njih te njihov broj članova i/ili prosjek broja nazočnih na sastancima,

- godišnja stopa rasta unutar svake denominacije,
- najplodonosnije metodologije kojima se svaka pojedina skupina služi,
- broj crkava u odnosu na broj stanovnika u državi, te u svakoj podgrupi, i
- čimbenici kao što su povijest, gospodarstvo, religija, kultura, politika, elementarne nepogode i drugi društveni utjecaji koji otkrivaju relativnu otvorenost stanovništva; te metodologije i teme koje bi mogle dovesti do najvećeg odziva na Evanđelje.

Analize rezultata istraživanja i njihova značaja za širenje Evanđelja obično se iznose na konzultacijama i na nacionalnim kongresima (točke G, J i K).

C. Oslonite se na molitvu

Događa se da crkve koje planiraju svoj rast budu optužene kako su im brojke bitnije od djelovanja Svetog Duha. Međutim, bez molitve nema značajnijeg rasta crkve. Sveti Duh djeluje onda kada se crkva moli. Brojčani rast članova i crkava koji će uslijediti jest nešto dobro i Bogu ugodno. Više o tome pronađite u 10. lekciji o molitvi: "Razvijanje molitve kao podrške pokretu osnivanja crkava".

Bez molitve nema značajnijeg rasta crkve.

D. Postavite pred sebe zahtjevne, realistične i mjerljive ciljeve

Zahtjevni ciljevi potiču ljude da se uključe u posao. Tada će i laici željeti sudjelovati. Vrlo je uzbudljivo zajednički se truditi ostvariti vrijedan i zahtjevan cilj. Prema DAWN strategiji, svaka će evanđeoska denominacija, misionarska agencija i kakva druga organizacija sama odrediti koliko crkava želi osnovati do određenoga datuma, te će sama provoditi svoje planove za ostvarivanje toga cilja. O tim se ciljevima najčešće govori na nacionalnim kongresima, a zbroj svih pojedinačnih ciljeva predstavlja "nacionalni cilj", što se sve zajedno predaje poslanicima na nacionalnom kongresu.

Realni ciljevi se postavljaju tako da se ljudi ne bi obeshabrali. Imati ciljeve koji se ne temelje na činjeničnom stanju i danim mogućnostima, gore je nego biti bez cilja. Neka vaši ciljevi budu dovoljno zahtjevni da bi predstavljali izazov, ali i dovoljno realni da se ljudi ne obeshabre.

Kada su ciljevi mjerljivi, ljudi se mogu radovati u njihovom ostvarenju. Postojanje konkretnih brojki i datuma potaknut će ljude da se uključe rad.

Bitno je tražiti Božju volju i postavljati pred sebe zahtjevne ciljeve, a ne samo one lako ostvarljive. Kada ciljeve postavljamo u suradnji s Duhom, tada su oni "jamstvo za ono čemu se nadamo, dokaz za one stvarnosti kojih ne vidimo." (Heb. 11:1) Drugim riječima, kada kršćani određuju koji će biti njihovi ciljevi, čine to u vjeri, bez koje je nemoguće ugoditi Bogu (Heb. 11:6).

Vođe u Srednjoj Americi su određivali svoje ciljeve za poučavanje cijele države. Jedan od vođa je pomislio kako su ciljevi koje su odredili prejednostavni. Stoga je rekao: "Pa ovo možemo i u tjelesnoj snazi!" Zatražio je da odrede zahtjevnije ciljeve, koji se neće moći ostvariti samom ljudskom snagom, već u suradnji s Božjom silom. Gledajte da ciljevi ne budu toliko nedostižni da se ljudi razočaraju ukoliko ih ne ostvare, ali jednako je bitno da ih se može ostvariti jedino s Božjom pomoći, kako bi sva slava pripala njemu!

E. Učinite ciljeve vašima

Bitno je u procesu određivanja ciljeva postići da ih svi doživljavaju kao nešto svoje. Dogodilo se da su se u okviru jednog vrlo velikog denominacijskog programa strani misionari sastali i odredili što žele postići u sljedećih deset godina. Jedva su nagovorili crkvu da se prikloni tome cilju. Kod drugoga su programa, međutim, svi imali priliku sudjelovati u određivanju cilja. Raspravljali su i natezali se sve dok nisu došli do cilja oko kojeg su se svi složili. Budući da je sada taj cilj "pripadao" svima njima, svi su se trudili da ga i ostvare. Ovaj je korak od ključnog značaja za uspješnost plana rasta, i njegovo bi zanemarivanje moglo imati vrlo visoku cijenu.

F. Obučavajte članove

Obuka je nezamjenjivi dio svakog bitnijeg programa rasta. Biblijska strategija jest osposobiti svete za djelo službe (Efe. 4:11-12). U uspješnim su denominacijama članovi osposobljeni za djelovanje u svakom aspektu razvoja crkve i evangelizacije. Tu su, dakle, tečajevi za osnivanje crkava, o pastorskoj brizi nad crkvama, o osnivanju i vođenju staničnih grupa, o vođenju nedjeljne škole, o služenju mladima, o evangelizaciji i učeništvu, o molitvenim grupama, financijama, vodstvu, komunikaciji, itd.

Obuka se vrši u svakom kontekstu: od biblijskih škola do fakulteta, do kratkoročnog poučavanja i tečajeva. Nema rasta i umnažanja bez djelotvorne obuke.

G. Održavajte regionalne konzultacije

Regionalne konzultacije jesu način da se kršćanske vođe okupe, čime im se pruža prilika da se upoznaju, da se mole jedni za druge i da raspravljaju o rezultatima istraživanja i njihovom značaju za širenje Evanđelja na području u kojem žive. Isto tako je dobro na konzultacijama širiti viziju, razgovarati o tome za kakvom vrstom obuke postoji potreba, o prilikama koje se pružaju, o raspodjeli sredstava te o modelima osnivanja crkava. Konzultacije su sastavni dio širenja vizije i mobilizacije na laičkoj razini, a što zauzvrat doprinosi sjetvi sjemena i potpirivanju pokreta osnivanja crkava.

Kada se vođe sastanu, zaboravljajući na međucrkvne i denominacijske razlike, i zajednički porazgovaraju o širenju Evanđelja, potičući jedan drugoga na dobra djela, Bog počinje činiti velike stvari (Heb. 10:24).

H. Oformite nacionalni odbor

Prije ili kasnije će tijekom sprovođenja DAWN strategije biti potrebno oformiti nacionalni odbor, koji će održavati život pokreta osnivanja crkava. Evo što će sve ovaj odbor nadgledati:

- • daljnje prikupljanje podataka od strane stalnog nacionalnog istraživačkog tima,
- □ proizvodnju publikacija o uzbudljivom rastu i poteškoćama u svakom denominacijskom programu,
- □ seminare i konzultacije s denominacijskim vođama i pastorima s raznih područja,
- □ planiranje nacionalnih kongresa, gdje će se ocjenjivati dosadašnji napredak i određivati planovi i ciljevi za budućnost.

U zemljama gdje je DAWN strategija uspješno provedena, nacionalni se odbori sastoje od predstavnika raznih evanđeoskih denominacija, a u nekim slučajevima i od stranih misionara.

I. Prikupljajte novac

Denominacije koje se bave stvaranjem jakih, novih programa rasta, primorane su ocjenjivati svoj cjelokupni financijski ustroj. Jednostavno, moraju procijeniti kako zapravo troše svoj novac. Često je moguće preusmjeriti sredstva iz manje značajnih fondova u zahtjevniji program evangelizacije. Za upravljanje financijama potrebno je dobro učenje i kreativno planiranje. (Pojednosto o ovoj važnoj temi naći ćete u drugoj lekciji o upraviteljstvu u četvrtom priručniku: "Financial Stewardship".) Veliki rast iziskuje od nas požrtvornost u davanju novca za Božje djelo.

J. Održite kongres o DAWN

Kritični moment svake DAWN strategije jest nacionalni kongres, gdje se vođe svih denominacija i paracrkvnenih organizacija, zajedno s vodećim pastorima, sastaju kako bi razgovarali o poučavanju cijelog naroda i razmotrili rezultate i analizu istraživačkih projekata (gore, točka B). Između 50 i 1500 delegata iz svake evanđeoske denominacije se okupljaju u jedinstvu kako bi planirali dugoročnu strategiju suradnje u ostvarivanju zajedničkog cilja. Veliki kongres se mora održati kako bi se predstavila strategija poučavanje cijele države, kako bi se veliku grupu ljudi motiviralo na rad oko projekta i kako bi se pobudio duh ushićenosti i jedinstva.

Primijetite da je važno duhom prosuđivati kada održati kongres. Bitno je da kongresu nazoče predstavnici svih evanđeoskih struja u zemlji. Zato treba čekati dok crkva ne bude toliko jedinstvena da ovo postane ostvarivo. U Finskoj je čekanje trajalo osam godina.

K. Razvijajte zaključke s kongresa u praksi

Poslije kongresa mora uslijediti naknadni rad. Na vođama je da otkriju koje korake – obučavanje/mentorsku službu, mobiliziranje crkava, upošljavanje osnivača crkava - treba poduzeti te u skladu s time i postupiti. Njihova je dužnost pronaći one koji će svoju službu posvetiti osnivanju dovoljnog broja crkava.

L. Procjenjujte svoj napredak i planirajte

Potrebno je da denominacije i paracrkvne organizacije periodično procjenjuju svoj napredak u ostvarivanju postavljenoga cilja, a isto treba činiti i na nacionalnoj razini putem budućih kongresa o DAWN. Tada će nacionalni odbor moći objaviti rezultate u svojem glasilu. To je dobro zato što se tako ljudi mogu podsjetiti ciljeva i vizije.

Denominacije čiji su programi rasta uspješni imaju velike šanse da nastave stavljati ciljeve pred sebe. Jedna denominacija već 20 godina postavlja ciljeve pred sebe i sprovodi svoje redovite programe rasta. Po završetku jednoga programa, članovi i vođe se okupljaju i proslavljaju. Istom prilikom postavljaju nove ciljeve pred sebe i pokreću novi program.

Ako crkva bude stalno planirala svoj rast, evangelizaciju i osnivanje crkava, to će tada postati dio njezina života i više neće biti tek povremena aktivnost. Redovita procjena rasta, uvođenje nužnih promjena i osposobljavanje novih radnika na taj način postaje zdrav i dinamičan aspekt života crkve.

ZAKLJUČAK

Duhovni pokret širenja Evanđelja je poput živahnoga i razigranoga konja. DAWN strategija je poput sedla i žvala, koje jahaču omogućuju da povede konja u dobrom pravcu. DAWN strategija od ljudi iziskuje da planiraju u vjeri da će u njihovoj zemlji doći do duhovnih događanja. Bog nas je nekako uzeo za suradnike u toj velikoj zadaći širenja Evanđelja — u ispunjavanju zemalja crkvama! Postavljajmo pred sebe ciljeve za Božju slavu i služimo mu u svome narodu, a on će onda učiniti svoj dio!

PITANJA ZA RAZMATRANJE, PONAVLJANJE I PRIMJENU

- Gdje se znak duhovnog pokreta javlja u vidu konja koji treba žvale i sedlo?
- U kojem je pogledu područje na kojem živite spremno za strategiju DAWN? Koji su (redom) najjači uvjeti i resursi u vašoj situaciji?

PLAN DJELOVANJA

- Razmislite tko bi se još priklonio viziji za DAWN. Zapišite njihova imena na papir, molite se za njih i nađite ih. Iznesite im svoju viziju za osnivanje dovoljnog broja crkava i dajte im ovu lekciju da je pročitaju.
- Proučite svih 12 koraka strategije poučavanja cijele države. Koje će vam od tih koraka u vašim crkvama biti najlakše sprovesti? Proučite ih, molite se i osmislite program u koji ćete ove ideje ugraditi.

IZVORI

- Montgomery, James H. DAWN 2000: 7 Million Churches To Go. Pasadena, CA: William Carey Library, 1989.
- Montgomery, James H., and Donald A. McGavran. The Discipling Of A Nation. Colorado Springs, CO: Dawn Ministries, 1992.
- Montgomery, James H. Then The End Will Come. Pasadena, CA: William Carey Library, 1997.
- Wingerd, Roy. DAWN Research Handbook. Colorado Springs, CO: Dawn Ministries, 1992.

CRKVA

Crkvena stega

POKAJANJE I OBNOVA

☞ Svrha lekcije

Svrha je ove lekcije iznijeti biblijska načela za stegu u mjesnoj crkvi.

☞ Glavne točke

- Iako u samoj Bibliji ne nalazimo izraz "crkvena stega", vidljivo je da se o tome govori i da se od crkve očekuje da slijedi duhovne smjernice.
- Cilj crkvene stege uvijek je pokajanje i obnova vjernika koji je sagriješio.

☞ Željeni ishod

Po završetku ove lekcije svaki bi sudionik trebao:

- razumjeti biblijska načela za stegu u mjesnim zajednicama.
- znati kako na praktičan način provoditi crkvenu stegu.

☞ Savjeti za učitelje

Neka na početku lekcije sudionici iznesu oblike i procedure crkvene stege s kojima su upoznati. Izbjegavajte rasprave o konkretnim primjerima crkvene stege, kao i osuđivanje postupaka crkvenih ili denominacijskih vođa u njezinom provođenju. Neka vam na kraju ostane vremena za razgovor o ilustracijama.

UVOD

Iako je crkvena stega vrlo bitan duhovni pojam, o njoj se ipak malo zna, a još je se manje provodi. U prilog tome govori i svjedočanstvo jednoga pastora iz Rumunjske:

"Kada sam se počeo baviti temom CRKVENE STEGE, smatrao sam da se radi o jednostavnoj temi, jer crkva ima dosta iskustva na tome području. Nije, međutim, bilo tako. Tek što sam uzeo Bibliju i krenuo ozbiljnije proučavati ovo pitanje, već sam se susreo s više problema vezanih uz njega.

Osjetio sam tenziju između moje vjerske kulture i poruke Svetog pisma; između vjerske kulture u mojoj crkvi i pravog biblijskog modela. Naišao sam na tenziju kada sam trebao uspostaviti zajedničku viziju o procesu stege.

Proučavajući Bibliju, naišao sam na puno materijala koji se tek doticao ove teme. Na svoje iznenađenje, nisam našao ništa što bi govorilo isključivo o crkvenoj stezi.

Razgovarao sam s mnogim pastorima i crkvenim vođama kako bih otkrio kakva je njihova filozofija što se toga područja tiče, ali sam otkrio da je samo jedna crkva svoju filozofiju zapisala na papir. Kada se pojavi potreba za primjenom načela stege, crkve uglavnom smatraju da se nalaze na skliskom tlu pa su ili nesigurne, ili problem rješavaju površno."

Ako se, kako kaže naš brat, u Bibliji ne govori izravno o crkvenoj stezi, tada valja postaviti sljedeća pitanja:

- Je li crkvena stega biblijski opravdana?
- Što je crkvena stega?
- Koje biblijske korake crkva treba poduzeti u provođenju stege nad članom?
- Koji su ciljevi crkvene stege?

I. BIBLIJSKA NAČELA CRKVENE STEGE

Iako se pojam crkvena stega u Bibliji ne spominje, u Novom zavjetu postoje barem tri odjeljka u kojima nam se ona postavlja kao obvezatna, a to su: 1 Korinćanima 5, Matej 18 i 2 Korinćanima 2. U njima nalazimo određena načela za provođenje crkvene discipline, a koja vrijede i za današnju crkvu.

A. Crkvena stega je obavezna (1 Korinćanima 5)

U korintskoj je crkvi, na primjer, bio jedan brat koji je živio u bludu (s.1). Apostol Pavao im je u svome pismu objasnio kako da s njime postupe:

- da ga isključe iz zajednice (s.2),
- da ga predaju Sotoni (s.5),
- da se s njime ne druže i ne jedu, kao ni s bilo kojim drugim bratom koji živi kao bludnik, pohlepnik, idolopoklonik pijanac ili prevarant (s.11),
- da izgnaju zloga iz svoje sredine (s.13).

Pavao im isto tako objašnjava i koja je svrha ovih stegovnih mjera: "... na propast tijela, kako bi se njegov duh spasio na Gospodina Isusa." (s.5)

B. Postoje određeni koraci crkvene stega (Matej 18)

Isus nam nalaže da se, u slučaju da naš brat sagriješi, držimo ove procedure:

- Najprije smo dužni porazgovarati nasamo s njim i ukazati mu na njegovu pogrešku. Ako brat poslušša, može doći do obnove odnosa (s.15).
- Ako nas brat ne poslušša, trebamo sa sobom povesti još dva-tri svjedoka i onda ga opomenuti (s.16).
- Ukoliko brat i dalje ne želi poslušati, treba ga prijaviti crkvi (s.17).
- U slučaju da brat ne poslušša ni crkvu, tada se prema njemu trebamo odnositi kao prema poganinu (s.17).

Opaska: u nekim prijevodima Biblije ovo se prevodi kao grijeh protiv nas. Međutim, bilo da se radi o grijehu protiv vas osobno, ili pak o grijehu za koji znate, vrijede ista načela.

C. Cilj crkvene stega jest obnova pokajanoga brata (2 Korinćanima 2)

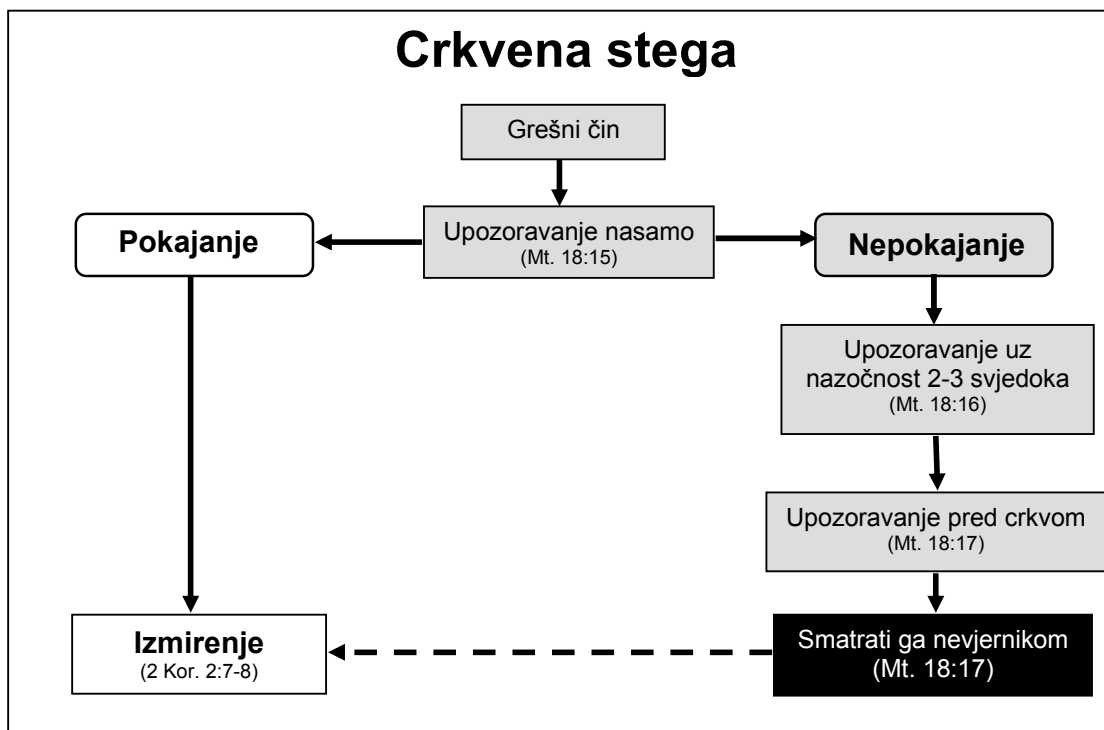
Pavao u svome drugom pismu korintskoj crkvi piše o tome što činiti kada se grešnik, uslijed stega, pokaje:

- Treba mu oprostiti i utješiti ga (s.7).
- Treba mu pokazati ljubav (s.8).

Razlog koji Pavao navodi jest taj "da nas ne bi prevario Sotona" (s.11). Oproštenje i obnova su Božje osobine, a Bog je u Isusu Kristu izmirio grešnoga čovjeka sa sobom. Ako crkva ne želi ispoljavati ove Kristove karakterne odlike, tada Sotona poražava crkvu. A ako opraštamo i obnavljamo pokajane grešnike, tada smo "prevarili" Sotonu.

Slika 15.1 Prikaz tijeka crkvene stega

II. ILUSTRACIJE

A. Prva ilustracija

George je bio mladić koji je volio Gospodina i aktivno mu služio kao vođa omladine u crkvi i kao voditelj evangelizacijskog biblijskog proučavanja u kvartu. Broj članova njegove crkve, nekad aktivne u svjedočenju svojoj sredini, spao je s 200 na 30. Zabrinut, George je počeo postavljati pitanja.

Starješine su se uvrijedile i pozvale ga na sastanak. Prije nego što je uopće uspio izreći što ga brine, zapovijeđeno mu je da prestane s pitanjima i da o tome nikome ne priča. Štoviše, zabranjen mu je daljnji rad s mladima i s malom grupom.

Smatrajući da je ono što starješine od njega traže neopravdano, George je nastavio voditi malu grupu. Starješine su ga pozvali pred cijelu crkvu i isključili su ga iz zajednice. Vođama drugih crkava poslana su pisma u kojima se Georgea optužuje za neposluh i nepokornost autoritetima.

Pitanja za razmatranje

- Je li Georgeovo postavljanje pitanja bilo grijeh?
- Jesu li se starješine ispravno ponijele prema njemu?
- Kako su mogli riješiti problem na biblijski način?

B. Druga ilustracija

Samuel je bio starješina crkve. Imao je naviku nepristojno se udvarati ženama u crkvi, što je ovima itekako smetalo. Iako nije počinio preljub, ostale starješine su smatrale da takvo nešto ne priliči starješini crkve. Kada su mu to rekli, Samuel je cijeloj crkvi priznao svoj grijeh i izbačen je iz vodstva. Nije bilo pokušaja obnove.

Pitanja za razmatranje

- Jesu li starješine dobro postupili kada su pozvali Samuela na odgovornost? Na temelju čega?
- Jesu li ga trebali izbaciti iz vodstva?
- Kakve su planove za njegovu obnovu mogli smisliti?

C. Treća ilustracija

James je bio pastor i jako je volio svoju crkvu. Kad se pročulo da je njegova neudana kćer trudna, starješine se nisu mogle složiti što da učine. Jedni su rekli da to nije njegov grijeh i da mu je već dovoljno to što trpi sramotu i brine zbog svoje kćeri, te da treba s njime milostivo postupiti. Drugi su, pak, rekli da nije ispunio biblijske preduvjete za starješinu jer nije u stanju zvesti red u vlastitom domu, te da ga zbog toga valja kazniti. Međutim, budući da nije bilo nikoga tko bi zauzeo njegovo mjesto, a i zbog toga što su ga ljudi voljeli, starješinstvo je odlučilo da je najbolje ne poduzimati ništa.

Pitanja za razmatranje

- Jesu li starješine smjele zanemariti ovaj problem?
- Kako su mogli riješiti problem u milosti, ali i istini?

ZAKLJUČAK

Ne samo da je crkvena stega biblijski opravdana, već je i nužna za život crkve. Nije to zato da bi se ljude kažnjavalo, već zato da bi i pojedinac i crkva mogli povratiti svoje duhovno zdravlje. Svaka mjesna crkva mora u molitvi pažljivo razvijati svoju politiku crkvene stege.

PLAN DJELOVANJA

- Pročitajte 1 Korinćanima 11:29-32 i odgovorite na pitanja:
  1. Zašto je među vjernima bilo slabih i bolesnih?
  2. Koja je bila posljednja kazna?
  3. Zašto Gospodin kažnjava svoju djecu?
- Pročitajte Galaćima 6:1-5 i odgovorite na pitanja:
  1. Koje kvalifikacije za obnovu brata Pavao navodi?
  2. O kakvom to Kristovom zakonu Pavao govori?
  3. Kako treba Kristov zakon primijeniti kada obnavljamo brata?
- Zajedno sa svojim timom osmislite politiku stege za vašu novu crkvu.

Mob Štovanje u mjesnoj crkvi

OBLIK I FUNKCIJA ŠTOVANJA

☞ Svrha lekcije

Svrha je ove lekcije pomoći osnivačima crkava da razmisle o tome kakvog će oblika i koje svrhe biti njihovo štovanje.

☞ Glavne točke

- Štovanje se mora voditi u duhu (srcem) i istini (razumom).
- Bog gleda i sluša štovanje.

☞ Željeni ishod

Po završetku ove lekcije svaki bi sudionik trebao:

- shvatiti u čemu je razlika između funkcije i oblika štovanja u bogoslužju mjesne crkve.
- znati kako povezati bogoslužje u novonastaloj crkvi i kulturu sredine.

☞ Savjeti za učitelje

Ovu lekciju treba obraditi uz puno interakcije. Na samom početku zamolite sudionike da opišu razne oblike bogoslužja kojima su imali priliku nazočiti, te kako su se osjećali u toj situaciji? U kojoj je mjeri zajednica sudjelovala u štovanju? Pitanje koje se nalazi na kraju lekcije može poslužiti i za diskusiju.

UVOD

Sjetite se raznih bogoslužja na kojima ste bili. Razmislite o svemu što se odvijalo na njima: o vrsti glazbe, omolitvi, o propovijedi, čitanju Biblije, posebnim događajima, itd. Što vam je na tim bogoslužjima pomoglo u štovanju Boga, a što vas je u tome omelo?

Jedno od pitanja koje u današnjoj crkvi unosi najviše nesporazuma jest pitanje oblika bogoslužja u mjesnim zajednicama. U nekim se crkvama inzistira na mirnijem, kontemplativnijem stilu, dok se u drugima inzistira na nečem poletnijem. U jednim se crkvama uopće ne rabe instrumenti; u drugima se nalaze samo orgulje, ili klavir. U trećima se, pak, svira na raznim instrumentima; na sintisajzerima, gitarama, trubama, violinama, flautama, bubnjevima, cimblima i drugim glazbalima. Ima crkava koje imaju svoj zbor ili pak sastav za štovanje, dok ima i onih gdje štovanje vodi jedna osoba.

Nažalost, mnogi gledaju na bogoslužje kao na obred koja valja odraditi i istrpjeti, a ne kao na nešto što ih može nadahnuti. Crkve koje rastu i množe se po cijelom svijetu jesu one u koje ljudi žele doći na bogoslužje, jer im ono na suvisao način pomaže da se susretnu s Bogom i njegovim narodom. Crkva neće rasti ako ljudi dolaze na bogoslužje samo zato što osjećaju da moraju ili da tako čine uslugu Bogu.

Bogoslužje je vrijeme kada se cijela crkva okuplja da štuje Boga. Bitno je u vašoj novoj crkvi, koja počinje redovito održavati svoja bogoslužja, imati na umu koja je prava uloga bogoslužja, te u skladu s time znati izabrati relevantan oblik koji će služiti zadanoj svrsi i pomagati ljudima da se susretnu sa živim Bogom. (Pogledajte treću lekciju o crkvi u prvom priručniku: "Forma i funkcija".)

Važno je da osmislite takvu filozofiju bogoslužja koja će vam biti vodilja u planiranju i pripremama službi. Filozofija bogoslužja je običan dokument o tome zašto će i kako vaša crkva voditi svoja bogoslužja. Utemeljite je na biblijskim načelima i u nju uključite biblijske funkcije bitne za štovanje. Ona je tu kako bi vam pomogla da pripremate bogoslužja kojima ćete častiti Boga, koja će biti biblijska po karakteru i

Crkve koje rastu i množe se po cijelom svijetu jesu one u koje ljudi žele doći na bogoslužje, jer im ono na suvisao način pomaže da se susretnu s Bogom i njegovim narodom.

Filozofija bogoslužja je tu kako bi vam pomogla da pripremate bogoslužja kojima ćete častiti Boga, koja će biti biblijska po karakteru i nadahnjujuća.

nadahnujuća. Isto tako, filozofija bogoslužja će vas spriječiti da kopirate tradiciju, koja bi mogla biti ustajala i neinspirirajuća.

I. FUNKCIJA BOGOSLUŽJA

Bogoslužje je tu zato da bi se proslavila Božja središnja uloga u životu crkve. Bog je dostojan hvale. On vlada cijelim svemirom. Bog voli svoje tvorevine i svoja stvorenja čistom ljubavlju. Osim toga, pozvao nas je da budemo članovi njegove zemaljske obitelji. Sve su ovo sasvim dovoljni razlozi za veliku radost i slavlje. Dakle, bogoslužje je radosno i zahvalno priznavanje Božje apsolutne superiornosti i moralne dobrote. Kada štujemo Boga, činimo to cijelim svojim bićem - razumom, voljom, osjećajima i tijelom - kako bismo izrazili dio te radosti koju se običnim riječima ne može izraziti, ali koju možemo pojmiti duhovnim dijelom našeg bića.

A. Dati Bogu slavu i hvalu

Od Božjeg se naroda u cijeloj Bibliji traži da hvali i slavi Boga. Isto tako u Bibliji nalazimo puno primjera ljudi koji su davali čast svome Stvoritelju; od Abrahama u Postanku, do Ivana na otoku Patmosu. Na hebrejskom se, kao i na grčkom, koristi više pojmova kojima se opisuje hvaljenje Boga. Razmotrimo li поближе neke od njih, bolje ćemo shvatiti srž, bit i narav štovanja.

1. Hebrejski pojmovi

- *halal*¹ i *tehillah*² – *halal* se u Starom zavjetu u smislu hvaljenja najviše koristi. Pojavljuje se nekih 88 puta. Njzino je primarno značenje davati jasan zvuk. Međutim, ova riječ znači i hvastati, proslavljati, dizati buku, dičiti se čime... Istinsko hvaljenje Boga treba se čuti jasno i glasno. Nema mjesta zabunama. *Tehillah* (što je izvedeno iz *halal*) se odnosi na pjevanje. Naša pjesma hvale Bogu je jasna. Zna se dogoditi da su poneke pjesme štovanja i himne nejasne i apstraktne. Pjesme štovanja moraju sadržavati hvalu Bogu, jasnu i bez ikakve zabune (2 Ljet.20:21-22a; Ps. 71:8; 107:32).
- *zamar*³ – znači dodirivati, svirati na strunama. Konotacija je ista kao i kod hvaljenja Boga uz glazbala (Ps. 9:2; 33:2; 149:3).
- *yadah*⁴ i *todah*⁵ – obožavati, štovati raširenih ruku. Davati hvalu i slavu. Obožavati raširenih ruku (1Ljet. 16:8; Ps. 97:12; 99:3).
- *shachah*⁶ – sagnuti se, pasti ničice pred kime, pasti na koljena pred osobom koja zaslužuje čast (Post. 23:12; Iza. 60:14a; Ps. 29:2b).

2. Grčke riječi

- *proskuneo*⁷ – pasti i ljubiti noge onome tko je dostojan časti (Mt. 2:11; 1 Kor. 14:25; Otk. 19:4).
- *aineo*⁸ i *epaineo*⁹ – uzdizati, hvaliti Boga (Lk. 19:37; Dj. 2:47; Otk. 19:5).
- *eucharisteo*¹⁰ – riječi zahvalnosti Bogu (Lk. 17:16, 1 Sol. 5:18; Otk. 7:12, 11:17).
- *humneo*¹¹ – pjevati himnu (Mt. 26:30).
- *psallo*¹² – svirati i pjevati (Efe. 5:19; Jak. 5:13).
- *doxazo*¹³ – proslavljati (Iv. 17:1b; 1 Kor. 6:20b; Mt. 9:8).
- *eulogeo*¹⁴ – blagoslivljati i hvaliti (Mt. 5:44; Mk. 10:16; Lk. 24:53).

Ove nam hebrejske i grčke riječi pokazuju da istinsko štovanje predstavlja iskreno osjećanje srca okrenuto prema davanju hvale i časti Gospodinu. Isto tako je vidljivo da štovanje jest i treba biti šaroliko – po pitanju glazbe, instrumenata i forme.

B. Služiti Bogu

Nemoguće je istinski štovati Boga ukoliko mu nismo potpuno predali svoj život i ukoliko se to predanje ne vidi u našem služenju i službi. Ključne biblijske riječi kojima se ova funkcija štovanja opisuje jesu:

- *abad*¹⁵ (hebrejska) – raditi za Boga; služiti Bogu; vršiti njegove zapovijedi (Izl. 7:16; Ponz. 10:12; 1 Sam. 7:3; 2 Ljet. 33:16; Ps. 100:2).
- *latreuo*¹⁶ (grčka) – štovati Boga, služiti Bogu (Mt. 4:10; Dj. 27:23; Otk. 7:15).
- *latreia*¹⁷ (grčka) – služiti Bogu; stajati pred njime (Rim. 9:4b; 12:1).

C. Isusovo stajalište o štovanju

Isus je u svome razgovoru sa Samarijankom (Ivan 4), otkrio još jednu istinu o štovanju Boga. Izjavio je, naime, da Bogu nije toliko bitno mjesto gdje ćemo ga štovati, već stav našeg srca kada ga štujuemo - u duhu i istini. Istaknuo je da su za štovanje bitne naše emocije i razum, a ne mjesto i obred, što je pak bilo bitno Samarijanima i Židovima.

Slika 15.1 Istinsko štovanje

Štovanje je prihvatljivo jedino ako sadrži oba elementa; ako štujuemo samo u duhu, tada smo u opasnosti da počnemo štovati idola ili pogrešno predstavljenog Boga – jer ne znamo ništa o njemu. Bog to ne voli. S druge strane, ako štujuemo Boga samo u istini, tada je naše štovanje hladno i ne odaje ljubav i bliskost s Bogom. Bog ne voli ni takvo štovanje. A Bog zapravo želi da razumom shvatimo istinu i da ga iz dubine srca štujuemo svojim osjećajima.

Bog zapravo želi da razumom shvatimo istinu i iz dubine srca ga štujuemo svojim osjećajima.

D. Elementi bogoslužja

Tijekom cijele crkvene povijesti razni su oblici bogoslužja u mjesnim zajednicama služili biblijskom štovanju, i to pomoću sljedećih elemenata:

- pjesme, himne i glazba – pjevanje Riječi, pjesama slave, uzvisivanja i zahvale (tako usredotočujemo svoje osjećaje i svoje unutarnje biće na Boga).
- propovijed – propovijedanje Riječi (tako svoju službu usredotočujemo na Boga, jer smo pozvani na poslušnost).
- čitanje Biblije – javno čitanje Riječi (usredotočujemo svoj razum na Boga natapajući ga istinom).
- molitva – komunikacija s Bogom (molitve hvale, obožavanja, pokajanja, zastupanja).
- sakramenata – Gospodnja večera, krštenje.
- desetak i prinosi – davanje materijalnih sredstava Gospodinu.
- posebne prigode – posebna glazba, poezija, gluma, osobna svjedočanstva, itd.

Ovi se elementi u svojoj formi umnogome razlikuju od crkve do crkve, već sukladno s denominacijskom tradicijom i mjesnim kulturnim okruženjem. Primjerice, u nekim se crkvama Gospodnja večera proslavlja svakog tjedna, dok se u drugima to čini prve nedjelje u mjesecu. Neke se crkve okupljaju na svoja bogoslužja nedjeljom ujutro, dok se druge okupljaju svake večeri, ili pak dvaput godišnje. Glazba koja se koristi isto tako može biti vrlo različita. Dalje ćemo u tekstu govoriti o tome kako odabrati odgovarajuću formu bogoslužja.

II. KAKO ODABRATI PRIKLADNU FORMU BOGOSLUŽJA

Kao što smo već spomenuli na početku ove lekcije, i kao što možemo vidjeti u cijeloj Bibliji, postoji jako puno formi bogoslužja. Koje sve čimbenike treba uzeti pri planiranju bogoslužja? Ovo je vrlo značajno pitanje, i o njemu vi i vodstvo vaše crkve u nastajanju morate razmisliti. Vaš izbor forme bogoslužja uvelike će ovisiti o tome gdje se i u kakvom kulturnom okruženju nalazite. Čak će i u istom gradu vjernici različitih starosnih dobi, različitog obrazovanja, ili pak etničkog, kulturnog i denominacijskog podrijetla na različite načine iskazivati štovanje Bogu. Forma bogoslužja mora biti takva da dopusti ljudima da izraze, kako činjenicu da vjeruju u Boga (istinu), tako i emocije i osjećaje vezane uz svoj odnos s Bogom (duh).

Čak će i u istome gradu vjernici različitih starosnih dobi, različitog obrazovanja, ili pak etničkog, kulturnog i denominacijskog podrijetla na različite načine iskazivati štovanje Bogu.

Forma bogoslužja mora pomoći ljudima da se približe Bogu. Stoga je za planiranje službe najvažnije otkriti na koji način stanovnici vašeg ciljnoga područja izražavaju ljubav, radost, povjerenje i prisnost. Ovo su znakovi istinskoga štovanja. Bogoslužje ne smije biti kruto, hladno niti protivno naravi i osjećanjima vjernika, već takvo da možemo iskreno i jasno izraziti svoje osjećaje i misli Gospodinu.

III. BOGOSLUŽJE I OSNIVANJE CRKAVA

Kao što smo već vidjeli, uloga crkve je između ostalog i uzvisivanje Boga. Zato su bogoslužja vrlo bitna funkcija crkve. Bogoslužje je više od samog osobnog štovanja na javnom mjestu. Stari zavjet je, a osobito knjiga Psalama, pun primjera Božjih ljudi koji su se okupili da slave Boga. U Novom zavjetu vidimo da su mnogi problemi, o kojima se u poslanicama govori, izravno vezani uz bogoslužja (npr. 1 i 2 Korinćanima). Vjernici se ohrabruju da se ne prestanu okupljati (Heb. 10:25). Bogoslužje nije zabavan program. Članovi zajednice nisu publika – oni su sudionici. Neke crkve u tom pogledu griješe, jer od bogoslužja stvaraju predstave koje izvode stručnjaci. Tamo je zajednica samo publika, a voditelj štovanja i pastor su glumci. U bogoslužju se mora uključiti cijela zajednica.

Bog je taj koji gleda bogoslužje.

Bogoslužje je tu da se Bog proslavi, i da pruži mjesto gdje će se vidjeti jedinstvo Kristova tijela (Iv. 17; Dj. 2), te za jačanje Kristova tijela putem upotrebe duhovnih darova (1 Kor. 12:7 i dalje; Efe. 4:12-13). Pred svijetom je bogoslužje svjedočanstvo o Božjoj prisutnosti u njegovom narodu. Iako redovito dolaženje na bogoslužja nije primarni oblik evangelizacije, Bog se njime služi kao jednim od načina da privuče grešnike sebi. Međutim, štovanje na bogoslužju mora biti iskreno i dolaziti iz srca, a nikako ne smije predstavljati rutinu ili obred.

Kvaliteta bogoslužja ima utjecaja na rast crkve. Njemački Institut za razvoj crkava je od 1994. do 1996. provodio istraživanje na globalnoj razini o osobinama crkava koje rastu (Prirodan razvoj crkve, 1996.). Istraživanje su obavljali na više od 1000 crkava iz 32 zemlje, na pet kontinenata. Jedan od rezultata istraživanja pokazuje da je ključna osobina crkava koje rastu nadahnuto i radosno bogoslužje. Vjernici su se u ovim crkvama veselili bogoslužjima, jer su na njima doživjeli potpun susret s Bogom i s njegovim narodom, te su bili ohrabreni i izgrađeni u vjeri. Iz crkve su odlazili s još većom željom da slušaju Boga – da ga još više vole i još više mu služe, te da govore drugima o njemu.

Rezultati istraživanja pokazuju da je ključna osobina crkava koje rastu nadahnuto i radosno bogoslužje.

ZAKLJUČAK

Bogoslužje predstavlja jednu od primarnih funkcija crkve. Bog je dostojan našega štovanja. Isus je izjavio da se pravi klanjaoci klanjaju Bogu u duhu i istini. Tijekom povijesti crkve, kako su se vjernici okupljali da štuju Boga, razvili su se pojedini elementi bogoslužja koji su vjernicima pomogli da štuju Boga u duhu i istini. Ti su elementi pjevanje i glazba, molitva, čitanje Biblije, propovijedanje, sakramenti i posebne prigode. Moguće ih je izraziti u jako puno odgovarajućih formi, ovisno o denominacijskim tradicijama i običajima. Empirijski dokazi pokazuju da je nadahnuto bogoslužje jedna od osobina crkava koje rastu.

PITANJA ZA RAZMATRANJE, PONAVLJANJE I PRIMJENU

- Zašto je važno da se Božji narod okuplja na štovanje Boga? Koja je svrha bogoslužja?
- Koji su neki od razloga zbog kojih "nadahnujuća" bogoslužja doprinose rastu crkve? Koji su elementi "nadahnujućeg" bogoslužja?
- Što znači štovati Boga u sjaju svetosti njegove? (1 Ljet. 16:29)
- Jesu li klečanje i klanjanje, prema običajima vaše crkve i denominacije, funkcija, forma ili štovanje? (Ps. 95:6) Ako su vid forme, koja im je funkcija?
- Je li dizanje ruku u štovanju, prema običajima vaše crkve i denominacije, funkcija ili forma? (1Tim. 2:8) Ako je forma, koja je funkcija?

PLAN DJELOVANJA

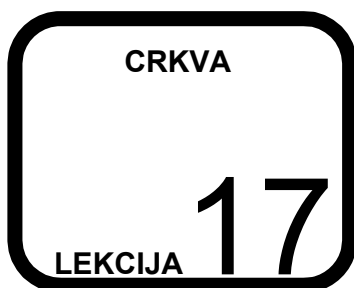
- Induktivnom metodom proučite temu štovanja u Otkrivenju 4:8-11 i 5:9-14. Obavezno odgovorite na pitanja "Tko?", "Što?", "Kada?", "Gdje?", "Zašto?" i "Kako?".
- Napravite popis svojih zapažanja o tome kako stanovnici vašeg ciljnog područja izražavaju ljubav, radost, i prisnost.
- Proanalizirajte svoju crkvu u nastajanju. Koja je od ovih formi prikladna za iskazivanje štovanja Bogu na vašim bogoslužjima? Kakve forme se mogu naći u okvirima vaše denominacijske tradicije, koje isto tako mogu biti odgovarajuće? Koje forme ne bi bile prikladne u danoj sredini? O svojim otkrićima porazgovarajte s vašim učiteljem ili mentorom.

IZVORI

- Robinson, Martin and David Spriggs. Church Planting: The Training Manual. Oxford, England: Lynx Communications, 1995.
- Rowlands, Gerald. Build My Church! (Volume Two). Singapore: I.C.M. Publications, 1995.
- Schwartz, Christian A. Natural Church Development. Emmelsbüll, Germany: C&P Verlags-GmbH, 1996. Knjiga je prevedena na hrvatski, francuski, engleski, portugalski, ruski i španjolski. www.CundP.de/international.

Kako voditi bogoslužje

PLANIRANJE I PRIPREMANJE BOGOSLUŽJA

☞ Svrha lekcija

Svrha je ove lekcije osposobiti sudionika za facilitate štovanja u mjesnoj crkvi.

☞ Glavne točke

- Štovanje je dovoljno bitno da bi se unaprijed planiralo.
- Bogoslužje treba pratiti zadanu temu.

☞ Željeni ishod

Po završetku ove lekcije svaki bi sudionik trebao:

- shvaćati koji su elementi bogoslužja i koja je njegova uloga u životu mjesne zajednice.
- znati kako dobro voditi bogoslužje.
- biti sposoban efikasno voditi bogoslužja u novonastaloj crkvi.

☞ Savjeti za učitelje

Ova je lekcija prvenstveno namijenjena diskusiji. Zamolite nekog tko ima iskustva u vođenju bogoslužja da kaže kako to radi. Ako je moguće, pozoviteiskusne voditelje bogoslužja izvana da dođu i sudionicima tečaja objasne kako rade s pastorima u svojim crkvama, te kako planiraju i pripremaju bogoslužja. Neka se sudionici podijele u male grupe i obrade vježbe za planiranje bogoslužja. Potom neka svaka grupa pred drugima iznese svoj plan.

UVOD

Jedna od primarnih uloga mjesne crkve jest uzvisivati Gospodina. U Bibliji nam je zapovijeđeno da se okupljamo kako bismo štovali Boga, i vidimo u njoj brojne primjere Božjeg naroda kako to čini. Bogoslužje je pred svijetom svjedočanstvo Božje nazočnosti među nama. U prethodnoj smo lekciji govorili o funkciji štovanja, zatim o elementima bogoslužja, te o načinima određivanja odgovarajućih formi bogoštovlja.

U ovoj ćemo lekciji govoriti o ulozi vođe bogoslužja, o njegovim osobinama, te o smjernicama za vođenje bogoslužja i njegovom planiranju i pripremanju.

I. ULOGA VOĐE BOGOSLUŽJA

Uloga vođe bogoslužja jest suradnja s crkvenim vodstvom u planiranju bogoslužja. Osim toga, vođa će i voditi bogoslužja. To znači da će pozivati ljude da se uključe u vođenje dijelova službe, npr.: u pjevanje/sviranje, molitvu, skupljanje desetka/dobrovoljnog priloga, propovijedanje, sakramente, itd.

U nekim je crkvama vođa bogoslužja istodobno i pastor. U drugima je vođa bogoslužja član starješinstva koji tijesno surađuje s pastorom u planiranju i pripremanju bogoslužja. U tom slučaju, obično pastor priprema i izlaže propovijed i dijeli sakramente, a vođa službe priprema i vodi ostale elemente bogoslužja (pjevanje, molitvu, priloge, posebne prigode, itd.). Ako se radi o jednoj istoj osobi, tada je pastor zadužen za sve elemente bogoslužja. To može proći dok je crkva mala, ali kako ona bude rasla, Bog će vrlo vjerojatno u crkvi podići nadarene vođe službe, pa je u tom slučaju dobro da pastor podijeli vođenje s njima. Tako na pastora neće pasti sav teret, vođe koje su u crkvi imat će priliku da se na tom planu razvijaju.

Isto načelo vrijedi i kod crkava u nastajanju. Osnivač crkava može odlučiti da će neko vrijeme sam voditi službe, ali čim se pojavi netko nadaren za to, treba ga obučiti i pustiti da služi. Uostalom, tako će i članovi crkve početi prihvaćati dužnosti u novonastaloj crkvi kao svoje.

II. OSOBINE VOĐE BOGOSLUŽJA

Vođa bogoslužja mora ispunjavati minimalne duhovne preduvjete za bilo kojeg priznatog vođu u crkvi (npr. učitelj nedjeljne škole, vođa stanične grupe, itd.); štoviše, u nekim se crkvama traži da vođa bogoslužja ispunjava iste duhovne preduvjete kao i starješine. Vođe službe moraju biti svjesne dramatičnosti svoje uloge. Njihova je dužnost voditi službu tako da se ljudi usredotoče na Boga, a ne na njega. Vođe bogoslužja trebaju usmjeravati pozornost zajednice na Boga, a ne na sebe.

Osim duhovnih kvalifikacija priznatog crkvenog vođe, među osobinama dobrog vođe bogoslužja jesu i ove:

A. Štovateljski duh

Osoba koja vodi ljude u štovanju Boga treba znati i umjeti štovati Boga. Vođa ne može druge voditi u nečemu ukoliko se i sam nije naučio kako i uz koje preduvjete štovati Boga. Štovanje u njegovom životu mora biti kvalitetno.

B. Glazbeno umijeće

Dobar voditelj štovanja mora biti i dobar glazbenik. Osobito, mora znati kako druge povesti u glazbi – u pjevanju i sviranju, zatim sviranju u pozadini, itd. U Starom zavjetu su vješti glazbenici vodili Božji narod u štovanju (1 Ljet. 15:16-21).

C. Duhovna osjetljivost

Dobar vođa bogoslužja ima osjećaj za vodstvo Svetog Duha. Sveti Duh treba voditi bogoslužje. Vođa treba biti u stanju prepoznati vodstvo Svetog Duha, te povesti službu u skladu s tim.

D. Iskrena poniznost

Dobar vođa će se u svakoj situaciji "kriti iza Krista". Mora znati kontrolirati svoje misli, osjećaje i emocije, kako ne bi ometale službu. Ništa ne može tako brzo upropastiti atmosferu na bogoslužju kao egoistični vođa službe koji će projicirati sebe na službu. Vođa je dužan usmjeravati pozornost vjernika na Boga.

E. Sposobnost vođenja drugih u štovanju

Dobar vođa štovanja ne smije se "izgubiti u štovanju". Najčešći primjer tako nečega jest kada vođa zatvori oči i zaboravi što se oko njega zbiva. Vođa mora biti svjestan događaja u zajednici i poticati vjernike na sudjelovanje u bogoslužju. Naime, sasvim je moguće biti potpuno uključen u službu, a opet biti svjestan ljudi. Na vođi je da bude osjetljiv na vodstvo Svetog Duha, a da istodobno u blagosti utječe na ljude.

III. SMJERNICE ZA VOĐENJE BOGOSLUŽJA

Duboko i smisleno štovanje iziskuje nadarenost, osjetljivost na vodstvo Svetog Duha i iskustvo. O načinu na koji će vaša bogoslužja izgledati vrlo će vjerojatno odlučiti vaša denominacijska tradicija i prijašnja iskustva. Ima, međutim, nekoliko osnovnih smjernica koje mogu bogoslužje učiniti događajem koji će približiti vjernike Bogu i koji će biti ugodan.

A. Tema

Služba je puno kvalitetnija kada se povodi za osnovnom temom, koja će se protezati kroz sve njezine segmente – glazbu, propovijed, molitvu, itd. Bogoslužja koja su proizvod čistog slučaja nemaju sile i njima se ne postiže isto što bi se postiglo službom isplaniranom da se bavi određenom temom. Često se događa da riječi "neka bude kako nas Duh povede" budu tek opravdanje kad se ne potrudimo da pripremimo službu - a zbog toga služba trpi.

B. Prijelazi

Važno je da svi elementi službe budu međusobno povezani. Jedna do dvije rečenice, pažljivo birane s ciljem da preusmjere pozornost ljudi, mogu pomoći ljudima da prestanu sudjelovati i počnu aktivno slušati; da završe s razmišljanjem i počnu djelovati. Vođa će morati biti u stanju prepoznati Božje djelovanje i usput možda unijeti sitne potrebne promjene. Glazba isto tako može održati kontinuitet između elemenata službe. Na primjer, poslije nekoliko življih pjesama u Božju slavu, glazbenici mogu odsvirati kraći intermezzo kako bi zajednica iz pobjedonosnog raspoloženja mogla prijeći u atmosferu smirenijeg razmišljanja i pripremiti se za mirnije pjesme, ili pak za molitvu ili već neki drugi element službe.

Služba je puno kvalitetnija kada se povodi za osnovnom temom, koja će se protezati kroz sve njezine segmente – glazbu, propovijed, molitvu, itd.

C. Slijed elemenata bogoslužja

Je li slijed elemenata bogoslužja suvisao? Na primjer, treba li propovijed ići prije ili poslije molitve? Treba li Gospodnju večeru imati na početku, u sredini ili pak na kraju službe? Postoji li neka uravnoteženost između sjedenja i stajanja, slušanja i sudjelovanja, itd.? Primijetite da pojedine denominacije u okviru svoje tradicije gaje vidove štovanja koji sami po sebi diktiraju redoslijed na bogoslužju.

D. Pjesme i glazba

Glazba i pjevanje su glavni oblici štovanja, koji omogućuju ljudima da štiju Boga emocijama i osjećanjima. Ima jako puno vrsta "sakralne" glazbe – kako tradicionalne, tako i suvremene. Evo nekoliko stvari koje treba uzeti u obzir pri biranju glazbe za bogoslužje:

1. Jednostavnost u pjevanju

Birajte pjesme koje se lako mogu otpjevati i naučiti. Neka to budu pjesme koje će članovi osnivačkog tima dobro znati. Ako uvodite nove pjesme, pjevajte ih na više bogoslužja zaredom, kako bi ih zajednica mogla dobro naučiti. Nemojte u sklopu jedne službe uvoditi više od dvije pjesme odjednom. Ljudi se neće moći usredotočiti na štovanje Boga, ako ih u tome ometaju nepoznate pjesme. Stavite tekstove pjesama u pjesmarice ili ih fotokopirajte i umnožite, ili ih pak stavite na projektor. Tako će ljudima biti lakše sudjelovati u štovanju.

2. Raznolikost

Ako je uopće moguće, nastojte napraviti mješavinu suvremenih i tradicionalnih pjesama. Kada je početkom devedesetih godina XX. stoljeća jedna veća denominacija u Estoniji preuređivala svoju pjesmaricu, odbor koji je na tome radio želio je u nju uključiti najbolje tradicionalne himne, kao i suvremene pjesme štovanja koje su postale dio bogoslužja u novoosnovanim baptističkim crkvama. Tako je premošćen jaz između načina štovanja u starijim, tradicionalnim crkvama, i novim crkvama.

3. Raspoloženje

Birajte pjesme različitih raspoloženja. Vesela pjesma za početak i pobjedonosna pjesma za kraj mogu se kombinirati s meditativnijim himnama tijekom službe. Instrumentali mogu služiti za prijelaz iz proslavljanja u razmišljanje i onda natrag na proslavljanje. Tako se može spriječiti dojam da je služba "raskomadana", nepovezana.

4. Instrumenti

U Bibliji su se instrumenti često koristili u hvaljenju i slavljenju Boga. Instrumenti na koje tamo nailazimo (harfa, truba, lira, itd.) bili su karakteristični za to doba. Nema ništa sakralno u orguljama, klaviru ili gitari. Jedna mala crkva u BiH dobila je šest orgulja od crkava sa zapada, koje su smatrale da je crkvi, za "prikladno" štovanje Boga, nužno imati orgulje. Nažalost, nitko u toj crkvi ne zna svirati orgulje, tako da sada orgulje stoje u podrumu i skupljaju prašinu. Na tom području orgulje nisu uobičajen instrument, tako da ih ni vjernici ne koriste za štovanje. Glazbenici koji vode štovanje moraju skladno svirati svoje instrumente (Ps. 33:3). Tko u vašoj zajednici zna svirati? Koji instrumenti se sviraju na tom području?

Instrumenti na koje nailazimo u Starom zavjetu bili su karakteristični za to doba.
--

Kod glazbe u prvom planu ne smije biti umješnost i nadarenost muzičara, već Božja veličina i veličanstvo. Sva muzika koja se svira na bogoslužju ima ulogu da približi ljude Bogu.

E. Oprema

Je li oprema za službu namještena, i radi li sve? Odlučimo li ranije doći na službu i provjeriti kako oprema funkcionira, uvelike ćemo poboljšati kvalitetu bogoslužja. Neispravnost opreme može ometati ljude u sudjelovanju u štovanju i često im može odvući pozornost s Boga.

F. Uvježbavanje

Pomisao na uvježbavanje pjesama za bogoslužje često zna biti odbojna. Međutim, štovanje predstavlja prinos Bogu i zato moramo biti spremni na službi dati Bogu ono najbolje. Osim toga, kada su pjesme, glumačke točke i svjedočanstva dobro uvježbane ljudi će lakše moći štovati Boga. Tada im pozornost neće odvlačiti petljanje po tekstu i loše sviranje. Štoviše, uvježbavanje služi da bi se procijenio tijek službe i da bi se utvrdilo uklapaju li se pojedini elementi u smislenu cjelinu. Uvježbavanje omogućuje vođi da se na bogoslužju usredotoči na to kako će ga Sveti Duh voditi, a ne na ispravno sviranje.

G. Priprema u molitvi

Prije početka službe se vođa bogoslužja, vođa crkve i svi drugi koji sudjeluju u službi trebaju okupiti i moliti. Predajte službu Bogu, zatražite da mu ona bude blagoslov, kao i da Duh vodi i usmjerava službu. Molite se za spasenje nevjernika koji će doći; da bi se u svom srcu pokajali i povjerovali u Krista. Molite se i za vjernike, da se još više približe Kristu. Molite se i da Gospodin štiti bogoslužje od napada Zloga.

IV. UVJEŽBAVANJE PLANIRANJA BOGOSLUŽJA

Koraci o kojima ćemo govoriti pomoći će vam da postanete iskusniji u planiranju bogoslužja u suradnji s osnivačkim timom. Podijelite se u grupice. Porazgovarajte o svakom pojedinom koraku i pomoću predložka radnog lista isplanirajte jedno bogoslužje, a kasnije ćete svoj plan predstaviti drugim grupicama.

A. Prvi korak: Izaberite temu

Koja će biti tema bogoslužja? Uglavnom u tu svrhu može poslužiti glavna ideja propovijedi. Primjerice, tijekom tečaja ste na satima propovijedanja pripremali propovijed na tekst Efežanima. Glavna je ideja teksta: "Bog želi da budemo ispunjeni Duhom, jer je to mudro i donosi radost u naš život." U tom bi slučaju tema bogoslužja mogla biti: "Budite ispunjeni Duhom." Ako je, pak, u pitanju neki poseban dan; možda Pedesetnica, Božić ili Uskrs, vjerojatno ćete temu bogoslužja izgrađivati na tome.

B. Drugi korak: Izaberite pjesme/glazbu i posebne događaje

Koje pjesme ćete pjevati na bogoslužju? Birajte pjesme koje se dotiču zadane teme, i to kako suvremene pjesme, tako i tradicionalne. Gledajte i da pjesme budu različitog temperamenta - i za veselje i za promišljanje. Možete pripremiti i nešto posebno, recimo vokalni ili instrumentalni solo? Hoće li netko pripremiti dramsku točku u kojoj će ilustrirati jednu od misli iz propovijedi? Hoće li biti svjedočanstava? Gledajte da svjedočanstva budu povezana s temom.

C. Treći korak: Isplanirajte tok službe

Neka bogoslužje ima točno definiran početak i kraj. Neka su svi aspekti službe prisutni – pjesme, propovijed, posebni događaji, čitanje Biblije, itd. Na slici 17.1 vidimo jednostavan predložak radnog lista za planiranje bogoslužja, koji možete koristiti ili najprije prilagoditi za nacrt toka služba. Ovaj će radni list poslužiti vođi bogoslužja ili pastoru kao predložak za pravo bogoslužje.

D. Četvrti korak: Napravite popis potrebne opreme

Popišite svu opremu potrebnu za bogoslužje. To su, primjerice: projektor, folije s pjesmama, pjesmarice, mikrofoni, rekvizite za glumu, itd. Odredite tko će biti zadužen za prikupljanje i namještanje opreme prije i za vrijeme bogoslužja.

E. Peti korak: Odredite dan i vrijeme za uvježbavanje

Odredite kada ćete imati uvježbavanje za bogoslužje. Obavezno obavijestite sve sudionike kada je uvježbavanje, pazeći na to da svi mogu doći.

F. Šesti korak: Odredite vrijeme kada ćete se moliti za bogoslužje

Zamolite Gospodina da vodi i usmjerava službu. Molite se da ljudi u svome srcu budu spremni štovati Boga. Molite se i za nevjernike koji će doći, da bi u svome srcu bili otvoreni prema Gospodinu. U nekim crkvama postoje molitveni timovi, koji se mole za bogoslužje tijekom samog bogoslužja. U drugima, pak, ima molitvenih timova koji dođu prije službe i u tišini se mole za one koji pristižu.

G. Sedmi korak: Ocijenite bogoslužje

Kada se bogoslužje završi, ocijenite ga. Kako je služba tekla, kakva je bila atmosfera? Što bi trebalo promijeniti? Što bi trebalo ponoviti? Je li Bog pohodio vašu zajednicu na jedan poseban način? Je li netko od prisutnih bio posebno dotaknut? Je li se tko obratio? Ovo što ste otkrili tijekom ocjenjivanja možete uzeti u obzir u daljnjem vođenju bogoslužja.

ZAKLJUČAK

Okupljanje na bogoslužje je jedna od glavnih funkcija i privilegija crkve. Vođenje bogoslužja je vrlo bitna zadaća, koju ne smijemo olako shvaćati. Nadarene vođe bogoslužja su Božji dar crkvi. Njih treba prepoznati, osposobiti i dati im da služe. Pravilne pripreme u molitvi i planiranju mogu pomoći zajednici da njezino štovanje Stvoritelja bude još potpunije. Odabir teme, biranje pjesama/glazbe i posebnih prigoda, zajedno s određivanjem toka službe, predstavljaju bitne aspekte stvaranja dobrog okružja za štovanje.

PITANJA ZA RAZMATRANJE, PONAVLJANJE I PRIMJENU

- Postoje li u vašem kulturnom okružju kakvi karakteristični vidovi izražavanja koji se mogu ugraditi u bogoslužje (npr. poezija)? Kako biste ove vidove izražavanja mogli upotrijebiti u okviru bogoslužja?
- Zašto je važno planirati bogoslužje?
- Koja bi trebala biti pastorova uloga u planiranju bogoslužja? A uloga vođe bogoslužja?
- Opišite tok jednoga bogoslužja koje vam je puno značilo? Koji su njegovi elementi bili najuspješniji? Što ste od njega naučili, što vam može pomoći u planiranju bogoslužja u vašoj novonastaloj crkvi?

PLAN DJELOVANJA

- Isplanirajte i pripremite jedno bogoslužje. Kada se služba završi, ocijenite je. Što je sve uspjelo? Što bi se trebalo promijeniti? Rezultate recite svome učitelju/mentoru.
- Ako je moguće, posjetite neke druge crkve u vašem ciljnom području ili u njegovoj okolici. Promatrajte njihova bogoslužja i primijetite forme štovanja. Što ste otkrili, a da biste mogli primijeniti u svojoj crkvi?

IZVORI

- Robinson, Martin and David Spriggs. Church Planting: The Training Manual. Oxford, England: Lynx Communications, 1995.
- Rowlands, Gerald. I Will Build My Church! (Volume Two). Singapore: I.C.M. Publications, 1995.

Mjesna crkva i Kristovo tijelo u cjelini

SURADNJA I PARTNERSTVO

☞ Svrha lekcije

Svrha je ove lekcije pomoći sudionicima da se nauče načelima djelotvorne suradnje i partnerstva s Kristovim tijelom u cjelini, s drugim crkvama, denominacijama, paracrkvanim organizacijama, itd.

☞ Glavne točke

- Razina suradnje može varirati prema zadaći koju treba obaviti i osobinama skupina koje surađuju.
- Postoji barem deset osobina djelotvornog partnerstva.

☞ Željeni ishod

Po završetku ove lekcije svaki bi sudionik trebao:

- razumjeti kako razviti djelotvornu suradnju i partnerstvo na više razina zbog postizanja različitih ciljeva službe.
- znati koja su načela za razvijanje djelotvornog partnerstva.
- početi sudjelovati u razvijanju partnerstva za veće oblike službe osnivanja crkava.

☞ Savjeti za učitelje

Neka ovo bude mješavina predavanja i diskusije. Zamolite sudionike tečaja da porazgovaraju o pitanju koncentričnih krugova u međuljudskim odnosima. Služimo li se takvim pristupom u svom životu?

I. RAZLOZI U PRILOG PARTNERSTVU

Postoje dva bitna razloga za naše partnerstvo s drugim crkvama i agencijama u našoj regiji, ili pak zemlji, koja predstavlja djelokrug za koji smo odgovorni. Prvi razlog je teološki, a drugi je praktični.

A. Teološki razlog

Teološki razlog jest temeljno jedinstvo Kristova tijela. Svi koji su rođeni odozgor, primljeni su u Božju obitelj (Iv. 1:12-13). Ova se obitelj još naziva i tijelom, i ona je jedna; nema ih više (Efe. 4:3-6). U svojoj velikosvećeničkoj molitvi Krist je molio za naše jedinstvo, i to zato da bi svijet povjerovao da ga je Otac poslao (Iv. 17:20-21). I doista, tajna Evanđelja je u tome da je Bog u Kristu ujediniio sve ljude, rušeći prepreke koje su ih razdvajale (Efe. 3:2-6; Gal. 3:26-28). Međusobne podjele i suparništvo različitih dijelova crkve predstavljaju kočnicu za napredak Evanđelja, sablazan nevjernicima i uvredu jedinstvu unutar Trojstva.

Ako smo mi - sa svim svojim razlikama - pripadnici Kristova tijela, tada bismo se morali tako i vladati. Svijet će vidjeti naše jedinstvo i ljubav te će imati razloga vjerovati u Isusa Krista.

B. Praktični razlog

U zemljama gdje je postotak evanđeoskog stanovništva manji od 2 posto, jako je mala vjerojatnost da će bilo koja denominacija ili agencija moći sama ispuniti Veliko poslanje u svojoj zemlji. Da bi se zemlja ispunila zajednicama vjernika koji svjedoče, potrebna je snaga sve Božje djece u toj državi.

Štoviše, pažljivije istraživanje pokazuje da pojedinačne agencije ili crkve imaju ono što treba nekoj drugoj agenciji ili crkvi. Neke se crkve bave izdavanjem literature korisne za učenje. Druge imaju programe za obuku, a treće su se specijalizirale za suvremenije vidove štovanja. Ima agencija čiji su

djelokrug mediji, dok je to kod drugih agencija rad s mladima, evangelizacija putem sporta, film "Isus", itd. Zajedničko korištenje takvih resursa obogaćuje cjelokupno tijelo.

Ako se zajednički molimo, istražujemo i koristimo resurse koje imamo, možda ustanovimo da nam je Gospodin dao sve što trebamo za izvršenje svoje zadaće. To ne znači da se denominacije trebaju spajati ili osnivati crkve za neku drugu denominaciju. One mogu zadržati svoju posebnost i osnivati crkve prema svojoj tradiciji. Međutim, one to mogu činiti dok istodobno surađuju sa skupinama koje se odlikuju nečim drugim.

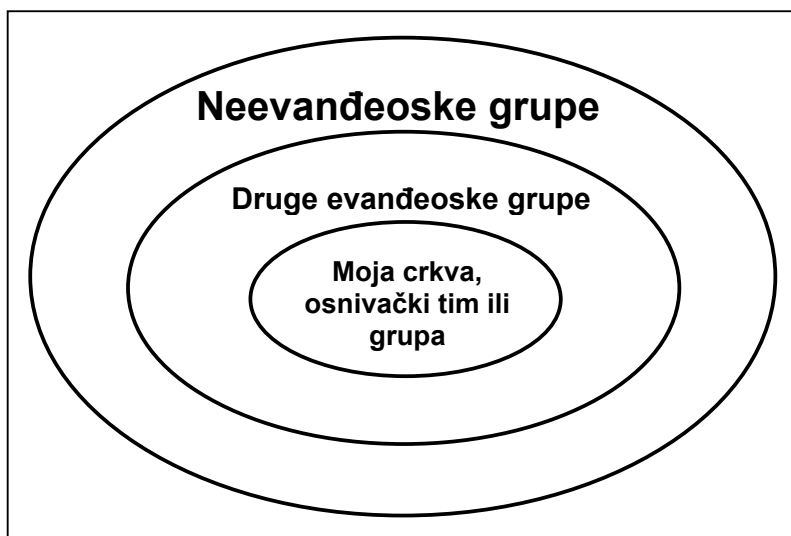
Praktični model

Mnogi se pitaju kako je moguće surađivati s crkvama i agencijama koje imaju drukčije karakteristike, a bez gubljenja vlastita identiteta ili kompromitiranja značajnih doktrina ili tradicija.

Bilo bi dobro razmisliti o ovom primjeru pomoću koncentričnih krugova prikazanih na slici 18.1. U središtu kruga nalazi se naša mjesna crkva/osnivački tim/agencija. Da bismo postali dijelom ove skupine, i ako želimo imati skladan život i službu, članovi se moraju slagati u temeljnim i središnjim pitanjima. Moguće je, pak, surađivati s drugim evanđeoskim zajednicama iz naše šire okolice, i to na području istraživanja, molitve, dijeljenja dobara i obučavanja vjernika za osnivanje dovoljnog broja crkava u regiji. Različite skupine mogu na različitim razinama surađivati bez žrtvovanja svojih posebnosti, istodobno dopuštajući i drugima da budu posebni.

Isto je tako moguće surađivati sa skupinama koje nisu evanđeoske, a u cilju pokretanja inicijativa korisnih za zemlju. Na primjer, možemo surađivati s kršćanskim skupinama koje nisu evanđeoske i zajednički nastojati potaći mjesnu vlast da donosi zakone kojima će se podržavati moralnost i biblijske vrijednosti. Drugi bi primjer bio suradnja u pomaganju žrtvama raznih katastrofa.

Slika 18.1 Naša poznanstva u koncentričnim krugovima

C. Primjer partnerstva

Rumunjski osnivači crkava osnivaju crkve, svaki tim za svoju denominaciju. Međutim, na međudenominacijskoj razini surađuju na ovim područjima:

- u molitvi
- u istraživanjima
- u obučavanju osnivača crkava
- u okružnim strategijama

Na taj način svaka denominacija zadržava svoje posebnosti, ali isto tako ima koristi od dijeljenja ideja i drugih resursa (u svrhu obuke, evangelizacija, itd.). Uslijed ovakvog partnerstva i suradnje, svaka pojedinačna denominacija još više raste i umnaža se.

II. STUPNJEVI PREDANJA U PARTNERSTVU

U inicijativi osnivanja dovoljnog broja crkava moguće su razne razine suradnje, gdje bi svaki sljedeći suradnik iziskivao veći stupanj predanja. Nijedan od tih stupnjeva nije sam po sebi dobar ili loš. Svaka sljedeća razina suradnje prikladna je u danoj situaciji. Štoviše, za potencijalne partnere je često bolje da na početku budu na konzultativnoj razini pa da, tek kada se među njima učvrsti razumijevanje i povjerenje, prijeđu na razinu bližu partnerstvu. Budući da se partnerstvo temelji na međuljudskim odnosima, može se dogoditi da, krenete li od samog početka surađivati na razini partnerstva, možda i ne steknete dovoljno bliskih ljudi koji će pomoći pokretu da se održi u teškim danima što dolaze.

A. Prva razina: neznanje (nema suradnje)

Na prvoj razini nalazimo neznanje, koja isuviše često oslikava normalno stanje. U nekim gradovima kršćanske službe djeluju jedna kraj druge, nesvjesne da još netko s istom vjerom i vizijom služi u tom istom gradu. U pojedinim sredinama će se pojedine inicijative za osnivanje crkava preklapati, ignorirajući neke druge sredine. Na taj način dolazi do bespotrebnih konflikata.

B. Druga razina: svjesnost

Kada crkve i agencije na određenom području postanu svjesne jedne drugih i međusobno se priznaju kao kršćani, dolazi do razvoja zajedništva.

C. Treća razina: konzultacije

Do konzultacija dolazi kada se različite zajednice s određenoga područja počnu povremeno sastajati kako bi se međusobno informirale o svojim osnivačkim aktivnostima i planovima, te se posvetile uzajamnoj molitvi.

D. Četvrta razina: suradnja, mreža

Ova se razina postiže ustanovljenjem trajne organizirane mreže širenja informacija i molitve. Tu su već sudionici postigli dogovor da će surađivati na pojedinim kratkoročnim projektima. To bi, primjerice, mogle biti ankete u gradu ili dan molitve i posta za neki dio grada u kojem nema crkve.

E. Peta razina: suradnja i partnerstvo

Kada se skupina crkava ili agencija odluči na suradnju u pokretanju programa obuke za osnivače crkava, ili pak međudenominacijske teološke škole kojoj će doprinostiti svaka od strana sudionica, tada možemo početi govoriti o partnerstvu. U tom će dijeljenju dobara svaka pojedina denominacija moći osnovati više crkava i tako doprinijeti širenju Božjeg Kraljevstva.

III. DESET OSOBINA DOBROG PARTNERSTVA

Na slici 18.2 vidimo tabelu s 10 osobina dobrog partnerstva. Vjerojatno je najvažnije povjerenje među partnerima. Osim toga, partnerstva u kojima nema jasne vizije i cilja uglavnom nisu dugog vijeka. Partnerstva kojima težimo su ona u kojima želimo ispunjavati cijele regije zajednicama vjernih koji svjedoče.

Koje je, prema vašem vlastitom iskustvu s partnerstvom, osobine najteže dostići u partnerstvu? Ako ste kada doživjeli da vaše partnerstvo propadne, recite koje su osobine manjkale, a što je pridonijelo propasti partnerstva?

DESET OSOBINA DOBROG PARTNERSTVA

- 1. Dobra partnerstva se grade na povjerenju, otvorenosti i uzajamnoj brizi.**
Partnerstvo je više od koordiniranja, planiranja, strategije i taktike.
- 2. Trajno partnerstvo iziskuje pomagača ili koordinatora.**
To je osoba kojoj je zajedničkim dogovorom dodijeljena uloga da oživi partnerstvo i održava njegov plamen.
- 3. Dobra se partnerstva sklapaju radi ostvarivanja konkretne vizije ili zadaće.**
Dobro partnerstvo odgovara na pitanje "što?" (vezano uz ciljeve), a ne "kako?" (vezano uz strukturu). Forma će uvijek biti podložna funkciji.
- 4. Dobro partnerstvo započinje prepoznavanjem potreba ljudi kojima se svjedoči i služi.**
Ono ne započinje pisanjem zajedničkih načela vjere. Na temelju saznanja o ovim potrebama, o prioritetima Božjeg Kraljevstva, o preprekama za duhovni napredak i o raspoloživim i potrebnim sredstvima, zajednički se dolazi do prioriteta za djelovanje i o njima se odlučuje.
- 5. Partnerstvo je proces, a ne događaj.**
Često je potrebno puno vremena za započinjanje, ispitivanje i formativne stadije partnerstva. Čak bi i preuranjeni sastanak u svrhu opipavanja terena mogao ubiti potencijalno partnerstvo. Na kraju krajeva, ovdje je potrebno uzajamno povjerenje, a ono se izgrađuje vremenom.
- 6. Još je teže održati dobro partnerstvo nego ga započeti.**
Da se vizija ne bi ugasila, da bi opći smjer bio svima jasan, da bi komunikacija ostala na dobroj razini i rezultati zadovoljavajući, treba puno usredotočavanja i predanosti.
- 7. Dobra partnerstva sastoje se od partnerskih službi, koje imaju jasno definirane identitete i vizije.**
Svi partneri moraju imati jasna načela službe i moraju ih se držati. U suprotnom, neće nikada shvaćati gdje se uklapaju, kako doprinose ostvarenju plana, niti kako im svi ti zajednički napori koriste.
- 8. U dobrim se partnerstvima razlike u povijesti, viziji i službi pojedinih partnera uvažavaju, pa čak i pozdravljaju.**
Međutim, partneri se ipak trebaju okrenuti onome što im je zajedničko, kao što su vizija, vrednote i ciljevi službe, a ne prema razlikama.
- 9. Dobra partnerstva se usredotočuju na krajnje ciljeve i vizije.**
Njih s puta ne skreću zahtjevi svakodnevnog funkcioniranja. Često se događa da smo više okrenuti sredstvu, a ne cilju.
- 10. Dobra partnerstva očekuju probleme i unaprijed se za njih pripremaju.**
Gledajte da u svoje partnerstvo usadite i proces za suočavanje s promjenama, iznimkama, razočaranjima, neispunjenim predanjima i općenito sa svime što je neočekivano.

Napomena: "Deset osobina" iz propovijedi Phila Butler iz Interdeva

PITANJA ZA RAZMATRANJE, PONAVLJANJE I PRIMJENU

- Kako biste sve mogli početi uspostavljati kontakte i izgrađivati uzajamno povjerenje s drugim vjericima u vašem kraju?
- Kako bi sve osnivači crkava potekli iz raznih denominacija mogli imati koristi od suradnje u umnažanju crkava?
- Kako Bog gleda na suparništvo između evanđeoskih zajednica?
- Kako bi se evanđeoski vjernici trebali odnositi prema neevanđeoskim zajednicama u svojoj regiji, napose prema etabliranim crkvama kao što su pravoslavna i katolička crkva?

PLAN DJELOVANJA

- Razmislite koje crkve i agencije u vašoj regiji spadaju u uži krug, zatim u drugi i treći krug.
- Proučite rezultate ispitivanja provedenih na vašem području i navedite koje su sve crkve i službe aktivne.
- Osobno stupite i kontakt s vođama skupina iz prvog i drugog kruga i počnite se zbližavati s njima. Najprije pokušajte otkriti koja je njihova vizija za vašu regiju.
- Razmislite o tome da započnete s konzultacijama, mrežom suradnje ili pak partnerstvom s naglaskom na ispunjavanje cijele regije crkvama.

IZVORI

- Butler, Phil. Effective Partnerships. Seattle, WA: INTERDEV, 1990.

Povijesni utjecaj crkve u

POVIJEST KRŠĆANSTVA U VAŠOJ ZEMLJI

☞ Svrha lekcije

Svrha je ove lekcije omogućiti sudionicima da steknu uvid u ulogu crkve u povijesti njihove zemlje; uputiti ih kako učiti iz pobjeda i pogrešaka crkve u svojoj zemlji.

☞ Glavne točke

- [ovisno o zemlji]

☞ Željeni ishod

Po završetku ove lekcije svaki bi sudionik trebao:

- znati osnove povijesti crkve u svojoj zemlji, te shvatiti na koji je način crkva utjecala na društvo u cjelini.
- biti svjestan da Bog već dugo radi u njegovoj zemlji, i otkriti kako se svaka pojedina generacija vjernika ponijela prema svojoj zadaći da dopre do izgubljenih.
- početi sudjelovati u službi osnivanja crkava s potpunijim shvaćanjem truda koji su u to uložile prethodne generacije vjernika.

☞ Savjeti za učitelje

Ova će lekcija u svakoj zemlji biti posebna. U svakoj će je zemlji pisati oni koji u njoj žive. Ovaj je materijal predložak pregleda koji će vam služiti kao smjernica u pripremanju za lekciju. Neka lekcija ne bude duža od 10 stranica.

Ova je lekcija zamišljena tako da je najprije svi studenti pročitaju i porazgovaraju o najbitnijim točkama i poukama koje su izvukli iz nje, a koje vrijede i danas. Potkraj lekcije, sudionici tečaja mogu uzdizati Boga i zahvaliti mu za kršćansko nasljeđe, koje im je povjerio. Molite se da crkva ove generacije bude sol i svjetlo stanovnicima ove zemlje i da ima utjecaja na svijet.

☞ Naputci za pisanje lekcije

Cilj lekcije jest ukazati osnivačima crkava na činjenicu da sudjeluju u Božjem povijesnom djelovanju u njihovoj zemlji, te da se uče i hrabre na temelju osnivačkih napora prethodnih generacija crkve. Ova će lekcija biti sažetak crkvene povijesti u određenoj zemlji, a napisat će je vjernici iz upravo te zemlje. Malo dalje ćete vidjeti predložak pregleda sadržaja lekcije. Bilo bi izvrsno u ovoj lekciji koristiti i vizualna pomagala, kao što su mape na kojima se vidi trenutno stanje kršćanstva u nekoj zemlji, ili pak rast crkve kroz povijest.

UVOD

Iznesite svrhu lekcije i njezin djelokrug.

I. ZAČECI KRŠĆANSTVA

Navedite kada je kršćanstvo došlo u vašu zemlju – odakle i kojim kanalima?

- Kako je kršćanstvo promijenilo društvo u cjelini?
- Navedite je li se kršćanstvo institucionaliziralo i postalo državnom religijom. Kako se to odrazilo na širenje Evanđelja u zemlji?

- Tko su značajni/ključni kršćani ili pak mučenici u vašoj zemlji.
- S kakvim su se preprekama kršćani susretali? Kako su ih prevladavali?

II. ŠIRENJE KRŠĆANSTVA

U kraćim crtama opišite kako je teklo širenje kršćanstva, od početka do danas.

- Koji su se još kršćanski pokreti pojavili u vašoj zemlji nakon proboja Evanđelja? Kada? Kojim kanalima? Kako?
- Kako su utjecali na društvo u cjelini, i na širenje kršćanstva?
- Porazgovarajte o značajnim povijesnim razdobljima kada je crkva bila progonjena, ili kada je naveliko rasla, ili kada je imala velikog utjecaja na društvene reforme – ili kada pak nije imala nikakvog vidljivog utjecaja.
- Primijetite koliko je crkva inzistirala na slanju misionara u druge zemlje, kolika je bila njezina želja za prodoranjem u pojedine društvene skupine, i koliko se uključivala u služenje društvu. Kako je to sve izgledalo?

III. TRENUTNO STANJE KRŠĆANSTVA

Opišite u kakvom je stanju crkva sada.

- Što se sve događa po pitanju rasta, nastanka novih denominacija, itd.?
- U kojoj mjeri današnje kršćanstvo utječe na vaše društvo, u odnosu na utjecaj nekršćanskih, ili pak tradicijskih religijskih ustanova?
- Na koje sve načine crkva utječe na društvo?
- Koji su najveći problemi za širenje Evanđelja, a s kojima se crkva susreće?

ZAKLJUČAK

Navedite koje je bitne lekcije crkva tijekom svoje povijesti naučila.

- Što te lekcije znače za obvezu crkve da ispunjava Veliko poslanje u svojoj generaciji?
- Kako se današnji osnivači crkava mogu ohrabriti, ali isto tako i upozoriti?

IZVORI / PRIRUČNA LITERATURA

Navedite koju ste literaturu koristili kod pisanja lekcije. Možete uz to navesti i druge IZVORE koji mogu služiti za daljnje informiranje ili pak proučavanje povijesti kršćanstva u zemlji.

DUHOVNI KARAKTER

Služba pomirenja

RJEŠAVANJE SUKOBA

☞ Svrha lekcije

Svrha je ove lekcije osposobiti kršćane da se s milošću i pouzdanjem mogu suočavati sa sukobima, kako bi ih znali rješavati bez vrijeđanja i prekidanja odnosa.

☞ Glavne točke

- Sukob je nešto normalno i ne mora biti uzrokom podjela.
- Rješavanje sukoba jest pitanje vezano uz Evanđelje.
- Ljubav je najvažnija vrлина potrebna za rješavanje sukoba.

☞ Željeni ishod

Po završetku ove lekcije, svaki bi sudionik trebao:

- razumjeti koja je uloga Evanđelja u našim sukobima.
- znati kako voljeti ljude čak i kad smo u sukobu s njima.
- rješavati sukobe na biblijski i zdrav način.

☞ Savjeti za učitelje

U ovoj ćemo lekciji sagledati sukobe u kontekstu Evanđelja, kako bismo im mogli pristupiti na drukčiji način. To bi moglo izazvati diskusije i pitanja. Sudionici će možda željeti porazgovarati o tome kako i kada otpisivati ljude zbog neriješenih sukoba. U ovoj lekciji nećemo govoriti o tom pitanju, već o onome što trebamo učiniti da bismo mogli rješavati sukobe. Pojmovi iz ove lekcije najbolje se ilustriraju pomoću stvarnih primjera. Ako je moguće, najbolje je da navedete neke svoje osobne primjere.

UVOD

Živimo kao otkupljeni grešnici u nesavršenom svijetu. U Bibliji čitamo da "nitko živ nije pravedan pred tobom." (Pred Bogom) (Ps. 143:2) U najboljem slučaju smo nesavršeni, koji se malo-pomalo preobražuju u sliku Isusa Krista (2 Kor. 3:18). Tijekom tog procesa činimo i govorimo razne stvari - često i nenamjerno - kojima vrijeđamo druge. Ljudi su tada povrijeđeni i dolazi do sukoba. I dok je za očekivati da će u ovom palom svijetu biti i sukoba, istina je da ćemo, ne pozabavimo li se rješavanjem sukoba, uništiti jedni druge. Ili, kao što je Pavao rekao Galaćanima: "Ako jedan drugoga grizete i izjedate, pazite da se međusobno ne istrijebite!" (Gal. 5:15)

Na ovom ćemo se predavanju baviti rješavanjem sukoba između pojedinaca, koji uglavnom nastaju zbog razlika u osobnim težnjama a ne toliko zbog nekog očitog grijeha. Ukoliko je neki sukob prouzročen grijehom, ili ako ga oni koji su u njegovom središtu ne razriješe, moguće je da će i crkva morati intervenirati. (Vidjeti 15. lekciju o crkvi: "Crkvena stega".)

Dobro je da, kao osnivači crkava, budete u dobrim odnosima s ljudima. Iako ćemo na ovom predavanju govoriti o rješavanju sukoba, očito je da je bolje spriječiti konflikte prije nego do njih dođe. U prvom dijelu "zavjeta" na slici 15.1 vidimo praktične korake za izbjegavanje sukoba.

Kako ćemo doprinijeti harmoničnom odnosu ljudi među sobom i pred Bogom? Kao što ćemo vidjeti, Bog nam je povjerio dužnost i metode za rješavanje sukoba. Poruku ovih učenja obavezno prenesite na osobnu razinu. Tek ćete tako moći pomoći drugima u službi pomirenja (2 Kor. 5:18).

I. PRVA RAZMIŠLJANJA O RJEŠAVANJU SUKOBA

A. Sukobi su neizbježni, jer smo nesavršeni

Samo bi savršen čovjek mogao proživjeti cijeli život bez ikakvog sukoba (Jak. 3:2). Svi se sigurno možemo sjetiti sukoba koji su postojali između nas i nekog drugog. Iako se, s teološke strane, slažemo s Galaćanima 5:24: "Oni koji pripadaju Kristu Isusu razapeli su svoje tijelo s njegovim strastima i požudama", iskustvo pokazuje da naš život nije savršen. Stoga nas sukobi, koji među nama iskrnsu, ne bi smjeli čuditi. S druge strane, ne smijemo ni fatalistički prihvaćati sukobe kao nužan dio kršćanskog života. Vidjet ćemo na koji način Krist želi da rješavamo sukobe i mirimo se jedni s drugima.

B. Poteškoće u sučeljavanju

Neki se sukobi mogu riješiti priznavanjem pogreške, molbom za oprost od oštećenih i adekvatnim promjenama. Međutim, neki se drugi sukobi moraju riješiti u sučeljavanju. Na što pomislite kada čujete tu riječ? Uglavnom nas se doima jako negativno. Ove uvriježene predrasude vezane uz sučeljavanje nisu baš točne, ali ipak nas sprječavaju da se otvoreno odnosimo prema drugima:

1. Sučeljavanje je uvijek destruktivno.
2. Kod sučeljavanja je najvažnija pobjeda.
3. Sukobi se u sučeljavanju rješavaju na silu.
4. Sučeljavanje i sukobi uništavaju međuljudske odnose.

Sve su ove izjave netočne. Međutim, budući da ih često smatramo točnima, one nas povremeno znaju omesti u rješavanju problema u međuljudskim odnosima.

Kada kao kršćani govorimo o sučeljavanju u kontekstu rješavanja sukoba, tada govorimo o pristupanju osobi s kojom smo u sukobu, i to u duhu ljubavi i želje za pomirenjem. To nikako ne znači da trebamo zaobilaziti istinu i izbjegavati bitna pitanja. Moramo jedan drugome govoriti istinu, jer smo svi udovi jednoga tijela (Efe. 4:25). "Nikakva ružna riječ" ne smije izlaziti iz naših usta, "nego samo korisna za izgradnju gdje je potrebno..." (Efe. 4:29).

C. Posljedice izbjegavanja rješavanja sukoba

Odbijemo li rješavati svoje sukobe u crkvi, kod kuće, na poslu ili među prijateljima, to može biti pogubno. Možda su vas učili da je najbolje šutjeti, ali tako se gnjev počinje gomilati u nama i izjedati nas poput raka. U Efežanima 4:26-27 smo posavjetovani da ne damo da sunce zađe nad našom srdžbom. Ako to pak učinimo, tada dajemo mjesta đavlu.

Primjer 1

Jedan od članova vaše novonastale crkve ima neke navike koje baš nije lako trpjeti. Kreće se među svima u crkvi, nastojeći se sprijateljiti i zbližiti s ljudima, ali bez uspjeha. Na kraju zaključuje da nije poželjan te prestaje dolaziti u crkvu ili pak prelazi u drugu.

Primjer 2

Žena u crkvi imala je problema s održavanjem higijene i netko joj je to trebao reći. Kada su se članovi crkve konačno odvažili na razgovor, bilo je teško i rizično. Žena se, naime, mogla naljutiti i osjetiti posramljeno. Međutim, razgovor je protekao u ozračju ljubavi i žena je sve to dobro podnijela. Ljubav prema ovoj ženi podrazumijevala je da će joj se pristupiti s ljubavlju kako bi joj se pomoglo, a ne da bi je se odbacilo. U nekoliko minuta objasnite kako biste se vi ponijeli prema osobama iz ova dva primjera.

II. RJEŠAVANJA SUKOBA JE PITANJE VEZANO UZ EVANĐELJE

A. Evanđelje nam daje slobodu za suočavanje sa sukobima

Evanđelje nam daje slobodu da govorimo s ljudima o onome što nas je povrijedilo. Da bismo mogli u potpunosti uživati ovu slobodu, moramo prije svega razumjeti vlastite slabosti i strahove. Kada uspijemo razumjeti ono što nas je pogodilo, tada možemo bez opasnosti pristupiti sučeljavanju.

Evo nekih razloga zašto ljudi izbjegavaju sukobe. Kada sagledamo svoje strahove od sukoba, postaje jasno da je ovdje u pitanju Evanđelje.

- strah da smo u krivu
- strah da ćemo izgubiti bitku
- strah od odbačenosti
- strah od tuđeg mišljenja
- strah da će i nas netko pozvati na odgovornost radi nečega

Muče li vas neki od ovih strahova? Ako da, možda je problem u vašem mišljenju o sebi. Osoba koja pati od ovih strahova vjerojatno voli služiti... ali je više pogađa njezin ugled ili pak osjećaji. Ako čovjek misli na Evanđelje, tada zna da pravda i ugled dolaze od Isusa. U tom slučaju ovi strahovi ne predstavljaju pravi problem. Naša sigurnost i naš ugled počivaju u Kristu. Progone nas želja za služenjem i ljubav, a ne strah, kazna ili ugled. Ljudi se puno sigurnije osjećaju u društvu onih koji se ne opterećuju vlastitim ugledom. Kada shvatimo koji je naš položaj u Kristu, imat ćemo dovoljno pouzdanja da se možemo otvoreno sučeljavati s ljudima.

Kada shvatimo svoj položaj u Kristu, imat ćemo dovoljno pouzdanja da se možemo otvoreno sučeljavati s drugima.

B. Evanđelje nam otkriva načela za rješavanje sukoba

U svome pismu crkvi u Efezu koju je osnovao, Pavao govori o nekadašnjem sukobu između Židova i pogana, kao i o pomirenju na križu (Efe. 2:11-16).

Sama priroda Evanđelja pokazuje nam kako voljeti druge, čak i onda kada smo s njima u sukobu.

Kada smo u sukobu s nekim, u prirodi nam je da mislimo kako smo mi u pravu, a onaj drugi nije. Čineći to, mi se pozivamo na svoju pravednost i ne vidimo vlastite propuste i grijeha. Jednostavno ne želimo priznati svoje mane i svoju potrebu za oprostjenjem.

Nasuprot tom stavu da smo mi u pravu a druga strana u nije, Evanđelje nam nudi jedan sasvim drukčiji pristup sukobu. Da bi riješio najveći sukob između čovječanstva i njegova Stvoritelja, Isus se odrekao svih svojih prava, ponizio se (Fili. 2:5-8) i stradao (1 Pet. 3:18), omogućavajući razrješenje.

Kako bi to bilo kada bismo zauzeli takav stav prema ljudima? Zar ne bi bilo puno lakše rješavati sukobe kada bismo bili ponizni, umjesto da smo nepopustljivi u svome ponosu? Takav je bio Isusov stav prema nama. Njegov nas primjer uvodi u život u kojem ćemo se odreći svog "prava da budemo u pravu" i u kojem ćemo tuđe potrebe staviti iznad vlastitih. (Fili. 2:2-3).

III. NOVOZAVJETNO UČENJE O RJEŠAVANJU SUKOBA

A. Matej 18:15-17

Isus nam jasno kaže kako očekuje da njegovi sljedbenici rješavaju sukobe. Pročitajte tekst i uočite koja nam je načela za rješavanje sukoba Krist predao.

- Nabrojite načela koja vidite u tekstu.
- Primijetite da odjeljku o rješavanju sukoba prethodi priča o izgubljenom ovci pa da slijedi priča o nemilosrdnom sluzi. Što nam položaj ovih stihova govori o njima?

Jedna kršćanska organizacija koja djeluje u istočnoj Europi napisala je, na temelju ovog odjeljka, ovakav zavjet o međuljudskim odnosima. To je model koji bi se mogao provoditi i u vašoj zajednici.

Slika 15.1 Predložak zavjeta za rješavanje sukoba

Mi, članovi _____, budući da ozbiljno shvaćamo biblijski naputak da nam kao braći i sestrama valja živjeti skladno kako bi svijet u našoj uzajamnoj ljubavi prepoznao Kristovu ljubav, sklapamo ovakav zavjet:

1. Nastojat ću štiti čestitost i čast ostalih članova tima, i to tako što neću prihvaćati niti širiti glasine o njima.
2. Poticati ću i širiti pozitivne komentare o članovima tima.
3. Slijedit ću biblijsko učenje o rješavanju sukoba (Mt. 18:15-17a) i o oprostjenju (Mt. 6:12; Efe. 4:32).
4. Svakoga tko dođe s negativnom primjedbom podsjetit ću i pozvati da se obrati osobi o kojoj se radi i s njome razriješi svoj sukob.
5. Aktivno ću nastojati postići pomirenje i obnovu svakoga tko prekrši ovaj zavjet, i očekujem da se u slučaju mogeg kršenja zavjeta sa mnom postupi isto.

Biblijska načela za rješavanje sukoba, prema Mateju 18:15-17a, za grijeh koji jedan član tima učini drugome:

1. Svi se sukobi moraju rješavati u četiri oka. Nitko, pa ni vođa tima, neće slušati pritužbe ukoliko onaj tko ih iznosi nije u molitvi pokušao razriješiti svoj sukob s drugom stranom.
2. U proces rješavanja bit će uključeni samo oni kojih se sukob tiče.
3. Ako se sukob ne riješi u četiri oka, tada treba razgovarati s vođom tima. (Ako je vođa isto tako uključen u sukob, tada valja razgovarati s nekim drugim članom tima, ali u arbitražu nikako ne smije biti uključen nitko od supružnika onih koji su uključeni u sukob.)
4. Ako je sukob ostao neriješen, treba ga iznijeti pred vođu tima i dva svjedoka (koji ne smiju biti supružnici ovima).
5. Ako ni tada nije pronađeno rješenje, stvar treba iznijeti pred cijeli tim, koji će donijeti odluku.

B. 2 Korinćanima 5:17-21

Naš pristup sukobima mora biti iz korijena drukčiji od svjetovnoga. Kao što smo već rekli tijekom lekcije, Isus je uzeo naše grijeha na sebe i dao nam svoju pravednost (2 Kor. 5:21). Pogledajte što je Pavao napisao Korinćanima u tom kontekstu:

“A ovo sve dolazi od Boga koji nas je po Kristu pomirio sa sobom i povjerio nam službu pomirenja, kao što je sigurno da Bog bijaše onaj koji je u Kristu pomirio svijet sa sobom, koji nije uračunao ljudima njihovih prekršaja i koji je stavio u nas riječ pomirenja. Prema tome, mi vršimo poslaničku službu u ime Krista – kao da Bog opominje po nama. U ime Krista molimo: Pomirite se s Bogom!” (2 Kor. 5:18-20)

Zanimljivo je da Pavao, odmah nakon što je govorio o našem pomirenju s Bogom u Kristu, ističe i to da nam je Krist povjerio službu pomirenja i da smo mi njegovi poslanici. Ovakvom terminologijom Pavao želi podvući da mi za druge činimo ono što je Krist učinio za nas.

IV. LJUBAV PREMA DRUGIMA

U razmatranju konfliktnih situacija bitno je nastojati obnoviti narušeni odnos. Zato sučeljavanje predstavlja priliku da se ljudima pomogne. Cilj nikako nije kazniti i uništiti. Najvažnije je prema ljudima s kojima radimo osjećati ljubav.

Matej 5:40-41 je divan odjeljak u kojem vidimo što nam Isus nalaže u pogledu onih koji nam se protive. Ljubimo svoje neprijatelje i molimo se za one koji nas progone (Mt. 5:44). Od nas se traže postupci koji će iznenaditi ljude, na primjer da idemo dvije milje umjesto jedne (Mt. 5:41), ili da dajemo više nego što ljudi od nas traže (Mt. 5:40). Isus nam nalaže da se i sami uključimo u ovu ofenzivu ljubavi, a ovo su oružja za borbu što ih nam je dao.

U Rimljanima 12:14-21 vidimo u Pavlovim riječima iste misli kao i kod Krista. Kršćanin se u svome suočavanju s neprijateljskim okruženjem treba umanjivati, poistovjećivati s drugima; treba skladno živjeti s ljudima, ne smije se osvećivati i mora dobrim prevladavati zlo.

Primjer

Mlada kršćanka, inače doktorica, godinu se dana bavila socijalnim radom u državnoj bolnici. Njezini su pretpostavljeni bili nekršćani i dosta su joj zagorčavali život. Poslije više mjeseci, mlada je doktorica bila spremna dići ruke od svega i vratiti se kući. Kada su je savjetovali kako da riješi ovaj sukob, rekli su joj da dobrim prevlada zlo. Njezino se jednostavno rješenje sastojalo u tome da je ispekla tortu i odnijela na poklon svojim pretpostavljenima. Taj je mali čin (zajedno s puno molitve) slomio otpor njezinih pretpostavljenih. Preostali mjeseci njezina rada umnogome su se razlikovali od prvih. Neće se svaka situacija moći tako lako razriješiti. Moramo, međutim, vjerovati da u svakoj situaciji postoji rješenje, jer je Isus Krist suvereni vladar nad cijelim svijetom.

V. PRAKTIČNA POMOĆ ZA RJEŠAVANJE SUKOBIA

A. Kako se ponijeti prema sukobima

1. Razlučite koji su vaši motivi.

Kada se nađete u sukobu s nekim, vrlo je bitno da analizirate svoje misli. Jeste li motivirani ohološću ili ljubavlju i željom da služite? Vaši motivi nikada neće biti apsolutno čisti, no bitno je da budete svjesni problema i zatražite da ga Bog raskrinka prije nego što odete razgovarati s nekim o tome. Sjetite se brvna i ivera (Mt. 7:3-5).

2. Nemojte pretpostavljati da shvaćate situaciju u potpunosti.

U sukobu su pretpostavke ubojite. Nikada nemojte pretpostavljati da sve znate i nikada nemojte slušati samo jednu stranu. Možete jedino pretpostaviti da ne znate cijelu priču, i bitno je da je otkrijete. Tu je najvažnije slušati i pitati.

Primjer

Jednog nedjeljnog jutra se ustanovilo da je u jednoj novonastaloj crkvi u Europi nestao projektor. Svi su misli da je ukraden. Zbog toga je bilo potrebno izabrati druge pjesme pa je služba počela kasnije. Na kraju svega je jedan od članova došao i donio projektor. Vođe su logično pretpostavile da ga je čovjek posudio, pa su se naljutili što ga nije na vrijeme vratio. Kasnije se otkrilo je druga misija, koja se služila istom zgradom, posudila projektor i dala ga onome čovjeku kada je ulazio u zgradu kako se oni ne bi morali suočavati s neugodnostima!

3. Počnite od sebe.

Ako se sukob tiče vas i nekog drugog, možete pretpostaviti da ste na neki način povrijedili tu osobu. Ako shvaćate Evanđelje i svjesni ste što je Krist učinio za vas, tada vam to nije nemoguće. Dobro bi bilo da otkrijete što ste to učinili pa da ispravite stvar. Otkrijte što je u korijenu sukoba. Skloni smo tome da gledamo na ono očito, na vidljivi dio sukoba. Pretpostavimo, na primjer, da smo nekoga ogovarali i da je taj netko za to doznao pa se sad ljuti na nas. Očito je da smo bili ogovarači i da smo drugima prenosili neistine. Međutim, pravi i ključni problem jest manjak naše lojalnosti prema toj osobi u trenutku kad je trebalo braniti njezin obraz. Stoga se moramo razračunati s našom neloyalnošću. Možda smo postali ogovarači zato što smo ljubomorni na dotičnu osobu pa smo je htjeli srušiti s povlaštenog položaja. I opet, moramo se razračunati s ljubomorom: priznati je i pokajati se.

4. Počnite s ohrabrenjem.

Kada želimo nekoga kritizirati, najbolje je prvo ga ohrabriti. U njemu sigurno ima puno toga dobrog, pa ono što ćete reći morate malo ublažiti spominjući i ono dobro. Ohrabrenje je dobro za srce (Izr. 15:30; 25:11).

B. Primanje kritike od drugih

1. *Objektivno sagledajte kritiku.*

Ima dobre kritike, a ima i loše kritike; nekad je kritika korisna, dok je nekada štetna. Ne budite površni prema kritikama, već je razmatrajte i preispitajte je li istinita. Uglavnom se u svakoj kritici nalazi makar zrnice istine. Ona zrna, koja su korisna, prihvatite i iskoristite, a ostalo odbacite.

2. *Ne zabrinjavajte se dok se kritika ne potvrdi.*

Ne shvaćajte kritiku ozbiljno ukoliko je ne provjerite s drugima. Pitajte pouzdane ljude smatraju li da vas dotična kritika točno procjenjuje.

3. *Slušajte kritiku sa stavom «Drago mi je da ni oni ne znaju sve.»*

Lakše je podnositi kritiku ako shvaćamo Evanđelje. Svjesni smo da se naš život nalazi u Kristu i znamo da smo "grešnici". grijeh nas ne iznenađuje. Teško nam pada kad vidimo kako smo nekoga povrijedili svojim grijehom. Međutim, kad shvatimo u čemu smo pogriješili i pokajemo se, Isus se proslavlja – a to je ono čemu težimo. Evanđelje nam pomaže shvatiti da kritika nije smrtonosna, niti neočekivana; ona predstavlja pomoć za rast u milosti što nam je Krist daje.

ZAKLJUČAK

Nerazriješeni sukobi mogu biti nešto najubojitije po osobni i međusobni život. Ako između nas i drugog vjernika, suradnika ili člana obitelji postoji neki nerazriješeni sukob, moramo se odmah ići pomiriti. Pronađimo smjelosti da volimo druge istom ljubavlju kojom Isus voli nas.

PITANJA ZA RAZMATRANJE, PONAVLJANJE I PRIMJENU

- Zašto se ljudi ustručavaju drugima ukazati na njihove propuste?
- Kada vam je nečija opomena bila na blagoslov?
- Zašto bi vaše izbjegavanje da brata ili sestru u Kristu upozorite na njihov propust moglo biti opasno?
- Kako biste mogli olakšati ljudima da prime vašu opomenu?

PLAN DJELOVANJA

- Ova će vam vježba pomoći da se izvještite u rješavanju sukoba s drugima:
- Razmislite o ljudima koje poznajete i sjetite se jeste li koga uvrijedili — ili je li netko uvrijedio vas.
- Pokušajte dokučiti koji je glavni uzrok sukoba — a onda se pozabavite ključnim pitanjima.
- Porazgovarajte s tom osobom ili osobama i nastojte se pomiriti i riješiti sukobe.

Moralni integritet osnivača crkava

KAKO SE ODNOSITI PREMA NOVCU, SEKSU I MOĆI

☞ Svrha lekcije

Svrha je lekcije potaknuti osnivače crkava da uživaju u dobrima koja im Bog daje, ali da se istodobno čuvaju Sotoninih zamki: zlorabljenja novca, seksa i moći.

☞ Glavne točke

- Iskreni bi vjernici morali priznati da su skloni posrnuti u moralnim pitanjima.
- Sotona nas uglavnom napada na području novca, seksa i moći.
- Ne možemo biti bez nadnaravnih vrлина, koje nam Bog daje u svojoj milosti.

☞ Željeni ishod

Po završetku ove lekcije svaki bi sudionik trebao:

- razumjeti neke od diverzija kojima nas Sotona onemogućuje da uživamo u dobrima što nam ih daje naš Stvoritelj.
- poznavati temeljna načela proaktivnog stremljenja prema moralnom integritetu na polju popularnog kompromisa.

☞ Savjeti za učitelje

Lako je pričati o poznatim neuspjesima u zemlji ili pak srditi se zbog svakodnevnog zla. Tako ćemo, međutim, promašiti svoj cilj. O skandalima i tako znamo već previše; ono što nam treba jesu rješenja. Stoga se radije odlučite govoriti o pozitivnim ilustracijama iz Biblije, kao i iz vašeg života i službe.

UVOD

Sotona nije posebno kreativan. Sjetite se samo moralnih padova kršćanskih slugu: uglavnom se tu radi o novcu, seksu ili moći. Bog je obdario svoju djecu dobrim darovima. Međutim, naša sklonost grijehu, sebičnom dobitku i zadovoljstvima, često nas može navesti da zlorabimo njegove darove. Nevjerojatno je lako postati nemoralan. Pa ipak, ako mislimo na Božju slavu, tada će sve što imamo kao i naša spolnost i utjecaj koji vršimo biti u službi Kraljevstva.

Lucifera vjerojatno muči činjenica da ćemo mi, budući da smo tek nešto manji od anđela (Heb. 2:6-7), biti među njegovim sucima. Varalica naših duša želi da sumnjamo u bitnost moralnog integriteta. Onaj koji je htio ukrasti Božju slavu i danas želi ukrasti veličanje i divljenje koje se dižu prema Bogu iz zajednica štovatelja koje ćemo osnovati. Vodstvo je uvijek najbolja meta. Neprijatelj naše vjere će pokušati umanjiti naš utjecaj ili nas odbiti od vodstva tako što će nam nuditi primamljive mamce u vidu novca, seksa ili moći. Njegova taktika nije ništa novo.

Moralni integritet osnivača crkava ima veliki utjecaj na opseg i osebnost službe. Ljudi su privučeni Evanđeljem i uče kako sazrijeti i služiti – i što će im biti uzor? Karakter osnivača crkava će bez razlike ostaviti svoj znak, kako u novonastalim mjesnim crkvama, tako i u reputaciji regionalnih i nacionalnih napora. Mi smo slabi, ali je veći onaj koji je u nama nego onaj koji je u svijetu (1 Iv. 4:4).

Vodstvo je uvijek najbolja meta. Neprijatelj naše vjere će pokušati umanjiti naš utjecaj ili nas odbiti od vodstva tako što će nam nuditi primamljive mamce u vidu novca, seksa ili moći.

I. POPULARNI TRIO: NOVAC, SEKS I MOĆ

A. Materijalna imovina

Kada govorimo o imovini, ne mislimo samo na novac već i na sve drugo što posjedujemo, bilo da se radi o nečem što pripada nama osobno ili pak crkvi (pogledajte lekcije o upraviteljstvu u četvrtom priručniku).

1. Opomene

Čovječanstvu je već na samom početku rečeno da zauzme zemlju i zavlada njome. Stvoritelj je ljudima, najuzvišenijim među stvorenjima, dao sve (Post. 1:28-30). Imovina je namijenjena da je imamo i njome upravljamo kako dolikuje Božjim upraviteljima. Novac, imovina i dobra su nam na raspolaganju, i od nas se očekuje da mudro s njima postupamo. Međutim, nevolja je u tome što rijetko kad mislimo da nam je ono što imamo dovoljno; naime, nepovjerljivi smo prema Božjoj mudrosti. Ljubav prema novcu naziva se korijenom sveg zla (1 Tim. 6:10). Lakomost, zavist, pohlepu i druge grijehove pokreće prividno neugasiva požuda očiju. Upravo zato Isus u svome učenju najviše govori o novcu – čak i više nego o spasenju. Naš Spasitelj zna da je ovo problem čovječanstva i stoga nas podrobno opominje na opasnosti koje proistječu iz želje za stjecanjem imetka. Bog želi da ono što nam je dao bude dobro (a ono takvim i MOŽE biti), ali mi ljudi često dopuštamo Sotoni da sve to preokrene na zlo.

2. Navike

Dok je Isus bio kušan u pustinji, najveća mu je kušnja bila ispuniti tjelesne želje (Mt. 4:1-11). Kada ga je Sotona kušao da pretvori kamen u kruh, Gospodin mu je u odgovoru rekao da čovjek ne živi samo od materijalnih dobara, već od svake riječi iz Božjih usta. Nikako nam težnja za hranom, novcem i imetkom ne smije biti na prvom mjestu. Lijek za ovu našu sklonost jest težnja za spoznajom i vršenjem Božjih puteva. Sve je to važno. Učenici su se prehranjivali ribolovom. Isus je poticao svoje sljedbenike da plaćaju porez, a u prvoj crkvi su se dobra dijelila međusobno. Radi se, međutim, o pitanju prioriteta; jer naše će srce biti tamo gdje nam je blago. Treba li nas onda čuditi činjenica da su srca nekih od nas hladna poput dragocjenih metala?

<p>Naše će srce biti tamo gdje nam je blago. Treba li nas onda čuditi činjenica da su srca nekih od nas hladna poput dodira plemenitih metala?</p>
--

Radnik je vrijedan svoje plaće (Lk. 10:7), a onaj koji se ne brine za svoju obitelj gori je od nevjernika (1 Tim. 5:8). Mladi vlastelin je možda vjerovao u ova načela i bio je uvjeren da živi prema njima (Lk. 18:18-30). Pa ipak mu je Isus, odgovarajući na njegovo pitanje o vječnom životu, naložio da rasproda sve što ima i razdijeli imanje siromasima. Mladi se vlastelin nije mogao odlučiti na takav korak – zato što je imao pogrešno postavljene prioritete.

Naši se prioriteti moraju temeljiti na činjenici da sve što imamo zapravo pripada Gospodinu. Kupljeni smo i plaćeni te tako ne pripadamo sebi. Zato deseci i prilozima predstavljaju način na koji dio svoje imovine vraćamo u zajedničke duhovne djelatnosti. Pa ipak smo svi - a osobito vođe koji moraju biti uzori – pozvani da budemo Božji upravitelji sveg novca, sve imovine i svih dobara koja su nam na raspolaganju. Pred vođama u kršćanskoj službi se često nađe prilika da mijenjaju svrhe raznim fondovima. Onaj tko je mudar upravitelj, taj se savjetuje s davateljima dobara i s drugima koji isto tako nose odgovornost raspolaganja danim sredstvima. Treba dobro upravljati novcem, bilo da se radi o maloj ili pak velikoj svoti. I zato, evo jednog dobrog mjerila kada tražite nove vođe koji se tek trebaju podići: "Bio si vjeran nad malim, zato ću te nad velikim postaviti." (Mt. 25:21)

B. Spolna čistoća

Govorimo o ljudskoj spolnosti i drago nam je što nas je Bog stvorio kao muškarce i žene. Spolovi se razlikuju i jedan su za drugoga stvoreni. Sam trojedini Bog nam pokazuje ljepotu uređenih veza. Budući da smo stvoreni za zajedništvo, logično je da u našim kršćanskim međuljudskim odnosima očekujemo božanska obilježja; bilo da se radi o odnosu muža i žene, kćeri i oca, žene i muškarca. U međuljudskim odnosima očekujemo privlačnost, a to je zato što smo Božja stvorenja.

Imamo ulogu da vodimo brigu o cijelom stvorenju. Zato ćemo govoriti o ljudskoj spolnosti u svoj njezinoj sveobuhvatnosti — od običnog prepoznavanja razlika pa do najintimnijih tjelesnih odnosa.

1. Opomene

U edenskom vrtu su se Adam i Eva šetali razodjeveni jedno pred drugim i pred svojim Stvoriteljem; njihova je spolnost bila prekrasni i prihvaćeni dio Božjeg plana. Stvoritelj je htio da žena bude od čovjeka i da mu bude suradnica, čiju će ljepotu muškarac znati cijeliti. Kada je, međutim, grijeh kroz neposluš ušao u svijet, strah i stid koji su uslijedili naveli su Adama i Evu da pokriju svoju spolnost.

Bog očekuje i želi da postoje različite vrste međuljudskih odnosa, ali nam isto tako ograničuje najintimniju bliskost za najveći stupanj predanja.

Bog očekuje i želi da postoje različite vrste međuljudskih odnosa, ali nam isto tako daje načela koja trebaju u njima vladati, ograničavajući tako najintimniju bliskost za najveći stupanj predanja. Ni kršćanske vođe nisu imune na uzavrelu požudu tijela. Čovječanstvo je, u svojoj upornosti da pokaže kako je pametnije od Boga, drsko otrglo ono smokvino lišće, želeći se tako dočepati onoga što mu ne pripada i u tome uživati. Bog se ne da ismijavati; njegovi su putevi savršeni.

2. Navike

Da je Isus podlegao Sotoninim kušnjama i prihvatio bogatstvo ovoga svijeta, tada bismo ga mogli optužiti za hedonizam; naime, grijeh užitka kao životni cilj. Krist je odbacio ono što čovjeku godi i ponovio što piše u Pismima: "Odstupi, Sotono, jer je pisano: 'Gospodaru, Bogu svojemu, klanjaj se i njemu jedino služi.'" (Mt. 4:10)

Kao osnivači crkava mi smo ljudi s vizijom – naime, znamo što nam je cilj. Isto je i s razvijanjem i održavanjem moralnog karaktera. Pogledajmo na primjer jednog starozavjetnog junaka: Josip je prihvatio Božja mjerila. Bio je vjeran kada su se prema njemu odnosili kao prema sinu miljeniku, ali i kada su ga bacili u tamnicu kao roba (Post. 37). Bježio je od situacija u kojima je kušnja vrebala (Post. 39). Josip se nije htio predati grijehu.

U postavljanju ljudske spolnosti na pravo, plemenito mjesto, veliku ulogu igra i naše kristoliko ophođenje prema osobama suprotnog spola; naime, ophođenje s poštovanjem. Ključ za ispravne odnose nalazi se u stavovima iz kojih proistječu svjesne odluke. Poštovanje je milosni dar. U njemu se kroz nas otkriva od Boga dana vrijednost neke osobe. Na taj način pokazujemo drugoj osobi da je cijelimo. Poštovanje je ono što ukazujemo ljudima bez njihove zasluge i ono ne ovisi o našim osjećanjima, niti o tome hoće li nam iskazivanje poštovanja biti uzvraćeno. U Efežanima 5 čitamo da se prema svojim supružnicima trebamo odnositi onako kako se Krist odnosi prema crkvi — s poštovanjem. I doista, izrazi tako velikog poštovanja koje trebamo iskazivati svim osobama suprotnog spola, zapravo su vrline koje nas čuvaju od naše sklonosti da iskorištavamo druge. Stoga se, ako na ovaj način želimo ljude i žene blagosloviti, možemo čuvati da ne bismo zloupotrijebili Božji dar spolnosti.

I doista, mnogi ocjenjuju ljude na temelju njihova karaktera. Bračna vjernost predstavlja najsvetiji ispit muškog i ženskog karaktera. Najbolja obrana za naše brakove jest dobar napad; naime, uzgajanje odnosa ljubavi. No, ovi se napatci ne odnose samo na vjenčane, jer su ovim kušnjama podložni i vjenčani osnivači crkava, kao i oni koji još nisu u braku.

C. Autoritet i položaj

Kao vođe na bilo kojoj razini, s autoritetom i/ili na položaju, negdje i nekako možemo utjecati na ljude. Utjecaj se pokazuje u moći, ali uglavnom je oholost ta koja će odrediti za čije će se dobro taj utjecaj upotrijebiti – za moje dobro ili za dobro drugih. Moć može služiti i dobru i zlu. Kao osnivači crkava, želimo da Bog putem našeg utjecaja snažno djeluje na druge i pokazuje im što želi od njih učiniti.

1. Opomene

Kada je 1986. godine Duvalier, haitianski diktator, pobjegao s Kariba vojno-građanski trio se dogovorio da će u tom prijelaznom razdoblju organizirati demokratske izbore. Teško da je uopće moguće pronaći slikovitiji prikaz korupcije moći. U mjesecima koji su uslijedili, jednostavno odjeveni i blagoljubivi general se pretvorio u energičnog autokrata. Na svakom je pojavljivanju u javnosti njegovu uniformu krasilo sve više medalja i vrpce, a njegovo se lice od stiskanja zuba pretvaralo u grimasu. Korupcija je uzimala maha; prilika za pravedni i istinoljubivi utjecaj je žrtvovana na oltaru oholosti i osobnog probitka.

Svaki osnivač crkava koji se aktivno bavi evangelizacijom, učenishvom i osposobljavanjem za službu, ne očekuje ništa manje nego priliku da utječe na ljude radi dobra; radi našeg Gospodina. Na taj način ispoljavamo jedan oblik moći jer smo u poziciji da vodimo. Međutim, moć je mač s dvije oštrice. Ona nam može otvoriti put kako bismo radili za Krista, ali ako se iskvari, može se zlorabiti u cilju osobnog bogaćenja. Opasno je kad vođa prekoračuje svoja ograničenja i kad mu moć služi za pothranjivanje oholosti.

... moć je mač s dvije oštrice. Ona nam može otvoriti put kako bismo radili za Krista, ali ako se iskvari može se zlorabiti u cilju osobnog bogaćenja.

2. Navike

Sotona je isprobao nekoliko svojih trikova na našem Gospodinu i to na samom početku njegove službe. Kada ga je kušao da se baci s visine i vidi hoće li mu Otac poslati anđele u pomoć, Sotona je htio navesti Isusa da se ponaša čisto pragmatički i da se ne vlada po vjeri. Da je Isus podlegao grijehu pragmatizma ne bi bilo ni križa ni spasenja. Pragmatizam, iako koristan u danome trenutku, na duge staze je poguban. Krist je odgovorio na temelju Pisama i prekorio Sotonu zbog toga što iskušava Boga. Mi osnivači crkava se često znamo naći u kušnji da se služimo vlastitom snagom i pomoću nje učinimo ono što nam se, kratkoročno gledano, čini najpametnije – naime, da budemo pragmatični. Međutim, naše se vođenje u korijenu razlikuje od svjetovnog vladanja. Budemo li se pobožno odnosili prema svojoj moći, razumjet ćemo kako biti sluga i voditi, poput Krista, te ćemo se tako i ponašati (porazgovarajte o šestoj lekciji o upraviteljstvu u četvrtom priručniku: "Vodstvo službenjem").

Božja vizija budućnosti i usmjerenost prema željenim ciljevima trebali bi od osnivača crkava učiniti ljude koji će se oslanjati na Boga. Samo nas njegova snaga može opremiti za ovo putovanje. Iako mi, kao vođe, možemo uživati lojalnost mnogih sljedbenika neobično je bitno da njihovu (kao uostalom i svoju) lojalnost damo Kristu. Ljudska bića nisu stvorena za toliku pozornost i moć, koja se danas često daje ljudskim vođama kao pojedincima. Da bismo se sačuvali od zlorabe moći, moramo dijeliti zadatke službe s drugima i u kontekstu osnivanja crkava uspostaviti međusobnu odgovornost.

II. OPĆA NAČELA MORALNOG INTEGRITETA

Pozvani smo da najprije tražimo "Kraljevstvo Božje i njegovu pravednost" (Mt. 6:33). Ako nam ono prvo nije na prvom mjestu, tada nećemo imati ni ovo drugo. Bez nadnaravnih vrлина propadaju i one prirodne. Bez Božje milosti nismo u stanju biti dobri. Bez ljubavi se pravda pretvara u okrutnost. Bez nade se hrabrost pretvara u slijepi očaj. Bez vjere, svjetovna mudrost pred Bogom predstavlja ludost. Ove dvije razine – prirodno i nadnaravno – ovise jedna o drugoj (Kreeft, pp. 72,73).

Kušnje su neizbježne, ali ne moramo biti obeshrabreni jer nam je pobjeda na raspolaganju. Imamo istinu na koju se možemo osloniti, a naša pobjeda nad kušnjom je veliko svjedočanstvo, kako pred kršćanima, tako i pred nekršćanima. Oponašajmo Krista "koji je iskusan u svemu (kao i mi), samo što nije sagriješio." (Heb. 4:15) Odgovornost pred drugima pokazala se kao dobra preventiva protiv neuspjeha, a za mnoge i kao izvor ohrabrenja. Može se raditi o odgovornosti jednome ili nekolicini bliskih prijatelja ili suradnika. Ovdje može pomoći i mala grupa koja razmišlja posebno o tome, a sve uz molitvu, zajedništvo ili proučavanje Biblije. Neki ljudi više vole formalnu strukturu odgovornosti, dok se drugi služe pristupom koji je nešto manje ustrojen – ali načelo ostaje isto: "Bolje je dvojici nego jednome." (Prop. 4:9-10) Odgovornost nas jača u našoj borbi za moralni integritet.

Pobjedu odnose oni koji prođu kroz finiš. Ustrajnost je ovdje od ključnog značaja, jer mnoge vođe trče dobru trku, ali malo ih završi dobro. I sama nam Biblija ovu istinu bogato ilustrira. Trčimo da bismo pobijedili. Razmislimo o Jobovom životu i odlučimo da ćemo ubuduće gledati iznad okolnosti u kojima se nađemo. "... on dobro zna put kojim kročim! Neka me kuša: čist ko zlato ću izići." (Job 23:10)

Takva ustrajnost je rezultat:

- **unutarnje potrage za poštenjem:** "Odbacimo od sebe svako breme i grijeh koji lako zavodi, te ustrajno trčimo na utakmici koja nam je određena!" (Heb. 12:1)
- **pogleda prema gore, gdje tražimo stabilnost:** "Uprimo pogled u začetnika i završitelja vjere." (Heb. 12:2)
- **pogleda prema van, gdje trebamo služiti:** "Nastojte oko mira sa svima! I oko posvećenja... Pripazite da se tko ne sustegne od milosti Božje." (Heb. 12:14-15 – *Duda-Fučak*)

- pogleda prema **budućnosti**, gdje nam je nada: "Zato jer smo primili kraljevstvo neuzdrmljivo, iskazujemo zahvalnost iz koje služimo Bogu kako je njemu milo, s predanjem i strahopoštovanjem." (Heb. 12:28)

III. DOBROBITI ČUVANJA MORALNOG INTEGRITETA

A. Miran život

Kada se vladate sukladno svojim uvjerenjima, tada u duši osjećate mir. Besane noći i unutarnji osjećaj da vas nešto izjeda mogu biti proizvod kompromitiranja moralnog integriteta.

B. Discipliniran život

Nijedan uspješan vođa nije bio nediscipliniran. Integritet je temelj na kojem počivaju sva ostala područja života. Osnivač crkava koji je dovoljno discipliniran da se može uhvatiti ukoštac s NAJVEĆIM pitanjem moralnog integriteta otkrit će da je lakše steći disciplinu za druge aspekte života.

Osnivač crkava koji je dovoljno discipliniran da se može uhvatiti ukoštac s NAJVEĆIM pitanjem moralnog integriteta otkrit će da je lakše steći disciplinu za druge aspekte života.

C. Ugledno sljedbeništvo

Uspješni osnivači crkava znaju da poštovanje i utjecaj proistječu iz života čvrstog integriteta. Integritet jest ključ za održavanje vodeće uloge tijekom dugoga putovanja.

D. Ostavština pozitivnosti

Osnivač crkava čija se ostavština očituje u moralnom integritetu, ostavlja zajednici dar koji je puno veći od svih njegovih dostignuća u osnivanju zajednica.

IV. MORALNI INTEGRITET MOŽE SKUPO KOŠTATI

Osnivači crkava, kako oni koji su u braku, samci ili članovi tima, otkrit će da put prema moralnom integritetu nije uvijek dobro utaban. Neke od najžešćih bitaka mogu poslužiti Kristu da nam učvrsti karakter ili da nas učini još očitijim svjedočanstvom o sebi i svojim putevima. Njegova prisutnost i snaga su nam zajamčeni dok hodimo u zajedništvu. Međutim, nitko nam ne jamči vidljivi uspjeh. Naime, ne znamo je li ikada više Zakej stekao onoliko koliko je ranije imao (Lk. 19:8). Josip je bio lažno optužen pa je služio zatvorsku kaznu jer nije htio leći s Putifarevom ženom (Post. 39:12-20), a David je ostao izgnanik jer je odbio uzeti stvar u svoje ruke i dići ruku na Jahvina pomazanika, iako mu se u špilji pružila dobra prilika da ubije kralja Šaula (1 Sam. 24).

Možda vas proganja vaš grijeh koji ste činili dok niste živjeli moralno. Iskrenost je dragocjena i produktivna vrlina. Ispovijedimo taj grijeh koji lako zavodi (Heb. 12:1) i vjerujemo Bogu na riječ. On je pravedan i vjeran i oprostit će nam naše grijehe (1 Iv. 1:9). Međutim, možda nas čekaju dugovi koje treba vratiti, bolesti koje valja liječiti, ili odnosi koje treba popraviti. Odnosimo se odgovorno prema svojoj prošlosti, ali isto tako ne dopustimo da nam ono što je bilo jučer određuje poslušnost danas i sutra. Moralni integritet može od sada biti jedna od osobina našeg duhovnog vođenja, a naši će osnivački naponi biti uspješni zbog pravednog karaktera.

ZAKLJUČAK

Osnivači crkava, nemojmo se zavaravati. Možda nismo Noa, ali svijet se ipak ruga vjernicima. Nekršćani se i dalje ponose svojim grešnim vladanjem. Moralnost današnjeg svijeta je poput broda koji je izgubio krmu (nema više moralnog integriteta), a da stvar bude gora, i da pronađe krmu brod ne bi znao kamo ići (poriče se apsolutna istina). Mi se nalazimo u misiji spašavanja života, u misiji koja će od nas iziskivati i posljednju trunku našeg kristolikog karaktera i moralnosti. Božja riječ – Bible – otkriva nam put. Mjesne crkve predstavljaju krmu koja će pomoću soli i svjetla usmjeravati društvo – osvjetljivati put prema moralnosti i biti forum za pobožno zajedništvo. Svaki pojedini Kristov sljedbenik, koji se bavi djelom evangelizacije, poziva grešnike da se izmire, najprije sa Bogom, a onda i jedan s drugim.

Osnivači crkava, vi ste strateški vrlo bitni za Božju misiju na zemlji. Ne zaboravite kome pripadate i onda se u skladu s time i vladajte. Za osnivače crkava je moralni integritet apsolutno nužan.

PITANJA ZA RAZMATRANJE, PONAVLJANJE I PRIMJENU

- Na koji će način nemoralnost u privatnom životu utjecati na javnu službu? I što je sa spoznajom o grijehu drugog sluge?
- Ako ljudi doživljavaju neuspjeh na jednom području, znači li to da će lakše posnuti i u nečem drugom? Kako nam pobožnost može pomoći u drugim područjima života?
- Je li održavanje moralnog integriteta lakše s godinama koje provedemo u službi?
- Na koji nam način konkretna odgovornost prema drugim vjernicima pomaže da steknemo i zadržimo moralni integritet?
- I dok društvo nastoji izmijeniti pravila moralnosti, kako ćemo smanjiti mogućnost kompromitiranja kršćanskih vrijednosti?
- Uglavnom smo govorili o problemima vezanima uz novac, seks i moć. Razmislite i porazgovarajte o mogućoj vezi između ovih i drugih područja moralnosti: poštenja, vjernosti, uravnoteženosti, suosjećajnosti, samokontrole, mudrosti, radosti, povjerenja i ustrajnosti.

PLAN DJELOVANJA

- Postavite svom supružniku i/ili jednom i dvojici najbližih prijatelja ovo pitanje: "Koje moralno područje u mom životu ljudi rijetko zapažaju?"
- U skladu s onim što ste otkrili, (ili u skladu s Božjim nukanjem koje je uslijedilo poslije vašeg iskrenog preispitivanja) molite se i isplanirajte kraću strategiju kako biste disciplinirano ojačali one elemente vašeg karaktera koji su manje uočljivi. Možda se radi o nečemu u čemu ste neuspješni, a ne bi smjeli biti; ili pak o nečemu u čemu još niste utjecali na druge.
- Ovu strategiju provodite barem dva tjedna. Strategija ne mora biti složena, ali zato mora biti konkretna.
- Izvijestite svog supružnika (ako ga imate) i bar jednog ili dvojicu prijatelja o tome što ste učinili i što ste sve tijekom toga naučili.
- Sve ovo učinite u roku tri mjeseca od proučavanja ove lekcije.

IZVORI

- Dyer, Charles. *The Power of Personal Integrity*. Wheaton, IL: Tyndale House Publishers, 1997.
- Hendricks, Howard, ed. *A Life of Integrity*. Sisters, OR: Multnomah Books, 1997.
- Kreeft, Peter. *Back to Virtue*. Fort Collins, CO: Ignatius Press, 1992.
- Searcy, Nelson, Chad Hall and Kelley Edwards. "Integrity; Searching for Cracks ." *SmartLeadership Mag-Ezine* (October, 1998): www.SmartLeadership.com .

MOLITVA

Pridobijanje molitvene potpore za pokret osnivanja crkava

KAKO POMOĆI DRUGIMA DA SE MOLE ZA OSNIVANJE DOVOLJNOG BROJA CRKAVA

☞ Svrha lekcije

Svrha ove lekcije jest pružiti osnivačima crkava ideje kako da pokrenu ljude na molitvenu potporu za pokret osnivanja crkava.

☞ Glavne točke

- Za napredovanje pokreta osnivanja crkava potrebno je organizirati molitelje koji će se moliti za krajni cilj.
- Treba prepoznati tko će biti molitvene vođe, i osposobiti ih za vođenje molitvenih pokreta.

☞ Željeni ishod

Po završetku ove lekcije svaki bi sudionik morao...

- znati kako pokretati ljude da u molitvi podupiru osnivanje crkava
- sudjelovati u molitvenim događanjima, koja predstavljaju temelj za pokret osnivanja crkava u gradu, regiji ili na razini cijele zemlje.

☞ Savjeti za učitelje

Neka vam ova lekcija bude praktični vodič za razgovor o tome kako pokrenuti ljude na molitvu s ciljem ustanovljenja pokreta osnivanja dovoljnog broja crkava. Zamolite nekoga od sudionika tečaja, ili pak nekog drugog, da ispriča svoja iskustva sa molitvenim skupovima, ili sa pokretanjem molitvene potpore za svoj grad ili okolicu. Neka sudionici među sobom porazgovaraju o tome koje bi korake mogli poduzeti kako bi pokrenuli ljude u svojim denominacijama na molitvu za njihov grad, regiju i državu.

Prenesite sudionicima gdje mogu nabaviti potrebnu literaturu, ili ih obavijestite gdje mogu stupiti u kontakt sa nekim tko već organizira molitvene pokrete u vašem gradu, regiji, zemlji...

UVOD

Na početku tečaja, u trećoj lekciji o molitvi "Kako započeti molitvu" (u prvom priručniku), govorili smo o tome da je apostol Pavao smatrao molitvu ključnim aspektom evangelizacije i osnivanja crkava. Spominjali smo razne strategije za pokretanje ljudi na molitvu za vašu službu osnivanje crkava. Da bi uopće došlo do pokreta osnivanja crkava, bilo na razini grada, šire okolice ili cijele države, potrebno je najprije pokrenuti mnoštvo ljudi, koji će se svoje molitve usredotočiti konkretno na evangelizaciju i osnivanje crkava. Strategija molitve za pokret osnivanja dovoljnog broja crkava mora biti usmjerena na ono najbitnije — na svako selo i kvart svakoga grada vaše države, te na svaku skupinu ljudi koja još nije dosegnuta.

Skupovi za molitvu za gradove i države mogu se organizirati na najrazličitije moguće načine. Primjerice, u Koreji nije ništa neobično da crkva provede cijelu noć na molitvi, da vjernici odlaze u planine kada hoće moliti i postiti, ili pak svakoga jutra ustajati u 5 sati ujutro da bi stigli na molitvu. U Americi će se vjernici okupljati na posebne dane molitve, kao što je, recimo, nacionalni dan molitve. Tijekom toga će dana ljudi odvojiti sat vremena kako bi se molili za svoju zemlju. Europski vjernici su pješaćili kojom su išli križari – od Engleske do Istanbula — i u mjestima kroz koja su prošli, molili su se za izmirenje i obraćenje.

Strateška molitva velikog broja ljudi iziskuje nekoliko ključnih elemenata: istraživanje, širenje vizije, obuku, te pronalaženje molitvenih vođa i njihovo povezivanje. U ovoj ćemo lekciji govoriti o ovim elementima nužnima za pokretanje ljudi na molitvu za pokrete osnivanja crkava na razini grada, regije ili države.

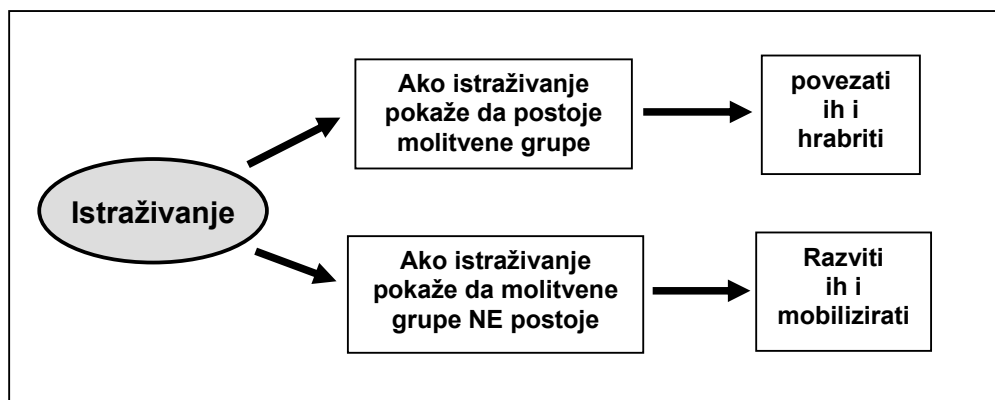
I. ISTRAŽIVANJE

Budući da Bog želi izmiriti ljude sa sobom i objaviti svoju slavu među narodima, vrlo je moguće da je Sveti Duh već nukao ljude da se mole za svoj dio grada, širu okolicu, grad ili državu. Prvi korak u organiziranju ovakve molitve jest potraga za ljudima koji na srcu imaju želju da se mole. U pojedinim se državama radi o dobro organiziranim grupama ljudi, kao što je slučaj sa zajednicom "Lydia". Na drugim ćete mjestima nailaziti na pojedince koji se sami mole za napredak Evanđelja.

Vaša strategija pokretanja ljudi na molitvu ovisit će o rezultatima istraživanja koje ste sproveli. Ako otkrijete da već postoji više molitvenih grupa i mreža, možda se možete usmjeriti na njihovo povezivanje sa službama evangelizacije i osnivanja crkava, kako bi vaše molitve bile usmjerene na konkretne aspekte napretka Evanđelja. Često se događa da su molitvene grupe i mreže odvojene od evangelizacije i osnivanja crkava, te im nisu ni od kakve koristi. Vaša će strategija primarno usmjerena na organiziranje protoka podataka između onih koji mole i onih koji se bave evangelizacijom i osnivanjem crkava. Dio ove strategije može biti i hrabrenje i mentorstvo nad molitvenim grupama ili vođama molitvenih mreža, s ciljem da i one pokreću druge na molitvu u svome gradu, regiji i državi. U nju još možete uključiti i povremena veća molitvena okupljanja ovih molitvenih grupa i crkava. Budući da se na molitvenim okupljanjima štujemo i hvalimo Boga i razmišljamo o širenju Evanđelja, ona služe promicanju kršćanskog jedinstva, radovanju u različitostima unutar tijela, a mogu isto tako poslužiti i kao odskočna daska za daljnju suradnju.

S druge strane, ako vam istraživanje pokaže da se na planu organizirane molitve radi jako malo, tada ćete vaša strategija biti da tražite Božje vodstvo u potrazi za potencijalnim molitvenim vođama. Možete se isto tako usredotočiti na širenje vizije i mobiliziranje za stratešku molitvu među vjernicima lokalnih zajednica.

Slika 10.1 Rezultati istraživanja

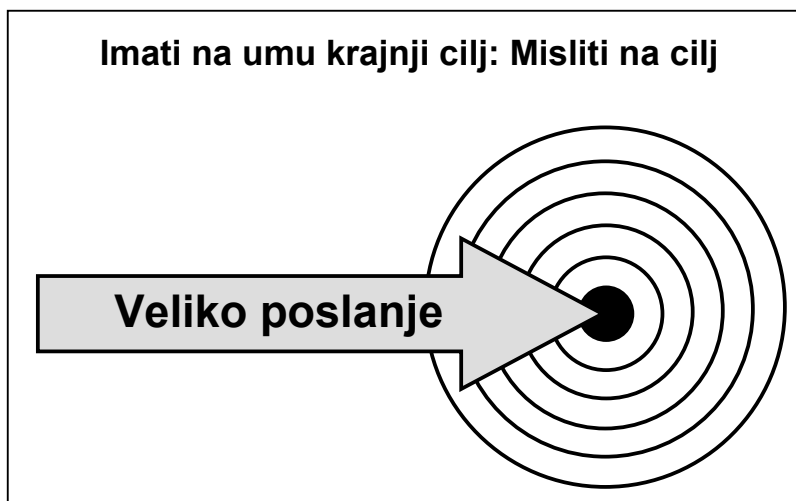
II. ŠIRENJE VIZIJE — ŠTO BOG ŽELI UČINITI OVDJE?

Kad nema molitve, često je to zato što nema ni vizije. Ljudi poklanjaju svoje vrijeme i energiju onome što smatraju važnim ili do čega im je jako stalo. Ključni element za mobiliziranje ljudi na molitvu za osnivanje dovoljnog broja crkava jest pružiti im viziju onoga što Bog želi učiniti u njihovom gradu, široj okolini ili državi. U ljudima se mora obnoviti žar za onim što Bog želi – naime, za izmirenjem grješnoga čovjeka s njime samim, i za otkupljenjem čovječanstva iz okova grijeha i njegovim vraćanjem u zajedništvo s Bogom po Isusu Kristu. Bog je odredio da će njegov narod sačinjavati poslanici ove radosne vijesti o izmirenju, poslani u izgubljeni i umirući svijet (2.Kor. 5,18-20). Kada se kršćani počnu biti svjesniji da su Kristovi poslanici, sve će više – što je prirodno - željeti sudjelovati u Božjim nakanama. Još jedan aspekt širenja vizije jest dati ljudima predstavu o krajnjem cilju; kakav će, poslije učenja, biti njihov grad, šira okolica ili država? Koliko će crkava onda biti? Koliko će u postocima biti kršćana među stanovnicima? Usporedite svoj željeni krajnji cilj sa trenutnom situacijom. Koliko sada ima crkava?

Koliko ima aktivnih kršćana, u postocima? Tada se zapitajte koliko je crkava potrebno osnovati kako bi stanovnici grada, regije ili države postali Kristovim učenicima? Koliko se ljudi treba obratiti Kristu? (pogledajte lekciju o viziji ODBC: "Z" razmišljanje", i lekcije o crkvi: "Svrha crkve").

Slika 10.2 Imati na umu krajnji cilj

Treći element širenja vizije jest kada pomažemo ljudima da shvate stratešku ulogu molitve u evangelizaciji i osnivanju crkava. Kada otkriju molitve apostola Pavla, i ono što je on u molitvama tražio, bit će im jasnije koliko su njihove molitve bitne za napredak Evanđelja u njihovoj sredini. (pogledajte treću lekciju o molitvi: "Kako pokrenuti molitvu.")

III. NAUČITE I OSPOSOBITE LJUDE DA SE MOLE ZA OSNIVANJE DOVOLJNOG BROJA CRKAVA

Kada ljudima postane jasnija vizija onoga što Bog želi učiniti u njihovoj sredini, gradu, regiji i državi, i kada shvate koja je uloga molitve u širenju Evanđelja, tada ćete im morati dati neke praktične prijedloge i savjete kako da se svojim molitvama uključe u napredovanje Evanđelja. Morat ćete ih naučiti raznim metodama poticanja na molitvu, kao što su:

- molitvene trojke
- molitvene šetnje
- okupljanje tima za molitvenu potporu osnivanja crkve
- duhovno ratovanje
- promet informacija između molitvenih grupa, te među evangelizacijskim i osnivačkim timovima
- molitvena okupljanja
- nacionalni dani molitve
- molitva i post

Ova će obuka uglavnom proistjeći iz vašeg osobnog iskustva s molitvom u službi osnivanju crkava. Sve su teme već obrađene u priručnicima. Ne zaboravite da se molitva ne uči teoretski, već se praktično – na primjeru. Tek kad se ljudi zapravo mole, tek će im onda Bog pokazati kako da se organiziraju, te im dati kreativne ideje kako pokrenuti na molitvu one na koje mogu izravno utjecati.

IV. PRONAĐITE MOLITVENE VOĐE I POVEŽITE IH MEĐUSOBNO

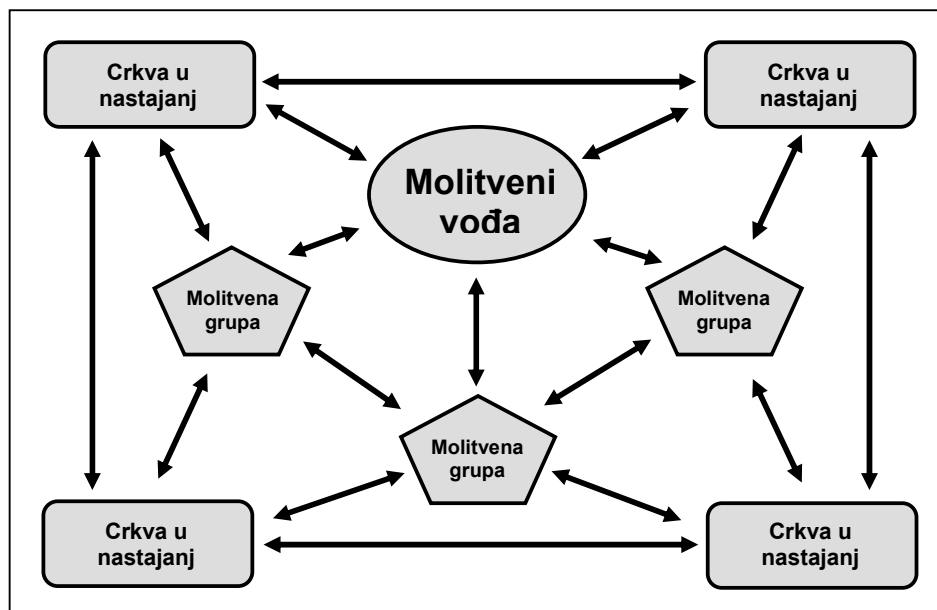
Da bi bilo kakav pokret uspio, trebaju mu vođe. U svome istraživanju i širenju vizije, zamolite Boga da vas uputi na one koji imaju čežnju za molitvom i sposobnost da vode. Takvi će molitelji širiti viziju, obučavati druge i molitvu usmjeravati na pitanja bitna za širenje Evanđelja u gradu, široj okolici i državi. Stoga ih treba redovito izvješćivati o evangelizacijskim i osnivačkim projektima, kako bi mogli mobilizirati molitvenu podršku. U nastavku su navedene neke od osobina koje valja uočiti u molitvenim vođama:

- Ponizni su i pokorni crkvenom vodstvu. Ne smiju se smatrati važnijima od vođa svoje zajednice.
- Sposobni su koordinirati molitvene sastanke. Znaju kako da sastanak ostane na pravom putu, i kako spriječiti neprikladne ili nekorisne molitve.

- Potpuno su posvećeni Kristu i vjerni u duhovnim disciplinama, kao što su čitanje Biblije, osobni molitveni život, zajedništvo, itd.
- U dobrim su odnosima s ljudima i uživaju dobar ugled među vjernicima u matičnoj zajednici.
- Emotivno su uravnoteženi. Molitvene vođe su naučile kontrolirati svoje nalete osjećaja i ne daju da osjećaji vladaju njihovim molitvenim životom.
- Nisu skloni ogovaranju; znaju opravdati povjerenje.
- Shvaćaju što je osnivanje dovoljnog broja crkava i imaju viziju za njega; sposobni su tu viziju prenijeti na druge.
- Znaju koordinirati protokom podataka između molitvenih grupa i evangelizacijskih te osnivačkih timova.

Unutar jednog molitvenog pokreta će molitvene vođe funkcionirati na različitim razinama. Neki od njih će biti vođe pojedinih molitvenih grupa; sačinjene od članova u okviru svoje lokalne zajednice, ili pak od članova više lokalnih crkava. Drugi će, pak, voditi molitvene mreže – grupice sačinjene od ljudi sa cijelog šireg područja, grada ili države, koje povezuje čežnja da se mole za širenje Evanđelja u svojoj sredini, ili u okviru određene skupine ljudi. Možda će se i denominacije osjetiti pozvane da odrede svoje molitvene koordinate, koji će biti zaduženi da pomažu crkvama svoje denominacije u osmišljavanju i sprovođenju vlastitih strategija molitve.

Slika 10.3 Molitvene vođe osposobljuju vjernike za molitvu

Nacionalne molitvene vođe pokreću na molitvu radi pitanja i problema koji se tiču cijele države. Uz to, oni potiču ljude da se mole za one koji su na vlasti, u vojsci, itd. Molitvene vođe po cijeloj državi održavaju molitvene mreže koje se mole za posebno utvrđene stvari, a mogu i koordinirati razne aktivnosti, kao što je recimo nacionalni dan molitve. Isto tako se mogu se povezati sa molitvenim vođama iz drugih zemalja.

PRIMJER:

U Rumunjskoj se već vide prvi znaci molitvenog pokreta. Tri žene iz Alba Iulie su se počele moliti jedna za drugu i za svoje muževe. Dalje su se molile za svoje crkve, svoju okolicu, zemlju i za osnivanje novih zajednica. Njihova je crkva narasla na više od 30 zajednica od po 150 žena koje su se molile. Sve se to proširilo na Bukurešt, gdje je napravljena brošura o molitvi za Rumunjsku. Brošura se koristila po cijeloj zemlji, a i izvan nje. U gradu Sibiu se dvije crkve različite denominacijske pripadnosti sastaju i mole se. U Cluju se jednom mjesečno održava ženski molitveni skup koji je otvoren za sve crkve. Često se događa da na njih dođu i neobraćene žene, koje se onda putem tih skupova i obrate.

ZAKLJUČAK

Poticanje na molitvu i molitvene inicijative nisu nikakva novost. Dapače, mi se tako pridružujemo Božjem djelu. Još su prvi kršćani vjerovali da je molitva od ključnog značaja za evangelizaciju i za osnivanje crkava. Bilo da se ljudi mole na lokalnoj razini, ili pak na razini grada, regije ili države, cilj molitvenih pokreta jest osnivanje kristocentričnih crkava koje rastu, a koje će se nalaziti u svakoj zemlji kako bi svatko mogao čuti i vidjeti Evanđelje u svojim okolnostima i na način koji će shvatiti.

PITANJA ZA RAZMATRANJE, PONAVLJANJE I PRIMJENU

- Kakvo je vaše osobno iskustvo u pokretanju ljudi na molitvu za osnivanje dovoljnog broja crkava?
- Postoje li, prema vašim saznanjima, kod vas kakve nacionalne/regionalne/unutargradske molitvene mreže?
- Kako ste sve uspješni održati dobru komunikaciju između svog molitvenog tima i službe osnivanja crkava?
- Porazgovarajte o tome kako ćete, kao osnivači crkava, širiti viziju za osnivanje dovoljnog broja crkava i za molitvu s drugim crkvama, kako izvan, tako i unutar svoje denominacije.
- Jeste li ikad nazočili molitvenom skupu ili molitvenom okupljanju većih razmjera? Kako je bilo? Kako biste mogli organizirati molitveno okupljanje u svome mjestu?
- Što Bog želi učiniti s vama glede molitve? Je li molitva, budući prioritet, nešto o čemu vođe uopće ne moraju dvojiti?
- Zašto molitva ne predstavlja bitniji dio naših života i naših službi?

PLAN DJELOVANJA

Razmislite o različitim aspektima mobiliziranja ljudi na molitvu za osnivanje dovoljnog broja crkava. Zaključite koje biste korake mogli poduzeti kako biste doprinijeli mobiliziranju na molitvu u vašem gradu, regiji i zemlji.

IZVORI

- Livingston, Glenn. Prayer that Strengthens and Expands the Church. South Holland, IL: The Bible League, 1999. (This Alliance for Saturation Church Planting publication is available from The Bible League, 16801 Van Dam Road, South Holland, IL, 60473 USA. tel 1-800-334-7017. E-mail: BibleLeague@xc.org.)
- Mills, Brian. DAWN Europa Prayer Manual. England: DAWN Europa, 1994.

MOLITVA

LEKCIJA **11,12**

Molitveno okupljanje

ZAHVALJUJEMO BOGU ZA NJEGOVU VJERNOST

☞ Svrha lekcije

Svrha ove lekcije jest u okviru ovoga programa obuke proslaviti Boga za njegovu dobrotu i vjernost.

☞ Glavne točke

- Hvaljenje Boga radi njegove vjernosti.
- Traženje njegovog blagoslova nad našom službom.

☞ Željeni ishod

Na kraju ove lekcije svaki bi sudionik trebao...

- biti ohrabren kada se sjeti Božjih blagoslova u mjesecima obuke
- biti potaknut da vjeruje da će Bog u njegovom životu i službi činiti i veće stvari
- osjetiti poziv oformi, ili da sudjeluje u već oformljenoj zajednici osnivača crkava, koja bi bila na raspolaganju da pomogne i hrabri osnivače po završetku tečaja

☞ Savjeti za učitelje

Ovo dvosatno molitveno okupljanje se treba održati poslije lekcije o molitvi, kao zaključak obuke za osnivače crkava. Dobro sve isplanirajte kako bi to bili trenuci ohrabrenja, blagoslova i proslavljanja. Izaberite troje ili četvero sudionika koji će reći nešto o tome kako ih je Gospodin blagoslovio u osnivanju crkve. Poslije toga se razdijelite na manje grupe kako bi više ljudi dobilo priliku da podijele svoje iskustvo. I na kraju, svi zajedno proslavljajte i hvalite Boga.

Uzmite kartu države i napravite popis nedosegnutih grupa ljudi; trebat će vam za molitveno okupljanje. Osim toga, 18. lekcija o crkvi, na temu povijesti kršćanstva, može vam poslužiti kao izvor tema za slavljenje Božje vjernosti stanovnicima ove zemlje i njegove želje da se zemlja ispuni njegovom slavom. Opaska: Psalam 67 je odličan tematski psalam za vaše molitveno okupljanje.

I. HVALITE BOGA ZA NJEGOVU VJERNOST

Otpjevajte nekoliko pjesama u kojima se hvali Božja vjernost. Zamolite sudionike da se sjetu biblijskih tekstova koji govore o Božjoj vjernosti, te da ih pročitaju pred svima.

II. SJETITE SE BOŽJIH PROTEKLIH BLAGOSLOVA

A. Nad svakim od nas ponaosob

Iznesite kratka svjedočanstva o Božjem djelovanju u vašem obraćenju i rastu.

B. Nad našim obiteljima

Recite nešto o Božjem djelovanju u vašoj obitelji.

C. Nad vašom službom osnivanja crkava

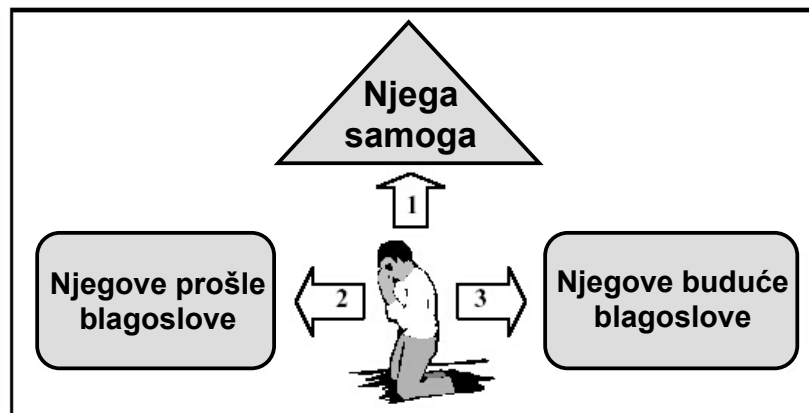
- Neka tri ili četiri sudionika pred svima kažu nešto o tome kako je Gospodin blagoslovio njihovu službu osnivanja crkava, ili neka kažu čemu ih je sve Gospodin naučio tijekom ovih obučavanja.
- Razdijelite se na manje grupe i dajte svima priliku da kažu kako ih je Bog blagoslovio.

D. Nad crkvom u našoj zemlji

Crkva, Lekcija 18: "Povijest kršćanstva u _____"; govori se o osnovnoj povijesti kršćanstva u vašoj zemlji. Neka vam to bude vodič za molitvu.

- Zahvaljujte Bogu za prve misionare koji su donijeli Evanđelje u vašu zemlju.
- Zahvalite Bogu što je otvorio srca prvih vjernika da prihvate Evanđelje.
- Zahvaljujte Bogu za prve kršćanske mučenike; za vaše sunarodnike koji su dali svoj život za vjeru.
- Zahvalite mu za misionare koji su iz vaše zemlje otišli u druge krajeve svijeta.
- Slavite Boga zato što je tijekom povijesti sačuvao crkvu.

Slika 12.1 Zahvaljujemo Bogu za...

III. MOLITE SE ZA NASTAVAK SLUŽBE OSNIVANJA CRKAVA

Neka se sudionici u manjim grupama mole za službe u kojima svaki od njih sudjeluje. Molite se za širenje Božjeg Kraljevstva u gradovima i regijama u kojima rade osnivači crkava. Molite se za slobodu i smjelost u propovijedanju Evanđelja.

Svi zajedno se možete moliti za svoju zemlju. Zamolite Boga za daljnji rast i širenje njegovog kraljevstva, kako bi ono prodrlo do svih dijelova zemlje. Molite se da bi Evanđelje doprlo do nedosegnutih skupina ljudi. Neka vam karta zemlje i popis nedosegnutih skupina posluže u molitvi.

IV. PJESMOM I ŠTOVANJEM PROSLAVLJAJTE BOŽJU DOBROTU

Opaska: u samom zaključku možete isplanirati formiranje zajednice osnivača crkava, koja bi se redovito okupljala (mjesečno ili tromjesečno) radi molitve, dijeljenja iskustava, daljnje obuke i ohrabivanja osnivača crkava u njihovoj službi.

VODSTVO

Prepustiti službu vođama

☞ Svrha lekcije

Svrha ove lekcije jest istaći koliko je bitno prepustiti službu vođama, a ne samo im davati pojedinačne zadatke.

☞ Glavne točke

- Prepuštanje službe više je od dodjele zadataka — to znači dopustiti novim vođama budu slobodni sami voditi svoju službu.
- Moramo ostati u kontaktu sa novim vođama kojima smo prepustili službu.

☞ Željeni ishod

Po završetku ove lekcije svaki bi sudionik trebao...

- znati u čemu je razlika između dodjeljivanja zadataka i prepuštanja službe.
- služiti tako će osposobljavati druge i prepuštati im službu.

UVOD

Već smo govorili koliko je bitno dodjeljivati zadatke sposobnim ljudima, kako ne bi sav teret službe pao na vođu. Mnoge vođe su naučile da će uistinu biti djelotvorniji ako budu učili druge i osposobljavali ih za službu, nego da sve rade sami.

Postoji, međutim, još jedan bitan korak u procesu obuke, koji prevazilazi obično dodjeljivanje zadataka. Radi se, naime, o prepuštanju službe. Kada novonastalim vođama prepustimo rad u službi, tada im dopuštamo da služe bez našeg nadzora, u punom kapacitetu vođe. Tada im dajemo da sami donose svoje odluke i planiraju svoje aktivnosti. Drugim riječima, prepuštanje službe je kada dopuštamo novim vođama da sami vode svoju službu, a ne da nam pomažu u vođenju naše. U tome je ključna razlika.

Prepustiti službu novim vođama znači dopustiti im da sami vode svoju službu.

I. OSNIVAČI CRKAVA SU DUŽNI PREPUŠTATI SLUŽBE DRUGIMA

Vođe crkve u nastajanju se mogu umnožiti tako što će prepoznavati i razvijati druge. Mnoge vođe nastoje izgraditi svoju službu oko samih sebe. Bog nas, međutim, poziva da poučavamo i osposobljujemo druge (2.Tim. 2,2). Cilj nam je pomoći novim vođama da sami vode svoje službe.

A. Primjer Ivana Krstitelja

Možda najbolji primjer “prepuštanja službe” vidimo u Ivanu Krstitelja. Ivan je došao pred Isusa i zadobio mnoštvo sljedbenika (Mk. 1,5). Imao je čast uputiti prve učenike na Isusa (Ivan 1,35-36). Uzevši sve to obzir, razmislite o tome kako se Ivan ponio kad je Isusova služba počela nadjačavati njegovu. Pročitajte 3,22-30 i odgovorite na pitanja:

- Što je, prema 26. stihu, mučilo Ivanove učenike?
- Zašto ih je to mučilo?
- Kakvu su reakciju očekivali od Ivana? Zašto?
- Kojim riječima (u stihu 29) Ivan opisuje svoj stav prema danoj situaciji?

- Što mislite o Ivanovom sažetku situacije u 30. stihu? Jesu li njegove riječi iskrene? Što je Ivan u tim trenucima osjećao?
- U čemu je Ivanova reakcija jednaka ili različita od normalnog stava kršćanskih vođa koje poznajete, a koji su uvidjeli da nečija služba počinje nadilaziti njihovu?

Je li istina da je Ivanu Krstitelju bilo drago što Isus napreduje? Isus, dakako, nikako ne može pogriješiti u službi. Međutim, što ako riskiramo da službu prepustimo nekome tko je možda neće obavljati onako 'savršeno' poput nas?

B. Pavlov primjer

U Pavlu možemo vidjeti najbolji primjer vođe koji je druge osposobljavao za službu i predavao im je. U Novom zavjetu vidimo poduži popis ljudi koji su bili Pavlovi suputnici ili učenici, a onda nastavili izgrađivati crkvu. Uz poznatije vođe, kao što su Timotej, Tit, Sila, Priskila i Akvila, u zaključku mnogih Pavlovi pisama nalazimo popise još mnogih drugih. Pavao se u pravilu vrlo kratko zadržavao u crkvama koje je osnivač — i to od tjedan dana, pa do maksimalno dvije godine.

Kako je Pavao mogao tako kratko obučavati vođe, a onda otići i pustiti ih da rade sami? Zar ga nije brinulo da će pogriješiti u nečemu? Sigurno da ga je brinulo. I doista, bilo je problema. U korintskoj crkvi je, primjerice, vladao kaos. No, čini se kao da su Pavlu u njegovim brigama pomogle dvije stvari:

1. *Prioritet: propovijedanje Evanđelja među svim narodima*

U Velikom poslanju imamo zapovijed da učinimo sve narode Kristovim učenicima. Velika je to zadaća, i obvezna. Moramo je obavljati. Budući svjestan toga, Pavao je smatrao da je bitnije ispuniti svijet propovijedanjem Kristova Evanđelja, nego brinuti se što druge vođe neće raditi kako se njemu sviđa. A mogu čak i pogriješiti i zabrljati. Pročitajte Filipljanjima 1,15-18 i odgovorite na pitanja:

Bitnije je ispuniti svijet propovijedanjem Kristova evanđelja, nego brinuti se što druge vođe neće raditi kako se nama sviđa.

- Opišite dva načina na koji su drugi propovijedali dok je Pavao bio u zatvoru (stihovi 15-17)? Što mislite o ovakvom služenju? Zašto?
- Što je, prema 18. stihu, Pavlu bilo najbitnije?
- Što je Pavao rekao na propovijedanje iz čistih pobuda?
- Što je Pavao rekao na propovijedanje iz nečistih pobuda?
- Je li Pavao smatrao motive bitnima?
- Kako to da je tako reagirao?
- Kako reagirate kad netko propovijeda Evanđelje na vama neprihvatljiv način, ili kad njegove motive smatrate upitnima?

Bitno je shvatiti da se ovdje ne zalažemo za propovijedanje iz krivih pobuda, a isto vrijedi i za Pavla. Nadalje, Pavlu je bilo drago što se Evanđelje propovijeda na koji god način, no u poslanici Galaćanima je jasno rečeno da to mora biti Evanđelje o spasenju vjerom po milosti — a ne neko lažno Evanđelje. Za njega su druge stvari bile drugom mjestu, poslije propovijedanja Evanđelja.

2. *Crkva pripada Gospodinu*

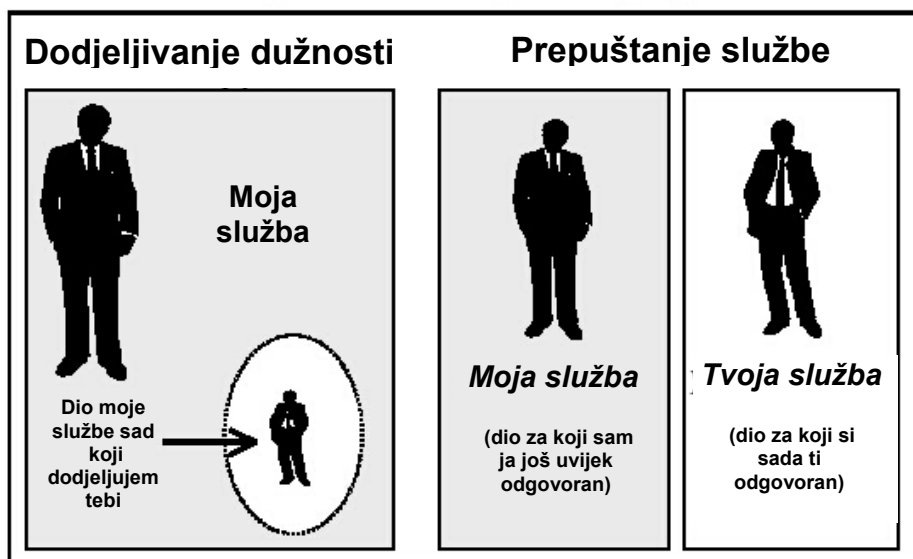
Druga stvar koja je Pavlu pomogla u brzom prepuštanju službe novim vođama bilo je njegovo uvjerenje da crkva pripada Gospodinu, a on je obećao da će je izgraditi (Mt. 16,18). Mi, koji smo osnivači ili vođe crkava, nismo na kraju krajeva odgovorni za rast crkve. Pavao to ističe u 1. Korinćanima 3,5-7. Bog će koristiti mnoge da pomognu crkvi u rastu, kao što je to učinio s Pavlom i Apolom.

Ovo nam uvjerenje ne može biti izlika da ne damo sve od sebe kao vjerne vođe. Međutim, ono nam može biti podsjetnik da ne možemo osuđivati službu nekoga drugog. Sam će Bog suditi o njihovim motivima i postupcima (1. Kor. 4,5). Ta bi nam činjenica trebala pomoći da onima, koje smo obučili za službu, prepustimo posao, opustimo se i gledamo kako ih Gospodin koristi po svojoj volji.

II. PROBLEMI VEZANI UZ PREPUŠTANJE SLUŽBE

Prepuštiti službu vođama znači da ih trebamo pustiti iz svoga okrilja i dopustiti Bogu da ih vodi u službi. U onom dijelu obuke u kojoj ste mladome vođi dodjeljivali razne zadatke, dopuštali ste mu da nosi odgovornost za manji dio vaše službe, a vi ste ga procjenjivali i vodili. Vi ste, međutim, sami kontrolirali većinu stvari, a isto tako ste i snosili odgovornost za službu koju ste mu povjerali. Prepuštanje službe predstavlja korak dalje od dodjeljivanja zadataka, pod kojim se podrazumijeva da je novi vođa već dokazao svoju vjernost i sposobnost. Sada je došlo vrijeme da mu pomognete da pronađe svoju službu, i pustite ga da je obavlja. Na slici 11.1 prikazan je kontrast između dodjeljivanja zadataka i prepuštanja službe.

Slika 11.1 Prepuštanje službe naspram dodjeljivanja dužnosti

Kada pustite novoga vođu da služi, možete mu predati neke dijelove službe koje ste sami obavljali. Međutim, za razliku od dodjeljivanja dužnosti, sada je novi vođa odgovoran za svoju službu pred Bogom, a ne više pred vama. Kao primjer prepuštanja službe možemo navesti osnivača crkava koji je svoju novoosnovanu crkvu predao svome šegrtu, i otišao osnovati novu. To je ono što vidimo na slici 11.1. U nekom drugom slučaju bi novi vođa mogao započeti neku sasvim novu službu. Primjerice, osnivač crkava može odlučiti da će ostati u crkvi koju je osnovao i biti njezin pastor, dok će nekog drugog osposobiti za osnivača crkava i poslati ga neka otvori novu crkvu — i to, u najboljem slučaju, uz financijsku pomoć matične crkve.

Lakše je govoriti o prepuštanju službe nego to zapravo i napraviti. Povjerenje da će Bog djelovati u životima onih koje vodimo jednostavno nije u ljudskoj prirodi, zbog čega se svaki vođa može suočiti s dvije opasnosti.

A. Strah da će novi vođa dobro raditi svoj posao

Neki će od onih kojima se služba prepušta vjerojatno svojim darovima i talentima nadmašiti samoga vođu. Isto se može dogoditi i da još bolje shvate vođinu viziju, pa požele mijenjati stvari. Gubitak kontrole mogao bi ugroziti vođu koji se boji za vlastiti ugled ili položaj. Duhovni vođa mora, radi svog duhovnog rasta i radi duhovnog rasta crkve, poraditi na uklanjanju ovog tjelesnog kamena spoticanja.

Gubitak kontrole mogao bi ugroziti vođu koji se boji za vlastiti ugled ili položaj.

Takav se kamen spoticanja može jedino prevladati vjerom i povjerenjem u Boga. Vođa koji je siguran u svoj identitet u Kristu može vjerovati da će Bog, kao što je djelovao u njegovu životu, djelovati i u životima onih koje on vodi. Ako, dakle, Bog poziva svoje vjerne da mu služe, na kocki je djelo i ugled samoga Boga, a nikako vođe. Vođa mora biti uvjeren da je poslušna Gospodinu u osposobljavanju njegovih vjernika i prepuštanju službe njima, a onda mora sve svoje brige i strahove vezane uz njegov ugled i položaj predati Bogu (Fil. 4,6-7; 1.Pet. 5,7).

Budući da smo kršćani, ne smijemo težiti za vlastitim ugledom i slavom, već za Božjom slavom u našem životu, službi, i svijetu. Umjesto da zavide drugima na njihovim darovima i talentima, kršćanske vođe se trebaju radovati kada vide da Bog podiže druge koji će još više doprinijeti napretku i širenju Evanđelja nego oni sami. Kao što smo više puta imali priliku vidjeti, apostol Barnaba predstavlja odličan primjer sigurnoga vođe. Kad je bio u Antiohiji, uvidio je da bi Pavlovi darovi mogli koristiti tamošnjoj crkvi. Barnaba je mogao držati jezik za zubima i ništa ne učiniti. Međutim, dobro se potrudio da bi otputovao u Tarz, pronašao Pavla i vratio se s njim u Antiohiju (Djela 11,25-26). Umjesto da štiti "svoj teritorij" u Antiohiji, Barnaba je odlučio riskirati i povesti Pavla da služi s njim. Kasnije vidimo da je Pavao doista nadmašio Barnabu u glasovitosti službe, i to za još veću Božju slavu i širenje njegovog kraljevstva.

Kršćanske vođe se trebaju radovati kada vide da Bog podiže druge koji će još više doprinijeti napretku i širenju evanđelja nego oni sami.

B. Strah da će vođa loše obavljati svoj posao

S druge strane, oni koji počinju služiti možda nisu sposobni poput vođe, i možda neće raditi onako kako vođa to od njih očekuje. Siguran vođa vjeruje da Bog silno djeluje u, i za, i kroz ljude koji su pod njegovim vodstvom, pa će imati slobodu poticati na riskiranje.

Isto tako, siguran vođa shvaća da je neuspjeh neizbježan dio procesa učenja i uzrastanja. Evo jedne roditeljske ilustracije: dijete koje uči hodati puno će puta pasti dok ne nauči samostalno hodati. Kada dijete padne, roditelj će ga podići, ohrabriti i dati mu da opet pokuša. Neće povikati: "Ne valja! Sramoto jedna! Nećeš više hodati!" Kada je Isus poučavao svoje učenike, često su upravo njihovi neuspjesi predstavljali priliku za učenje. Spektakularan primjer vidimo u tome kako se Petar odrekao Isusa. Isus je dopustio da se to dogodi, obećavši da će uslijed toga Petar moći snažiti braću (Lk. 22,31-32). Tijekom obuke Bog je preko vas ispravljao i hrabrio vašeg šegрта. Bog će nastaviti raditi s njime – s vama ili bez vas. Imajte povjerenja da će Bog dovršiti djelo koje je započeo (Fili. 1,6).

III. NAČELA ZA PREPUŠTANJE SLUŽBE

Postojena određena načela koja uglavnom vrijede za prepuštanje službe. Bit je u tome da trebate ostati u dobrim odnosima s novim vođom, ali i da ga ne kontrolirate i ne kočite.

A. Razvijajte i održavajte bliske odnose

Najprirodnije je služiti drugima ako ste s njima u bliskim odnosima. Prepuštanje službe teče prirodno ako među stranama postoji povjerenje. Isus je putovao, radio, jeo, smijao se i molio zajedno sa svojim učenicima. U svemu tome se zbližavao s njima. Kasnije ih je pustio da služe, pouzdajući se da će to moći. Na kraju krajeva, bili su s njim (Mk. 3,14-15).

Prepuštanje službe teče prirodno ako među stranama postoji povjerenje.

Pavao nam govori kako je, dok je bio sa Solunjanima, propovijedao Evanđelje, ali je isto tako i dijelio svoj život s njima (1.Sol. 2,8). Zatim govori o Timoteju kao o svome sinu, navodeći da je Timotej znao sve o njegovu učenju, življenju, naumima, vjeri, strpljivosti, ljubavi, postojanosti" (2.Tim. 3,10). Osnivač crkava za cilj mora imati izgrađivanje ovakvih bliskih odnosa sa onima kojima će prepustiti službu.

B. Pobrinite se da buduće vođe nastave svojatati viziju

Mnoge vođe potpuno krivo pretpostavljaju da ljudi koji ih okružuju dijele njihovu viziju. Takvo prihvaćanje stvari zdravo za gotovo može biti velika greška. Premda je možda vizija mnogo puta iznesena, možda su je čak i same buduće vođe ponavljale, to ipak ne mora biti dovoljno. Neka mladi vođa neprestano ima viziju pred sobom. Ako vizija bude u njihovim srcima gorjela istim žarom kao i u vašem srcu, rezultati koje će postići oduševit će vas.

C. Ne čekajte predugo na prepuštanje službe

Ljudi uče u praksi. Što prije date novim vođama da služe, to će prije oni postići svoj puni potencijal. U Bibliji nalazimo upozorenje da ne pre nagljujemo s proglašavanjem vođa (1.Tim. 3,6), ali isto vrijedi i za drugu krajnost. U Starom zavjetu vidimo da je kralj Šaul, nastojeći spriječiti Davida da primi ulogu koju mu je Bog namijenio, navukao zlo, i na sebe, i na svoju obitelj.

D. Računajte na greške

Ljudi koji riskiraju često doživljavaju i neuspjehe. Ako ima prostora za neuspjeh, vjerojatnije je da će ljudi isprobavati nešto novo. Kada vaši šegrti pogriješe, morate im jasno dati do znanja da uživaju vaše povjerenje. Budite milostivi i strpljivi. Svaki kiks pretvorite u priliku za učenje. Kad učenici nisu uspjeli istjerati zloduha, Isus je iskoristio priliku da kaže nešto više o ulozi vjere u službi oslobađanja (Mt. 17,19-21). Vjerojatno ne bi puno vrijedilo da im je u tom trenutku počeo govoriti o davanju, ili o poslušnosti. Ali zato je nedvojbeno da su učenici dobro slušali što im to Isus govori, jer je upravo bilo lijek za njihov neuspjeh.

Ako ima prostora za neuspjeh, vjerojatnije je da će ljudi isprobavati nešto novo.

E. Imajte povjerenja da će Bog raditi preko ljudi

Bog može raditi preko ljudi oko vas, baš kao što možre raditi i preko vas. To morate dati do znanja svojim učenicima. Ako ljudi ne znaju da imate povjerenja u njih, oni neće riskirati, a samim time niti rasti. Isus je imao toliko povjerenja u učenike da je ustvrdio kako će činiti i veća djela od njegovih (Ivan 14,12). Očekujte da služba uznapreduje kada drugi preuzmu vodstvo nad njom.

F. Čuvajte se ovisnosti

"Osposobite i pustite", kako se ljudi ne bi uvijek oslanjali na vas kao na vođu. Kako je Pavao mogao osnivati ove crkve u tako kratkom vremenu? Tako, što je znao kada se treba maknuti. Znao je da bi prisutnost njega, "velikog vođe", mogla spriječiti razvoj "dobrih" vođa. Zamislite da se Pavao duže zadržao u Listri. Tko bi propovijedao kada bi se Pavao našao u blizini? Vjerojatno jedino on, jer mu je to išlo. Međutim, tada se nitko drugi ne bi mogao razviti kao propovjednik. Pavao se svugdje zadržavao kraće vrijeme kako bi ljudi shvatili da se ne mogu u svemu oslanjati samo na njega. Morali su, naime, i sami nešto raditi (Allen 1962:93).

Prisutnost "velikog vođe" mogla spriječiti razvoj "dobrih" vođa.

Kada je jedan europski osnivač crkava došao do tog stadija, znao je reći da će iduću nedjelju odsustvovati iz crkve, jer mora otići na bogoslužje u drugom gradu. Povremeno je i sam planirao takve sastanke, kako ne bi bio na raspolaganju. U takvim trenucima duhovni šegrti postaju fleksibilni i uzrastaju. Ako ne planirate kada ćete predati svoju službu, tada će se vaši šegrti predugo oslanjati na vas.

IV. OSTANITE U KONTAKTU S ONIMA KOJIMA STE PREPUSTILI SLUŽBU

Premda je Isus tijelom napustio svoje učenike, unaprijed ih je tješio da će im poslati svoga Duha – i da neće ostati bez njegovog utjecaja (Ivan 14,16-18). Kao što Isus nije u potpunosti napustio one koje je ostavljao da služe, tako i mi trebamo ostati u kontaktu s novim vođama kojima smo prepustili službu, kako bismo ih mogli nadahnjivati i pomoći im u odgovornosti.

Ključ trajne prisnosti s novim vođama jesu smisleni sastanci. Na primjer, ako nove vođe žele osnovati ogranak vaše crkve, možete se naći s njima jednom mjesečno, ili jednom tjedno. Evo što možete raditi na tim sastancima:

- Razgovarajte o pitanjima vezanim uz njihove vještine, znanje i karakter, a s kojima se suočavaju.
- Proanalizirajte sve bitne odnose u njihovom životu (obitelj, služba).
- Prečešljajte što se sve od vašeg posljednjeg susreta dogodilo na području službe.
- Pitajte ih kamo ide njihova služba — koju viziju imaju?
- Zapitajte možete li im kako pomoći da ostvare svoju viziju.

PITANJA ZA RAZMATRANJE, PONAVLJANJE I PRIMJENU

- Zašto je prepuštanje službe toliko bitno?
- Koliko je ljudi u vašoj zaduženo za neku od službi?
- Koliko je dugo apostol Pavao običavao raditi s vjernicima prije nego što bi krenuo dalje i povjerio im njihovu mladu crkvu?
- Što se događa kada vaša matična crkva ne želi prepuštati nove službe novim vođama?

PLAN DJELOVANJA

Kada i kako planirate svome šegrtu prepustiti kakvu službu? Smatrate li da će preuzeti neke od vaših nekadašnjih dužnosti, ili da će razviti neku svoju službu? Osmislite plan, i poradite na tome da mu prepustite službu u kojoj će služiti svim svojim potencijalom.

IZVORI

- Martin, Robert W. Mentoring Guidelines for Church Planters. Budapest, Hungary: The Alliance For Saturation Church Planting, 1997. (This Alliance for Saturation Church Planting publication is available from The Bible League, 16801 Van Dam Road, South Holland, IL, 60473 USA. tel 1-800-334-7017. Email: BibleLeague@xc.org
- Steffen, Tom A. "Leadership: Ten Implications for Cross-Cultural Church Planters." N.p., n.d.
- Allen, Roland. Missionary Methods - St. Paul's or Ours? Grand Rapids, MI: Wm. B. Eerdmans, 1962.

Vodstvo pokreta

☞ Svrha lekcije

Svrha je ove radionice reflektirati vrste vodstva koje su potrebne da bi se poveo pokret osnivanja crkava.

☞ Glavne točke

- Vođe pokreta imaju veliku želju za ostvarenjem Božje vizije za crkvu, i žele je uspješno prenijeti i na druge.
- Vođe pokreta motiviraju i pokreću druge na djelovanje u cilju promicanja pokreta osnivanja crkava.

☞ Željeni ishod

Po završetku ove radionice svaki bi sudionik trebao...

- znati kakvo je vodstvo potrebno za stvaranje i održavanje pokreta osnivanja crkava u njegovu okruženju
- moliti sa ciljem da Bog podigne vođe potrebne za podizanje pokreta osnivanja crkava u njegovoj zemlji

☞ Dodatak

12A Vođe pokreta

☞ Opaska za učitelje

Ovo će biti radionica. Poslije kraćeg uvoda se možete podijeliti u manje grupe i tako razmisliti o postavljenome pitanju.

UVOD

Naš vođa Isus je jednom prilikom rekao da će izgraditi svoju crkvu. Nakon što nam je obznanio svoje nakane, Isus je nastavio primjerom pokazivati što je vođenje služenjem tako što je služio, poučavao i drugima objavljivao Očevu volju. Čineći to, Isus je zapalio iskru plamena pokreta osnivanja crkava do krajeva zemlje. Upravo nas je taj pokret doveo tu gdje smo sada. Stoga se moramo upitati: "Kakvo će vodstvo na najbolji način promicati pokret crkve?"

U pokretu osnivanja crkava su potrebne razne vrste vođa, kao što su primjerice vizionari, administratori, učitelji, mentori, hrabritelji, itd. Premda svi oni funkcioniraju na različitim razinama i na različite načine, svima je zajedničko ovo: svi su oni Božje oruđe koje se služi svojim od Boga danim utjecajem ne bi li pokrenuli Kristovo tijelo na ispunjenje Velikog poslanja.

Podijelite se u male grupe. Neka svaka grupa razmisli o ovim pitanjima:

1. Zamislite da u vašoj zemlji postoji pokret osnivanja crkava. Kako bi on izgledao?
2. Razmislite o tome koje su sve vrste vođa potrebne pokretu osnivanja crkava, a onda popišite koje su vještine i odlike potrebne svakoj od njih.
3. Navedite vođe iz vaše zemlje koje najbolju oslikavaju ove osobine.
4. Pročitajte primjere iz raznih zemalja i pokušajte prepoznati kakve su vođe potrebne za nastanak takvog pokreta u vašoj zemlji.

Primjer iz Urugvaja:

Jason Carlisle, misionarsko dijete koje je i samo ostalo u Urugvaju kao misionar, je osnivač pokreta "Spiritual Warfare Network" (*Mreža za duhovno ratovanje*). Cilj njegove Mreže jest u strateškoj molitvi ujediniti cijelo Kristovo tijelo. U njoj sudjeluju pripadnici većine evanđeoskih denominacija. Među inicijativama Mreže jest i izdavanje molitvenog vodiča sa svakodnevnim molitvama za zemlju; molitvama za veće događaje i za molitvene radionice u crkvama.

Navedite kakve bi vođe i na kojim razinama bile potrebne za nastanak takvoga pokreta u vašoj zemlji.

Primjer iz Zimbabvea:

U srcima Jima Montgomeryja i Teda Olsona, inostranih misionara koji su došli širiti viziju, godine 1984-85 rodila se vizija za osnivanje 10 000 crkava i obučavanje 10 000 vođa. Godine 1986. su ljudi prihvatili viziju, pa su 1989. započeli istraživanje na državnoj razini, koje su dovršili 1991. Godine 1992. održava se konferencija u kojoj sudjeluje više od 500 vođa raznih crkava. Do dana današnjeg vođe se nisu usuglasile (izvješće Xolisani Dlamina, s Ibero američkim kongresom DAWN '98).

Na temelju ovoga primjera navedite nekoliko stvari koje su nužne za vodstvo pokreta na državnoj razini:

- Kakvo bi vodstvo bilo potrebno za takav pokret u vašoj zemlji?
- Poznajete li možda ljude koje treba potaći da se prihvate ovakvog vodstva?
- Kakvu ulogu možete vi odigrati u ovome?

Primjer iz Rumunjske:

Ekipa osnivača crkava, koja se sastojala od stranih misionara, proputovala je Rumunjsku ne bi li pronašla one kojima je Bog na srce stavio isti teret za ispunjavanje države crkvama. Otprilike je svaki deseti vođa imao sličnu želju. Misionari su ga zamolili da uči osnivače crkava o onome što je spadalo u njihov djelokrug: o filozofiji ODBC-a. Jesu li vođe prigrlile ovu viziju u potpunosti? Ne, ne baš sasvim. Međutim, često su se vrlo dobro snalazili s nekim od aspekata vizije, pa su ih misionari uputili da se prilikom obuke još više usredotoče upravo na te aspekte.

I kako su ovi strani misionari pomagali pri obučavanju i širenju vizije, lokalni vođe su polako počeli sve više prihvaćati viziju ODBC. Bog je u svojoj svemoći dopuštao da vođe vide kako to funkcionira, jer su i sami počeli voditi razne stvari u okviru pokreta. Prvo su bili osnivači crkava, zatim su bili učitelji osnivači, potom su postali učitelji za učitelje, i na kraju nacionalni koordinatori pokreta ODBC-a.

Tada su strani misionari zaključili da bi bilo vrijeme da odu iz zemlje kako ne bi narušili Božje djelo u ovim ljudima. Danas ove vođe vode pokret u onim aspektima koje je Bog htio i koje je dao da se započnu ostvarivati u Rumunjskoj.

- Porazgovarajte o suradnji stranih misionara i lokalnih vođa, koja je dovela do uspostavljanja pokreta u Rumunjskoj?
- Kako bi se u vašoj zemlji mogla ostvariti bliža suradnja između ovih dviju skupina?
- Koje vođe u vašoj zemlji posjeduju pojedine aspekte vizije ODBC-a?
- Kako bi ih se moglo potaći na sudjelovanje u obuci?

PLAN DJELOVANJA

Na ovoj ste radionici otkrili za kakvim vođama postoji potreba. Stoga se počnite moliti da Bog podigne pomoćne vođe pokreta koji su nužni za pokretanje i održavanje pokreta osnivanja crkava u vašoj zemlji. Istodobno tražite da vam Gospodin pokaže kako se i sami uklapate u njegov naum za ostvarivanje Velikog poslanja.

Vođe pokreta

I. VOĐAMA TREBAJU NAROČITE VOĐE

Bog u svojoj suverenosti i u vrijeme koje mu odgovara podiže vođe koje će pokretati i širiti pokrete osnivanja crkava. Ovakve se vođe po svojim osobinama razlikuju od drugih vođa. Njih vodi pitanje: "Što je Božja volja?" Sjajan primjer vidimo u Johnu Knoxu iz Škotske, koji se ovako molio Bogu: "Daj mi Škotsku ili ću umrijeti!" Oni nisu tu samo da vode programe i otvaraju institucije, već – kao što ćemo vidjeti – da nadahnjuju pokrete koji će pokretati vjernike na aktivnije djelovanje na planu otvaranja crkava.

Ukratko, vođe koje promiču pokrete osnivanja crkava jesu Božje oruđe, koje pomoću svog od Boga danog utjecaja pokreću Kristovo tijelo na ispunjenje Velikog poslanja putem osnivanja crkava. U pokrete osnivanja crkava obično je uključen čitav krug vođa, koji utječu na život crkve u više aspekata. Neki od njih, poput Johna Knoxa kojeg smo naveli kao primjer, motiviraju čitave denominacije i nacije da šire Božje Kraljevstvo. Druge vođe (kojih ima više) izravno utječu na zajednice, koje će moći utjecati na regionalnoj razini. I na kraju, najčešće jesu "obične" lokalne vođe koje osposobljuju druge vjernike za evangelizaciju i osnivanje crkava. To mogu biti vođe staničnih grupa, osnivači crkava, đakoni-pastori ili evangelisti/oni koji čine druge učenicima.

U pokrete osnivanja crkava obično je uključen čitav krug vođa, koji utječu na život crkve u više aspekata.

II. VOĐE POKRETA PRENOSE VIZIJU NA DRUGE

Vodstvo koje promiče pokret jest vodstvo s vizijom. Čovjeka s vizijom može se opisati kao osobu koju odlikuje iščekivanje i nada; kao osobu koja vidi dalje od sadašnjeg trenutka i gleda budućnost s Božjeg gledišta. Vođe pokreta osnivanja crkava nisu izmislili svoju viziju, premda bi se drugima tako moglo činiti. Njihova je vizija zapravo Božja vizija. Vođe pokreta samo je otkrivaju nakon što se upitaju što je Božja volja.

Vođe pokreta osnivanja crkava žive u jakom uvjerenju da Bog želi tako uspostaviti svoju crkvu, da bi svjedočanstvo Evanđelja bilo dostupno svakom čovjeku, ženi i djetetu. Oni znaju koliko je bitno uvjerljivo prenijeti viziju drugim vjernicima. On na takav način poziva ljude da se posvete njegovoj viziji, da oni osjećaju odgovornost za njezino ostvarenje.

Vođe pokreta osnivanja crkava žive u jakom uvjerenju da Bog želi uspostaviti svoju crkvu.

Svako ostvarenje započinje s idejom. Kad netko želi graditi kuću, on najprije napravi nacrt. Ako netko hoće započeti svoj biznis, najprije mora definirati jasan plan prema kojem će biti jasno čime će se baviti i kako će sve funkcionirati. Slikar koji je naslikao svoje djelo prvo je došao na neku misao, ili je osjetio nešto, što je želio izraziti. U svakom od ovih primjera imamo dvije tvorevina: prva je slika u glavi, a druga je sam opipljivi predmet.

U pojedinim regijama nema nikakvih kretanja jednostavno zato što Kristovo tijelo nema viziju za to. Kako će ljuditi težiti ka nečemu što nisu pojmili? Vođe pokreta oslikavaju Božju želju. Oni proglašuju krajnji cilj, otkrivajući razlog zbog kojeg mobiliziraju ljude na sve strane.

III. VOĐE POKRETA SU MOBILIZATORI

Vođe pokreta osnivanja crkava vide širenje crkve u pravom svjetlu; naime kao duhovni rat. Shvaćajući da ne mogu sami vojevati ovaj rat, oni vaze za mobiliziranjem. Baš kao u ratu, kad osjećaj hitnosti i nagon za preživljavanjem dominiraju svačijim riječima i postupcima, tako i mobilizirana crkva zajedničkim naporima želi učiniti ono što Bog traži. Mobilizirati jednostavno znači okupiti ljude sukladno s njihovim sposobnostima i pozvati ih na spremnost za sudjelovanje u ostvarivanju zajedničkog cilja. Vođe pokreta

Vođe pokreta osnivanja crkava vide širenje crkve u pravom svjetlu; kao duhovni rat.

su svjesne da će, kad se cijelo Kristovo tijelo svjesno mobilizira s ciljem da svjedoči o Kristu, Bog ubrzati nastojanja crkve da postigne svoj cilj i učini sve narode učenicima.

Jedino duhovna osoba može mobilizirati crkve za duhovni rat. Samo onaj tko pozna Boga, može znati što Bog hoće. Vođe pokreta znaju prepoznati vrijeme i osjetiti vodstvo Duha te tako mogu ustanoviti što se od crkve očekuje. Da bi postigli takvu duhovnu dubinu, vođe pokreta čitaju Božju riječ, mole i poste, provodeći vrijeme s graditeljem crkve – s našim Gospodinom i Spasiteljem Isusom Kristom, pravim Vođom pokreta.

IV. VOĐE POKRETA SU OSPOSBLJIVAČI

Uobičajeno je smatrati da su kršćanske vođe oni koji "obavljaju" službu. U Efežanima 4,11-12 smo poučeni da je primarna dužnost vođa smišljati i osposobljavati druge za obavljanje službe. Vođe pokreta su osposobljivači; oni koji potiču i pomažu druge da koriste svoje darove. I premda oni mogu biti vrlo aktivni ljudi koji uvijek nešto rade, najtočnije bi bilo opisati ih, ne kao vršitelje, već kao one dovode do toga da se nešto napravi. Odlikuju se time što na strateški način nadahnjuju druge da rade. Kada vođe pokreta rade, i drugi koji žele služiti Bogu poželjet će se uključiti. Jedan od znakova uspješnosti osposobljivača jest veća uspješnost drugih u službi.

Vođa pokreta je poput zemljoradnika koji sadi sjeme, ore zemlju i zalijeva je, ali zapravo ne može natjerati sjeme da raste (1.Kor. 3,6-7). Zemljoradnik je dužan brinuti se o sjemenu koje je zasadio, ukloniti sve što bi mu moglo smetati pri rastu, i pružiti mu najbolje uvjete za razvoj. Slično je i sa vođama pokreta. Kao i zemljoradnik, i on je "vršitelj" koji "dovodi do toga da se radi".

Slika 12.1 Dvije vrste vođa

ZAKLJUČAK

Pred završetak svoje zemaljske službe, Isus je svojim sljedbenicima zapovijedio da nastave voditi kao što je to i on činio (Ivan 20,21). Dobro ih je pripremio, tako da će oni činiti slične, pa i veće, stvari nego Isus, samo ako se budu držali onoga što su naučili (Ivan 14,12).

U današnje vrijeme sljedbenici vođe moraju slušati vođine zapovijedi. Sjetimo se Isusovog jedinstvenog pristupa. Isus je živio kao sluga. Iskreno je volio svoje sljedbenike i učio ih kako da šire viziju: to je vodstvo u najboljem izdanju. Ovo je veliki Vođa pokreta, koji dotiče živote i mijenja svijet.

STANIČNE GRUPE

Stanične grupe koje ispunjavaju područje djelovanjem u lokalnim crkvama

---

☞ Svrha lekcije

Svrha ove lekcije jest objasniti kako planirati i sprovesti službu staničnih grupa u postojećoj crkvi.

☞ Glavne točke

- Stanične grupe mogu biti dio svake zajednice koja želi rasti i izvršavati zapovijed Velikog poslanja.

☞ Željeni ishod

Po završetku ove lekcije, svaki bi sudionik trebao...

- shvaćati da stanične grupe mogu doprinijeti poboljšanju zajedništva u postojećoj crkvi, unaprjeđivanju učenja, evangelizacije i razvoju vođa
- razmisliti o pozitivnim, a potom i o mogućim negativnim efektima staničnih grupa na postojeće službe u crkvi
- razumjeti da je za planiranje i sprovođenje službe staničnih grupa u postojećoj crkvi nužno poduzeti određene korake
- biti u stanju osnovni plan za uvođenje staničnih grupa u postojeću zajednicu

UVOD

Cilj zasnivanja pokreta otvaranja crkava jest ispuniti Veliko poslanje i odnijeti Radosnu vijest o Kristu do krajeva zemlje (Djela 1,8). Zajedništvo, učenje i evangelizacija u staničnim grupama jesu elementi potrebni da bi već postojeća crkva mogla otvoriti više novih crkava upravo pomoću staničnih grupa. Crkve, čija je vizija umnažanje, mogu pomoću staničnih grupa otvarati nove crkve, ali ne samo to već i dovesti do probuđenja i rasta u svojoj zajednici. Stanične grupe ni u kom slučaju nisu jedini način za to, ali ipak predstavljaju djelotvornu metodu za osvježavanje i usredotočavanje službe u crkvi. Pomoću njih će postojeće lokalne crkve moći ispuniti Jeruzalem, to jest svoj grad, živim i relevantnim svjedočanstvom o Kristu.

Kada pomislite kolika je korist od službe staničnih grupa, postaje jasno da ima doista puno razloga zašto bi i tradicionalna crkva htjela preuzeti taj pristup. Stanične grupe u postojećoj crkvi omogućuju članovima da razvijaju i jačaju međusobna prijateljstva. Što se budu više družili, to će bolje znati što koga raduje, a što opterećuje, te će moći ispuniti biblijsku zapovijed da ljube jedan drugoga (Ivan 13,34-35) i da nose bremena jedan drugoga (Gal. 6,2).

Stanične grupe će pomoći članovima crkve da nauče prepoznavati svoje duhovne darove, te da ih razviju i upogone. Više neće većinu službi obavljati tek mali broj (uglavnom preuzetih) vođa crkve, već će se i sami članovi sve više uključivati u službu učenja, izgrađivanja i evangelizacije. Stanične grupe će tako služiti razvoju vođa između samih svojih članova. Evangelizacija u okviru grupe dovest će do rasta crkve.

Isto tako, stanične grupe u postojećoj zajednici uglavnom mijenjaju dinamiku njezine službe. Vodstvo crkve mora biti predano ovakvoj službi i biti aktivno uključeno u nju. Prije pokretanja službe staničnih grupa u lokalnoj crkvi, treba prvo riješiti neka pitanja. Kada se donese odluka o uvođenju staničnih grupa u crkvu, tada vođe moraju napraviti plan i, pod vodstvom Svetog Duha, sprovesti ga.

I. PROCJENA

Da bi stanične grupe mogle funkcionirati u okviru postojeće crkve, treba dobro promisliti neka pitanja. Radi diskusije, u ovoj ćemo lekciji pretpostaviti da osnivač crkava radi pomoću staničnih grupa i da ih želi uvesti u svoju matičnu crkvu. Stoga se mora sresti sa pastorom (ili pastorima) i vođama crkve te im objasniti bit i prednosti staničnih grupa, a isto tako i porazgovarati s njima o pitanjima koja će utjecati na odluku o tome hoće li se stanične grupe uvoditi u crkvu ili ne.

Ovo su pitanja koja treba raspraviti sa vodstvom svake crkve koja razmišlja o uvođenju staničnih grupa u svoju zajednicu:

A. Vizija

Kakvu viziju vođe imaju za svoju crkvu? Mogu li stanične grupe biti potpora i poticaj njihovoj viziji? One mogu postati temelj strategiji za veću službu. Ako pretpostavimo da u grupama dolazi do evangelizacije i rasta, koja bi bila uloga takvih grupa, koje se umnažaju, u strategiji službe? Želi li crkva rasti, želi li osnivati svoje ogranke, ili pak želi slati svoje misijske timove u druga mjesta? Crkvene vođe se moraju odlučiti za viziju svoje službe i za strategiju staničnih grupa, u odnosu na cjelokupnu viziju crkve.

B. Predanje

Jedan od najključnijih čimbenika za uspjeh i neuspjeh staničnih grupa u postojećoj crkvi jest pitanje koliko su vođe predane. Vođe moraju znati koja je korist, uloga i svrha službe staničnih grupa. Moraju znati da stanične grupe nisu obične male grupe u kojima se proučava Biblija. Proučavanje Biblije je, svakako, sastavni dio staničnih grupa, ali nije njihova glavna svrha. Glavna svrha staničnih grupa jest doživjeti Kristovo tijelo na djelu: štovati Gospodina, izgrađivati vjernike i svjedočiti izgubljenima. Jesu li vođe spremne izraziti takve elemente u službi staničnih grupa? Vodstvo postojeće crkve morat će biti fleksibilno kako bi napravilo mjesta za promjene koje će zbog staničnih grupa nastati.

Jedan od najključnijih čimbenika za uspjeh i neuspjeh staničnih grupa u postojećoj crkvi jest pitanje koliko su vođe predane.

C. Postojeće službe

Služba staničnih grupa u crkvi bit će potpora i poticaj službama evangelizacije, učenja i osposobljavanja vođa. Stoga treba dobro razmisliti o tome kako će stanične grupe utjecati na već postojeće službe crkve. U nekim će crkvama stanične grupe nadopuniti ono što već postoji. Međutim, isto se tako može dogoditi da postanu konkurencija ili smetnja postojećim službama. Zna se dogoditi da stanične grupe budu uspješnije od postojećih službi. Na primjer, ako crkva evangelizira tako što održava sastanke na otvorenom, može biti da se na njima odaziva dosta mali broj ljudi. Ako, pak, evangelizacija putem prijateljstva u grupi dobro funkcionira, vođa postojeće službe evangelizacije mogao bi se osjetiti ugroženim od strane grupa. To bi moglo dovesti do tenzija između onih koji službu obavljaju "onako kako se to oduvijek radi" i onih koji je obavljaju u staničnim grupama.

Porazgovarajte o službi staničnih grupa sa svakim crkvenim vođom pojedinačno, i nastojte ustanoviti koje je njegovo mišljenje. Jeste li naišli na kakav potencijalni konflikt? Hoće li se dolaskom staničnih grupa pojedine postojeće službe (učeništvo, recimo) morati promijeniti ili ukinuti? Ova se pitanja moraju postaviti prije njihova uvođenja u službu.

D. Tradicija ili nove ideje?

Neki bi ljudi u crkvi mogli pomisliti da je sve ovo sa staničnim grupama čudno i pomalo zastrašujuće. Možda će im se protiviti, pogotovo ako nemaju nikakvog iskustva sa službom u grupama.

Ljudi se znaju usprotiviti staničnim grupama i jednostavno zato što su nekad bili u sličnoj grupi, ali nije bilo nekog uspjeha. Zato treba dosta vremena i snage da se članovima crkve objasni što su grupe zapravo i kako bi mogle koristiti crkvi.

Ovisno o crkvi, nekim članovima ipak neće biti lako prihvatiti osnovno načelo evangelizacije putem prijateljstva u grupama. Ako nikada nisu na takav način svjedočili ljudima već su to činili nekako drugačije, ili baš ne vole pomisao da se trebaju sprijateljiti s nevjernicima, tada im neće biti lako shvatiti potrebu za staničnim grupama, u kojima je svjedočenje putem prijateljstva glavni prioritet.

E. Mjesto

Neovisno o tome koliko je grupa isprva bilo, svakoj od njih treba neko mjesto za tjedna okupljanja. U nekim je zemljama sasvim u redu sastajati se po kućama i stanovima, i s te strane nema problema. U drugim bi zemljama taj problem mogao biti nešto veći. Vođe moraju uzeti u obzir gdje se sastaje prva grupa, osobito kad pomislimo da bi se tijekom godina iz nje moglo razviti više grupa. Recimo da će grupe rasti i umnažati se: a gdje će se sastajati nove grupe? O tome treba razgovarati prije uvođenja staničnih grupa u crkvu, kako kasnije, kad grupe budu spremne za umnažanje, ne bi bilo takvih problema.

F. Vodstvo

Crkveno vodstvo mora prije svega odrediti tko je sposoban i slobodan da vodi prve stanične grupe (vidjeti u trećem priručniku lekciju o staničnim grupama pod nazivom: "Obučavanje novih vođa staničnih grupa"). Takve ljude treba osposobiti i pripremiti za uspješno vođenje grupa. U pripremu bi bilo dobro uvrstiti lekcije o staničnim grupama, o vodstvu i metodama proučavanja Biblije iz ovih priručnika. Ostale lekcije iz ovih priručnika mogu se upotrijebiti ovisno o potrebama i iskustvu budućih vođa.

Od samog osnutka prvih staničnih grupa valja uspostaviti i upogoniti nadzornu strukturu (o tome ćemo više reći u 13. lekciji pod naslovom "Nadgledanje staničnih grupa"). Netko mora biti mentor vođama staničnih grupama, i biti spreman da se barem jednom mjesečno sastaje s njima, te da ih obučava i hrabri. Mentor može sam odlučiti da oformi staničnu grupu od samih vođa, koje će pomagati, učiti i hrabriti.

Ne zaboravite da u početku ne možete imati više grupa nego vođa. Neke crkve se odlučuju kompletno razdijeliti na grupe, dok druge to čine samo s onima koji se zanimaju za takvu službu. Ako vođe crkve otvoreno pozovu sve koji se žele uključiti, mogli bi se naći u nebranom grožđu ako se javi više ljudi nego što vođe grupa mogu podnijeti.

Ne zaboravite da u početku ne možete imati više grupa nego vođa.

Bitno je da crkve koje razmišljaju o službi staničnih grupa pomno razmotre sva ova pitanja. Nakon što starješine razmisle žele li početi raditi s grupama, određeno razdoblje trebaju odvojiti kako bi se molili i vidjeli hoće li ići dalje ili ne. Njihova će odluka uvelike utjecati na živote njihovih članova, i nikako je ne treba shvaćati olako. Ako Sveti Duh potvrdi da treba uvesti stanične grupe u crkvu, tada je na vodstvu da isplanira kako zasnovati grupe.

II. PLANIRANJE I SPROVOĐENJE

Svaki plan za službu staničnih grupa bit će jedinstven i odražavat će posebnosti i odlike pojedine crkve. Premda će se svaki plan razlikovati od drugih u pojedinostima, postoje određeni koraci koji se moraju isplanirati i sprovesti kako bi se služba staničnih grupa mogla uvesti u postojeću crkvu.

A. Prvi korak – osmislite viziju službe čiji će dio biti i stanične grupe

Pastori i crkvene starješine moraju znati koji je cilj službe staničnih grupa. Isto tako, oni moraju shvaćati koje su funkcije, kao i način na koji se služba ostvaruje u okviru stanične grupe. Vođe trebaju znati objasniti koja je korist od staničnih grupa osobama koje o grupama ne znaju ništa. Uz to, moraju biti suglasni s postojanjem službe staničnih grupa u svojoj crkvi, i poticati je.

Treba u molitvi dobro osmisliti strategiju službe. Kako će se stanične grupe uklopiti u viziju i ciljeve crkve? Hoće li grupe služiti jedino rastu crkve i učeništvu? Želi li crkva osnovati jednu ili više novih crkava? Želi li možda slati svoje misijske timove, koji će na drugim područjima zasnivati službu staničnih grupa? Strategija je tu da vodi i usmjerava službu grupa tako da se one mogu razvijati i imati interaktivni međusobni odnos.

B. Drugi korak – počnite otkrivati zajednici svoju viziju

Pastor(i) i crkvene vođe trebaju početi otkrivati zajednici svoju viziju i prednosti postojanja staničnih grupa u crkvi. Morat će objasniti kako se grupe uklapaju u ciljeve crkve, te na koji će način ojačati crkvu i njezine službe. Osim toga, bit će dobro da svakom pojedinom članu crkve objasne koje su prednosti staničnih grupa.

C. Treći korak – odredite vođe i obučite ih

Izaberite one vjernike koji su spremni i kvalificirani da vode stanične grupe. Potanko im objasnite ciljeve, prednosti, koncepte, itd. staničnih grupa. Zatražite od njih da se mole i razmisle žele li voditi staničnu grupu.

Osmislite nadzornu strukturu za vođe staničnih grupa. Mora biti postojati barem jedna osoba koja će biti zadužena da bude mentor vođama; da ih poziva na odgovornost i pomaže im sa problemima i pitanjima. Jedan od načina kako se to može učiniti jest da se formira prva stanična grupa čiji će članovi biti buduće vođe. Ta se grupa treba sastajati više mjeseci prije nego što se formira bilo koja druga grupa u crkvi. Tako će vođe steći praksu i iskustvo u radu sa staničnim grupama. Osoba koja će voditi staničnu grupu s vođama treba biti ista osoba koja će im biti mentor. Grupa se treba redovito sastajati (možda jednom mjesečno?) nakon što se zasnuju i ostale grupe. To će biti prilike za zajedništvo, za pouku, te za razgovor o problemima i pitanjima.

Stanična grupa s vođama može biti njihova priprema za vođenje grupa.

Naučite buduće vođe staničnih grupa da služe u svim aspektima službe. U najmanju ruku, treba ih naučiti onome što se nalazi u lekcijama o staničnim grupama, proučavanju Biblije i o vodstvu, koje se nalaze u ovim priručnicima.

D. Četvrti korak – formirajte nove stanične grupe

Nakon višemjesečnog sastajanja u “vodećoj” grupi, vođe mogu početi planirati formiranje vlastitih staničnih grupa. Kada će se svaka grupa okupljati (koji dan, u koliko sati)? Gdje će se sastanci održavati? Pretpostavimo da su neki od vjernika iz zajednice izrazili želju da se priključe grupama: kako ćete odlučiti u koju ćete ih grupu smjestiti?

Potrebne su velike pripreme za prvi sastanak nove stanične grupe (u drugom priručniku pogledajte drugu lekciju o staničnim grupama: “Principles of Cell Group Leadership” i treću lekciju: “Starting a Cell Group”). Neka mentor grupe s vođama pomogne svakom od vođa i bodri ga u pripremanju za prvi i važan sastanak.

Možda bi bilo dobro odrediti datum za prvo okupljanje nove stanične grupe i obavijestiti zajednicu o tome, kako bi se vjernici mogli moliti za ovu novu službu i radovati se njezinoj početku. Tako će se u ljudima stvoriti polet i ushićenost staničnim grupama.

E. Peti korak – stalno ocjenjujte i prilagođujte službu staničnih grupa

Vodstvo crkve bi povremeno trebalo procijeniti kako stanične grupe napreduju. Kao što je to slučaj sa svakom drugom službom, i ovdje će biti potrebno prilagoditi prvotne planove i zamisli. Budite spremni da vas Sveti Duh povede, i neprestano se molite za grupe i njihove vođe, kako bi ih Bog upotrijebio u jačanju crkve i vođenju ka ispunjenju njezina cilja i svrhe.

PITANJA ZA RAZMATRANJE, PONAVLJANJE I PRIMJENU

- Uzevši u obzir sve prednosti staničnih grupa na području zajedništva, učenitstva, evangelizacije i razvoja vodstva, zašto ne bi svaka crkva imala stanične grupe?
- Zamislite da je neka crkva odlučila uvesti službu staničnih grupa. Što ćete učiniti da ne dođe do “suparništva” između postojećih službi – učenitstva i evangelizacije – i njihovih ekvivalenata u staničnim grupama?
- Zašto je bitno imati mentora stanične grupe za vođe grupa? Koja je njegova uloga i dužnost?
- Zašto je potrebno najprije formirati staničnu grupu koja će se sastojati od vođa budućih grupa? Što to znači crkvi ako je njezino vodstvo sada u toj grupi?
- Koji je krajnji cilj uvođenja službe staničnih grupa u ustroj postojeće crkve?

PLAN DJELOVANJA

- Razmislite o svojoj “matičnoj” crkvi. Koja je vizija vaše zajednice? Koji su njezini ciljevi? Mogu li stanične grupe pomoći crkvi u postizanju ciljeva koji su pred njom?
- Do kakvih bi problema ili poteškoća došlo kada bi se u tu istu crkvu uvele stanične grupe?
- Smislite i napišite kraći plan za djelovanje staničnih grupa u toj zajednici (ili bilo kojoj drugoj zajednici s kojom ste dobro upoznati). Kako ćete sprovesti svoj plan?
- Razmislite o crkvama koje znate, a za koje ste uvjereni da bi im služba staničnih grupa koristila. Kako biste im rekli da one služe jačanju crkve, i da joj pomažu ostvariti svoje ciljeve? Da li ste spremni pomoći im da započnu sa takvom službom u svojoj zajednici? Dobro razmislite o tome i molite se.

Nadgledanje staničnih grupa

KOORDINIRANJE VOĐA STANIČNIH GRUPA I VOĐENJE BRIGE O NJIMA

☞ Svrha lekcije

Svrha ove lekcije jest motivirati svakog pojedinog sudionika tečaja da razvije nadzornu strukturu, kako bi njegova služba staničnih grupa neprestano rasla.

☞ Glavne točke

- Uloge koordinatora i nadglednika.
- Nadgledanje službe staničnih grupa mora biti dobro ustrojeno.

☞ Željeni ishod

Po završetku ove lekcije svaki bi sudionik morao...

- znati da je u službi staničnih grupa potrebna nadglednička struktura, i koje su njezine prednosti
- znati koje su uloge i odgovornosti svakoga iz nadgledničke strukture, te kako oni doprinose rastu i uspjehu grupa
- osmisliti osnovni plan za primjenu nadgledničke strukture u svojoj službi grupa, ako takva struktura već ne postoji

☞ Dodatak

13A Stanične grupe: Konačni korak

☞ Savjeti za učitelje

Kod plana djelovanja ćete zamoliti sudionike tečaja da pročitaju dodatak 13A "Stanične grupe: Konačni korak" i smisle osnovni plan za primjenu nadgledničke strukture u svojoj službi staničnih grupa. Budući da je ovo posljednja lekcija o staničnim grupama, vi ili mentor prekontrolirajte planove koje su smislili.

UVOD

Tročlani misijski tim (Peter, Sandra i Michael) su posljednje tri godine proveli radeći u gradu od nekih 35 000 stanovnika. Svatko je od njih pokrenuo određeni broj staničnih grupa, od kojih su se neke višestruko umnožile. Kada bismo izbrojali koliko se grupa redovito okuplja i koliko se ljudi obratilo, mogli bismo zaključiti da je njihova služba zasad vrlo uspješna.

Međutim, što su grupe više rasle i umnažale se, Peter, Sandra i Michael su bili sve više frustrirani. Svaki od njih je u podizanju novih vođa nailazio na razne probleme i pitanja, a nisu imali koga pitati za savjet. Bili su toliko pretrpani obavezama da su se jedva stigli i vidjeti, i činilo se kao da je svatko od njih otišao u neku svoju službu. Kada su Peter, Sandra i Michael počeli raditi u tome gradu, Peterova je vizija bila da pomoću staničnih grupa otvori nekoliko novih crkava. Međutim, u posljednje su vrijeme svi bili toliko prezauzeti sa svojim grupama da Peterovu viziju nitko više niti ne spominje.

Međutim, Peter, Sandra i Michael ne znaju da veći broj najmlađih grupa doživljava probleme u kojima bi im iskusniji vođa mogao pomoći, ali to njima nitko nije rekao niti je tražio njihovu pomoć. Dvije od tih grupa planiraju održati evangelizaciju na istom mjestu u gradu, dok će veći dijelovi grada ostati bez ikakvog svjedočanstva za Krista. Peteru je drago što grupe rastu i množe se, ali mu se ipak čini da bi se više postiglo kad bi sve troje našli načina da skladno surađuju.

Ono što Peter ne vidi u svemu ovome jest da u njegovoj službi staničnih grupa nedostaje administrativna strana. Netko mora nadgledati grupe, kako bi se njihovi evangelizacijski naponi mogli organizirati i koordinirati.

Nažalost, mnoge misionare riječ “administracija” asocira na dosadnu papirologiju i nepotrebne smetnje. Ona čak može podrazumijevati i vlast, hijerarhiju i kontrolu, a sve to ljudi žele izbjeći u službi. Međutim, pravilno osmišljena i upotrijebljena administracija služi najboljem mogućem korištenju Božjih dobara, i doprinosi plodnosti misija. Administracija je ključni dio službe staničnih grupa; ona je **apsolutno nužna** za razvoj pokreta osnivanja crkava kroz rad staničnih grupa. Administracija u vidu nadgledničke strukture predstavlja nužan dio vizije cijele službe, a osobito u trenucima kada se stanične grupe počnu razvijati i množiti.

Među najbitnijim odlikama nadgledanja jest i ta, da se tako osigurava briga i izgradnja za vođe staničnih grupa.

I. NADGLEĐANJE STANIČNIH GRUPA

Nadglednik je, u najširem smislu, netko tko nadgleda nečiji rad. On je dužan brinuti se da taj rad ide kako treba i na vrijeme. U službi staničnih grupa postoji potreba za “nadglednicima” koji će pomagati vođama grupa u njihovu “poslu”. Oni nisu tu da sprovode kontrolu i prisiljavaju vođe da rade po njihovom – naprotiv. Njihova je dužnost pomagati vođama svojim dojmovima, mudročću i savjetima, kako bi služba grupa bila uspješna.

A. Značaj nadgledanja

Neovisno od uloge grupa u službi, potrebno je razmišljati o tome kako ih u kontekstu službe nadgledati. Više je razloga zašto je u službi staničnih grupa potreban neki vid nadgledničke strukture:

Koordiniranje: Nadgledane grupe imaju vodstvo koje je u stanju koordinirati rad pojedinačnih grupa u kontekstu strategije cijele službe. Svaka će grupa služiti samostalno, ali će uz postojanje koordinacije naponi svake od njih doprinostiti ostvarivanju cilja cjelokupne službe. Koordiniranje je proizvod naše sposobnosti da vidimo cjelokupnu sliku onoga što se događa – ili što bi se moglo dogoditi – u staničnim grupama.

Zamislimo da je cilj određene službe staničnih grupa ispuniti cijeli grad ili selo svjedočanstvom o Kristu, i osnovati tri crkve. Ukoliko postoji koordinacija između rada pojedinačnih grupa, tada su se one u stanju širiti bez međusobnog preklapanja. Sprovest će se istraživanje u kojem će se otkriti razna ciljna područja u gradu, pa će svaka grupa moći nacrtati svoj “krug odgovornosti” oko područja na kojem želi djelovati. Tako će stanične grupe moći djelotvorno svjedočiti u cijelom gradu. Kada dođe vrijeme za osnivanje novih crkava, koordiniranost stanica omogućit će uravnotežen i zdrav stav prema njihovom svrstavanju u crkve.

Vodstvo: Kada je određen tip nadgledničke strukture na svome mjestu, tada vođa svake stanične grupe ima kome doći sa svojim pitanjima, problemima i teškoćama. Tada postoji ustrojena sredina, u kojoj vođe grupa mogu učiti jedan od drugoga, kao i od iskusnijih vođa. Umjesto da se sami muče s raznim problemima i pitanjima, imaju koga pitati za savjet i za pomoć.

Među najbitnijim odlikama nadgledanja jest i ta, da se tako osigurava briga i izgradnja za vođe staničnih grupa.

Vođe staničnih grupa neprestano služe ljudima koji u njihove grupe spadaju, ali njima nitko ne služi. Među najbitnijim odlikama nadgledanja jest i ta, da se tako osigurava briga i izgradnja za vođe staničnih grupa. Praktičan način za to bio bi formiranje stanične grupe za vođe, gdje bi se vođe mogle sastajati i jedan drugome služiti i poučavati se.

Odgovornost: Svaka će grupa imati sebi svojstvene ciljeve, čijim će ispunjavanjem doprinostiti svrsi cjelokupne službe. Vođe grupa trebaju nekoga pred kime će biti odgovorni za ostvarivanje svojih ciljeva. Tako će se, po potrebi, ciljevi svih grupa moći povremeno procjenjivati i prilagođavati. To je osobito dobro za nove grupe i nove vođe, jer će im pomoći da se mole i misle što Bog želi učiniti u njihovoj grupi, te da pred svoju grupu postavljaju realne ciljeve. Umjesto da čekaju da se nešto dogodi, vođe koje imaju kome biti odgovorne željet će voditi svoju grupu u ostvarenju cilja koji je Bog pred njih postavio.

Integritet: Jedna od prednosti službe staničnih grupa jest u tome što se novi vjernici poučavaju i nove vođe podižu iz redova same grupe. Međutim, nezrelost u kombinaciji s pretjeranom revnošću može biti vrlo opasna. Može se dogoditi da stanična grupa zastrani i počne krivo tumačiti i/ili primjenjivati Bibliju. Nadglednička struktura je zato tu da se svaka grupa može preispitati, kako bi se izbjegla pretjerivanja, krajnosti, pa čak i kriva učenja. Grupa koja je prepuštena sama sebi može zaglibiti i početi krivo tumačiti i naučavati Božju riječ.

B. Nadglednička struktura

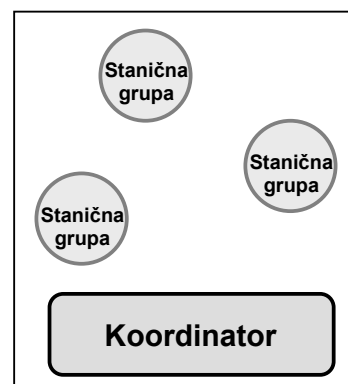
Na koji god se način stanične grupe nadgledale, temeljno načelo ostaje isto: mora postojati nekakav ustrojeni pristup kojim će se grupe koordinirati, i koji će vođama pomoći u razvijanju ljudi i službi u njihovom grupama. Vođe staničnih grupa će za zadaće i ciljeve grupa biti odgovorne nadglednicima, koji će pratiti učenje i duhovni razvoj vođa, kao i članova grupe.

Tipična nadglednička struktura sastoji iz dva sloja: prvi bismo mogli nazvati koordinatorskim slojem, i on se prvenstveno bavi vođama. Drugi sloj ćemo nazvati nadgledničkim slojem, jer se ovdje poglavito bave koordinatorima. Oba sloja, i koordinatorski i nadglednički, imaju posebne uloge i odgovornosti u razvoju vođa i službi u staničnim grupama:

1. Koordinator

Budući da se uloga koordinatora prvenstveno sastoji u vođenju i poučavanju vođa staničnih grupa, on bi i sam prije ove dužnosti morao biti vođa stanične grupe. Ako vođe grupa žele da njihova služba bude uspješna, treba im mentor. Evo kojim se planovima u životu i službi vođe stanične grupe koordinator treba baviti:

- Problemi u grupi - Koordinator se redovito sastaje sa vođom stanične grupe. U nekim je službama to jednom tjedno, dok u drugima samo jednom mjesečno. Sastanci mogu biti neformalni, ali koordinator isto tako može oformiti staničnu grupu za vođe. Na tim će sastancima vođe moći pitati što ih zanima, razgovarati o postojećim problemima i učiti se iz iskustva drugih.
- Osobni duhovni rast - Koordinator se obavezno mora družiti s vođama grupa pojedinačno, kao i u obiteljskom okruženju, kako bi ih bolje upoznao i potpunije mogao shvatiti što se događa u životu svakog od njih. Neka su to neformalni razgovori i druženje; primjerice zajednički ručak, ili kava/čaj u vođinom domu.
- Obuka šegрта za vođe – Jedna od najtežih stvari u službi staničnih grupa jest kada vođa mora obučiti svoga šegрта. Većina vođa staničnih grupa nikada nije aktivno sudjelovala u podizanju novih vođa, pa će s te strane imati puno pitanja i problema. Tu će koordinator moći iznijeti svoje praktično iskustvo o tome kako je obučavao nove vođe u drugim staničnim grupama.
- Planiranje i odgovornost - Koordinator je dužan pomoći vođama grupa u osmišljavanju ciljeva i planova za službu, kao i pozivati ih na odgovornost za njihovo ostvarivanje. To, između ostalog, znači da će u svakoj grupi morati napraviti "krug odgovornosti", kako bi im objasnio gdje će njihov djelokrug biti (zemljopisno gledano), i u kojem segmentu stanovništva. Osim toga, koordinator je dužan pomoći vođama grupa da smisle i sprovedu plan za umnažanje. Uz to, neka vođe imaju svoje planove za duhovni razvoj svakog pojedinog člana grupe, te za evangelizaciju i druge aktivnosti grupe. Da bi grupa rasla i bila uspješna, nužno je da koordinator i vođe grupa revidiraju i prilagođuju ove planove.
- Praktične vještine korisne u službi - Koordinator isto tako mora pružiti vođama grupa stalnu obuku i poduku, kako bi ih mogao osposobiti za daljnju plodonosnu službu. Koordinatorovo poučavanje mora biti u dodiru s trenutnim potrebama u životu i službi vođa grupa. U njemu koordinator treba vođama pružiti praktične savjete kako se nositi sa stvarnim životnim problemima i situacijama.
- Ohrabrenje – Bilo bi dobro da koordinator povremeno posjećuje stanične grupe, i da bude dobro upoznat s onim što se na njihovim sastancima uči i proučava. Svaku službu okružuju neke druge okolnosti, ali koordinator ipak treba znati koliko je ljudi u svakoj grupi, koliko je gostiju, gdje se grupe okupljaju, i imaju li vođe trenutno nekakvih nerazriješenih problema.

Svaki vođa stanične grupe treba imati plan za duhovni razvoj svakog pojedinog člana njegove grupe.

- Molitva - Koordinator se mora sastajati s vođama staničnih grupa radi molitve, a isto tako se i u svom molitvenom životu treba zauzimati za njih. Neka stalno traži načina da im pomogne, kako bi im služba bila uspješna i kako bi oni sami mogli sazrijevati i biti sve sličniji Kristu.

Budući da će koordinator morati posvetiti puno vremena i snage brizi i razvoju svakog pojedinog vođe grupa, on na svojim plećima ne bi smio nositi više od četiri do pet grupa.

2. Nadglednik

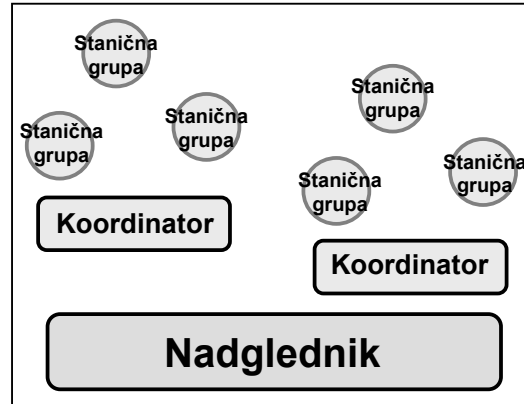
Uloga nadglednika i koordinatora razlikuje se poglavito u tome što nadglednik nije u izravnom dodiru s vođama staničnih grupa – on, naime, prvenstveno radi koordinatorima. Nadglednik mora imati veliko iskustvo u službi staničnih grupa, koje je stekao tako što je i sam bio vođa i koordinator. Nadglednik se zanima za život i službu svakog koordinatora, kao i za pravac kojim se kreće cjelokupna služba. Nadglednici su mentori koordinatorima, isto kao što su koordinatori mentori vođama staničnih grupa.

Nadglednik se mora redovito sastajati s koordinatorima, i to barem jednom mjesečno. Na tim će sastancima koordinatori moći podnositi izvješća o napredovanju i aktivnostima svake stanične grupe za koju su zaduženi. Nadglednik može, radi vođenja evidencije, napraviti pisani obrazac za podatke o grupama, koji će svaki koordinator moći ispunjavati.

Jedna od najbitnijih uloga nadglednika jest nadgledanje i razvijanje stalnih koordiniranih napora među grupama. Nadglednik ne smije iz vida gubiti krajnji cilj službe, i dužan je svakom koordinatoru davati do znanja koja je u svemu tome uloga svake pojedine stanične grupe. Na primjer, cilj jedne konkretne službe staničnih grupa može biti osnivanje dviju crkava na nekom području ili u nekom gradu. Dvojica koordinatora će raditi s samostalnim staničnim grupama, dok će treći raditi sa samostalnim grupama, kao i grupama koje su nastale u okvirima postojeće crkve. Dužnost nadglednika jest objasniti koordinatorima kako sve ove grupe mogu zajedničkim trudom zasnovati dvije crkve, te što sve treba poduzeti da bi do toga i došlo. Kada u grupi – ili u koordinatorovom životu – dođe do problema, nadglednik je tu da sasluša, da se moli i posavjetuje. Stoga neka u svom rasporedu ima odvojeno vrijeme za redovitu molitvu sa svakim od koordinatora, kao i za hitne molitvene potrebe grupa.

U pojedinim službama staničnih grupa, sve grupe se grupe zajedno redovito (možda jednom mjesečno) sastaju radi štovanja, zajedništva i/ili učenja. Ova se okupljanja nekad nazivaju slavljinama. Ako imate takvih okupljanja, dužnost je nadglednika (ili, ako nemate nadglednika, koordinatora) voditi sastanke, a još jedan ili dva koordinatora mogu služiti štovanjem ili poučavanjem.

U pojedinim službama staničnih grupa, sve grupe se grupe zajedno redovito (možda jednom mjesečno) sastaju radi štovanja, zajedništva i/ili učenja

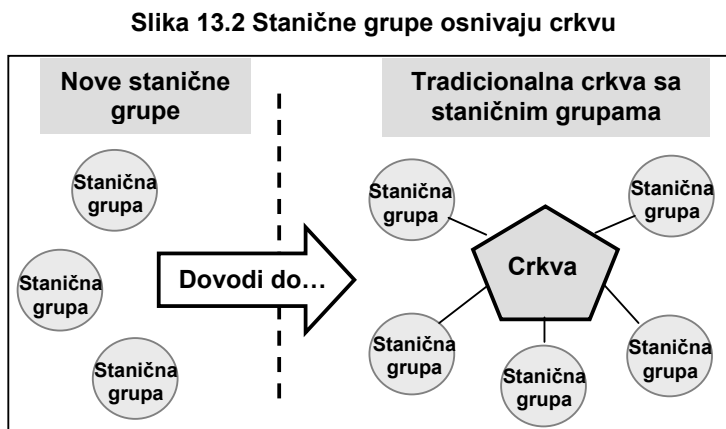

II. NADGLEĐNIČKE STRUKTURE ZA RAZLIČITE MODELE SLUŽBI STANIČNIH GRUPA

Često će se događati da će sam fizički ustroj službe staničnih grupa uvjetovati i oblik nadgledničke strukture. U 6. lekciji o staničnim grupama, "Filozofija službe staničnih grupa," iznijeli smo više različitih modela koji mogu poslužiti u službi staničnih grupa. Ovo što slijedi jest kraće prisjećanje na svaki od modela, uz pridružene oblike nadgledničke strukture koji se mogu primijeniti u danim situacijama:

A. Model 1: Stanične grupe osnivaju tradicionalnu crkvu s grupama

Ovdje imamo situaciju gdje su jedna ili više staničnih grupa toliko izrasle i umnožile se, da su bile u mogućnosti osnovati novu tradicionalnu crkvu, koja će se okupljati na određenom mjestu i održavati bogoslužje koje odgovara mjesno-kulturnom kontekstu. Ova će crkva i dalje putem staničnih grupa evangelizirati, održavati zajedništvo, obavljati učenje i rasti. Možda će prigrliti i pojedine tradicionalne "programe" službe, kao što su nedjeljna škola, rad sa ženama, vikend-evangelizacije za djecu, itd. Na slici 13.2 predstavljen je upravo ovakav model.

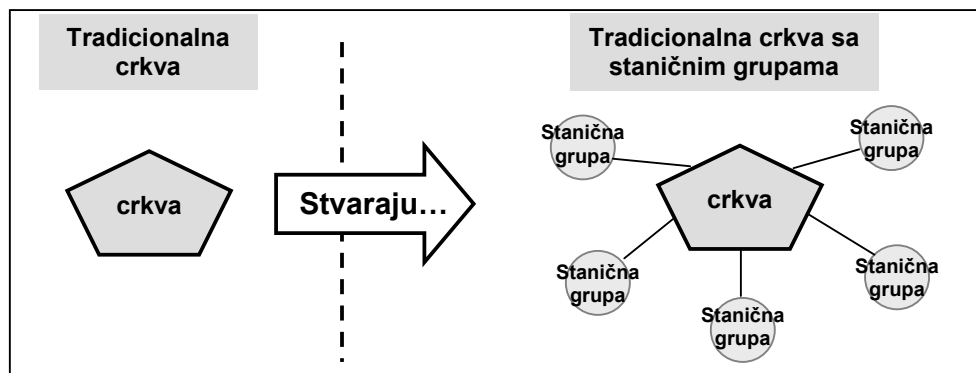
U ovom će slučaju nadglednička struktura morati postojati prije nego što se crkva uopće osnuje. Za ovaj je model potrebno da barem jedan koordinator nadgleda službe pojedinih grupa, i pomaže vođama u koordiniranju osnivanja nove crkve. Zanimljivo je primijetiti da će, kad se crkva osnuje i grupe krenu rasti i umnažati se, koordinatora vjerojatno početi zvati đakonom ili starješinom zaduženim za službu staničnih grupa.

B. Model 2: Postojeća crkva se preustrojava po staničnim grupama

Postojeća crkva se može preustrojiti i organizirati se po staničnim grupama radi zajedništva, evangelizacije i učenja (vidi 12. lekciju o staničnim grupama). Na vodstvu crkve je da na, temelju broja članova crkve i broja potencijalnih vođa grupa odluči, kolik je grupa potrebno/moguće oformiti. Vremenom će crkva početi rasti, jer će i same stanične grupe ras i umnažati se, kao što je ilustrirano na slici 13.3.

Tipično da će u ovoj situaciji nadgledničku strukturu sačinjavati i ulogu koordinatora i nadglednika obavljati vođe postojeće crkve. Đakoni i starješine mogu biti koordinatori, dok bi za nadglednika možda bilo najlogičnije izabrati pastora, ili pak pastorski tim. Najčešće se događa da, kako grupe rastu i umnažaju se, vođe staničnih grupa počinju služiti kao koordinatori, a na kraju i kao nadglednici.

Slika 13.3 Stanične grupe koje se dodaju postojećoj crkvi

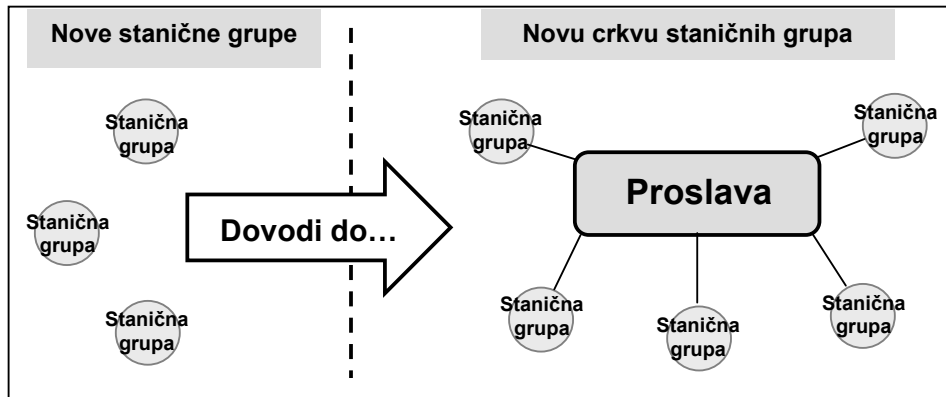

C. Model 3: Stanične grupe zasnivaju crkvu sačinjenu od staničnih grupa

Crkva sačinjena od staničnih grupa razlikuje se od klasične crkve utoliko što nema niti crkvenu zgradu, niti jutarnje nedjeljne službe, a isto tako ne živi zato da bi smišljala i održavala svoje programe. Crkva se sastoji od staničnih grupa, i sve se njezine funkcije - uključujući i krštenje i Gospodnju večeru vrše u svakoj grupi. Grupe se zajednički redovito sastaju (recimo, jednom mjesečno) radi "proslave". Na tim se sastancima vjernici hrabre, uživaju u zajedništvu, štiju Boga i slušaju Božju riječ. Sve se grupe smatraju dijelom jedne velike crkve. Takav model imamo na slici 13.4.

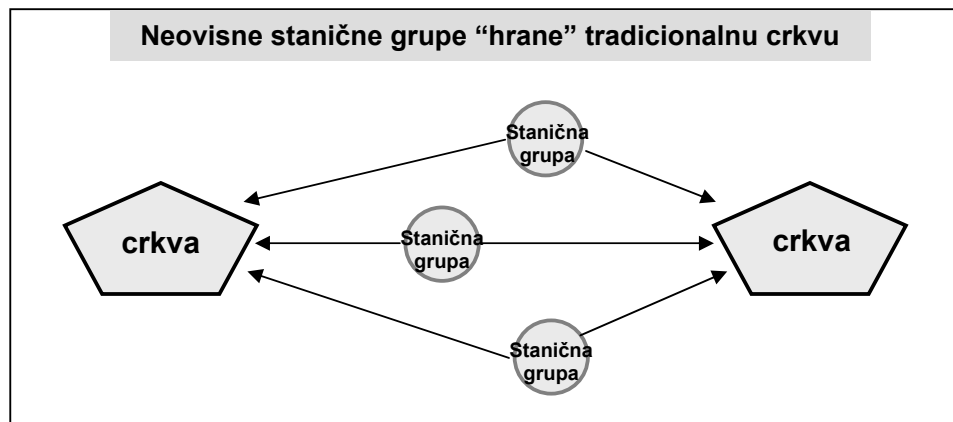
Uglavnom su nadgledničke strukture staničnih grupa jednostavne i hijerarhijske. Na svakih pet grupa ide jedan koordinator, a na svakih pet koordinatora ide jedan nadglednik. Ako broj grupa postane prevelik, tada je potrebno uspostaviti novi sloj mentora koji bi surađivali s nadglednicima, a koje se katkad naziva pastorima staničnih grupa.

Slika 13.4 Stanične grupe osnivaju staničnu crkvu

D. Model 4: Veći broj staničnih grupa raste, umnaža se i "hrani" postojeće lokalne crkve

Slika 13.5 Stanične grupe "hrane" crkvu

Stanične grupe ne moraju odmah ići osnivati nove crkve. Možda je bolje izgrađivati i jačati postojeće lokalne crkve, koje će s vremenom početi osnivati svoje ogranke. Tu se stanične grupe osnivaju neovisno o postojećim crkvama. Ljude koji počnu dolaziti na stanične grupe potiče se da uz to počnu odlaziti i u neku od postojećih crkava. Uglavnom će takvi ljudi ostati u grupi, a u istodobno će odlaziti i u crkvu. Takav proces vidimo na slici 13.5. Ako je to slučaj, tada jedan od vođa staničnih grupa može biti koordinator i organizirati djelovanje grupe tako da se na tom području počnu osnivati crkve. Ako se s vremenom pokaže da jedna ili više crkava želi uvesti službu staničnih grupa u svoju zajednicu, tada će se morati razmisliti o drugačijoj nadgledničkoj strukturi.

III. PRAKTIČNA PRIMJENA U KONTEKSTU VAŠE SLUŽBE STANIČNIH GRUPA

Titule koje će se dodjeljivati onima u nadgledničkoj strukturi; da li je to "koordinator" ili "nadglednik" uopće nisu bitne. Vi se u okviru svoje službe možete služiti onim titulama koje vam se čine prikladne i razumljive. Najbitnije od svega je da postoje ljudi koji će obavljati dužnosti koordinatora i nadglednika u strukturi koju ste uspostavili. To će biti ljudi koji će voditi stanične grupe u ostvarivanju cilja što ga je Bog postavio pred njih. Tko će se naći u takvoj ulozi, to će već ovisiti o okolnostima koje okružuju vašu službu. Ako se nove grupe osnivaju neovisno o postojećoj crkvi, tada će najčešće najiskusniji vođa grupe biti koordinator kada one počnu rasti i umažati se.

Možda u vašoj (tradicionalnoj) crkvi stanične grupe postoje zato da bi joj pomogle u rastu, kao i da jednom krene otvarati nove crkve. Tu će vam trebati mudrosti i diskrecije kako biste mogli odlučiti tko će biti koordinatori, a tko nadglednici. U svakom slučaju se preporuča da to budu ljudi koji su i sami vodili grupe, te imaju iskustva s njima. Međutim, u tradicionalnoj crkvi može lako doći do problema ako se ove uloge dodijele vođama crkve, koji pak nemaju iskustva sa službom staničnih grupa. Ako se nalazite u takvoj situaciji, treba vam puno molitve i razumijevanja. Ako nemate izbora i morate za te uloge izabrati vođe bez iskustva u vođenju grupa, dajte sve od sebe i pomozite im da shvate osnove, prednosti i karakteristike službe staničnih grupa. Vremenom će na njihovo mjesto u nadgledničkoj strukturi doći vođe koje su se razvile u samim grupama.

Nažalost, kada vidimo bilo kakvu hijerarhiju, najprije pomišljamo na element kontrole. Važno je znati da nadglednička struktura ne služi kontroliranju službe staničnih grupa. Umjesto kontroliranja staničnih grupa, svaki vođa iz organizacijske hijerarhije bi morao sve svoje napore ulagati u osposobljavanje, obučavanje i prepuštanje službe staničnim grupama, kako bi ih Sveti Duh vodio po svojoj volji. Pokreti osnivanja crkava pod vodstvom Svetog Duha su, što se tiče ljudske intervencije, poprilično "nekontrolirani". Najbitnija je odana poslušnost Božjih vjernih, koji predaju Bogu svoje živote, vrijeme i talente na korištenje tako što služe u staničnim grupama i preko njih.

PITANJA ZA RAZMATRANJE, PONAVLJANJE I PRIMJENU

- Objasnite zašto je u radu službe staničnih grupa potreban neki od vidova nadgledničke strukture. Zašto ne bi svaka grupa radila što hoće? Zašto je nadglednička struktura dobra stvar?
- Nadglednička struktura ne služi da bi se služba staničnih grupa kontrolirala, već da bi se grupe osposobljavale, obučavale i puštale u službu.
- Svojim riječima kratko recite koje se administrativne funkcije moraju obavljati u svakoj službi staničnih grupa.
- Ako i sami radite u službi staničnih grupa, a još nemate nikoga tko bi bio koordinatori, koga biste mogli zamoliti da se lati toga posla? Razmišljate li o tome da ga se negdje u budućnosti i sami prihvatite?
- U čemu je razlika između uloge nadglednika i uloge koordinatora?
- Mogu li koordinatori i nadglednici i dalje voditi svoje stanične grupe?

PLAN DJELOVANJA

- Pročitajte dodatak 13A "Stanične grupe: posljednji korak." U molitvi razmislite što Bog želi učiniti u vašoj službi staničnih grupa, pa tek onda smišljajte kakvu ćete nadgledničku strukturu oformiti.
- Potom smislite jednostavan plan o tome kakva vam je struktura u službi potrebna. Razmislite o tome kako ćete zvati koordinatore i nadglednike. Čak i ako već imate više staničnih grupa, tko bi im mogao biti koordinatori? Kako ćete odrediti tko će biti koordinatori i nadglednici grupama, koje će pod djelovanjem Svetog Duha rasti i umnažati se? Gdje ćete ih pronaći, i kakvu će obuku morati proći i iskustvo steći da bi bili spremni za ovakvu službu? Kakva će vam nadglednička struktura trebati da biste održavali i unaprjeđivali rast, koji Bog želi u vašim staničnim grupama? U kojem bi obliku ona najbolje nadopunjavala model službe s kakvim sada radite? U svoj plan uvedite i nacrt modela vaše službe, te pogledajte kako se nadglednička struktura koju ste odabrali najbolje uklapa u vaš model.
- Pregledajte svoj plan za nadgledničku strukturu sa mentorom ili učiteljem u ovoj lekciji.

Stanične grupe: Konačni korak

I. SUOSJEĆANJE S NARODIMA

Kada proučavamo Bibliju, vrlo jasno vidimo da se Bog želi objaviti svim narodima na zemlji. U Izlasku 19,5 Bog nalaže Mojsiju da prenese Izraelcima ovu poruku: "Stoga, budete li mi se vjerno pokoravali i držali moj Savez, vi ćete mi biti predraga svojina mimo sve narode – ta moj je sav svijet! – vi ćete mi biti kraljevstvo svećenika, narod svet." Sve do Kristova dolaska, Izrael je bio Božji odabrani svjedok njegove suverenosti i slave. U Psalmu 96,2-3 čitamo: "Pjevajte Jahvi, hvalite ime njegovo! Navješćujte iz dana u dan spasenje njegovo, kazujte poganima njegovu slavu, svim narodima čudesa njegova."

Isus je svojim dolaskom ispunio zakon Starog zavjeta (Rim. 10,4). Utemeljio je crkvu (Mt. 16,18) i zapovijedio svojim učenicima da budu njegovi svjedoci (Djela 1,8) sve do kraja zemlje. Crkva je postala instrument po kojem Bog želi svim narodima obznaniiti svoju ljubavi i milost. Ono što nas treba motivirati da osnivamo nove crkve jest želja za ispunjenjem Isusove zapovijedi sadržane u Velikom poslanju. Otkrili smo da stanične grupe predstavljaju jedan od načina za osnivanje zdravih crkava koje će rasti i umnažati se. Puno smo vremena posvetili pojedinostima i funkcioniranju službe staničnih grupa.

Ustanovili smo da stanične grupe predstavljaju jedan od načina za osnivanje zdravih crkava koje će rasti i umnažati se.

Bitno je poznavati i razumjeti osobenosti službe staničnih grupa. Funkcije u staničnim grupama možemo vidjeti na primjeru prve crkve u Jeruzalemu (Djela 2,42-47). One predstavljaju jedan od načina oponašanja i stvaranja uvjeta za obavljanje funkcija današnjih crkava i misija. Bitno je, međutim, imati na umu koji je glavni cilj – što to Bog želi učiniti kroz našu službu. Koju ulogu u Velikom poslanju igraju stanične grupe? Što se treba promijeniti u vašim grupama da biste se približili ostvarenju cilja? Je li dovoljno formirati nekoliko grupa i čekati da se počnu umnažati, ili Bog ipak želi nešto više? Koji je posljednji korak što ga grupe trebaju poduzeti kako bi doprinijeli ispunjenju Kristove zapovijedi stare 2000 godina?

II. UMNAŽANJE VJEROM

Jedna od tipičnih osobina staničnih grupa jest da se stanične grupe umnažaju. Ako grupe žele opstati, mora doći do umnažanja; u protivnom će početi stagnirati i na kraju odumrijeti. Na evangelizaciju u staničnim grupama nas ne treba motivirati želja za umnažanjem, ali umnažanje ipak omogućuje da evangelizacija bud aktivna i stalna. U rastućim staničnim grupama uvijek ima mjesta i za nevjernike i za nove obraćenike. Svi mi znamo koliko je umnažanje bitno u službi staničnih grupa, i svi se u tome slažemo. Međutim, koliko često ograničujemo Božju moć i suverenost, i to ograničenošću vlastite vjere i vizije? Gledamo li službe u našim staničnim grupama isto kako ih Bog gleda? Kada bismo Božjim očima pogledali na svoje slabosti, koja bismo ograničenja i prepreke uklonili? Što bi se promijenilo? Kako bismo shvatili značaj i potencijal svojih staničnih grupa?

Kada tek započinjemo rad sa staničnim grupama, teško je misliti na bilo što drugo nego na to kako ih pokrenuti, zatim kako obučiti nove vođe i usmjeravati grupu ka daljnjem umnažanju. Puno ćemo naučiti o grupama na svojim greškama, problemima i radostima kad budemo služili kao vođe staničnih grupa. Uskoro ćemo shvatiti da ove samostalne grupe moraju skladno surađivati jedna s drugom u cilju ostvarivanja velikih ciljeva službe.

S vremenom ćemo razmisliti i o tome da uvedemo nekakvu organizacijsku strukturu, nužnu za koordinaciju nad naporima mnogih staničnih grupa. U Izaiji 40,26 čitamo: "Podignite oči i gledajte: tko je to stvorio? Onaj koji na broj izvodi vojsku njihovu, i koji ih sve zove po imenu." I mi koji služimo sa staničnim grupama trebamo podići svoje oči ka nebesima. Ako upremo svoj pogled u bilo što drugo osim u Boga, tada mislimo samo na ono što možemo učiniti u svojoj snazi. Kada, međutim, upremo svoj pogled u Boga, počinjemo shvaćati njegovu silu i moć, i uviđati što je sve u stanju učiniti u nama.

Kada bismo bili u stanju gledati Božjim očima, da li bismo se uzбудili, ili uplašili, ili i jedno i drugo? Događa li se da naš manjak vjere onemogućući Boga s nama učini ono što je njegova volja za naš život i službu? Vjera nam omogućuje da sanjamo velike snove i da se upuštamo u velike stvari za Boga, jer tada shvaćamo da će on našim naporima dati svoju snagu.

Vjeru ne zanimaju naša ograničenja i neadekvatnost; ona se zanima za Božju providnost i moć da učini što je naumio. Vjera je kada ugledamo prividno nedostižan i nepraktičan cilj, pa smo spremni istupiti da nas Bog upotrijebi u ostvarivanju zadaće, koja je prema ljudskom poimanju nemoguća. To je kad nismo baš sigurni kako bismo trebali doći do nekog cilja ili ostvariti određenu zadaću, ali smo ipak svjesni da Bog dovršiti ono što je započeo, i to u onima i preko onih koji su mu na raspolaganju, neovisno o situaciji u kojoj su i okolnostima koje se okružuju.

Vođe staničnih grupa trebaju težiti k tomu da dopuste grupama služiti u sili Svetog Duha i pod njegovim vodstvom.

Već smo spomenuli da vođe staničnih grupa trebaju težiti k tomu da dopuste grupama služiti u sili Svetog Duha i pod njegovim vodstvom. Kada staničnu grupu čine vjernici koji su u potpunosti predali Gospodinu svoj život, vrijeme i talente, tada Sveti Duh ima s kime raditi i preko koga donijeti veliki plod.

Predati se Bogu u potpunosti znači imati takvu vjeru da možemo služiti i kad nije lako; da možemo prevladavati naizgled nepremostive prepreke, i da možemo odbaciti ograničenja koja nam svijet nameće. Trebamo se moliti da nam Bog podari takvu vjeru, da bi preko nas i naše stanične grupe mogao činiti velika djela koja su mu na srcu.

III. CRKVA USMJERENA K NARODIMA

Ako je jedan od ciljeva naše službe jest raditi sa staničnim grupama koje se umnažaju i postaje crkve, kako znati koliko ih je dovoljno? Što bi bilo kad u našem mjestu stanovanja veći broj grupa bio uključen u službu? Treba li nam 10, 50 ili možda čak 500 grupa?

U 2. Petrovoj 3,9 čitamo što Bog osjeća prema izgubljenima: "Ne kasni Gospodin ispuniti obećanje, kako ga neki sporim smatraju, nego je strpljiv prema vama jer neće da tko propadne, nego hoće da svi prispiju k obraćenju." (*Duda-Fučak*) I naša bi želja trebala biti da svima odnesemo spasonosnu vijest o Isusu. Treba nam onoliko grupa koliko ih treba za služenje, i to ne samo u našem kvartu ili selu, već i po gradovima, regijama. Isus je govorio da vjera miče planine (Mt. 17,20). Imamo li mi toliko vjere da ispunimo cijelu zemlju staničnim grupama koje će privlačiti izgubljene, izgrađivati vjernike i navješćivati radosnu vijest o Isusu Krista do njegova povratka?

Kada prestanemo ograničavati svoju službu sa staničnim grupama svojim nedostatkom vjere i kratkovidnošću, tada će ona postati korisna u Božjim rukama. Kada našim grupama na srcu bude vizija za dane kada će cijela država biti ispunjena crkvama, a ne samo za najbližu budućnost, tada će Bog raditi preko njih onako kako nisu ni sanjale.

Evo, dakle, i "posljednjeg" koraka na koji se treba odlučiti ako želimo da naše grupe daju svoj doprinos ispunjenju Velikog poslanja. Trebamo stalno poticati sve vođe i članove staničnih grupa da dopuste Bogu koristiti ih po njegovoj volji. To je proces razotkrivanja sve veće vizije, proces tijekom kojeg pozivamo vođe staničnih grupa da podignu oči ka nebesima i vide kako će se njihova zemlja ispuniti Božjom slavom. To je proces aktivnog rada na ostvarivanju ovoga cilja u našim staničnim grupama i preko njih.

Tek kada u našim službama staničnih grupa budemo imali oči da vidimo i vjeru da se suočimo s izazovima; tek ćemo onda biti svjedoci kako Sveti Duh veličanstveno i čudesno radi preko njih. Kada se počnemo žarko moliti za svoju zemlju, tada će Gospodin početi umnažati grupe, koje će dalje utjecati na cijele gradove, regije i države.

Završni korak u našoj službi staničnih grupa jest jednostavan korak vjere. To je završni korak, koji nužno moramo poduzeti ako želimo da Božji Sveti Duh radi preko naših grupa, doprinoseći tako izvršenju Velikog poslanja. Ne trebamo se plašiti neuspjeha. Jedan od prvih misionara koji su otišli u Indiju, William Carey, je jednom rekao: "Nastojte činiti velika djela za Boga, a od Bog očekujte velika djela."

"Nastojte činiti velika djela za Boga, a od Bog očekujte velika djela."

- William Carey

Naša snaga dolazi od Boga; naše je da mu služimo i pustimo da njegova snaga djeluje kroz nas. I vizija pripada Gospodinu; nama samo trebaju oči da je vidimo. Dovođenje do završetka je isto tako u njegovim rukama, a naše je da vjerujemo da naši napori vode ka ispunjenju zadaće koju je sam Bog obećao ispuniti.

Bog čeka da njegove vjerne slugе zakorače u vjeri s njim. Hoćete li se i vi naći među njima?

PROPOVIJEDANJE

Propovijedanje Biblije I

RAZUMJETI PORUKU

☞ Svrha lekcije

Svrha ove lekcije jest razjasniti kako napisati propovijed koja će vjerno prenijeti svrhu teksta i jasno izraziti njezinu bit.

☞ Glavne točke

- Propovijed mora prepoznati i prenijeti biblijsku poruku, a ne propovjednikove misli.
- Postoje raznorazne strukture propovijedi. Izbor neke od njih ovisit će o samom tekstu, o slušateljstvu, i o samom propovjedniku.

☞ Željeni ishod

Po završetku ove lekcije, svaki bi sudionik trebao...

- znati kako se služiti temom i kako je nadopuniti, ne bi li je pojednostavio i bolje objasnio bit teksta
- znati koje su glavne strukturalne točke propovijedi
- znati kakve se sve propovijedi mogu propovijedati

UVOD

Propovijedanje Biblije je ljudski i božanski pothvat. U propovijedanju Bog govori našem razumu i srcu, privodeći nas k vjeri i zrelosti u Kristu, ali to čini posredstvom ljudi. Tri primarna agenta u ovome procesu jesu Božja riječ, Sveti Duh i propovjednik. Propovjednik je dužan iznositi Božju poruku u sili Svetog Duha. Glavna svrha propovijedanja Biblije jest uvjeriti ljude da vjeruju u predstavljenje im podatke, i da se počnu vladati shodno stečenom saznanju. Da bi do toga došlo, propovjednik mora prenijeti istinu Božje riječi tako da:

- uvjeri razum
- probudi maštu
- pokrene volju
- pecne savjest
- dodirne osjećaje

Tri su glavna čimbenika koja određuju hoće li se ovi ciljevi postići, ili neće, a to su: 1) propovijed, 2) auditorij, i 3) propovjednik. Poruka mora odražavati ono što Bog želi reći. Auditorij mora vidjeti povezanost između propovijedi i svojih života. Propovjednik, pak, mora iznijeti jasno svoju propovijed, i nikako je ne omalovažavati. U svakoj lekciji ovoga dijela ćemo govoriti o po jednom od ova tri aspekta.

Kada govorimo o izlaganju biblijske propovijedi, činimo uz pojedine pretpostavke:

- Želimo da se propovijed temelji na značenju Božje riječi, a ne na našim razmišljanjima ili idejama koje smo usvojili od drugih.
- Značenje teksta, koje želimo prenijeti drugima, otkrili smo induktivnog metodom.
- Nalazimo se u situaciji da je jednosmjerna komunikacija, kao što je propovijedanje, ima više efekta nego dvosmjerna komunikacija, kao što je primjerice vođenje induktivnog biblijskog proučavanja ili jednostavan razgovor o Bogu.

- Neki, ali ne i svi, sudionici tečaja će biti u situaciji da propovijedaju u uobičajenim okolnostima. Međutim, načela dobrog propovijedanja vrijede za različite sredine: kako za bogoslužje u crkvi, za omladinske sastanke, sestrične sastanke, evangelizacijska okupljanja, itd. Koristi će imati, kako ženski, tako i muški komunikatori.

Neki, ali ne i svi, sudionici tečaja će biti u situaciji da propovijedaju u uobičajenim okolnostima.

I. INDUKTIVNO PROUČAVANJE BIBLIJE — ČVRST TEMELJ

Želimo li da naša propovijed ne bude izlaganje vlastitih razmišljanja, već Božje istine, najbolje je da je temeljimo na induktivnom proučavanju biblijskog teksta. Stoga je disciplinirano proučavanje utopljeno u molitvu od ključnog značaja za propovjednika koji želi izlagati Božju poruku. Ne zaboravimo da je cilj našeg induktivnog proučavanja Biblije otkrivanje prave autorove nakane.

U onoj mjeri u kojoj shvaćamo bit samog teksta, utoliko naša propovijed neće biti izlaganje naših vlastitih zamisli, već Božje riječi. U lekcijama 2-7 o metodama proučavanja Biblije govorili smo kako induktivno proučavati Bibliju. Ponovite svoje znanje o načelima opažanja, tumačenja i primjene, temeljeno na ovim lekcijama.

II. GLAVNA MISAO PROPOVIJEDI

Kroz sve priče o uspješnom javnom govorenju provlači se jedna zajednička nit. Uspješan govornik svoju poruku gradi na jednoj bitnoj misli. Tako je bilo s klasičnim govornicima, suvremenim teoretičarima govorništva, pa i s uspješnim propovjednicima. Naš um teži za jedinstvom i poretkom, i zato je bitno propovijedati tako da se upravo jedinstvo i poredak istaknu.

Propovijed se gradi na središnjoj misli, i sve što kažemo odnosit će se na nju, izravno ili neizravno. Stoga je bitno izabrati biblijski odjeljak koji ima neku središnju misao. Ako se iz odjeljka koji ste izabrali može izdvojiti više središnjih misli, tada nemate materijala za jednu propovijed, već za nekoliko njih.

Propovijed se gradi na središnjoj misli, i sve što kažemo odnosit će se na nju, izravno ili neizravno.

A. Objasnite glavnu misao (temu)

Uglavnom je dobro izraziti središnju misao teksta izdvajanjem dvaju ključnih elemenata: predmeta i dopune. Ova je metoda slična tumačenju biblijskog načela induktivnom metodom. Međutim, "biblijska načela" koja proisteknu iz induktivnog proučavanja često znaju biti duga i kompleksna. Ako pak počnemo s načelima odjeljka i prepoznavanjem predmeta i dopune, glavna misao će se moći izraziti nešto sažetije, što će je učiniti lakšom za uporabu u propovijedi, s tim da se smisao teksta zadržava.

Predmet definira temu, ili objekt, o kojem se u tekstu govori. Uglavnom je to osoba, mjesto, stvar ili misao. Može ga se izraziti jednostavnom imenicom, te on kao takav ne čini cjelovitu misao. Predmet teksta može biti ljubav, učenje, Isus, crkva, pokajanje, itd. U pojedinim slučajevima, predmet može biti izraz koji funkcionira kao imenica. Evo nekoliko primjera: "Bog ljubavi," "oprašajte drugima," "ispunjenost Svetim Duhom" ili "težite da u svemu ugodite Gospodinu."

Dopuna je izraz koji "nadopunjuje" predmet, i govori o tome što se u tekstu događa s predmetom. I dopuna ne mora imati smisla sama po sebi, ali kada se nadoda na predmet, ona tada formira cjelovitu misao, razumljivu i lako prenosivu.

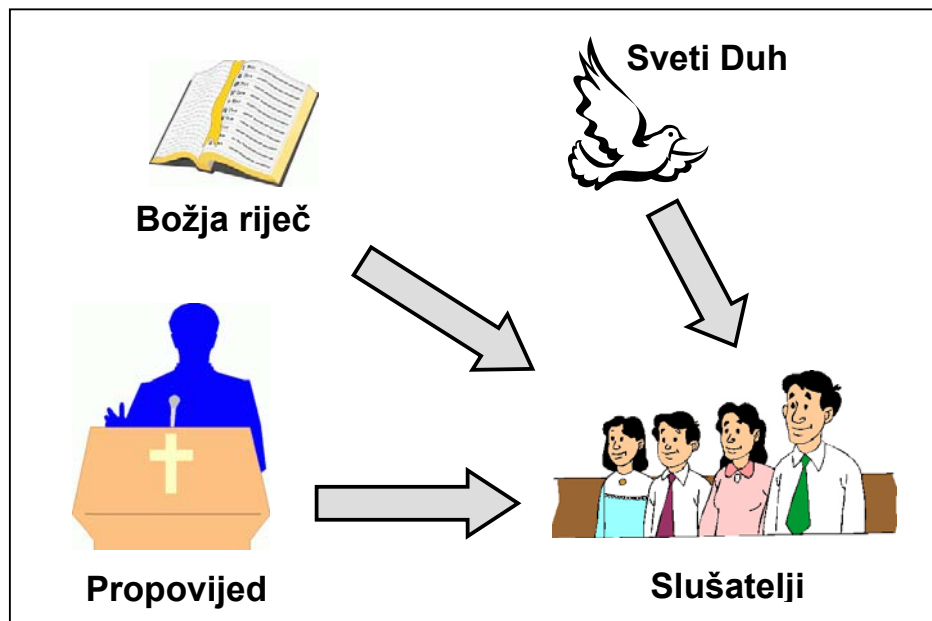
Tabela 1.1 Tema i dopuna

Tekst:	Tema:	Dopuna:	Glavna misao:
Izreke 9,10	Gospodnji strah...	... početak je mudrosti.	Gospodnji strah početak je mudrosti.
Rimljanima 8,32	Bog, koji nam je dao svoga Sina...	... dat će nam sve što trebamo.	Bog, koji nam je dao svoga Sina, dat će nam sve što trebamo.
Hebrejima 10,14	Kristova jedina žrtva...	... nas je učinila savršenima za vječnost.	Kristova jedina žrtva nas je učinila savršenima za vječnost.
Rimljanima 1,16	Evandjelje...	... je sila Božja za spasenje.	Evandjelje je sila Božja za spasenje.
1. Korinćanima 15,55	Smrt...	... nad vjernicima više nema vlasti.	Smrt nad vjernicima više nema vlasti.

B. Odredite svrhu propovijedi

Kada otkrijete glavnu misao koju je biblijski pisac htio prenijeti drugima, tada imate srž na kojoj možete početi graditi propovijed. Sada vam ostaje da odredite svojoj propovijedi namijenite neku svrhu. Cilj vam je da slušatelj povjeruje u poruku i vlada se u skladu s njom. Svrha vaše poruke usmjerena je na postupak na koji želite navesti svoje slušateljstvo. Nemojte silom nastojati izazvati njihovu reakciju: to je zadaća Svetog Duha. Međutim, budući da ste odredili svrhu propovijedi, koju vjerujete da vam je Gospodin otkrio, ustrojite propovijed tako da bude okrenuta k onome što Bog želi.

Slika 1.2 Tri čimbenika propovijedanja

Na slici 1.2 vidimo suradnju Riječi, Svetog Duha i propovijedi, a na korist slušatelja. Ovo načelo vrijedi jedino ako je propovjednik poslušan značenju teksta, ali i vodstvu Duha. Propovjednik koji u molitvi vjerno traga za značenjem teksta može očekivati ovako nešto.

III. STRUKTURA PROPOVIJEDI

Dobra propovijed je, kao i bilo kakav drugi govori, sačinjena iz više dijelova, koji su poput opeka. Gotovo su uvijek prisutni, premda u promjenjivom redosljedu ovisno o relativnom značaju. Ponavljamo, sve je ovo blisko vezano uz propovjednikovu umješnost. Propovjednik mora biti ispraksan da bi znao kako ih najbolje posložiti. Ne radi se toliko o znanosti, koliko o umjetnosti.

A. Uvod

Propovijed mora početi s uvodom, makar ga i ne nazvali tako. Ako već kod samog uvoda ne pridobijete pozornost slušateljstva, i ukoliko ih ne zainteresirate za poruku koju ćete iznijeti, tada ne morate niti propovijedati. Ljudi će, naime, biti tijelom prisutni, ali ne i duhom.

Uvod nam služi za ove tri stvari:

1. za pridobijanje pozornosti
2. za izlaganje predmeta propovijedi
3. za povezivanje predmeta propovijedi i potreba slušateljstva

Slušatelji već u prvih par trenutaka propovijedi mogu odlučiti hoće li slušati propovjednika, ili će ga jednostavno ignorirati. Dobar uvod može itekako uvjeriti ljude da im imate što reći, i da vas vrijedi slušati. S druge strane, loš uvod može postići upravo suprotno. Dobri uvodi iziskuju razumijevanje od slušateljstva. O tome ćemo govoriti u slijedećoj lekciji.

Slušatelji već u prvih par trenutaka propovijedi mogu odlučiti hoće li slušati propovjednika, ili će ga jednostavno ignorirati.

B. Kostur

Kostur poruke jest njezin temeljni sadržaj. U ovom dijelu uglavnom objašnjavamo značenje biblijskog odjeljka, kao i njegovu relevantnost sa životima slušatelja. Ovdje bi oni trebali otkriti onu istu glavnu misao koju ste i sami otkrili tijekom induktivnog proučavanja. Budući da vjerojatno nećete imati vremena da obradite cijeli proces, kao ni da iznesete sva svoja zapažanja, morat ćete pažljivo izabrati nekoliko najbitnijih. Usredotočite se na činjenice koje će brzo i jasno ilustrirati glavnu misao teksta, i koje će potkrepjivati svrhu teksta.

Kostur je zapravo srce propovijedi. On se mora temeljiti na Božjoj riječi. Ako se dogodi da ilustracije, opaske, priče i slične stvari zasjene biblijski tekst, tada to nije biblijska propovijed. Osovina mora biti tekst.

C. Zaključak

U zaključku ćete ukratko iznijeti glavne točke propovijedi i pozvati na predanje, ili pak na reakciju. To ne znači da uvijek morate čekati do kraja s praktičnim dijelom. Praktičnu primjenu možete spomenuti u bilo kojem trenutku. Štoviše, ima propovjednika koji smatraju da su uspješne propovijedi ustrojene ovako:

1. otkrijte slušateljstvu o čemu želite govoriti = uvod
2. iznesite propovijed = kostur
3. prepričajte ono što ste već rekli = zaključak

Ako se predstavi na zanimljiv način, ponavljanje može biti odlično za učenje. Međutim, propovijed uvijek mora završavati s objašnjavanjem željene reakcije, bilo da je ona spomenuta već ranije, ili ne. Isto tako, to je posljednje što bi slušateljstvo trebalo čuti u propovijedi, jer je to ono najvažnije što će upamtiti i kada budu poslije crkve odlazili doma.

Zaključak mora sadržavati jednu ili više od navedenih komponenti:

- sažetak glavnih točaka
- ilustraciju koja sjedinjuje glavne točke i središnju misao
- navod koji ima isti cilj kao ilustracija
- pitanje
- molitvu
- konkretne upute, ili poziv na djelovanje

D. Ilustracije

Ilustracija treba rasvijetliti i objasniti misao, učenje ili pitanje izraženo u propovijedi. Može je se upotrijebiti u bilo kojem dijelu propovijedi — bilo u uvodu, kosturu, ili pak zaključku. Nemojte, međutim, zaboraviti: ilustracije su tu da razjasne biblijski tekst. Nemojte koristiti ilustracije čisto radi njih samih. Postoje tri glavne vrste ilustracija koje se rabe u propovijedima: biblijske, nebiblijske, i primjeri.

1. Biblijske ilustracije

Biblija je puna prekrasnih i jasnih ilustracija. Katkad je moguće pronaći neku suvremenu ilustraciju koja će nam poslužiti jednako dobro, ili možda bolje, ali često to i nije moguće. Tko će dati bolju ilustraciju od one o izgubljenoj ovci, ili primjer sa ljiljanima poljskim, ili sa čovjekom koji gradi kuću na pijesku?

Ako su takve ilustracije jasne, tada ih trebamo rabiti. Evo nekoliko primjera biblijskih ilustracija:

- Životi ljudi o kojima se u tekstu govori, na primjer Filipljanima 2,19-30.
- Druga mjesta koja govore o istoj temi. Konkordanca će vam poslužiti da pronađete biblijske tekstove koji se bave istom temom, i koji vam mogu pomoći da je bolje shvatite. Ovdje primjenjujemo načelo da Biblija tumači samu sebe.
- Biblijske priče. Mnoge starozavjetne priče nam pomažu da shvatimo novozavjetna načela. Primjerice, Jonin život predstavlja izvrsnu ilustraciju načela da Bog od nas zahtjeva apsolutnu poslušnost.

- Zemljopisne karte. Karta s prikazom područja gdje se odvija radnja isto može puno pomoći u shvaćanju biblijskog teksta.
- Podaci koji se temelje na kontekstu. Tekst koji prethodi Efežanima 5,15-21 i poslije njega slijedi pomaže nam da bolje shvatimo što to znači ispunjavati se Svetim Duhom.

2. *Nebiblijske ilustracije*

Nemojte se plašiti ilustracije koje se nalaze u Bibliji, pod uvjetom da uspješno ilustriraju ono što želite reći. Često će ilustracije ostaviti vrlo jak dojam na slušateljstvo, što posebno vrijedi kad ono nije najbolje upoznato s Biblijom. U tom slučaju bi značenje mnogih tekstova i primjera za njih ostali misterij, pa je stoga izabrati nešto što će razumjeti. Nebiblijske ilustracije mogu činiti:

- ... aktualni događaji: biblijske istine su bezvremenske. Međutim, ljudi ih često bolje shvaćaju ako ih potkrijepimo kakvim aktualnim događajem. U tome će nam pomoći novine i časopisi.
- ... zapažanja iz svakodnevice.
- ... osobna iskustva. Osobna iskustva će često biti najsnažnije ilustracije; no budite oprezni da ne budete uvijek vi junak.
- ... ilustracije iz prirode. Prikaz spokojnog galeba koji stoji na stijeni, oko koje bjesne valovi, prekrasna je ilustracija kršćanina koji stoji na svojoj stijeni, Gospodinu Isusu Kristu.
- ... povijesne priče. Vrlo je bitno znati za nemoralnost koja je vladala Efezom, kako bismo mogli bolje shvatiti koja to briga mori Pavla u Efežanima 5.

3. *Primjeri*

Primjeri su vrlo djelotvoran način komunikacije, jer se temelje na načelu da je lakše naučiti nešto novo kad se načini most između poznatog i nepoznatog. Prikazuje se i opisuje primjer blizak slušateljima, a potom ga se uspoređuje s načelom koje se izlaže. Primjer nije baš jednak s novim načelom, već mu je više sličan. Tada će slušatelji bolje shvatiti pojedine aspekte istine o kojoj uče, pa će biti spremni prigrлити i one druge aspekte.

Velika prednost primjera jest u tome što će gotovo sigurno privući pozornost slušateljstva. Krist se često, dok je poučavao, služio primjerima. On je u svuda u prirodi vidio božanske istine. Evo nekoliko njegovih primjera:

- obična voda i živa voda (Iv. 4,7-15, žena na zdencu)
- dijete i jednostavnost vjere (Mt. 19,13-15)
- hranjenje pet tisuća ljudi, i "kruh života" (Iv. 6)

Ima još nekoliko primjera kojima se možemo poslužiti:

- autokarta (Iv. 14,6)
- šalica mlijeka (1Pet. 2,2; Heb. 5,12-13)
- sapun (1Iv. 1,9)
- čaša vode i kruh (Iv. 4;6)
- svijeća ili baterijska lampa (Iv. 8,12)
- vrata ili kapija (Iv. 10,1-10)
- slika ovce, ili čak i prava ovca (Iza. 53,6; Ps. 23)
- mač (Heb. 4,12)
- novac i zapakirani dar (Rim. 6,23)
- kazetofon koji nije uključen; ako nismo povezani s izvorom duhovne moći, ne možemo ništa činiti (Iv. 15,5)

IV. VRSTE PROPOVIJEDI

Postoje razne vrste propovijedi. Dobar propovjednik će se, prema potrebi, znati služiti s više njih. One su poput alatki u majstorskim rukama; svaka vrsta odgovara nekoj situaciji i zadaći. Propovjednik, baš kao i majstor, mora znati kada i gdje je najbolje koristiti koju vrstu propovijedi. Oblici koje smo naveli nisu konačni; ima toliko varijacija da ih nije moguće sve ni navesti. Uostalom, možda će propovijed biti bolja ukoliko je sastavljena iz mješavine raznih vrsta.

A. Didaktičke propovijedi

Ovakva propovijed u biti iznosi činjenice. Uglavnom se koristi radi objašnjava doktrina. Vrlo je djelotvorna, ukoliko je njezina svrha informiranje. Može dovesti do prilagodbe razmišljanja. Mnoge novozavjetne poslanice su didaktičke. U njima se naglašavaju logika i razum.

B. Propovijedi o osobnoj pobožnosti

Propovijed s temom pobožnosti je više okrenuta ka duhovnoj reakciji, nego ka činjenicama ili znanju. Ako je didaktička propovijed uglavnom namijenjena glavi, ovakva je propovijed namijenjena srcu slušatelja. U propovijedi se inzistira na emocijama, a često su ilustracije koje se u njima koriste duboko emotivne. Dobar primjer knjige pobožnosti imamo u psalmima.

C. Narativne propovijedi

Narativne propovijedi okreću se oko jedne ili više priča. Priče mogu, ali i ne moraju biti biblijske. Biblijska istina se proteže kroz priče, koje tako služe kao okvir, u koji će slušatelji uklopiti i organizirati istine što ih čuju. Takve propovijedi se dosta lako pamte. Štoviše, treba paziti da priče ne zasjene istinu Božje riječi i ne postane autoritet same po sebi. Povijesne knjige u Bibliji su narativne po prirodi.

D. Zapitkujuće propovijedi

I dok su mnoge propovijedi usmjerene na iznošenje odgovora, i ovaj zapitkujući oblik mož prilično koristan. Često će propovjednik dati odgovor na pitanje koje nitko ne postavlja, pa će zbog toga ljudi slabo slušati. Ako je, pak, propovjednik sposoban izraziti relevantna pitanja koja zanimaju slušateljstvo, tada će se ljudi početi zanimati za propovijed. Oni tada više neće biti pasivni slušatelji, već će početi očekivati i tražiti odgovore na pitanja postavljena u propovijedi. Kada tijekom propovijedi otkriju biblijske istine, to će vrlo pozitivno djelovati.

E. Cirkularne ili linearne propovijedi

Većina zapadnjačkih propovijedi su u svome razvoju linearne, pa su stoga mnogi tekstovi o propovijedanju uglavnom usmjereni na stvaranje pregleda, ili pak sistematsko razvijanje propovijedi. Međutim, u mnogim je zemljama razumljiviji cirkularni oblik propovijedi. Linearne propovijedi bave se prvo jednom temom, pa onda prelaze na drugu. S druge strane, u cirkularnom razmišljanju se stalno obrađuje jedna stvar, ali sagledana iz raznih kutova. Možemo usporediti ova dva oblika propovijedi sa razgledanjem muzejskih eksponata. Linearni pristup je kad idemo ravno, od jedne slike k drugoj. Ako, međutim, obilazimo kakvu zanimljivu skulpturu i gledamo je iz više kutova, to je već cirkularni pristup. Oba imaju, ovisno o temi koju razmatramo i zanimanju našeg slušateljstva, svoju vrijednost.

ZAKLJUČAK

Božja je riječ "živa i djelotvorna" (Heb. 4,12). Propovijedati Bibliju znači jasno izraziti poruku Božje riječi, tako da ona može promijeniti sve koji je čuju. Propovjednik ima veliku odgovornost; on je naime dužan govoriti Božju poruku, a nikako prenositi drugima svoje pretpostavke. Prvi korak u pripremi propovijedi jest pomno i u molitvi proučavati i shvatiti Božju riječ. Kada se pripremate za propovijed, obavezno odvojite dovoljno vremena da biste proučavali i shvatili tekst.

PITANJA ZA RAZMATRANJE, PONAVLJANJE I PRIMJENU

- Sjetite se nekog od najboljih propovjednika koje ste ikada čuli. Što je to u njegovom načinu propovijedanja ili pak njezinu sadržaju učinilo poruku djelotvornom? Kako su ljudi reagirali na takvu propovijed?
- Zašto se propovijedi moraju temeljiti na induktivnom proučavanju biblijskog teksta?
- Koja ulogu ima propovijedanje Biblije? Može li se ona ostvariti u više od jednog oblika?

PLAN DJELOVANJA

- Odaberite jedno od Evanđelja. Pomno ga čitajte i popisujte ilustracije i primjere na koje ste naišli.
- Izaberite sobu u svom stanu/kući i u njoj potražite predmete koji vam mogu poslužiti kao primjeri duhovnih istina. Budite kreativni. Istražujte, jer i nešto najjednostavnije može moćno ilustrirati teške biblijske pojmove.

PROPOVIJEDANJE

LEKCIJA **2**

Propovijedanje Biblije II

RAZUMJETI SLUŠATELJSTVO

☞ Svrha lekcije

Svrha ove lekcije jest pokazati koliko je bitno razumjeti ciljano slušateljstvo kada pripremamo propovijed.

☞ Glavne točke

- Isus, Petar i Pavao su svoje propovijedi prilagođavali slušateljstvu.
- Kada slušatelji sami otkriju istinu danoga teksta, bolje će je upamtiti nego kad im je netko servira na gotovo.
- U dobroj će propovijedi izaći na svjetlo ono što je zajedničko biblijskim likovima i vašim slušateljima.

☞ Željeni ishod

Po završetku ove lekcije svaki bi sudionik trebao:

- shvaćati na koji su način novozavjetni propovjednici prilagođavali svoje propovijedi slušateljstvu
- imati želju da povedu svoje slušatelje k otkrivanju značenja odjeljka o kojem slušaju

UVOD

U dijelu priručnika koji govori o proučavanju Biblije istakli smo da je bitno otkriti značenje teksta, a ne u tekst ugrađivati naše pretpostavke i ideje. Međutim, kada smo govorili o primjeni naučenoga, podvukli smo da je nužno povlačiti paralelu između konteksta biblijskog odjeljka i konteksta u kojem se sami nalazimo, i to zato da bismo shvatili što trebamo učiniti. Kada se u samostalnom proučavanju služimo induktivnom metodom, tada možemo pretpostaviti da poznajemo svoj kontekst. Kada je pak koristimo u maloj grupi, isto očekujemo da svaki od sudionika poznaje svoj kontekst, i da zna razumno primijeniti ono što je čuo u vlastitoj situaciji.

Kada se naše induktivno proučavanje pretvori u propovijed ili poruku, tada ne možemo pretpostaviti da razumijemo svoje slušateljstvo. Naprotiv: kada se pripremamo, moramo velik dio vremena posvetiti razmišljanju kome ćemo mi to propovijedati, i kakve su potrebe tih ljudi. To je nešto lakše kada se crkva već ustali, jer pastor s vremenom već upozna vjernike. Međutim, kada se radi o crkvi u nastajanju, tu stalno pozivamo nove ljude da čuju Božju riječ – ljude o kojima uglavnom znamo vrlo malo. Kada radimo evangelizaciju pred velikim brojem ljudi, tada o većem dijelu posjetitelja nećemo znati skoro ništa. Treba dosta truda da bi se ustanovile koje su potrebe tipičnog slušatelja, a još više da bismo doznali koje su osobne potrebe svake osobe koja je došla. Međutim, tako ćemo moći napraviti djelotvorniju propovijed ili poruku.

Kada se pripremamo, moramo velik dio vremena posvetiti razmišljanju kome ćemo mi to propovijedati.

I. PROPOVIJEDANJE U NOVOM ZAVJETU

Kada pogledamo kako je u Novom zavjetu propovijedanje izgledalo, uviđamo da se nije u svakoj situaciji jednostavno izdeklamirala ista propovijed. Propovjednici su prilagođivali svoju propovijed potrebama i duhovnoj zrelosti slušateljstva.

A. Isusovo propovijedanje

U Isusu možemo vidjeti vjerojatno najboljeg komunikatora kojeg je svijet ikada vidio. On je, budući Bog, puno bolje shvaćao potrebe svoje publike nego što ćemo to mi ikada moći. Pa ipak, i dalje vrijedi pravilo da poruku treba izraziti u skladu s potrebom. Primijetimo kako je Isus komunicirao s

farizejima, a kako sa svojim učenicima. Farizeje, koji nisu htjeli slušati, strogo je upozoravao na sud (Mt. 23). Propovijedi koje je govorio učenicima bile su puno privlačnije, puno više ohrabrujuće (Iv. 14).

Isus je svoje propovijedi izgovarao i na razumljiv način. Sa ženom na zdencu, Isus je govori o vodi (Iv. 4), dok je s farizejem Nikodemom razgovarao o rođenju odozgor (Iv. 3). U Mateju 13,10-15, Isus objašnjava svojim učenicima da mnoštvima propovijeda u pričama zato da ne bi razumjele istinu koju ne žele vršiti. Međutim, učenicima je sve potanko objasnio (Mk. 4,33-34).

B. Petrovo propovijedanje

Petar je imao najvećeg propovjednika za učitelja — samog Isusa. I on je imao osjećaja za prilagođavanje oblika poruke prema slušateljstvu. Jedna bi nam usporedba mogla pomoći u ilustriranju ove činjenice. Pogledajte koliko se Petrova propovijed pred židovskim mnoštvom na Pedesetnicu razlikuje od propovijedi poganima u Kornelijevom domu. Židovima je odmah počeo navoditi starozavjetnog proroka Joela (Djela 2,17-21). Njima je taj tekst bio poznat; uostalom, poštovali su Sveto pismo Starog zavjeta. U svojoj kratkoj propovijedi, Petar je uspio navesti još dva navoda iz Psalama Davidovih. Svakako da su Židovi dobro razumjeli njegovu propovijed i da su se počeli masovno kajati.

Petrov govor pred poganima u Kornelijevom domu bio je znatno drugačiji. Ovdje nije navodio Stari zavjet. Zapravo je počeo isticati da Bog nije pristran, i da prihvaća pripadnike svih naroda (Djela 10,34-35). To je ovim ljudima, koje su Židovi odavna gledali svisoka, itekako puno značilo. Kada je uspio pridobiti njihovu pozornost, Petar se brzo prebacio na Isusovu službu i smrt. I opet je ishod bio dramatičan.

C. Pavlovo propovijedanje

U tabeli 2.1 uspoređuju se Pavlove propovijedi izrečene pred različitim skupinama ljudi za vrijeme njegove službe osnivanja crkava u Djelima apostola.

Tabela 2.1 Pavlove propovijedi

Tekst	Slušatelji	Uvod	Poruka
Djela 13,16-41	Nevjerni Židovi u Antiohiji u Pizidiji	• drevna povijest Izraela popraćena navodima iz Starog zavjeta	• potreba za pokajanjem • Krist
Djela 17,22-31	Poganski atenski nevjernici	• njihovi žrtvenici	• Božja sveprisutnost • Kristovo uskrsnuće
Djela 20,18-35	Starješine efeške crkve u Miletu	• Pavlov život među njima	• Pavlova želja da služi • Njihova odgovornost prema stadu
Djela 22,1-21	Nevjerno židovsko mnoštvo u Jeruzalemu	• Pavlov farizejski život progonitelja crkve	• Pavlovo obraćenje (svjedočanstvo) • Pavlovo poslanje poganima
Djela 26,2-23	Nevjerni židovski kralj Herod Agripa u Cezariji	• Pohvala na Agripin račun • Pavlov pređašnji život	• Pavlov pređašnji život • Pavlovo obraćenje • oprostjenje u Kristu

Iz usporedbe proizilazi nekoliko činjenica.

- Prvo, uočavamo veliku razliku između Pavlove propovijedi vjernim vođama efeške crkve, i propovijedi svima drugima. Vođama Pavao govori o predanju i njihovoj odgovornosti da služe Gospodinu brinući se o stadu. Međutim, drugima Pavao govori da se moraju pokajati i obratiti Kristu — dakle, govori im Evanđelje.
- Drugo, Pavao je i pred jednima i pred drugima često spominjao svoje svjedočanstvo. Smatrao je da je, kome god govorio, najbitnije reći nešto o svom duhovnom putu.
- Treće, Pavao se na svaki način trudio uklopiti sa svakom ciljnom skupinom i tako pridobiti slušatelje za svoju poruku. Išlo je to dotle da je u Ateni čak spomenuo idole kao primjer.

II. USMJERITI PROPOVIJED KA SLUŠATELJSTVU

Isuviše se često događa da propovjednici u svome propovijedanju uopće ne razmišljaju kome govore. Koliko vam se često dogodilo da vidite propovjednika koji propovijeda grom i pakao i pokajanje skupini vjernika, bez ijednog nevjernika? S druge strane, propovjednici često ulažu puno vremena u propovijedanje o kršćanskom moralu i životu, i to pred nevjernicima koji nisu spremni ni za što drugo osim Evanđelja.

Isuviše se često događa da propovjednici u svome propovijedanju uopće ne razmišljaju kome govore.

Ako želimo propovijedati onako kako se to činilo u Novom zavjetu, moramo uzeti u obzir kakvo nam je slušateljstvo, i propovijedati ono što će prihvatiti i razumjeti. Puno je odlika koje moramo uvažiti.

A. Bitne odlike slušateljstva

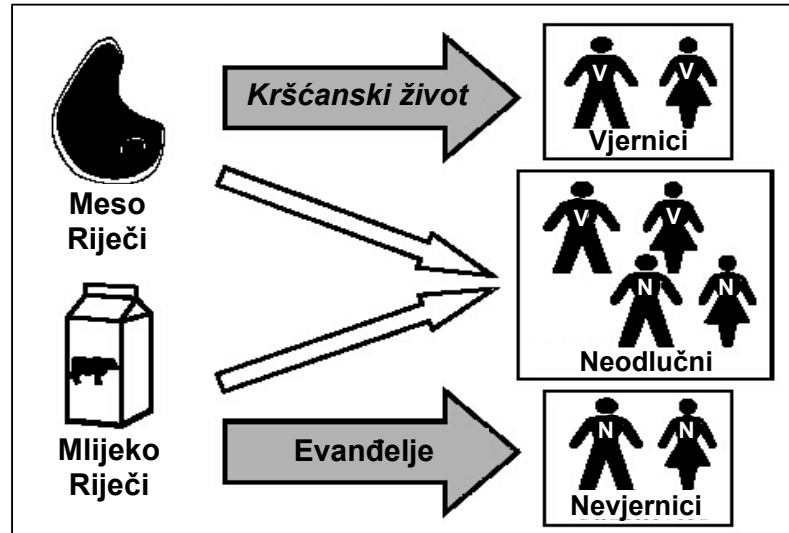
Najbitnije odlike slušatelja mogu se itekako razlikovati od jedne do druge grupe ljudi. Popis koji u nastavku navodimo je samo djelomičan. S vremenom će doći iskustvo, pa ćete znati koja pitanja valja postaviti.

- Dob – Način na koji stariji gledaju na život jako se razlikuje od načina na koji to čine mladi, te su stoga jedni i drugi uglavnom otvoreni za različite vrste propovijedi. Zato je bitno u skladu s time prilagoditi i sadržaj i način izlaganja propovijedi.
- Stupanj duhovne zrelosti – Ljudima treba govoriti sadržaje koji odgovaraju njihovoj duhovnoj zrelosti, i koji će ih potaći da nastave sazrijevati. Nije potrebno uzaludno nevjernicima objašnjavati komplicirane istine (Mt. 7,6), niti treba razglabati o temeljnim istinama s onima kojima predstoji rast (Heb. 6,1-3).
- Obrazovanje – Bitno je ne govoriti ni prekomplicirano, a niti prejednostavno. Uglavnom ćemo na temelju obrazovanosti našeg slušateljstva moći odrediti koliko komplicirani smijemo biti.
- Polje zanimanja – Ako želite zadobiti pozornost, govorite ljudima o onome što ih zanima. A to možete učiniti jedino ako doznate što ih to zanima.
- Etnička pripadnost – Ljudi različite etničke pripadnosti gledaju na svijet očima svoje kulture, koja se može razlikovati od propovjednikove. Stoga je važno znati gdje su razlike.
- Vjerska tradicija – Vjerska tradicija ostavlja vrlo dubok trag, koji nikako ne smijemo zanemariti. Nešto, što nama znači jedno, osobi koja gleda kroz prizmu drugačije religije može značiti nešto sasvim drugo.
- Obiteljski status – Samci, bračni parovi, razvedeni/obudovjeli, te bake i djedovi imaju potpuno drugačije potrebe, koje odgovaraju njihovom položaju u obitelji. Naše propovijedi moraju naći načina da ispune ove potrebe.
- Zaposlenje – Profesionalni, ili poslovni, status također određuje naše potrebe i zanimanja.
- Spol – Često se događa da žene i muškarci imaju sasvim drugačiji pogled na iste stvari. Tko sačinjava vaše slušateljstvo?

B. Što je potrebno slušateljstvu?

Uopćavanje može biti opasno, ali nam prisjećanje na Pavlove propovijedi ipak može koristiti. Pavao je propovijedao Evanđelje nevjernicima. Čini nam se to jednostavnom činjenicom, ali se često previđa. Ima duhovnih istina koje je teže shvatiti neke druge. Neobraćena osoba će shvatiti Evanđelje jedino kad joj Sveti Duh ukaže na njezine grijehe. Bilo bi uzaludno dati biblijsko "meso" takvoj osobi. Isto tako, mnogim se vjernicima neprestano isključivo servira "mlijeko", uslijed čega oni ostaju slabi i nespremni za službu. Na slici 2.2 je oslikana činjenica da svakoj postojećoj skupini treba pružiti onakav režim biblijske "ishrane" kakav će im koristiti. Vidimo da je Evanđelje namijenjeno nevjernicima, dok su istine o predanju i kršćanskom životu za zrele vjernike. Ako je slušateljstvo miješano, tada i poruka mora odgovarati takvoj mješavini.

Slika 2.2 Ispravna prehrana

Valja još primijetiti da osoba koja je tek uzjerovala u Krista nije odmah i automatski spremna da sluša teške duhovne istine. Novi vjernik mora normalno uzrastati, uz dodatno objašnjavanje Evanđelja, ali što više bude učio i rastao, u svoju ishranu treba polako ubacivati sve više mesa, a polako izbacivati mlijeko. I zato, kad pripremate propovijed, morate osim omjera vjernika i nevjernika u obzir uzeti i pitanje jesu li vaši slušatelji bliži mesu, ili pak mlijeku.

III. VODITI SLUŠATELJSTVO U OTKRIVANJU

Koliko god da je vaše slušateljstvo zrelo, vaše će propovijedi biti probojnije i pamtljivije ako u njima razjasnite smisao biblijskog teksta i povedete ljude u otkrivanju njegovih istina. Nije ih dovoljno samo poučavati i govoriti im. Ljudi moraju i sami doživjeti Božju riječ. Na taj način će propovijedanje biti slično naglašavanju otkrivanja značenja teksta pomoću induktivne metode proučavanja.

Vaši slušatelji moraju i sami doživjeti Božju riječ.

Zamislite da vam je netko poslao pismo, i da ste otišli na poštu po njega. Međutim, umjesto da vam uruči pismo, poštanski službenik ga sam otvara, čita ga u sebi, i onda vam prepričava što piše. Da li biste bili zadovoljni time? Zar ne biste poželjeli osobno pročitati što piše u pismu? To je, u biti, ono što često propovjednici znaju napraviti; naime, posvete se proučavanju teksta, a onda pred drugima prepričavaju što su upamtili. Neuporedivo je bolje kad nam propovjednik otvori vrata Biblije, i povede nas da sami istražujemo njezine istine.

Zašto bismo se, uopće, morali opterećivati propovijedanjem? Zašto jednostavno svima ne podijelimo Biblije i pustimo ih neka čitaju? Zato što je puno toga, što u njoj piše, teško za shvatiti. (To je rekao i sam apostol Petar, u 2Pet. 3,15-16.). Netko nam treba malo razjasniti sva ona složena pitanja, i pokazati nam njihovu povezanost s našom svakodnevicom. Biblijsko propovijedanje može na svjetlo iznijeti sličnosti između situacije u biblijskim vremenima i situacije u kojoj se nalaze naši slušatelji. Potrebno je puno vještine i osećaja da bismo znali kada trebamo pomoći ljudima u istraživanju, i skloniti da se ne budemo prepreka. Da bismo došli dotle, najprije nam treba vremena da dobro upoznamo svoje slušateljstvo i prilagodimo svoje propovijedanje prema njegovim potrebama.

Propovjednik je tu da napravi most od slušatelja prema Božjoj riječi, kako bi je mogli sami otkrivati.

PITANJA ZA RAZMATRANJE, PONAVLJANJE I PRIMJENU

- Što mislite o tome kako se Pavao u Djelima 17 ponio prema pitanju idola? Kako biste vi predstavili Evanđelje u sličnoj situaciji?
- Kako ćemo najoptimalnije uravnotežiti duhovnu ishranu u propovijedanju pred miješanim slušateljstvom?
- Što smatrate "mesom", a što "mlijekom"?

PLAN DJELOVANJA

- Ponovno pročitajte popis osobina iz odjeljka II.A. i na temelju njih ocijenite ljude kojima služite. Ukratko opišite povezanost svake od točaka s vašom grupom. Trebate li na popis dodati još neke bitne osobine, kako biste mogli pobliže opisati svoje slušatelje? Što još trebate doznati o njima kako biste se u svojim propovjedima mogli na djelotvoran način dotaći njihovih potreba?
- Poslije toga ocijenite jednu od svojih nedavnih propovijedi, ili pak neku koju uskoro želite propovijedati. Odgovara li ona vašem slušateljstvu? Zašto da, ili zašto ne? Što biste mogli učiniti da vaša propovijed postala relevantnija, zanimljivija i primjenjivija?

PROPOVIJEDANJE

3

LEKCIJA

Propovijedanje Biblije III

RAZUMJETI SEBE

☞ Svrha lekcije

Svrha ove lekcije jest pomoći sudionicima tečaja u poboljšavanju priprema i izlaganja, kako bi njihove propovijedi donosili više ploda.

☞ Glavne točke

- Propovjednikov život, svjedočanstvo, i način propovijedanja mogu usmjeravati na poruku, ili pak od nje odvlačiti pozornost.
- Glas, govorne osobenosti i odijevanje stvari su koje se trudom i vježbom mogu popraviti.

☞ Željeni ishod

Po završetku ove lekcije svaki bi sudionik morao:

- shvaćati zašto je duhovna priprema za propovijedanje nužna
- znati vladati svojim glasom i govornim osobenostima kada propovijeda
- biti svjestan tehnika potpunijeg čitanja Biblije

UVOD

Već smo govorili o tome da je ključ uspješnog propovijedanja u poimanju strukture propovijedi i shvaćanju slušateljstva. Treći čimbenik jest sam propovjednik. Na slici 3.1 vidimo kako propovjednikove riječi mogu doprinijeti razjašnjenju poruke Božje riječi slušateljstvu, ali i da mogu skrenuti daleko od poruke.

Propovjednik utječe na način na koji prihvaćamo njegovu propovijed, i to na barem dva načina. Prvo, kada nam god netko govori o nečemu, mi njegove riječi nesvjesno provlačimo kroz filter svoga mišljenja o njemu. Ako ga smatramo pouzdanim, inteligentnim i povjerljivim, itd., tada ćemo lakše prihvatiti njegove riječi. S druge strane, ako ne volimo određenu osobu, ili joj ne vjerujemo, tada ćemo zanemarivati ili umanjivati značaj njezine poruke. Isto je i s propovijedi.

Propovjednik na svoju propovijed utječe na još jedan način. Čak i kada je to netko tko nam je drag i kome vjerujemo, ako tijekom propovijedanja radi nešto čime nam odvlači pozornost, ili pak kretnjama proturječi svojim riječima, sadržaj propovijedi nam može promaći. Zamislimo da nam priča o nečemu što mu se dogodilo, i dok to čini izgleda smeteno. Sasvim je prirodno da ćemo se zapitati o čemu čovjek zapravo razmišlja, jer očito ne razmišlja o onome što govori. A može se dogoditi i da primijetimo kukca koji mu gmiže po rukavu, pa uopće ne čujemo ni riječ od propovijedi. Ono što vidimo može poništiti ono što čujemo. I opet, isto vrijedi i za propovijedanje.

Ono što vidimo
može poništiti
ono što čujemo.

U ovoj ćemo o nekoliko bitnih stvari vezanih uz propovjednika. Ono što je možda najvažnije jest njegovo duhovno i emotivno stanje, te izgled. Redom ćemo se pozabaviti svakom od ovih stvari.

I. DUHOVNA PITANJA

Propovijedanje je duhovna aktivnost. Na Svetom Duhu je da naše riječi utisne u srca slušatelja. Da bismo mogli biti u to sigurni, moramo pomno proanalizirati svoj duhovni život.

A. Budite prirodni

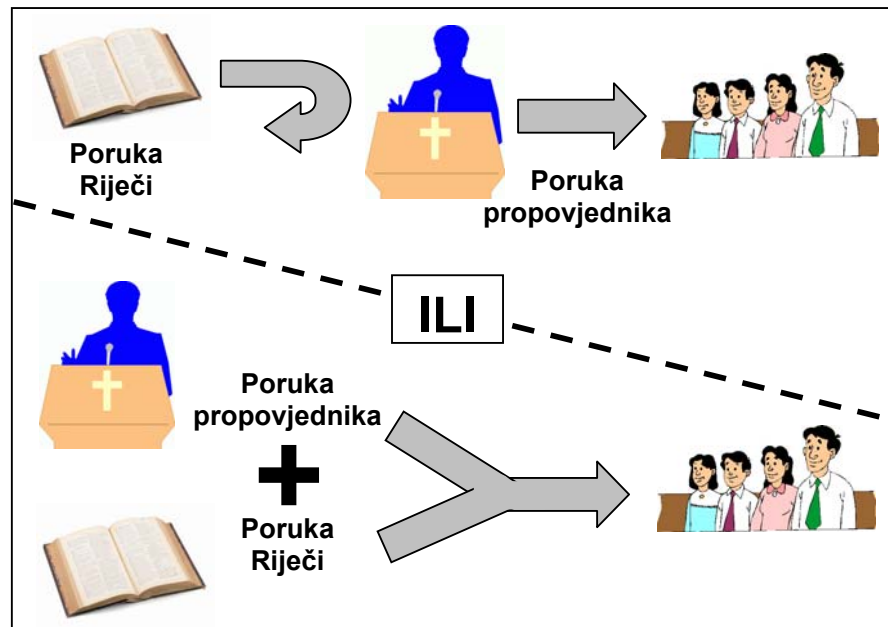
Ljudi vrlo lako prepoznaju glumu. Pa ipak, i najdobronamjerniji propovjednici često, kada stanu pred auditorij, dožive “zamjenu ličnosti”. U njihovom glasu i izražavanju dolazi do drastične promjene. U najgorem slučaju, događa se da se počnu ponašati “presveto” ne bi li nas uvjerali da trebamo slušati. Međutim, ako to nije iskreni odraz propovjednikovog duhovnog života, tada dolazi do kontraefekta.

U stvarnosti, Bog nas je stvorio kao jedinstvena bića, kako bismo mu služili po njegovoj volji. Tu je istinu Mojsije teško primio. U Izlasku 4,10-12 Mojsije objašnjava da će njegova mucavost omesti poruku upućenu Izraelcima u egipatskom ropstvu. Bog na to prekorijsava Mojsija. Naime, Bog je stvorio Mojsija upravo onako kako je htio—a tu spada i mucavost. Kada god pomislimo da bi bilo bolje da smo u tuđoj koži, ili da se trebamo početi vladati drugačije nego što smo stvoreni kako bismo navijestili njegovu poruku, tada ozbiljno ometamo Božje djelovanje.

Bog nas je stvorio kao jedinstvena bića, kako bismo mu služili po njegovoj volji.

To, dakako, ne znači da ne trebamo unaprjeđivati vještinu govora i uzrastati u Gospodinu, dapače! Međutim, u svome rastu ne smijemo hiniti da smo stigli dalje nego što doista jesmo. Bitno je da naši slušatelji znaju da smo grješnici, koji su - baš kao i oni - milošću spašeni. Od nas se očekuje da budemo uzori u duhovnom rastu, a ne u savršenstvu.

Slika 3.1 Pomažemo li poruku, ili je ometamo?

B. Pazite na svoj hod s Gospodinom

Pavao je upozorio Timoteja da će njegov rast i hod s Bogom imati utjecaja na njegovu službu (1Tim. 4,16), i da je to valjano načelo, a važi za sve one koji žele propovijedati Božju riječ. Jedan od najvećih novozavjetnih izazova nalazimo u Djelima 4,13. Tamo čitamo da su Petar i Ivan izvedeni pred najuglednije i najučenije vjerske velikodostojnike svoga vremena. Unatoč tome što su bili obični ribari, bili su uvjereni u svoju poruku. Kako to? Tako što su se družili s Isusom, što su shvatili čak i nevjerni članovi Velikog vijeća.

Ovaj tekst ne govori protiv obrazovanja i učenja. Bog je silno radio preko apostola Pavla, koji je završio najbolje teološke škole. Zapravo je bit u tome Bog može raditi čak i preko neobrazovanih ljudi, ako je njihov duhovni hod živ. Nije bitno koliko ste obrazovani i osposobljeni. Bog može raditi preko vas kako god da stojte na tim planovima – ukoliko ste mu blizu. Ovo je najbitniji čimbenik pravog propovijedanja Biblije.

II. EMOCIONALNI PROBLEMI

Propovjednici i potencijalni govornici obično pate od jedne od dviju emotivnih krajnosti. Neki od njih smatraju da će njihov trud biti uzaludan, pa ih obuzima strah. Ovo može doći dotle da čovjek odbija govoriti, čak i kada treba reći nešto bitno. Druga je krajnost kada smo toliko samouvjereni glede svojih sposobnosti da postajemo oholi.

Propovjednici i potencijalni govornici obično pate od jedne od dviju emotivnih krajnosti.

A. Strah od govorenja u javnosti

Strah može biti i dobar. To je normalan osjećaj koji nam je Bog s razlogom dao. Strah u zdravim količinama može:

- izoštriti naša osjetila
- nas motivirati da damo sve od sebe
- nam pomoći da shvatimo koliko ovisimo o Bogu

Čak i iskusni propovjednici često imaju tremu i nesigurnost prije nego trebaju stati pred ljude i početi govoriti. Nije lako predstavljati Kralja nad kraljevima. Zadaća je to koje nitko zapravo nije dostojan. Imamo li to na umu, tada se nećemo ponositi vlastitim sposobnostima, niti ćemo se u njih uzdati.

1. Razlozi za strah

Mnogo je razloga za strah. Evo najuobičajenijih:

- Strah od neuspjeha. Često se znamo plašiti da ćemo napraviti nekakvu glupost i da će nam se ljudi smijati.
- Strah od nepoznatog – kada trebamo govoriti pred ljudima, a to nikada prije nismo radili.
- Strah od odbacivanja. Hoće li nas slušatelji prihvatiti?
- Strah od neprijateljstva. Kako će ljudi reagirati na ono što ću reći?
- Strah od neuspjeha. Ako se nismo dobro spremili, možemo doživjeti neuspjeh.

2. Kontrolirati strah

Ima više koraka koje možemo poduzeti kako bismo mogli kontrolirati ili pobijediti nezdrav strah.

- Predajte Bogu svoju propovijed, jer on je s vama i pobrinut će se za vas.
- Činite sve za Gospodina. Nije nam bitno odobravanje ljudi, već Boga.
- Imajte na umu da je vaša propovijed vrlo bitna, jer radi se o Božjoj riječi. Mislite na nju i na to koliko je vaši slušatelji trebaju.
- Dobro proučite biblijski tekst, i dobro se upoznajte s propovijedi koju ćete izložiti.

3. Kako kontrolirati napetost koja proizilazi iz straha

Postoje tjelovježbe koje će vam, ako ih napravite prije nego što trebate govoriti, ukloniti napetost koju eventualno osjećate uslijed straha.

- Prije nego što dođe red da govorite, opustite se. Zauzmite položaj koji vas opušta i usredotočite se na opuštanje mišića, leđa i ruku.
- Kontrolirajte disanje. Prije nego što počnete govoriti, duboko udahnite i napunite pluća svježim zrakom.
- Vježbe ponovite više puta. U propovijedi radite stanke kako biste mogli duboko udahnuti. Nemojte brzati u govoru.

B. Ponos

Suprotnost strahu jest ponos. Ponos je uobičajeni grijeh, naročito rasprostranjen među ljudima koji se bave javnom službom i govorenjem pred ljudima. Pavao napominje Timoteju da mladi kršćani, ako ih prebrzo stavimo na previsok položaj u crkvi, mogu vrlo lako upasti u zamku ponosa (1Tim. 3,6). Međutim, gotovo svaki bi kršćanin za primjer mogao navesti nekoliko duhovnih vođa koji su doživjeli poraz na istom planu.

Oni koji potpadnu pod utjecaj ponosa zaboravljaju da do duhovnog rasta dolazi jedino kad Sveti Duh djeluje u srcima slušatelja. Sposoban i ponosan propovjednik može biti zanimljiv, zabavan i ugodan za slušati. Ljudi će se možda okupljati da ga čuju. Međutim, on ne može dovesti do duhovnog rasta. Što se tiče Božjeg Kraljevstva, takve su propovijedi u najboljem slučaju traćenje vremena, a u najgorem – grijeh.

Do pravog duhovnog rasta dolazi jedino kad Sveti Duh djeluje u srcima slušatelja.

III. FIZIČKA PITANJA

Premda je propovijedanje duhovna aktivnost, lakše je slušati propovijedi koje su vješto izgovorene. Umjetnost javnog govorenja se stječe. Pojedini ljudi imaju prirođenog dara za govorenje pred ljudima, ali svatko može postati dobar govornik, ukoliko svlada određene korisne tehnike. Propovijedanje je poseban vid javnog govorenja: ono je javno navješćivanje Božje riječi. Bitno je da propovjednikovi manirizmi ili kontroliranje glasa ne odvlače pozornost ljudi od propovijedi.

Postoje mnoge tehnike javnog govorenja koje vam, kao propovjedniku, mogu poslužiti. Ako poslušate ove savjete i dobro se pripremite i uvježbate, moći ćete uspješno propovijedati, a vaši će slušatelji bolje shvaćati Božju riječ, biti poslušniji Bogu i bliži s njim.

A. Kontrola glasa

Puno je ljepše slušati govornika koji zna kontrolirati i prilagoditi svoj glas prostori u kojoj govori.

1. Osobine glasa

a. Glasnoća

- Prilagođujte glasnoću svoga glasa osjećaju i značenju propovijedi.

b. Ton

- Govorite tonom koji nije ni prejak ni preslab.
- Bilo bi dobro da se snimate i kasnije preslušate. U stanju ste izmijeniti ton svoga glasa kako biste zvučali ugodnije.
- Nemojte govoriti monotono, već mijenjajte ton glasa.

c. Razgovijetnost

- Kada govorite pred ljudima, bitno je da dobro otvarate usta kako biste mogli razgovijetno govoriti.

d. Brzina

- Nemojte govoriti prebrzo ni presporo.
- Kad smo nervozni, tada uglavnom prebrzo govorimo. U tišini svoje sobe uvježbavajte propovijed i brzinu kojom ćete je izreći.
- Brzinu pričanja morate prilagoditi slušateljstvu. Morate paziti da vas ljudi mogu slušati i razumjeti bez naprezanja.
- Kao i u razgovoru, koristite stanke kreativno.

2. Prilagodite glas akustici prostorije

Ako želite da vas svi čuju, morate govoriti kao da se obraćate osobi koja je od vas najdalje. To je osobito važno ako nemate razglas. Ako prostorija nije akustična, prilagodit ćete joj se na slijedeći način:

- Govorite sporije.
- Govorite u kratkim segmentima, praveći stanke između.
- Razgovijetno izgovarajte riječi.
- Mijenjajte ton glasa.
- Pratite svoje riječi kretnjama.
- Govorite niskim tonom.

B. Izgled

Izgled propovjednika je isto vrlo bitna stvar. Evo što sve morate uzeti u obzir ako želite govoriti pred ljudima:

1. Odijevanje

Prvi dojam je veoma važan. Ne želite pretjerati u odijevanju, niti se loše odjenuti. Nije vam cilj skrenuti pozornost na sebe, već na Boga. Zato se odjenite onako kako je prikladno među ljudima kojima služite.

2. Držanje

Slušateljstvo nas najprije gleda, a tek onda sluša. Već i sam način na koji ćemo pristupiti propovjedaonici ljudima govori nešto. Kada idete na propovjedaonicu, želite ljudima dati do znanja da im donosite poruku od Boga. To je važna poruka. Stoga hodajte uzdignute glave, držanjem tijela odajući dostojanstvo.

Kad stojite pred ljudima, nikako ne stavljajte ruke u džepove, i nemojte se držati za propovjedaonicu. Neka su vam ruke slobodne za prirodno gestikuliranje. Evo držanja kakva ćete izbjegavati:

- Vojnički stav – Kada je tijelo uspravno i ukočeno, a ruke su iza leđa. Takvo držanje komunicira krutost i napetost.
- Mlitaost – Nikako nemojte stajati s težištem na jednoj nozi, s opuštenim ramenima. To ljudima govori da ste lijeni i nezainteresirani.
- Svećeničko držanje – Ovakvim držanjem nastojimo izgledati jako sveto. Tada smo ukočeni i uspravljeni, a naše su ruke u stavu molitve.
- "Lav" – To je kada propovjednik šeta s jedne na drugu stranu oko propovjedaonice, poput lava u kavezu.

Prilagođujte svoje držanje osjećaju propovijedi. Ljudima govorite svojim glasom i tijelom. Neka vaše kretnje prirodno prate vaš glas. Tako će vaše tijelo i glas surađivati u cilju komunikacije, a neće jedno drugome biti smetnja.

3. Gestikulacija

Kada razgovarate sa svojim prijateljima, gestikulirate glavom, ramenima, rukama, nogama i licem. Služite se cijelim tijelom. Kada propovijedate, trebate se vladati jednako prirodno kao kad razgovarate s prijateljima.

- Gestikulirajte iskreno i prirodno. Neka vaša gestikulacija prati propovijed jednako kao što bi pratila vaš razgovor s prijateljima.
- Ne morate se konstanto smješki. Dapače, to bi bilo pretvaranje, jer u nekim ćete propovijedima govoriti i potrebni pokajanja. Neka izraz vašeg lica podupire propovijed koju izlažete.
- Kada navodite ilustraciju iz nečijeg života, ili navodite nešto što je netko rekao, možete oponašati ton glasa, kretnje i osobine lica osobe čije riječi navodite. Drugim riječima, sasvim je u redu glumiti biblijske prizore i događaje iz svakodnevice.
- Gledajte ljude kojima govorite u oči, jer želite im dati do znanja da vam je stalo do svakog od njih ponaosob. A to ćete najlakše postići upravo tako što ćete ih gledati. Osim toga, želite otkriti što ljudi misle o vašoj propovijedi, što ćete otkriti jedino ako budete gledali ljude u oči.

C. Interpretativno čitanje

Prije nego što pred svima pročitate biblijski tekst, morate najprije shvaćati o čemu se u njemu radi. Ako želite da vas Bog uspješno upotrijebi u prenošenju poruke teksta, morate prvo sami otkriti što je pisac htio reći.

- Pomno pročitajte tekst, i to barem tri puta.
- Obraćajte pozornost na interpunkcijske znake.
- Proučite vokabular teksta. Ako naiđete na nepoznatu riječ, u rječniku otkrijte njezino značenje.
- Obratite pozornost, kako na temu teksta, tako i na učenje. Ne zanemarite ni razradu teme.

- Imajte na umu razlog zbog kojeg je autor odlučio uvrstiti dani odjeljak u biblijski tekst. Da biste to otkrili, morate sagledati cijeli kontekst.
- Ako u tekstu naiđete na ljudske likove, osvrnite se na njihove osobine.
- Ako je tekst koji obrađujete po sadržaju priča, pročitajte i njezin razvoj od uvoda, razrade, vrhunca sve do zaključka. Nastojte svojim glasom pratiti osjećaje izražene u priči.

Čitate Božju riječ, stoga je čitajte sigurno i poletno.

PITANJA ZA RAZMATRANJE, PONAVLJANJE I PRIMJENU

- Sjetite se nekog uspješnog propovjednika. Koji ga elementi njegova stila čine uspješnim? Objasnite kako se služi glasom i gestama.
- Koja ste dva korisna savjeta izvukli iz ove lekcije, a koji će doprinijeti pospješivanju vašeg propovijedanja?

PLAN DJELOVANJA

Zamolite prijatelja da vas kazetofonom (ili kamerom, ako je moguće) snima kako propovijedate. Kada budete preslušavali snimku, ocijenite svoju upotrebu glasa prema parametrima iz ove lekcije. Ako se služite video-snimkom, obratite pozornost i na svoj izgled i geste. Ako na vam je na raspolaganju samo kazetofon, zamolite vašeg prijatelja da promatra vaše kretnje i ocijeni vas.

OBITELJ

OBITELJ

LEKCIJA **3**

Služenje obiteljima

RADIONICA

☞ Svrha lekcije

Svrha ove lekcije jest omogućiti sudionicima tečaja da otvoreno i iskreno porazgovaraju o pitanjima koja mogu imati značaja za osnivače crkava i za ravnotežu između službe i obitelji.

☞ Glavne točke

- Mora biti ravnoteže između vremena provedenog služenju vlastitoj obitelji, i onog provedenog u služenju crkvi.
- U životu i službi osnivača crkava će biti problema koji će imati izravne veze sa supružnikom i djecom. Takve probleme je nužno prepoznati, o njima otvoreno pričati, a osnivač crkava ih mora s pomoću molitve nastojati riješiti.

☞ Željeni ishod

Poslije ove radionice, svaki bi sudionik morao:

- kao osnivač crkava, biti svjestan da su ravnoteža i jedinstvo u braku i domu temelj zdrave službe.
- nastojati razumjeti članove svoje obitelji, i uzeti u obzir njihov utjecaj na službu osnivača crkava; mora nastojati postići ravnotežu i jedinstvo u obitelji i braku.

☞ Savjeti učiteljima

Primjeri koji su ovdje navedeni služe samo zato da potaknu na razgovor o potrebi za uravnoteženjem osnivačeve službe s jedne strane i njegovog braka i obitelji s druge. Slobodno se služite vlastitim primjerima i pitanjima, ali pazite da se dotaknete pitanja kao što su vođenje putem služenja, rješavanje konflikata, donošenje ispravnih odluka kod kuće, ispravno iskazivanje ljubavi supružniku, prihvaćanje vlastitih kao i supružnikovih prednosti i mana, itd. Dobro se pripremite za ovu lekciju. Pročitajte svaku od priča, a onda na temelju pitanja koja su bitna za sudionike tečaja formirajte lekciju. Navedene priče i postavljena pitanja možda u vašoj situaciji nisu adekvatna. U tom slučaju slobodno sami smislite primjere i pitanja.

UVOD

Često se čuje pitanje: "Što je važnije, obitelji ili služba"? Odgovor glasi: "Niti jedan od ponuđenih odgovora." BOG je najvažniji. Služimo mu jer ga volimo. Bog nam je zadao određene zadaće, a svaka je od njih dio naše službe. Odvojiti obitelj i službu bilo bi isto kao odvojiti duhovni život i službu. To je nemoguće, jer se te dvije stvari prepliću. Naša obitelj je dio naše službe.

Ključ uspjeha u službi osnivanja crkava i u obitelji jest ravnoteža. Pojedini će se osnivači crkava i pastori do krajnosti posvetiti služenju u crkvi, pa će vrlo uspješno zanemarivati vlastitu obitelj. A to se izravno kosi s biblijskom zapovijedi da otac mora poučavati i opominjati svoju djecu (Ponz. 6,7; Izr. 22,6). Kako će otac činiti ovo dvoje ako nikada nije s djecom? Sjetimo se svećenika Elija, čiji su sinovi bili toliko bezbožni da ih je Bog ubio (1 Sam. 2,34). Bog nas je zadužio da odgajamo svoju djecu, jer je svjestan da djeca sama neće naučiti donositi ispravne odluke.

Ima i onih osnivača crkava koji idu u drugu krajnost; toliko su prezauzeti svojom obitelji da ne ispunjavaju Božji poziv za službu pastora ili osnivača crkava. Vrlo se lako može dogoditi da nas obitelj omete u posvećenosti Bogu. Isus u Mateju 10,37 upozorava oni koji vole svoju obitelj više nego njega nisu dostojni Krista.

U 1. Timoteju 3, u kvalifikacijama za nadglednike i đakone nalazimo nešto što je više uravnoteženo: vođe crkve mora biti jedne žene muž, i dobar upravitelj nad svojom djecom i domom. Kao što i oni koji počine nešto nemoralno više ne mogu služiti, tako ne mogu služiti ni oni čije su obitelji neuspješne. Svaki oženjeni osnivač crkava mora težiti održavanju ravnoteže između vremena provedenog s ženom i djecom, i vremena koje provodi u službi. I jedno i drugo je služba i njegov poziv.

SMJERNICE ZA VOĐENJE RADIONICE

U pričama koje slijede predstavljene su razne situacije i problemi svojstveni osnivačima crkava. Kada ih budete obrađivali, primjećujte sličnosti između njih i vašeg života i službe.

- Prije početka lekcije se podijelite u grupice. Svaka će grupa obrađivati samo jednu od priča.
- Sjetite se koja su se biblijska načela mogla primijeniti u danoj situaciji.
- Kad završite s diskusijom u grupicama, ponovno se svi okupite. Svaka će grupa iznijeti svoja zapažanja.

I. PRIČA PRVA — IGOR I LJUBICA

Uljuljkan klimatanjem vlaka, Igor se spremio da konačno odspava. Premda je iza njega bilo pet ispunjenih dana seminara, sve ono što je naučio, uz druženje s drugima koji su dijelili njegovu želju za osnivanjem crkava, ohrabrio ga je. Svi su osjećali veliko jedinstvo. Svi su shvaćali njegove probleme i brige, jer su svi bili u tom početnom stadiju osnivanja crkava. U svojim su zajedničkim molitvama štovali Boga, i bili su ispunjeni snagom.

I dok je Igor tonuo u san, razmišljajući o nastavku njegove službe osnivanja crkava, osjetio je predivan mir i obnovu Božjeg silnog prisustva. Jedva je čekao trenutak kada će sve svoje nove ideje prenijeti drugima u osnivačkom timu, a onda ih početi primjenjivati u praksi. U isto vrijeme dok je Igor tonuo u blaženi san, Ljubica je prolazila još jednu od mnogih obiteljskih katastrofa, koje su se počele događati kada je Igor otišao. Ljuljala je njihovo najmlađe, osmomjesečno, dijete i osjećala se kao da će poludjeti. U posljednja dva dana je sve troje djece zaradilo gripu, a najmlađa Katica je uz to dobila vrućicu i povraćala. Ljubica je bila premorena. Bila je na izmaku snaga od stalnog opsluživanja djece i čišćenja za njima. Međutim, gripa je bila najmanji problem od Igorova odlaska. Osim toga što je zbog njegove odsutnosti imala još više posla, hladnjak se pokvario, a za vrijeme nedavne oluje je krov procurio, oštećivši dio tapete u dnevnoj sobi.

Budući da su bili relativno novi u gradu, Ljubica nije imala koga zamoliti za pomoć, pa čak ni s kime popričati. Jedva je čekala da se Igor vrati. Njegova je pomoć itekako potrebna, ali Ljubici je bilo još važnije to što će moći s nekim razgovarati o svemu što je tišti, a što je vezano uz činjenicu da živi daleko od obitelji, prijatelja i podnošljivijeg života.

Kada su se Igor i Ljubica susreli na vratima, bilo im je drago što se konačno vide. Igor je jedva čekao da razgovara s njom o događajima od proteklog tjedna, ali bilo je prije toga hitnih problema kojima se odmah morao posvetiti.

PITANJA ZA RAZMATRANJE

1. Što bi to Igor mogao odmah učiniti ne bi li malo popravio situaciju?
2. Kako bi Igor trebao reagirati na situaciju koju je zatekao kod kuće?
3. Prema vašem mišljenju: o čemu će Igor željeti razgovarati kad on i Ljubica sjednu da popričaju?
4. Što sve opterećuje Ljubicu, o čemu bi ona željela porazgovarati s nekim?
5. Igorova služba podrazumijeva da će Igor često izbivati od kuće – katkada čak i na cijeli tjedan. Što bi on mogao učiniti da bi spriječio da ubuduće dođe do ovakvih stresnih situacija?
6. Kako bi Igor mogao ohrabriti Ljubicu i pomoći joj da se vidi kao njegova partnerica u službi?
7. Kako će osnivač crkava koji ima obitelji odlučiti koliko će vremena rezervirati/odvojiti za svoju obitelj?

II. PRIČA DRUGA — ANDREA I FRANJO

Andrea se veselila, jer je njezin muž Franjo upravo doveo jednog mladog oca Gospodinu. Toliko joj je bilo drago zbog Franje, jer je Gospodin tako silno djelovao u njemu. U posljednjih je pola godina crkva narasla s dvije obitelji na njih 15. Osjećali su se doista ohrabreno, ali Andreu su i dalje mučile razne brige i osjećaji. Rekla je Franji da bi željela razgovarati, ali on je uvijek bio toliko zaokupljen svojom službom da uopće nije imao vremena za razgovor s njom. Skoro svake večeri je kasno dolazio kući, mrtav umoran. Govorio je da bi bilo bolje razgovarati kad bude malo budniji. Međutim, ujutro bi opet jako rano otišao od kuće na nekakav sastanak, ili na razgovor s nekim novim obraćenikom, ili na neku od većeg broja staničnih grupa koje su se u blizini okupljale. Osim što su je isprva mučile razne brige, sada je bila ljubomorna. Služba osnivanja crkava je u potpunosti zaokupila Franju, i zauzimala je Andreino mjesto u njegovu životu. Osjećala je stvari koje nije željela osjećati. Htjela je biti Franjina podrška u službi, jer na se pred Bogom i svojim mužem obvezala, ali se ipak osjećala izolirano. Prije njihova dolaska u tome gradu nije bilo nijedne crkve, a donedavno nije uopće bilo vjernika. Bilo je tu i nekoliko obraćenih žena koje su polazile tečaj učenja, ali one nisu nikako mogle shvatiti što to znači biti žena pastora. Andrea je željela doprinijeti napretku Franjine službe, ali sve do sad nije bila u nju uključena, niti joj je to itko ponudio. Što da učini kako bi malo usporila Franju i iznijela pred njega sve što je muči?

PITANJA ZA RAZMATRANJE

1. Čini li vam se da je u ovoj priči Franjo s Andreom razgovarao o njezinim majčinskim i bračnim potrebama?
2. Je li Franjo uključio Andreu u svoju službu osnivanja crkava? Žive li njih dvoje u partnerstvu i jedinstvu?
3. U čemu se sve Franjo nije postavio kao dobar muž?
4. Što biste savjetovali Franji da treba napraviti kako bi poboljšao komunikaciju sa svojom ženom?
5. Što mislite o ravnoteži u njihovom braku?
6. Koliko je Franjo uspješan u ispunjavanju naloga iz Efežanima 5,25-26?
7. Kako bi Franjo mogao uključiti Andreu u svoju službu?

III. PRIČA TREĆA — NIKOLA I NJEGOVA OBITELJ

Nikola je ovoga vikenda svašta doživio. Kao otac i kao suprug je počinio nekoliko velikih grešaka. Njegova ga je vlastita grješnost strašno ponizila. Sada, kada je priznao svoj grijeh i pokajao se, život je ponovno krenuo uzlaznim tokom. Međutim, kada bi ga netko upitao kako se osjeća, morao bi priznati da se još uvijek ljuti. Evo što se dogodilo:

Jedan dan je njegov najstariji sin Goran, inače osamnaestogodišnjak, upalio video i počeo gledati neki film, koji je posudio od prijatelja. Nikola je ušao u sobu i sjeo da gleda film s Goranom. Nedugo zatim je i Nikolina žena Lana ušla u sobu i pridružila im se. Lana je nakon nekoliko minuta zaključila da kršćani ne bi trebali gledati ovakve filmove. Iznijela je Nikoli svoje mišljenje i otišla u drugu sobu. Nikola je počao za njom i objasnio da je Goran dovoljno odrastao da bi i sam mogao odlučivati što treba, a što ne treba gledati. Lana je, pak, ustvrdila da je njihova roditeljska dužnost da, dok su djeca u njihovoj kući, odrede što će se gledati, čitati i govoriti. Nikola se naljutio što ga je Lana tako "isprašila", i to pred Goranom. Sramota je kada glavu kuće njegova žena pozove na red. Stoga je, pomalo i iz osvete, Nikola odlučio da se neće složiti s Laninim stanovištem, već će dopustiti Goranu da odgleda film do kraja.

Kada su se uvečer spremali leći spavati, Lana je opet spomenula isti problem, ali se Nikola nije dao pokolebati. Sad se još više naljutio na nju, pa se nije htio ni moliti s njom. Sutra ujutro je poslije vrlo loše noći Nikola ustao da se moli. Nije se mogao usredotočiti na biblijski tekst, i nije se mogao moliti koliko je bio ljut. Za doručkom je cijeloj obitelji objavio da se u njegovoj kući više neće gledati filmovi na videu, i točka. Ostala djeca nisu imala pojma što se događa, ali su prema očevom glasu i suzama u majčini očima zaključili da nešto među njima ne štima. Nikolu je sve to jako pogodilo. Bio je pastor. Bavio se otvaranjem crkava. Govorio je ljudima o Kristovoj ljubavi i radosti kršćanskog života. Zbog ovog se problema nije mogao radovati i voljeti. No, bilo je tu još nešto. Bio je, naime, svjestan da je Lana bila u pravu kad je rekla da je on dužan određivati duhovna kretanja u kući – ali je bio isuviše gord da bi to i priznao. Osim toga, bio je svjestan da se oglušio o biblijsku zapovijed, jer nije ljubio svoju ženu onako kako Krist ljubi crkvu. Njegov je gnjev bio je zapravo usmjeren prema njegovom vlastitom tijelu, jer su on i Lana jedno tijelo. Morao je izgledati stvar. Stoga se za slijedećim objedom, kada je obitelj opet bila na

okupu, ispričao za svoje krive postupke. Bio je shrvan, i u suzama je zamolio obitelj da mu oprost. Potom su se zajednički pomolili i povelili dobar razgovor o mjestu filmova u njihovom domu.

PITANJA ZA RAZMATRANJE

1. Goran ima 18 godina – dakle, odrastao čovjek! Zašto onda smatra da je u redu puštati nepoćudne filmove na televizoru svojih roditelja?
2. Koja je ključna kršćanska vrlina izostala iz Nikoline reakcije na Lanine riječi?
3. Je li zajednički objed pravo vrijeme za razgovor o ovom, ili bilo kojem drugom, velikom obiteljskom problemu?
4. Zašto je između Nikole i Lane uopće došlo do neslaganja u mišljenjima oko vrlo jasnih pitanja vezanih uz duhovnost i moralnost?
5. Koji se zaključak nameće o Nikolinoj i Laninoj dosadašnjoj komunikaciji i razumijevanju?
6. Da li se Nikola trebao osjećati posramljeno zbog Laninog neslaganja?
7. Kako spriječiti da se ovako nešto ubuduće dogodi?

IV. PRIČA ČETVRTA — ANA I MIROSLAV

"Do skorog viđenja!" rekla je Ana, zatvarajući vrata za posljednjim gostom. Ponoć je već prošla, a njoj je ostalo tek još toliko snage da pokupi šalice, odnese ih u sudoper i baci se u krevet. Njezin muž Miroslav se već spremio leći.

Rano ujutro je zazvonio telefon. Ana je poletjela da se javi, kako ne bi prekidala Miroslava u čitanju Biblije. S druge strane žice se nalazio prijatelj iz obližnjeg grada, koji je prolazio kroz njihovo mjesto. "Da li bih večeras mogao prespavati kod vas?" – upitao je prijatelj. Dakle, Anu je čekalo još više dodatnog posla, ali kako da odbije?

Otkako su počeli s osnivanjem nove crkve, Anin i Miroslavov život se iz temelja promijenio. Ana nije pamtila kad je bila toliko zatrpána poslom. Kad nisu bili kod nekog iz kvarta, tada je kvart bio u njihovoj kući. Ljudi su skoro svakog sata dolazili na biblijska proučavanja, savjetovanja i druge sastanke. Ani to nije smetalo: drugi su imali priliku otkriti ono što je ona sama već znala, a to je da je Miroslav u srcu pravi pastir. Nastojala je uvjeriti samu sebe da mora biti od pomoći svome mužu. Ali, da li to što Miroslav mora imati vremena za razgovor i pomaganje ljudima, znači da sve ostale dužnosti moraju pasti na njezina leđa?

Ana se prisjetila lipnja prošle godine, kad su poslani da osnuju crkvu. Njihov ih je pastor savjetovao da surađuju jedno s drugim i nadopunjuju se. Pastor je znao da će Anin dar evangelizacije odigrati vrlo bitnu ulogu u službi osnivanja crkava. Pokazalo se da je doista tako — prvi vjernici u njihovoj crkvi bili su ljudi s kojima se Ana upoznala i svjedočila im. Sada je, međutim, morala sama sebi priznati da više nema vremena izaći iz kuće i raditi ono što najviše voli: govoriti s ljudima o Kristu. Nešto se pod hitno moralo promijeniti.

PITANJA ZA RAZMATRANJE:

1. Možemo li zaključiti da je Miroslavov i Anin život uravnotežen? Obrazložite.
2. Koja su bila Anina neizražena očekivanja? A Miroslavljeva?
3. Kako bi Miroslav mogao pomoći Ani da koristi svoje darove?
4. Mogu li supružnici uopće biti ravnopravni sudionici službe? (vidi Djela 18,24-26).

V. PRIČA PETA — RENATA I NJEZINA OBITELJ

Renata je već po očevom licu zaključila da je nešto skrivila. Zar je zaboravila na neku svoju dužnost, ili ju je opet odlučio gnjaviti zato što je odlučila slijediti Krista? Uvijek je nastojala pomoći oko svega u kući, pa tek onda otići raditi s timom za osnivanje crkava. No, otac joj je dao do znanja da bi djevojci od 26 godina bilo pametnije tražiti muža, a ne voditi žensku grupu za proučavanje Biblije.

Te je večeri na grupi bilo sjajno. Njezin suradnik Matija ju je potakao da nastavi učiti žene kako da izgrađuju crkvu i bolje upoznaju Krista. "Ne znam što bismo bez tebe", rekao je Matija. "Moja žena nikako ne bi mogla voditi grupu, kad kod kuće ima dvoje male djece. Tako nam je drago što nam pomažeš". Na to je Renatina mama ušla u sobu i spustila je na zemlju. "Renata" – rekla je: "sutra navečer moraš biti kod kuće."

Renata je odgovorila: "Mama, znaš da se sutra trebam naći s timom." "Ah, pa da" – uzvratila je mama zajedljivo: "to su tvoji najdraži prijatelji. Kako sam samo mogla zaboraviti?" Renata se pokušala kontrolirati pa je brzo izašla iz sobe. Zнала je da mora poštovati roditelje, a riječi koje je bila u napasti izgovoriti ne bi išle tome u prilog. U njoj je buktjela čudna mješavina gnjeva i krivnje. Zašto uvijek tako ružno reagira kad joj roditelji prigovaraju? I zašto oni namjerno planiraju raspored kojim bi je udaljili od nečeg na što ju Bog zove?

Renata se najviše na svijetu željela stambeno osamostaliti, ali budući da je radila kao osnivač crkava, knjigovodstvom se mogla baviti tek honorarno. Uostalom, još uvijek se smatralo čudnim da mlada neudana žena živi izvan roditeljskog doma.

Katkad joj se činilo kao da živi u dva svijeta: u osnivačkom timu su je hvalili i cijenili kao ključnog člana, dok su je kod kuće kritizirali i ophodili se prema njoj kao prema ropkinji. Zнала koji joj se od ova dva svijeta više dopada, ali je bila svjesna da je, barem još neko vrijeme, bila prisiljena živjeti u oba.

PITANJA ZA RAZMATRANJE:

1. Je li problem samo u Renatinim roditeljima, ili ih ona na neki način uzrokuje? Ako da, kako?
2. Kako da Renata poštuje roditelje kad joj prigovaraju zbog načina na koji provodi vrijeme?
3. Kada bi vas Renata upitala što da učini u vezi sa stambenim osamostaljenjem, što biste joj rekli?
4. Koje se jedinstvene okolnosti moraju uzeti u obzir kad neudana žena doprinosi osnivanju crkve? Kako bi ostatak tima mogao pokazati obzir prema njoj u tom pogledu?

